

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza

Materiał uzupełniający do konsultacji społecznych projektu
Uchwały Rady Miejskiej w sprawie wyznaczenia obszaru
zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej

Dąbrowa Górnicza 2024

Spis treści

1.	Wstęp metodyczny.....	3
1.1.	Podstawowe założenia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Dąbrowie Górniczej	3
1.2.	Ogólna metodyka delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Dąbrowie Górniczej.....	4
2.	Wnioski z dokumentów strategicznych i programowych w Dąbrowie Górniczej	7
	Strategia rozwoju miasta: Dąbrowa Górnicza 2030	8
	Polityka mieszkaniowa gminy Dąbrowa Górnicza na lata 2018-2027.....	9
	Plan adaptacji miasta Dąbrowa Górnicza do zmian klimatu do roku 2030.....	9
	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dąbrowa Górnicza na lata 2023-2027	10
3.	Analiza wskaźnikowa dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Dąbrowy Górniczej.....	13
3.1.	Uwarunkowania społeczne	13
	Struktura demograficzna	13
	Bezrobocie.....	19
	Pomoc społeczna	22
	Przestępczość	28
	Poziom edukacji.....	32
	Uczestnictwo w życiu publicznym	33
3.2.	Uwarunkowania gospodarcze.....	35
	Podmioty gospodarcze	35
	Lokale użytkowe	38
3.3.	Uwarunkowania środowiskowe.....	40
	Jakość powietrza	40
	Odpady i niszczenie zieleni.....	42
	Miejskie wyspy ciepła	45
3.4.	Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne.....	47
	Infrastruktura drogowa	47
	Dostępność infrastruktury.....	48
	Zagospodarowanie terenu	50
3.5.	Uwarunkowania techniczne.....	52
4.	Wyniki ankietowego badania opinii	57
4.1.	Uwagi organizacyjne i metodyczne	57
4.2.	Ocena własnego miejsca zamieszkania	57

Jakość zamieszkania	58
Oddolne aktywności	59
Lokalna przedsiębiorczość	59
Łatwość załatwiania codziennych spraw	59
Przyjazność miejsca	59
Estetyka, bezpieczeństwo i ekologia	60
Wskaźnik zagregowany	60
4.3. Wskazanie osiedli problemowych	71
4.4. Priorytetowe projekty rewitalizacyjne	77
4.5. Interesariusze rewitalizacji w opinii ankietowanych	78
5. Przebieg i wnioski z partycypacji społecznej na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	79
5.1. Przebieg partycypacji społecznej	79
5.2. Wnioski z partycypacji społecznej	80
6. Przesłanki wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Dąbrowy Górniczej	82
6.1. Dobór wskaźników i syntetyczne ujęcie obszarów kryzysowych	82
6.2. Wstępna propozycja obszaru zdegradowanego – na podstawie analizy wskaźnikowej	88
6.3. Wstępna propozycja obszaru rewitalizacji – na podstawie analizy wskaźnikowej	90
7. Ostateczna propozycja obszaru rewitalizacji Dąbrowy Górniczej do przeprowadzenia konsultacji społecznych	101
8. Rekomendacje w kontekście zasadności stosowania prawa pierwokupu i zakazu wydawania decyzji o warunkach zabudowy	104
Prawo pierwokupu	104
Zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy	105
Materiały źródłowe	107
Spis map	107
Spis tabel	112
Spis wykresów	112
Załącznik 1. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji mapa pogładowa	113
Załącznik 2. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Dąbrowy Górniczej na podkładzie mapy zasadniczej	113
Załącznik 3. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Dąbrowy Górniczej na podkładzie mapy BDOT10K	113

1. Wstęp metodyczny

1.1. Podstawowe założenia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Dąbrowie Górniczej

Diagnoza na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji stanowi pierwszy etap opracowania **Gminnego Programu Rewitalizacji Dąbrowa Górnicza 2035** (zwanego w skrócie GPR). Celem prezentowanego dokumentu jest wytyczenie granic obszarów w mieście Dąbrowa Górnicza, w których zidentyfikowano koncentrację problemów społecznych w powiązaniu z problemami gospodarczymi, środowiskowymi, przestrzenno-funkcjonalnymi i technicznymi.

Punktem startu było zgromadzenie i przeanalizowanie danych społecznych związanych m.in. z ubóstwem, bezrobociem, bezpieczeństwem publicznym, poziomem edukacji tak, aby wskazać obszary, w których mieszkańcy doświadczają bądź zagrożeni są wykluczeniem społecznym. Następnie analizowano dane w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, aby wykazać, że kryzysowi społecznemu bardzo często towarzyszą takie zjawiska jak: niski poziom przedsiębiorczości, problemy środowiskowe, ograniczony dostęp do usług publicznych czy zły stan techniczny infrastruktury. Nałożenie na siebie wskaźników społecznych oraz z pozostałych sfer pozwala w obiektywny sposób wskazać obszary problemowe, które wymagają wsparcia.

Równie ważnym elementem diagnozy było poznanie opinii użytkowników miasta Dąbrowa Górnicza. Mowa tutaj przede wszystkim o mieszkańcach, przedsiębiorcach, przedstawicielach organizacji pozarządowych i grup nieformalnych oraz właścicielach i zarządcach nieruchomości. Podejście partycypacyjne zostało zapewnione przez badania ankietowe oraz liczne otwarte spotkania prowadzone w różnych częściach miasta, bardzo często w trakcie imprez ogólnomiejskich oraz wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych czy biznesowych. Dzięki bezpośredniemu kontaktowi z mieszkańcami miasta oraz odwiedzającymi, była szansa na lepsze rozpoznanie realnych problemów oraz miejsc ich występowania.

Proces rewitalizacji powinien przebiegać zgodnie z przepisami prawa zawartymi w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U.2024.278 t.j.) [Ustawa, 2015]. Zgodnie z jej art. 8 pkt. 1 Rada Gminy wyznacza, w drodze uchwały, z własnej inicjatywy albo na wniosek Prezydenta Miasta, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Przy czym:

- **obszar zdegradowany** to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Oprócz

problemów społecznych na obszarze zdegradowanym musi występować co najmniej jedno z negatywnych zjawisk o charakterze: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym;

- **obszar rewitalizacji** to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Zarówno obszar zdegradowany jak i obszar rewitalizacji mogą być podzielone na podobszary, w tym podobszary nie posiadające wspólnych granic. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji jest decyzją strategiczną, wskazuje się bowiem części miasta, w których będą skoncentrowane działania podejmowane przez władze lokalne wspólnie z tzw. interesariuszami rewitalizacji, którymi są m.in: mieszkańcy, właściciele i użytkownicy nieruchomości, przedstawiciele sektora biznesu, jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe i grupy nieformalne.

1.2. Ogólna metodyka delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Dąbrowie Górniczej

Do wyznaczenia **obszaru zdegradowanego** posłużono się podziałem miasta na mniejsze jednostki analityczne. Wykorzystano przestrzenne jednostki pseudonaturalne, które są stosowane w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej w do celów analitycznych (zwane „**osiedlami**”¹). Zostały one wyznaczone w oparciu o jednostki strukturalne opracowane przez Instytut Rozwoju Miast i Regionów, na potrzeby dokumentu „Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji miasta Dąbrowa Górnicza” z 2019 r. Wytyczone wówczas jednostki analityczne uwzględniały: funkcję terenu, jego fizjonomię (budowę i charakter zabudowy), a także intensywność zabudowy [IRMiR, 2019]. Stosowane w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej **osiedla** stanowią bardziej sprecyzowany podział, uwzględniający wyodrębnienie dużych obszarów niezamieszkałych (Zbiornika Kuźnica Warężyńska, Zbiornika Pogoria, Huty Katowice oraz Koksowni Przyjaźń).

Zastosowanie tego podziału pozwala na określenie wartości poszczególnych wskaźników diagnozujących zjawiska kryzysowe oraz porównywanie wyników w sposób obiektywny i nawiązujący do naturalnych granic jednostek osadniczych. Podział miasta na 36 jednostek strukturalnych oraz 4 obszary niezamieszkałe przedstawia Mapa 1.1.

¹ Warstwę wektorową uzyskano z Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

***Jednostki modularne** to pola podstawowe składające się z identycznych poligonów, generowane automatycznie. Mogą się składać z siatki kwadratów bądź innych wielokątów, np. heksagonów. Istotą jest cyfrowe pokrycie gminy siatką identycznych figur geometrycznych o przyjętych parametrach (np. kwadrat o boku 200 m). Następnie wszystkie dane są zbierane, przetwarzane i prezentowane w tych polach.*

***Przestrzenne jednostki pseudonaturalne** nawiązują do różnego rodzaju układów osadniczych oraz granic naturalnych. Analizowanie danych w jednostkach pseudonaturalnych pozwala na uchwycenie problemów i procesów zachodzących w poszczególnych fragmentach gminy (dzielnicach, osiedlach) intuicyjnie i funkcjonalnie wskazywanych jako pewne najmniejsze, jednolite organizmy osadnicze.*

Delimitacja krok po kroku, [red.] W. Jarczewski,
Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, 2019

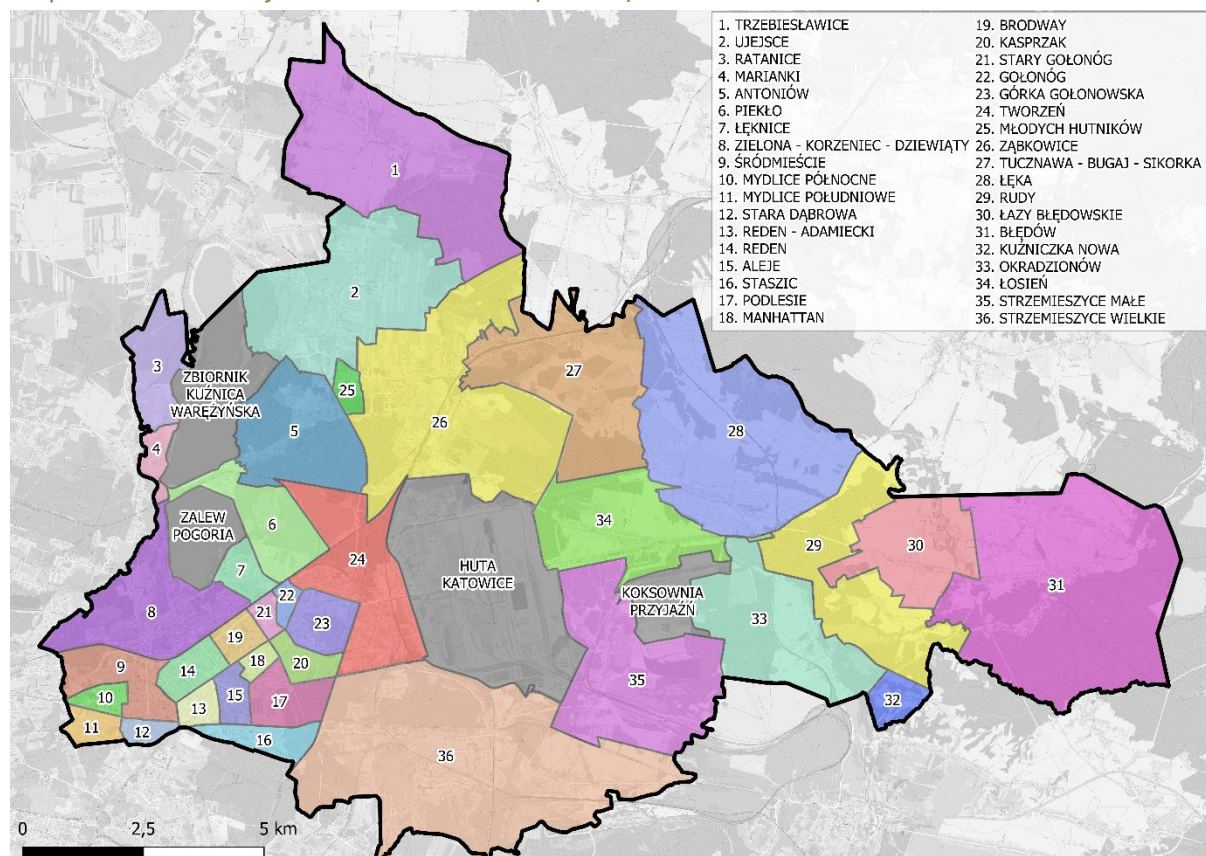
Obszar rewitalizacji został wyznaczony w obrębie wyznaczonego obszaru zdegradowanego. Do delimitacji obszaru rewitalizacji posłużono się wskaźnikami zagregowanymi do ulic. Ponadto obszar rewitalizacji został ograniczony do terenów zamieszkałych. Dla lepszego zobrazowania przestrzennego rozkładu wybranych zjawisk, posłużono się podziałem miasta na jednolitą siatkę analityczną, składającą się z sześciokątów foremnych o wysokości 300 m (jednostki modularne).

Materiał statystyczny pozyskano z zasobów m.in. Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej, Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej, Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w Dąbrowie Górniczej, Komendy Miejskiej Policji w Dąbrowie Górniczej, Głównego Urzędu Statystycznego, Państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (BDOT10k), w opracowaniu wykorzystano również dane pochodzące z platformy naprawmyto.pl², z platformy samorząd2024.pkw.gov.pl, geoportalu OPI TPP 2.0., a także platformy openstreetmap.org oraz Serwisu Rzeczypospolitej Polskiej. Część danych została pozyskana w układzie adresów, część natomiast zagregowana do osiedli. Należy jednak zaznaczyć, że każdorazowo podlegały one generalizacji, tak aby przedstawiane w dokumencie wnioski nie naruszały zapisów Ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych [Ustawa, 2019].

² Z analizy wykluczono zgłoszenia o statusie „Nie zostanie naprawiony”.

Każdorazowo miejsca problemowe zostały wskazane w odniesieniu do wartości przyjętej do obliczeń cechy (danego wskaźnika), zobrazowanej za pomocą tzw. naturalnego podziału (Jenksa), tj. metodzie podziału zmiennej na klasy w taki sposób by zmaksymalizować podobieństwo wewnątrz utworzonych grup oraz zmaksymalizować odległości między grupami. Do zobrazowania występujących w jednostkach wartości zastosowano stopniowo zwiększające się nasycenie barwy podstawowej (wykorzystując podkład topograficzny pozyskany z www.openstreetmap.org).

Mapa 1.1. Podział na jednostki strukturalne (osiedla)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

Szczegółowy opis syntetycznych zobrazowań koncentracji poszczególnych grup zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych) został przygotowany w rozdziale 6. Przestanki wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Opracowanie przygotowała InnoCo sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach. Zespół autorski stanowili: dr Marcin Baron, dr Agnieszka Majorek-Gdula, dr Adam Polko. Wydziałem merytorycznie odpowiedzialnym w Urzędzie Miejskim za współpracę na rzecz opracowania diagnozy był Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów.

2. Wnioski z dokumentów strategicznych i programowych w Dąbrowie Górniczej

Wyznaczając obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji należy mieć na względzie dotychczasowe działania rewitalizacyjne podejmowane w Dąbrowie Górniczej. Przyszły Gminny Program Rewitalizacji Dąbrowa Górnicza 2035 powinien w miarę możliwości stanowić kontynuację Programu Rewitalizacji: Dąbrowa Górnicza 2023 (aktualizacja 2020 r.), który obowiązywał do 31 grudnia 2023 r. i obejmował 6 priorytetowych obszarów rewitalizacji:

1. Centrum
2. Park Zielona i Osiedle przy ul. Robotniczej
3. Osiedle Mickiewicza/Norwida
4. Ząbkowice
5. Strzemieszyce Wielkie i Sąsiednie Tereny Zdegradowane
6. Osiedle Łączna

W związku z tym, na etapie diagnozy szczegółowej Gminnego Programu Rewitalizacji Dąbrowa Górnicza 2035 dokonany zostanie przegląd projektów rewitalizacji zawartych w poprzednim programie, które nie zostały jeszcze zakończone, pod względem możliwości ich realizacji oraz zasadności wpisania w przyszły GPR. Z kolei zakończone projekty rewitalizacji będą stanowić podstawę do tworzenia kolejnych, komplementarnych przedsięwzięć, które będą przyczyniały się do kompleksowej rewitalizacji.

Wytyczając obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji należy również wykorzystać już przygotowane plany oraz uwzględnić działania, w których miasto bierze obecnie udział. W szczególności dotyczy to Lokalnego Planu Działania dla dzielnicy Ząbkowice przygotowanego w 2022 r. W ramach szeroko zakrojonego procesu konsultacyjnego przygotowano sześć projektów flagowych i towarzyszące im projekty równoległe, których celem jest rewitalizacja dzielnicy Ząbkowice. Projekty flagowe dotyczą m.in.: stworzenia spójnego systemu przestrzeni publicznych i zieleni, modernizacji Domu Kultury Ząbkowice, odnowy obiektów dworca PKP i terenów przyległych, czy promocji tradycji produkcji szkła w Ząbkowicach. Bardzo istotnym tzw. projektem równoległym jest odnowa dzielnicy w rejonie ulicy Sikorskiego [Lokalny Plan Działania dla Priorytetowego Obszaru Rewitalizacji Ząbkowice, 2022].

Ponadto Miasto Dąbrowa Górnicza przystąpiło do sieci In4Green w ramach programu URBACT IV. Sieć tworzy 10 miast z krajów Unii Europejskiej. Celem sieci jest transformacja miast przemysłowych w kierunku bardziej ekologicznych i zrównoważonych rozwiązań. W przypadku Dąbrowy Górniczej działania koncentrują się wokół przekształceń ulicy 3 Maja wraz z otoczeniem oraz targowiska miejskiego (<https://urbact.eu/networks/in4green>).

Miasto współpracuje również z Uniwersytetem Ekonomicznym w Katowicach w ramach projektu BOLSTER (Bridging Organizations and marginalized communities for Local Sustainability Transitions in EuRope) (<https://bolster-horizon.eu/>). Projekt ma na celu zrozumienie, w jaki sposób polityki związane z Europejskim Zielonym Ładem wpływają na społeczności marginalizowane oraz sprawdzenie czy włączenie ich w procesy decyzyjne zwiększa wsparcie dla planów transformacji. W przypadku Dąbrowy Górniczej projekt BOLSTER prowadzony jest ze społecznością zamieszkującą przy ul. Łącznej.

Gminny Program Rewitalizacji Dąbrowa Górnicza 2035 będzie programem operacyjnym, który powinien uwzględniać zapisy strategii rozwoju miasta oraz korespondować z innymi programami realizowanymi w Dąbrowie Górniczej. W związku z powyższym w trakcie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji należy uwzględnić rozstrzygnięcia zawarte w dokumentach wskazanych poniżej.

Strategia Rozwoju Miasta: Dąbrowa Górnicza 2030

W strategii wyróżniono następujące obszary strategicznej interwencji (OSI):

- OSI – Centrum Miasta, podobszar Śródmieście, dla którego priorytetem jest rozwój nowoczesnego centrum miejskiego,
- OSI – Ząbkowice, dla którego priorytetem jest przekształcenie infrastrukturalne i przestrzenne w kierunku zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej, wykreowania przestrzeni publicznych oraz nowych usług, a także poprawa jakości życia,
- OSI – Transformacja stref przemysłowych, dla którego priorytetem jest zabezpieczenie walorów bioróżnorodności w mieście i zabezpieczenie niebieskiej infrastruktury oraz ponowne włączenie w krwiobieg gospodarczy terenów o szczególnej wartości, poprawiających atrakcyjność inwestycyjną miasta.

Ponadto w strategii wskazano listę przedsięwzięć strategicznych o wartości ponad 10 mln złotych, które charakteryzują się wielowymiarowością i wieloletnim wdrożeniem. Wśród przedsięwzięć strategicznych, które mają charakter projektów rewitalizacji należy wymienić:

- Modernizacja Domu Kultury Ząbkowice wraz z otoczeniem,
- Modernizacja infrastruktury stref lokalnego handlu na targowiskach i ryneczku,
- Fabryka Pełna Życia – nowe centrum Dąbrowy Górniczej,
- Zagospodarowanie budynków dworcowych Centrum, Ząbkowice, Gołonóg w wyniku ich kompleksowej modernizacji wraz z poprawą atrakcyjności przyległych przestrzeni publicznych,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Nowa Sztygarka” wraz z wypracowaniem nowych funkcji,
- Program inwestycyjny - poprawa efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej w Dąbrowie Górniczej

- URBAN LAB – stworzenie narzędzia do współtworzenia i współplanowania miasta wraz z mieszkańcami i innymi interesariuszami,
- Tworzenie warunków dla lokalnych działań obywatelskich.

Większość powyższych przedsięwzięć strategicznych planowana jest w konkretnych lokalizacjach obejmujących fragmenty centrum miasta, dzielnic Ząbkowice oraz Gołonóg. Ostatnie dwa projekty nie są doprecyzowane przestrzennie i mogą w określonych warunkach dotyczyć całego miasta lub być dedykowane przedstawicielom różnych społeczności lokalnych w poszczególnych dzielnicach miasta.

Polityka mieszkaniowa gminy Dąbrowa Górnicza na lata 2018-2027

W ramach polityki mieszkaniowej jednym z trzech priorytetów są „Zrewitalizowane zasoby mieszkaniowe”. Wskazano następujące przedsięwzięcia strategiczne w tym zakresie:

- podwyższenie stanu technicznego budynków,
- efektywność energetyczna budynków mieszkalnych,
- przyjazne otoczenie zamieszkania.

W kontekście wskazania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji należy wytypować miejsca koncentracji zasobów mieszkaniowych o złym stanie technicznym i niskiej efektywności energetycznej, znajdujące się mało atrakcyjnym otoczeniu. Dla tego typu osiedli, kwaterów ulic należy rozważyć przygotowanie kompleksowego projektu, którego celem byłoby poprawa jakości zamieszkania. Miasto sukcesywnie prowadzi działania termomodernizacyjne. W 2023 roku wykonano termomodernizację 5 budynków mieszkalnych Gminy. Ponadto Spółdzielnia Mieszkaniowa „Lokator” wykonała termomodernizację 2 budynków, natomiast Spółdzielnia Mieszkaniowa „Fenix” rozpoczęła termomodernizację czterokondygnacyjnego budynku. Zakończenie prac zaplanowano na 2024 rok. [Raport o stanie Gminy Dąbrowa Górnicza za 2023 rok].

Plan adaptacji miasta Dąbrowa Górnicza do zmian klimatu do roku 2030

Celem strategicznym planu jest podniesienie potencjału adaptacyjnego miasta do skutków zmian klimatu, w szczególności zwiększenie odporności miasta na ekstremalne termiczne zjawiska meteorologiczne, ekstremalne zjawiska hydrologiczne, negatywne skutki ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń powietrza oraz negatywnych zjawisk związanych z występowaniem silnego wiatru.

Wiele działań adaptacyjnych zawartych w planie można potraktować jako przedsięwzięcia komplementarne względem przyszłych projektów rewitalizacyjnych, w szczególności warto mieć na względzie następujące działania:

- realizacja programu ograniczenia niskiej emisji w mieście zgodnego z uchwałą antysmogową Sejmiku Województwa Śląskiego,
- termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej,
- rewitalizacja i rozbudowa terenów zielonych miasta,
- budowa systemu rozwiązań dla zapewnienia komfortu termicznego mieszkańców Dąbrowy Górniczej,
- rozbudowa błękitno-zielonej infrastruktury miasta,
- stopniowa przebudowa sieci elektroenergetycznej miasta, w szczególności dla obiektów o charakterze strategicznym dla funkcjonowania miasta,
- dywersyfikacja źródeł zaopatrzenia miasta w energię elektryczną w okresach upałów oraz w okresach niskich temperatur pod kątem rozwoju OZE.

Plan adaptacji miasta do zmian klimatu wskazuje, że wszelkie przyszłe działania rewitalizacyjne, szczególnie związane z poprawą jakości istniejącej infrastruktury powinny uwzględniać cele i działania związane ze zmianami klimatycznymi oraz towarzyszącą im transformacją energetyczną.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dąbrowa Górnicza na lata 2023-2027

Wyznaczając obszary zdegradowany i rewitalizacji a następnie tworząc GPR dla Dąbrowy Górniczej należy uwzględniać zamierzenia strategiczne dotyczące rozwiązywania problemów społecznych. Działania koncentrują się na wsparciu grup społecznych i poszczególnych gospodarstw domowych zagrożonych wykluczeniem społecznym, ubóstwem, uzależnieniami, przemocą w rodzinie oraz problemami związanymi z niepełnosprawnością i starzeniem się. Na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zostaną zidentyfikowane obszary i miejsca koncentracji wyżej wymienionych negatywnych zjawisk społecznych.

Przegląd celów strategicznych i kierunków działań pozwala zidentyfikować typy przedsięwzięć, które mogą być komplementarne względem przyszłych projektów rewitalizacji:

- Cel strategiczny: wspieramy rodzinę, w tym m.in.:
 - wspieranie rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przygotowanie do pełnienia ról rodzicielskich;
 - wyrównywanie szans wychowawczych i edukacyjnych dzieci i młodzieży,
 - tworzenie warunków dla realizacji potrzeb mieszkaniowych mieszkańców zarówno w formie najmu, jak i własności.
- Cel strategiczny: wspieramy osoby z niepełnosprawnością, w tym m.in.:
 - rozwój usług społecznych świadczonych w miejscu zamieszkania;

- integracja osób z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej, wspieranie aktywności społecznej - organizacja wydarzeń kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych;
- poprawa dostępu do obiektów i przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami;
- zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami mieszkań dostosowanych do ich potrzeb w ramach mieszkaniowego zasobu gminy.
- Cel strategiczny: wspieramy i aktywizujemy seniorów, w tym m.in.:
 - stworzenie oferty i ułatwienie dostępu do usług świadczonych przez instytucje kultury, sportu i rekreacji;
 - rozwój oferty edukacyjnej dla osób starszych;
 - wspomaganie rozwoju podmiotów i miejsc zrzeszających osoby starsze;
 - promowanie idei wolontariatu świadczonego przez seniorów oraz rozwój usług wzajemnych i sąsiedzkich.
- Cel strategiczny: przeciwdziałamy uzależnieniom oraz wspieramy osoby uzależnione i ich rodziny, w tym m.in.:
 - realizowanie programów profilaktyki skierowanej do dzieci i młodzieży oraz prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym dla rodziców;
 - prowadzenie działań przeciwdziałających uzależnieniom wśród osób dorosłych;
 - wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych realizujących programy przeciwdziałające uzależnieniom.
- Cel strategiczny: wspieramy aktywność i współpracę, w tym m.in.:
 - wzmacnianie postaw obywatelskich, promocja idei wolontariatu, pomocy sąsiedzkiej, współpracy międzypokoleniowej;
 - rozwój oferty aktywnego spędzania czasu dla mieszkańców miasta w obszarze kultury, sportu i rekreacji;
 - budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców miasta poprzez prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjno-promocyjnych z zakresu ochrony środowiska;
 - wspieranie rozwoju i potencjału podmiotów ekonomii społecznej, w tym organizacji pozarządowych, w celu realizacji usług społecznych.
 - inicjowanie i wspieranie partnerstw podmiotów lokalnych i ponadlokalnych w realizacji działań.

Podsumowując, przegląd dokumentów strategicznych i programowych obowiązujących w Dąbrowie Górniczej, pozwala na sformułowanie następujących rekomendacji odnośnie do ustalenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji:

- należy kontynuować rozpoczęte projekty rewitalizacji na obszarze śródmieścia (w szczególności projekt pn. Fabryka Pełna Życia) oraz Ząbkowic (zgodnie z obowiązującym Lokalnym Planem Działania dla Dzielnicy Ząbkowice),

- należy wykorzystać potencjał jaki tworzą programy międzynarodowe, w których partnerem jest miasto Dąbrowa Górnicza do kreowania przyszłych projektów rewitalizacji, np. program URBACT II In4Green, który zakłada rewitalizację obszaru targowiska miejskiego,
- należy identyfikować miejsca i obiekty, które utraciły swoje pierwotne funkcje, charakteryzują się niskim standardem oraz niezadawalającym stanem technicznym, a jednocześnie zlokalizowane są w miejscach koncentracji problemów społecznych i mają potencjał do tworzenia projektów integrujących lokalną społeczność, mogą być miejscem spędzania wolnego czasu oraz budowania więzi międzypokoleniowych i przeciwdziałania marginalizacji (np. zaniedbane przestrzenie publiczne, pustostany będące w zasobach komunalnych).

3. Analiza wskaźnikowa dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Dąbrowy Górniczej

3.1. Uwarunkowania społeczne

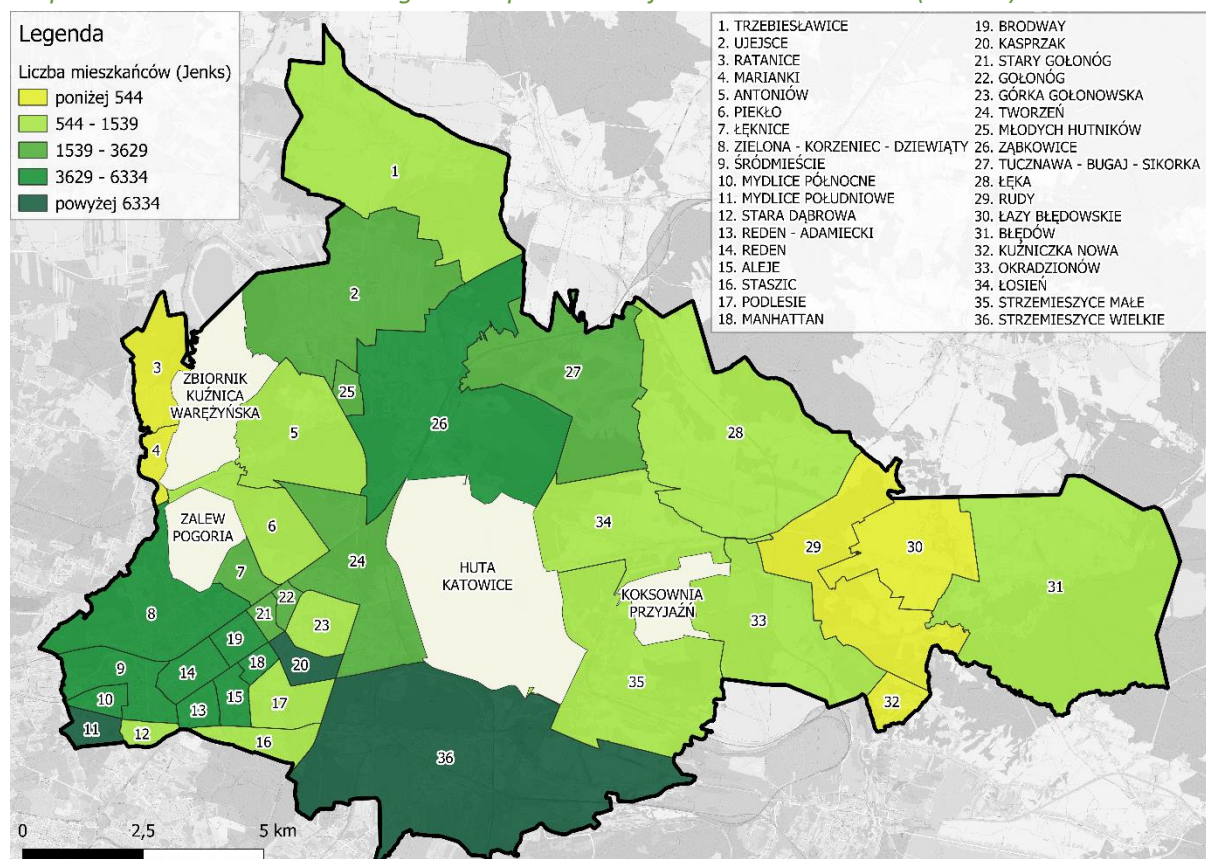
Struktura demograficzna

Liczba mieszkańców Dąbrowy Górniczej w 2023 roku wynosiła 114 148 osób i była o 3,15% mniejsza w stosunku do danych z 2020 roku (dane BDL). Większa część ludności zamieszkuje południowo-wschodnią część miasta, która charakteryzuje się wysokim poziomem zurbanizowania. Największą dzielnicą miasta jest Gołonóg (w skład którego wchodzi m.in. duże osiedla mieszkaniowe: Manhattan, Broadway, Kasprzak), który zamieszkuje 28,1% mieszkańców miasta, a który zajmuje 5,43% powierzchni Dąbrowy Górniczej. Śródmieście razem z sąsiednią dzielnicą Reden zamieszkuje 23,95% ludności miasta, a obszar tych dwóch dzielnic zajmuje 2,75% powierzchni Dąbrowy Górniczej. Dużym osiedlem mieszkaniowym są również Mydlice, które zamieszkuje 12,54% ludności, a które zajmują 0,65% powierzchni miasta.

Dwiema dużymi dzielnicami, nie sąsiadującymi bezpośrednio z centrum miasta są Ząbkowice położone na północ od huty ArcelorMittal Poland S.A. (dawna Huta Katowice) oraz Strzemieszyce Wielkie położone na południe od huty. Dzielnicą Ząbkowice zajmuje 7,19% powierzchni miasta i jest zamieszkiwana przez 8,42% ludności, natomiast Strzemieszyce Wielkie zajmują 9,52% powierzchni miasta i są zamieszkiwane przez 7,42% ludności Dąbrowy Górniczej.

Najmniej zurbanizowanymi terenami, z najmniejszą liczbą ludności są dzielnice i osiedla położone na wschód od huty oraz JSW Koks S.A. Koksowni Przyjaźń, w szczególności: Łosień, Łęka, Okradzionów, Rudy, Łazy Będowskie, Kuźniczka Nowa, Będów, a także osiedla położone w północno-zachodniej części miasta, takie jak: Trzebiestawice, Ujejsce, Ratanice, Marianki, Antoniów i Piekło. W wyżej wymienionych osiedlach dominuje zabudowa jednorodzinna, rozproszona często na dużej powierzchni.

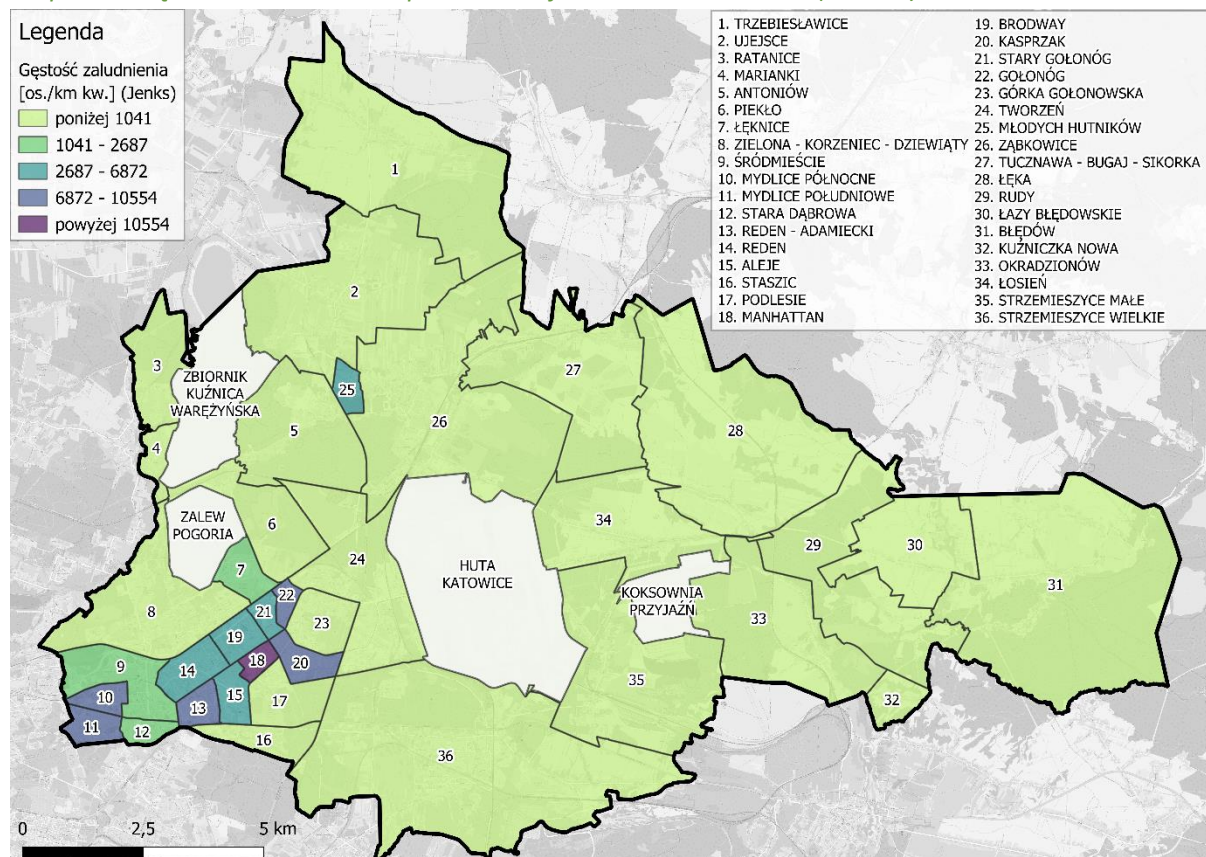
Mapa 3.1. Liczba mieszkańców ogółem w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

Zróźnicowanie gęstości zaludnienia w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) jest pochodną układu funkcjonalno-przestrzennego Dąbrowy Górniczej. Największa gęstość zaludnienia występuje w osiedlach zlokalizowanych w południowo-zachodniej części miasta. Dominującą formę zabudowy stanowią tutaj budynki wielorodzinne, najczęściej wielokondygnacyjne, które tworzą tzw. blokowiska ułożone wzdłuż głównych osi miasta, na które składają się: ulica Jana III Sobieskiego biegnąca od granic z Będzinem, następnie ulica Królowej Jadwigi przecinająca Śródmieście oraz Aleja Józefa Piłsudskiego biegnąca od centrum miasta aż do bram huty ArcelorMittal S.A. Poland. Największa gęstość zaludnienia występuje na osiedlach Mydlisce Północne i Południowe, osiedlach w dzielnicy Reden (Reden, Reden-Adamiecki oraz Aleje) oraz w dzielnicy Gołonóg, w tym w szczególności duże osiedla: Broadway, Manhattan, Kasprzak, Stary Gołonóg i Gołonóg. Wśród pozostałych, stosunkowo dużych osiedli mieszkaniowych w Dąbrowie Górniczej należy jeszcze wymienić Osiedle Łęknice położone w sąsiedztwie zbiornika Pogoria III oraz Osiedle Młodych Hutników zlokalizowane w dzielnicy Ząbkowice, w sąsiedztwie drogi ekspresowej S1. W pozostałych osiedlach położonych w północnej oraz wschodniej części Dąbrowy Górniczej gęstość zaludnienia jest relatywnie niższa, co jest wynikiem stosunkowo dużych powierzchni tych dzielnic oraz dominacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Mapa 3.2. Gęstość zaludnienia w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

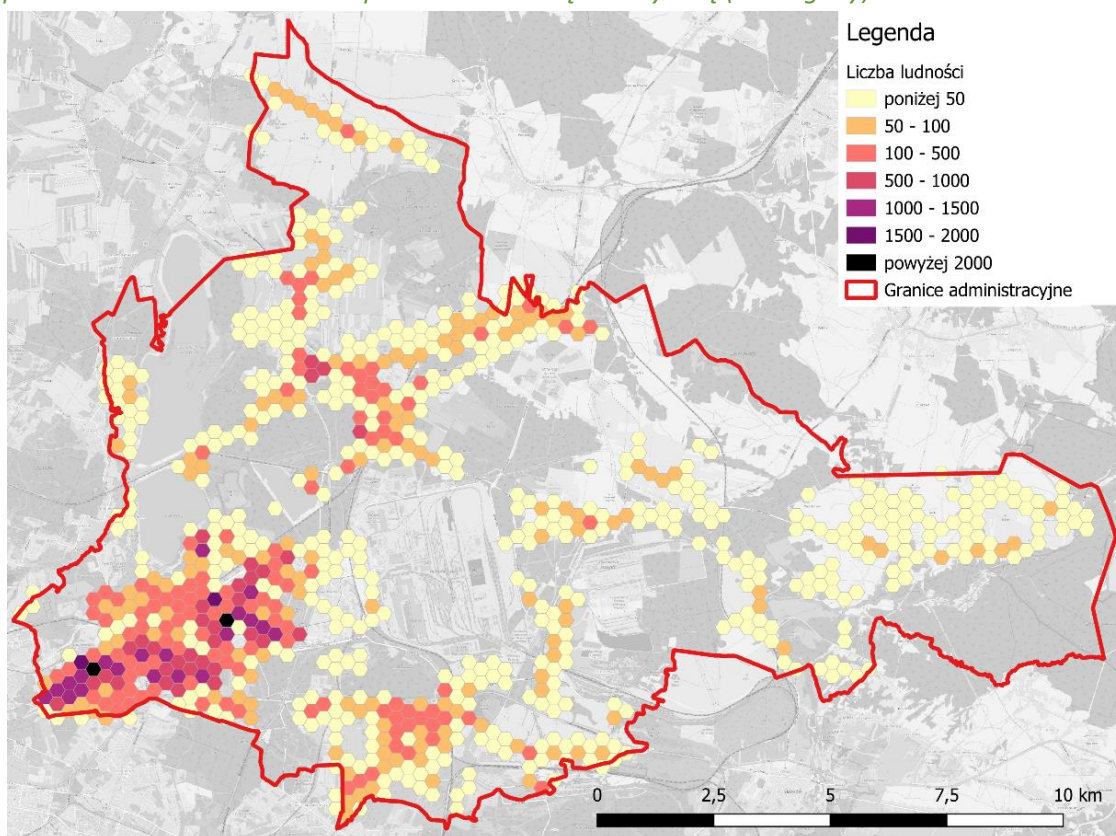

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

W celu dokładniejszego zobrazowania rozkładu przestrzennego dot. liczby mieszkańców oraz szczególnych grup wieku (młodzi dorośli oraz osoby w wieku senioralnym) posłużono się podziałem miasta w heksagonalnej siatce analitycznej (heksagony).

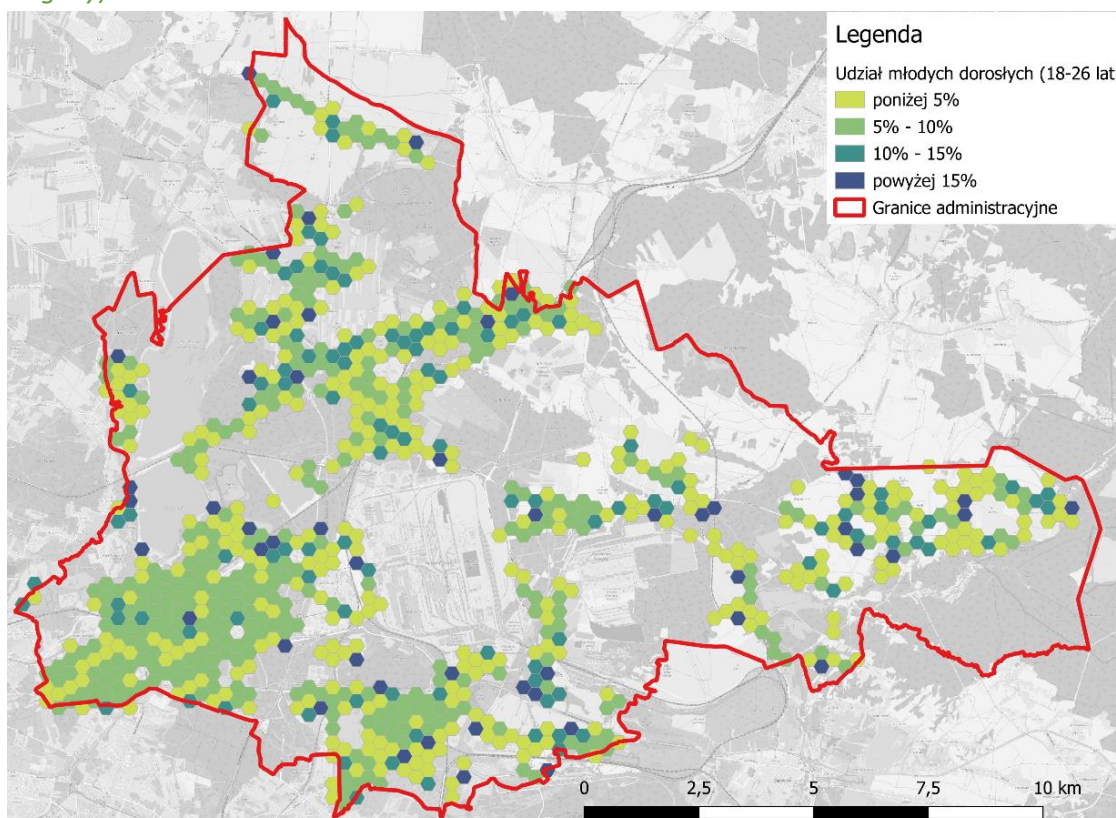
Dane dotyczące udziału młodych dorosłych w podziale na siatkę analityczną (heksagony) nie tworzą znaczących skupisk. Jednak można zauważyć, że więcej pojedynczych punktów (heksagonów na mapie) z udziałem młodych ludzi znajduje się poza największymi dzielnicami i osiedlami Dąbrowy Górniczej. Miejscami z największym udziałem osób młodych są m.in. Marianki, Piekło, Antoniów położone w sąsiedztwie zbiorników Pogoria, a także niektóre obszary takich osiedli jak Ząbkowice, Strzemieszyce, czy Gołonóg Wschodni obejmujący osiedla Tworzeń i Górkę Gołonoską. Taka sytuacja może być wynikiem rozwoju na tych obszarach nowego budownictwa mieszkaniowego, przeważnie jednorodzinne, które w ostatnich kilkunastu latach było i jest nabywane przez gospodarstwa domowe z dziećmi bądź dorastającą młodzieżą.

Mapa 3.3. Liczba mieszkańców w podziale na siatkę analityczną (heksagony)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

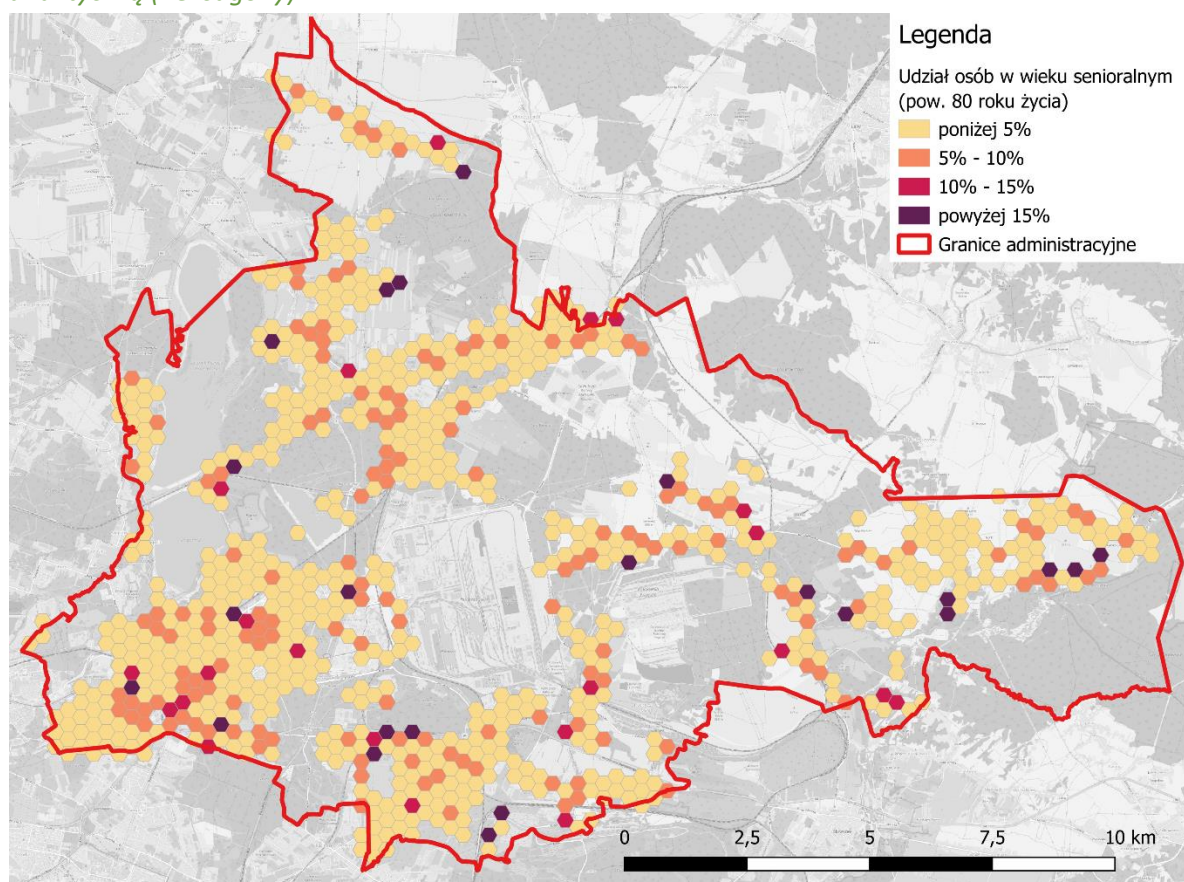
Mapa 3.4. Udział młodych dorosłych w populacji (18-26 lat) w podziale na siatkę analityczną (heksagony)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

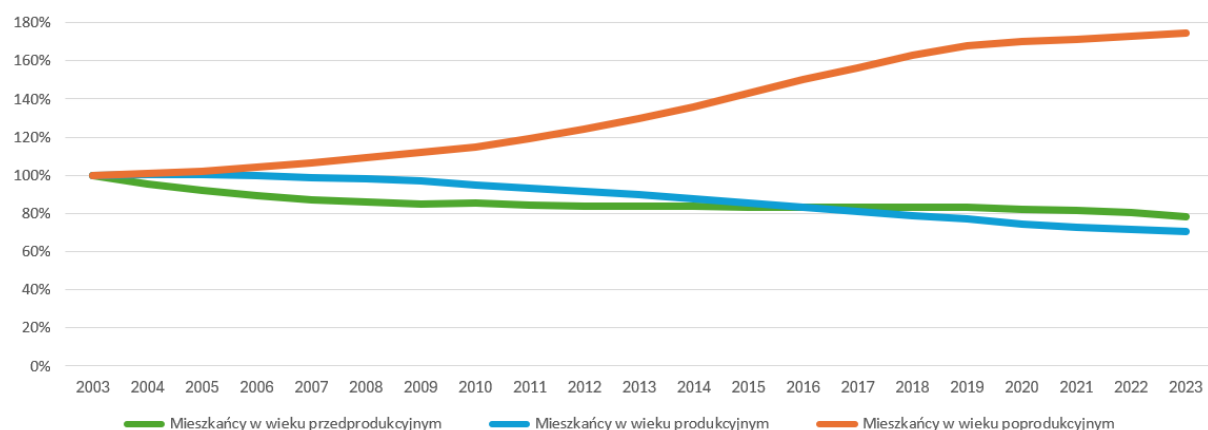
Osoby w wieku senioralnym (powyżej 80 roku życia) zamieszkują cały obszar Dąbrowy Górniczej, jednak można odnaleźć kilka miejsc w których ich udział w liczbie ludności jest większy. Przede wszystkim są to najstarsze osiedla dąbrowskie, powstające równolegle z budową Huty Katowice, tj. Mydlisce, Reden oraz Gołonóg, Stary Gołonóg i Brodway. Ponadto koncentrację osób w starszym wieku można zaobserwować w osiedlach Stara Dąbrowa, gdzie dominuje starsza zabudowa jednorodzinna oraz Staszic, która jest dzielnicą willową powstałą w latach 30-tych ubiegłego wieku. Kolejnym miejsce z dużą liczbą seniorów są fragmenty osiedla Strzemieszyce Wielkie, szczególnie wzdłuż ulicy Oddziałów AK Ordona (przed 2018 rokiem ulica Jana Majewskiego). Duży udział osób w wieku senioralnym występuje również w osiedlach o niższym stopniu zurbanizowania, w tym w Błędownie, Okradzionowie, Kuźnicze Nowej, Łęce oraz Ujejscu.

Mapa 3.5. Udział osób w wieku senioralnym w populacji (powyżej 80 r.ż.) w podziale na siatkę analityczną (heksagony)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

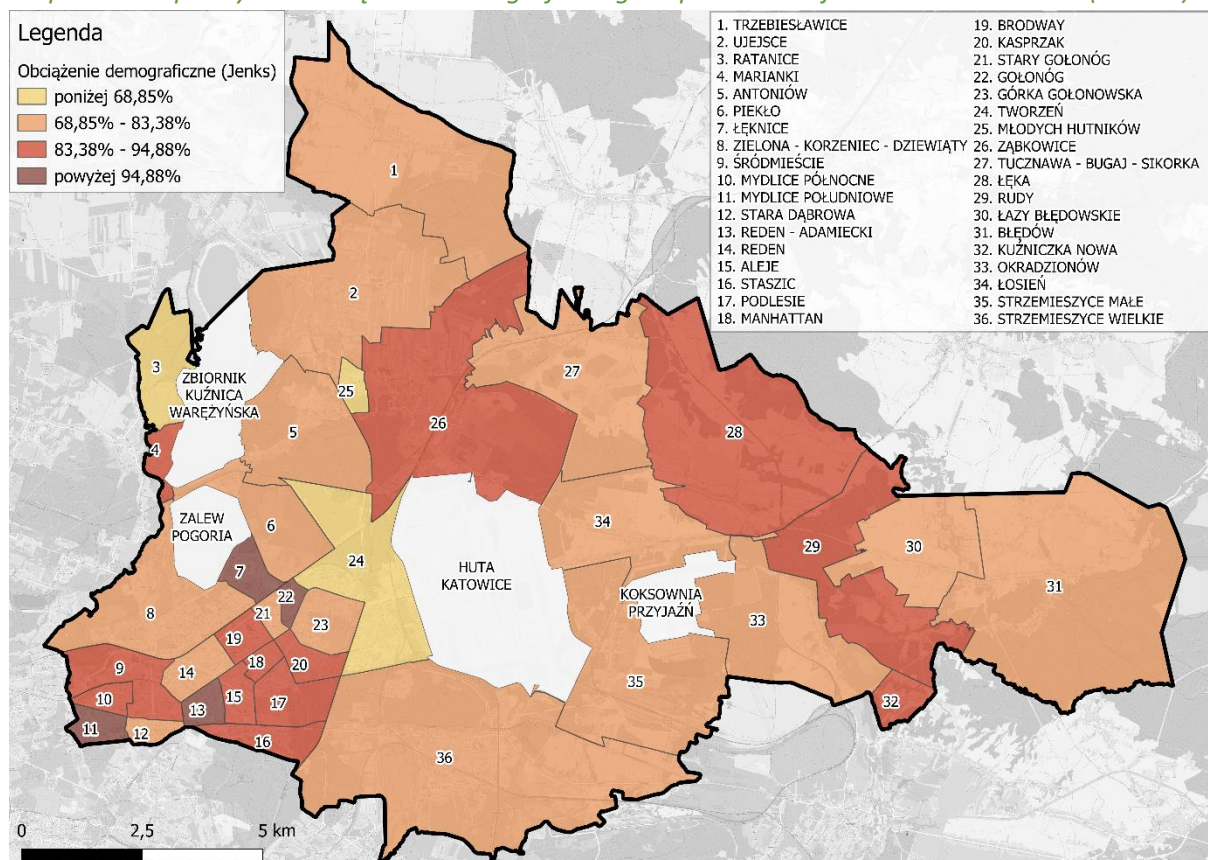
Wykres 3.1. Dynamika zmian liczby ludności w Dąbrowie Górniczej w podziale na poszczególne grupy wiekowe w latach 2003-2024 (rok 2003 = 100%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Współczynnik obciążenia demograficznego został obliczony w odniesieniu do ekonomicznych grup wieku i stanowi stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym (w %). Jako wiek nieprodukcyjny przyjęto wiek przedprodukcyjny (0-17 lat) oraz powyżej 59 lat dla kobiet i powyżej 64 lat dla mężczyzn (wiek poprodukcyjny). Wiek produkcyjny został określony jako 18-59 lat dla kobiet oraz 18-64 lata dla mężczyzn.

Mapa 3.6. Współczynnik obciążenia demograficznego w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

Analiza współczynnika obciążenia demograficznego w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) Dąbrowy Górniczej wykazuje istnienie trzech skupisk w których stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (zarówno poprodukcyjnym, jak i przedprodukcyjnym) do liczby osób w wieku produkcyjnym jest najwyższy. W pierwszej kolejności są to osiedla w centrum miasta takie jak: Mydlice Południowe oraz Reden-Adamiecki, a także w nieco mniejszym stopniu sąsiadujące z nimi Mydlice Północne, Śródmieście i Aleje. Ponadto takimi miejscami są również w przeważającej części osiedla wchodzące w skład dzielnicy Gołonóg, takie jak: Gołonóg, Kasprzak, Podlesie oraz osiedla Broadway i Manhattan. Do tego skupiska należy jeszcze dodać osiedle Łęknice położone na południowo-wschodnim krańcu zbiornika Pogoria III. Drugim miejscem z relatywnie wysokim współczynnikiem obciążenia demograficznego są Ząbkowice. Natomiast ostatnie, trzecie skupisko tworzy część osiedli położonych we wschodniej, mniej zurbanizowanej części miasta, w szczególności: Łęka, Rudy i Kuźniczka Nowa.

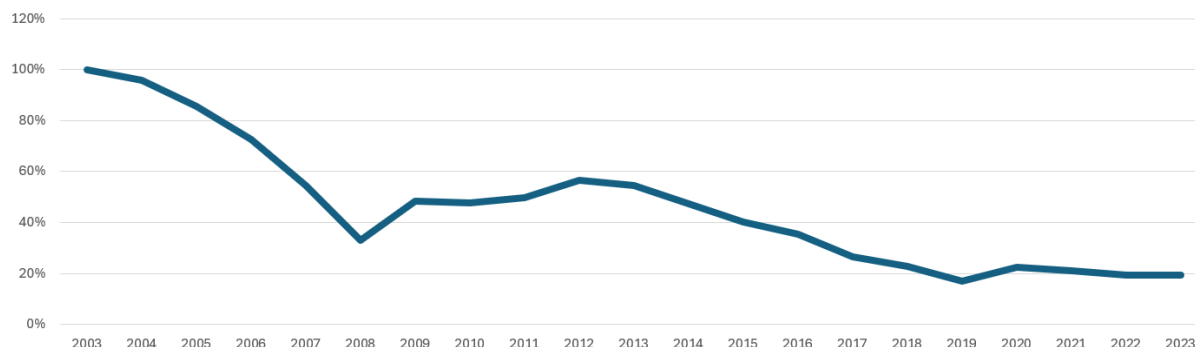
Zróźnicowanie przestrzenne poziomu współczynnika obciążenia demograficznego jest uwarunkowane historycznie. Rozwój Dąbrowy Górniczej nastąpił w 1972 roku, kiedy to rozpoczęto budowę Huty Katowice. Dla jej budowniczych i pracowników zaczęto budować duże osiedla mieszkaniowe w dzielnicach Śródmieście, Reden, Mydlice i Gołonóg. Rozpoczynając pracę w Hucie Katowice ludzie Ci mieli po 20-30 lat, obecnie są to emeryci w wieku 70-80 lat, zamieszkujący najstarsze osiedla mieszkaniowe w centrum miasta oraz w dzielnicy Gołonóg.

Bezrobocie

Na podstawie sprawozdania o rynku pracy w Dąbrowie Górniczej z czerwca 2024 roku można ustalić, że w mieście w tym czasie zarejestrowanych było 2362 bezrobotnych, w tym 1182, tj. 50% z nich stanowiły kobiety. Jedynie 311 osób, a więc 13,1% miało prawo do zasiłku. 728 osób (30,8%) nie posiadało kwalifikacji zawodowych, a 344 osoby (14,5%) nie posiadały doświadczenia zawodowego. 189 osób (8,0%) spośród zarejestrowanych bezrobotnych posiadało status osób z niepełnosprawnościami. Liczba osób bezrobotnych w latach 2003-2008 systematycznie spadała. W 2008 roku skutki ogólnoswiatowego kryzysu na rynkach kapitałowych i finansowych można było zaobserwować we wzroście bezrobocia w mieście. Liczba bezrobotnych nieznacznie wzrastała od tego czasu aż do 2013 roku, od kiedy to można było zauważyć ponowny spadek bezrobocia w Dąbrowie Górniczej.

Liczba osób bezrobotnych w Dąbrowie Górniczej pokazuje, że nie jest to obecnie duży problem w kontekście całego miasta, jednak należy mieć na względzie, że większość pozostających bez pracy posiada niski potencjał, jeżeli chodzi o zatrudnienie oraz cechuje się też najczęściej innymi problemami społecznymi (np. niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych).

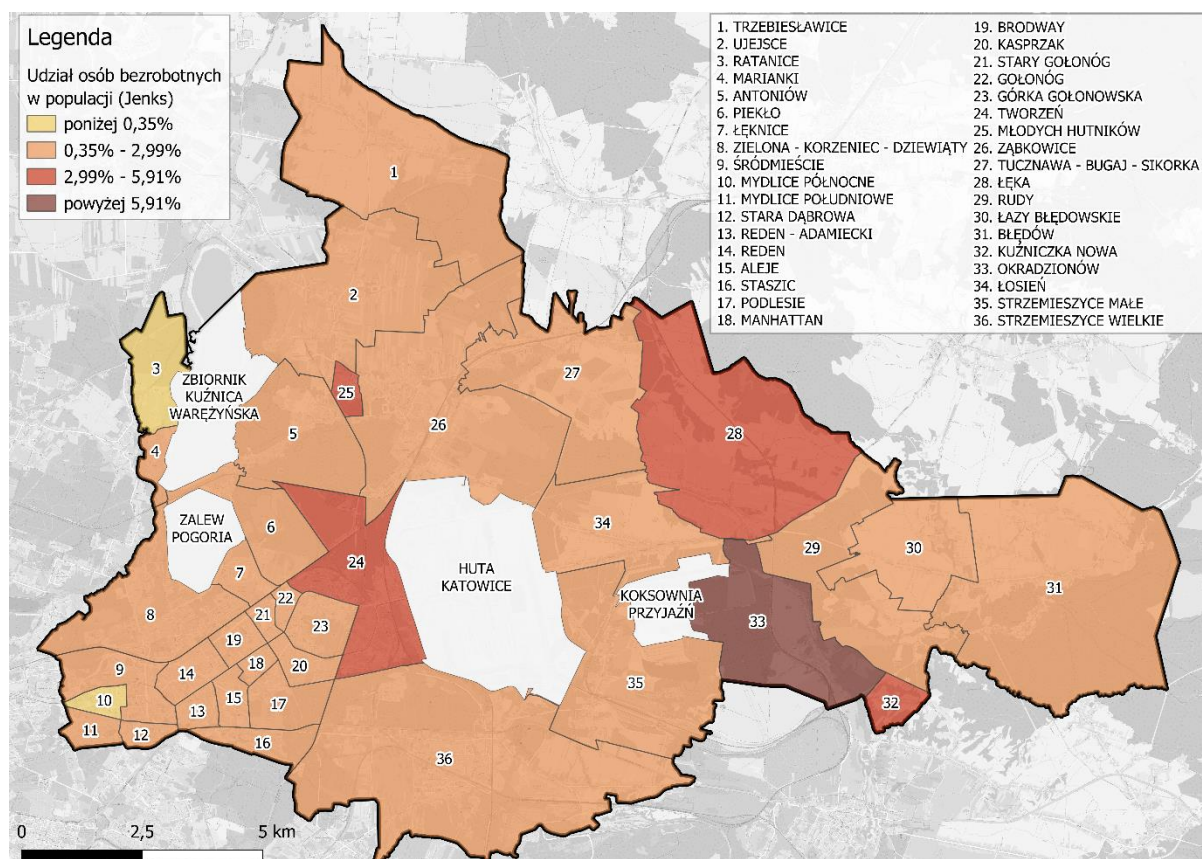
Wykres 3.2. Liczba osób bezrobotnych ogółem w latach 2003-2023 (rok 2003 = 100%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Zróźnicowanie przestrzenne udziału osób bezrobotnych w populacji mieszkańców Dąbrowy Górniczej jest niewielkie. Zasadniczo można wyróżnić następujące osiedla w których ich udział jest relatywnie większy. Pierwszym takim obszarem jest Okradzionów oraz sąsiadujące z nim Łęka i Kuźniczka Nowa. Drugim obszarem jest Tworzeń, ze względu na skupisko lokali z najmem socjalnym przy ul. Łącznej, w których zamieszkują często osoby bezrobotne. Trzecim obszarem jest Osiedle Młodych Hutników.

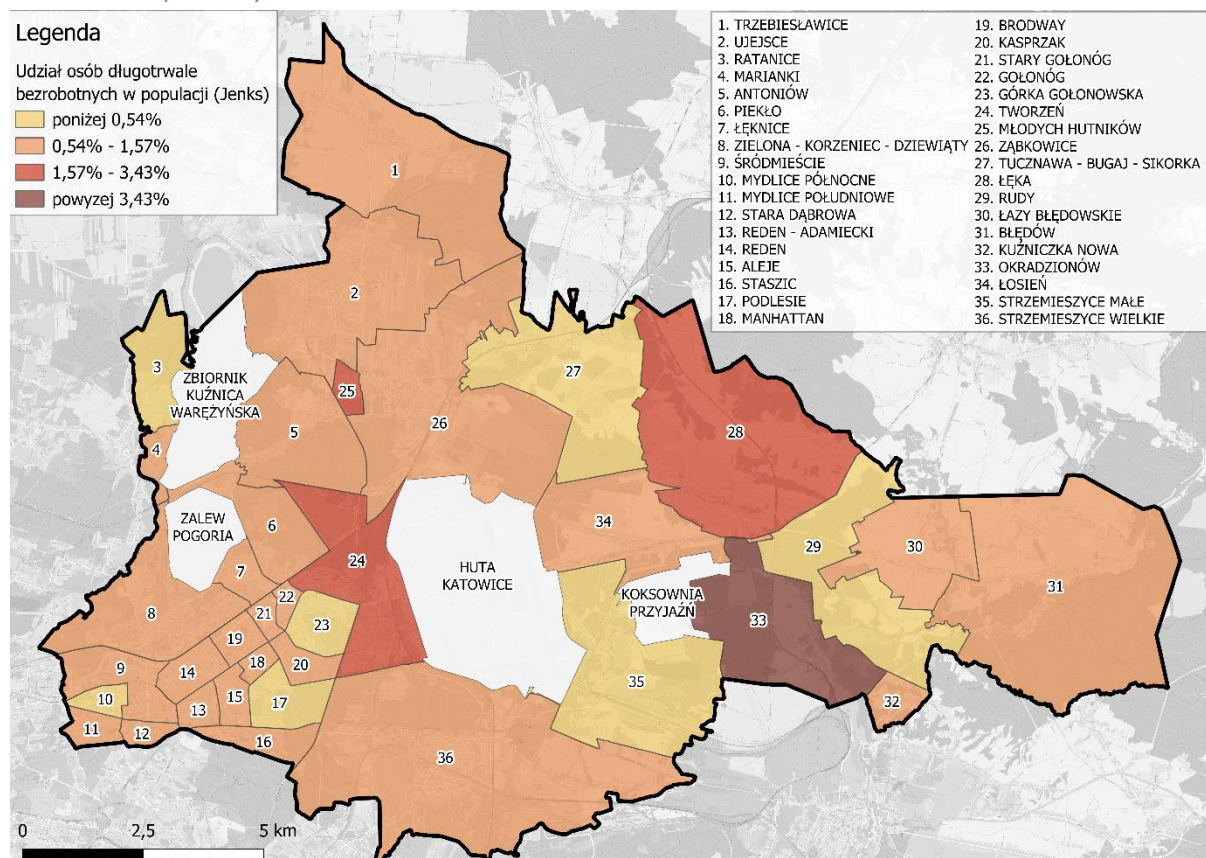
Mapa 3.7. Udział osób bezrobotnych w populacji (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej.

Podobnie jak w przypadku ogólnego udziału osób bezrobotnych, obszary koncentracji osób długotrwale bezrobotnych występują w osiedlach wschodnich takich jak Okradzionów i Łęka, a także Tworzeń i na osiedlu Młodych Hutników. Z kolei najmniejszy udział osób długotrwale bezrobotnych odnotowano na osiedlach: Marianki, Górka Gołonoska, Podlesie, Mydlice Północne oraz położonych we wschodniej części miasta: Tuczawa-Bugaj-Sikorka, Rudy oraz Strzemieszyce Małe.

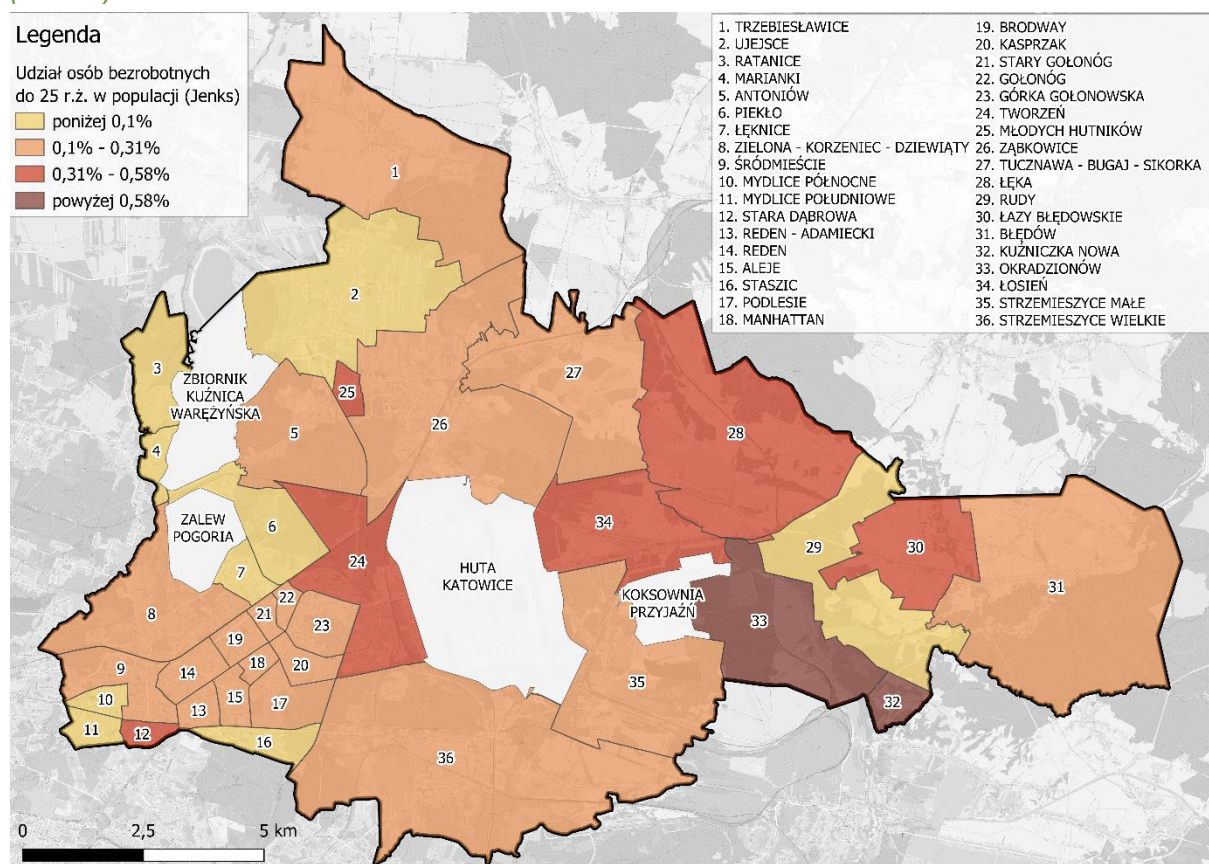
Mapa 3.8. Udział osób długotrwale bezrobotnych w populacji (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej.

Rozmieszczenie przestrzenne osób bezrobotnych, które nie przekroczyły 25 roku życia jest nieco bardziej zróżnicowane. Osiedla, w których ten udział jest największy znajdują się we wschodniej części miasta i są to Okradzionów oraz Kuźniczka Nowa, a także Łęka, Łosień i Łazy Błędowskie. Duży udział młodych bezrobotnych można odnotować również w dzielnicy Tworzeń (ul. Łączna) oraz na Osiedlu Młodych Hutników i w Starej Dąbrowie.

Mapa 3.9. Udział osób bezrobotnych do 25 r.ż. w populacji (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej.

Pomoc społeczna

Analiza przestrzenna danych uzyskanych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej obejmowała liczbę beneficjentów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2023 roku (ze względu na występujące dysfunkcje) oraz objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Wynika z niej, że obszarem najbardziej problemowym jest Tworzeń, a w szczególności bloki przy ul. Łącznej. Jest to największe miejsce koncentracji problemów społecznych w Dąbrowie Górniczej. Przy ul. Łącznej znajduje się kilkanaście budynków komunalnych, w których dominującą formą najmu jest najem socjalny. Obszar zamieszkiwany jest przez gospodarstwa domowe, które wymagają wsparcia ze względu na ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, czy niepełnosprawność. Bardzo często wszystkie te problemy kumulują się w poszczególnych gospodarstwach domowych. Towarzyszy temu problem przemocy domowej, który również w największym stopniu odnotowywany jest w Tworzniu, a którego dowodem jest objęcie osób procedurą „Niebieskie Karty” (mapa 3.13.).

Analiza danych dotyczących udziału w populacji (w %) osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z tytułu ubóstwa (mapa 3.10.) pokazuje, że oprócz osiedla Tworzeń, problem

występuje również w centrum miasta, w szczególności w osiedlach Reden, Aleje, Stary Gołonóg, Stara Dąbrowa, Śródmieście oraz Zielona-Korzeniec-Dziewiąty (w dużej mierze w obrębie zabudowań przy ul. Robotniczej/Dubois). Ponadto stosunkowo wysoki udział osób dotkniętych ubóstwem w populacji odnotowano w obrębie osiedli mniej zamieszkałych i mniej zurbanizowanych we wschodniej części miasta, tj: Łosień, Strzemieszycze Małe, Rudy oraz Łazy Błędowskie.

Podobny rozkład przestrzenny można zaobserwować odnośnie do danych dotyczących udziału w populacji (w %) osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z tytułu niepełnosprawności (mapa 3.11.). W tym przypadku również problemy koncentrują się przede wszystkim w obrębie osiedla Tworzeń, z kolei w dużym stopniu dotyczą również osiedli: Zielona-Korzeniec-Dziewiąty i Starej Dąbrowy oraz w położonych we wschodniej części Dąbrowy Górniczej osiedlach: Strzemieszycze Małe, Rudy, Łazy Błędowskie i Błędów.

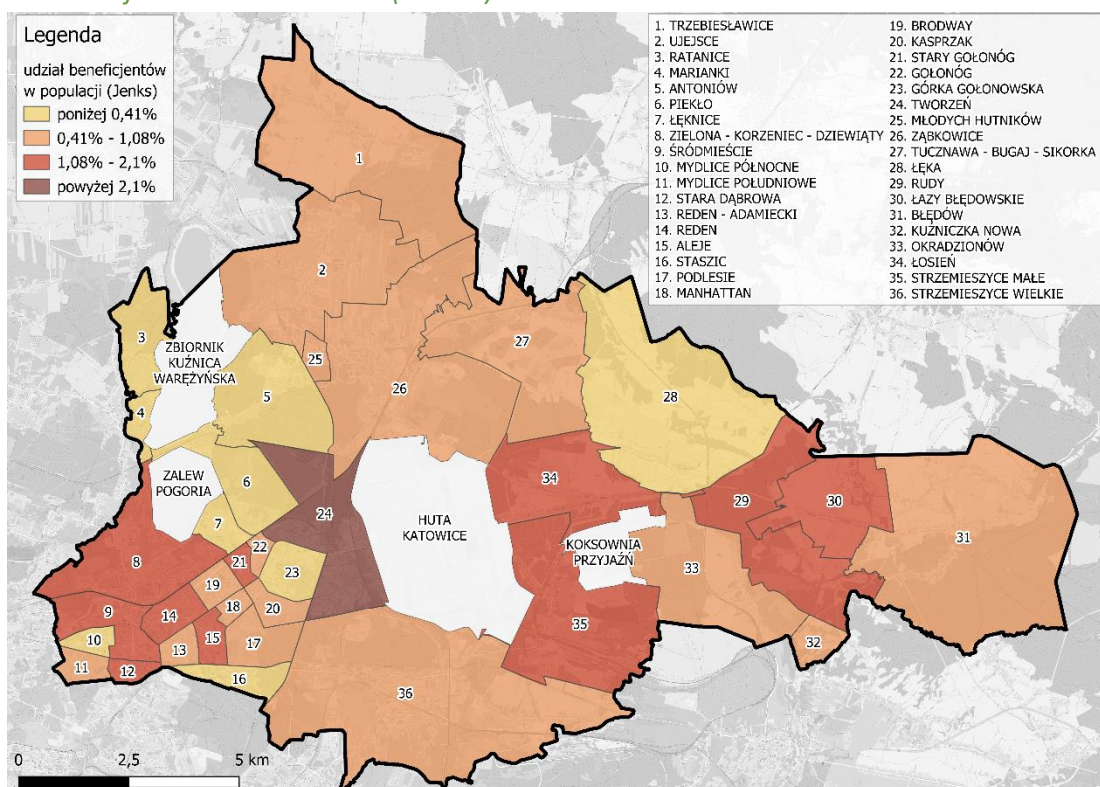
W przypadku udziału w populacji (w %) osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, sytuacja ma się nieco inaczej. Rozkład przestrzenny tego zjawiska jest bardziej równomierny. Największy udział w populacji osób z tym problemem odnotowano w Starej Dąbrowie oraz ponownie w osiedlu Tworzeń, a także w Łosniu, Strzemieszcach Małych oraz Kuźniczce Nowej (należy mieć na uwadze, że Kuźniczka Nowa charakteryzuje się dużo mniejszą populacją).

Większe zróżnicowanie przestrzenne jest widoczne w kontekście problemów przemocy domowej (procedura „Niebieskie Karty”). Największy udział w populacji (w %) osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” jest widoczny w osiedlu Tworzeń. W mniejszym stopniu, przemoc w rodzinie odnotowywana jest w wielu innych osiedlach, zarówno w centrum miasta, jak i w jego wschodniej części, a także w osiedlach, w których inne problemy społeczne związane z ubóstwem nie występują, np. w Ratanicach i Trzebiesławicach.

Wgląd w mapy 3.10-3.13 pokazuje również, że problemy społeczne są w stosunkowo mniejszym stopniu udziałem dużych osiedli mieszkaniowych (blokowisk) takich jak: Mydlice Północne i Mydlice Południowe, Broadway, Manhattan, czy Kasprzak. Obszarami gdzie udział w populacji (w %) beneficjentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest stosunkowo niewielki są również dzielnice w których dominuje nowa zabudowa jednorodzinna, powstająca w sąsiedztwie terenów zielonych i rekreacyjnych. Takimi dzielnicami są m.in.: Antoniów, Piekło, Marianki.

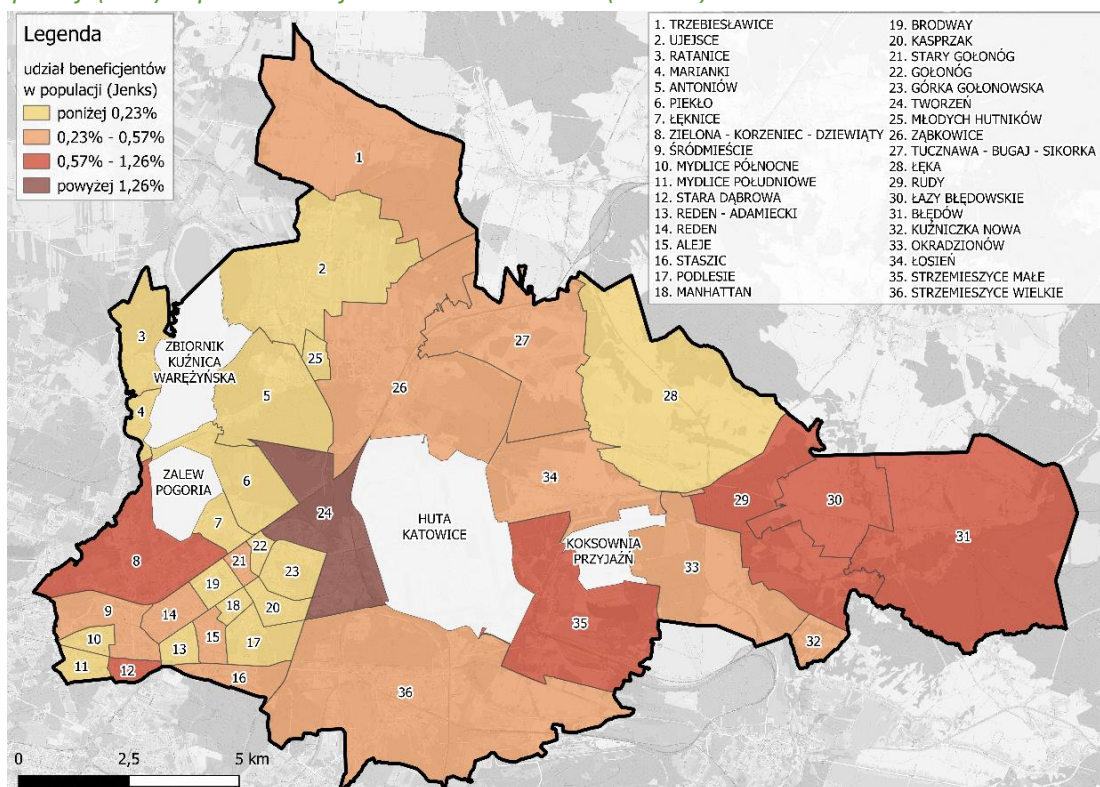
Dosyć odmiennie w stosunku do danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej prezentuje się rozkład przestrzenny szacunkowego odsetka uczniów korzystających z dożywiania (Mapa 3.14). Najwyższe wartości odnotowano w Ujejscu, Antoniowie i na Osiedlu Młodych Hutników. Poza tym w wielu innych osiedlach odsetek uczniów korzystających z tej formy pomocy jest znaczący, co wskazuje na powszechność programu i nie musi być dowodem na występowanie istotnego problemu społecznego.

Mapa 3.10. Udział osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z tyt. ubóstwa w populacji (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

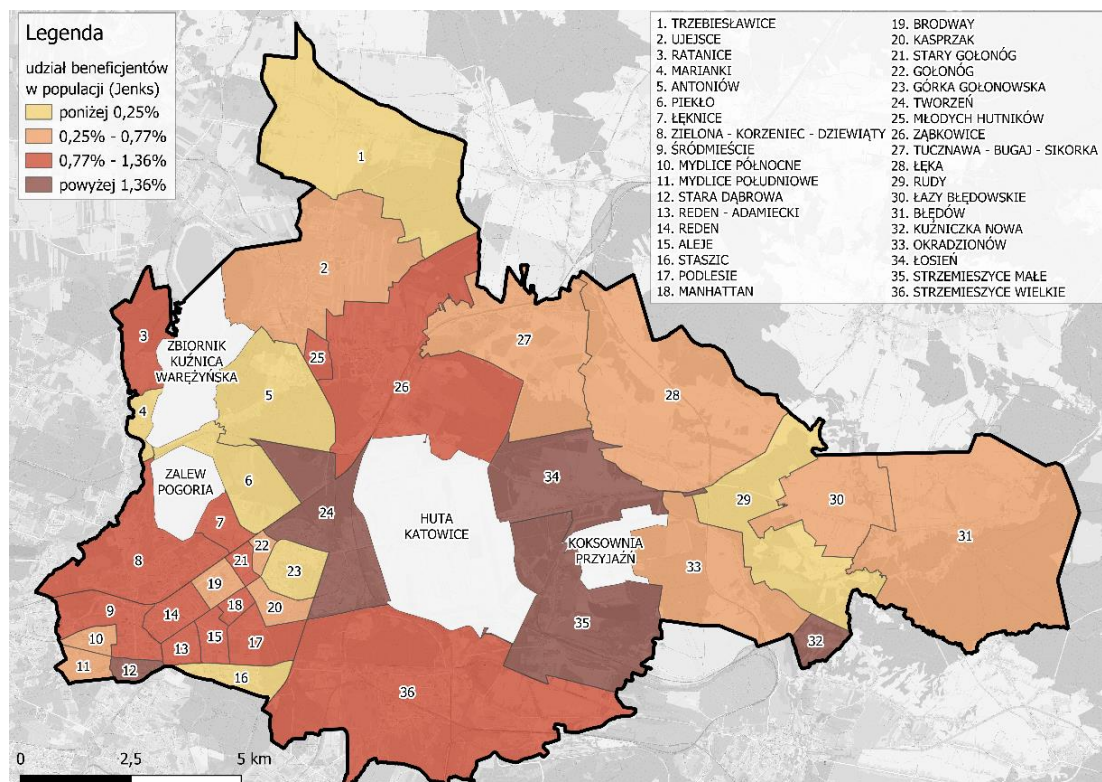
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.11. Udział osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z tyt. niepełnosprawności w populacji (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

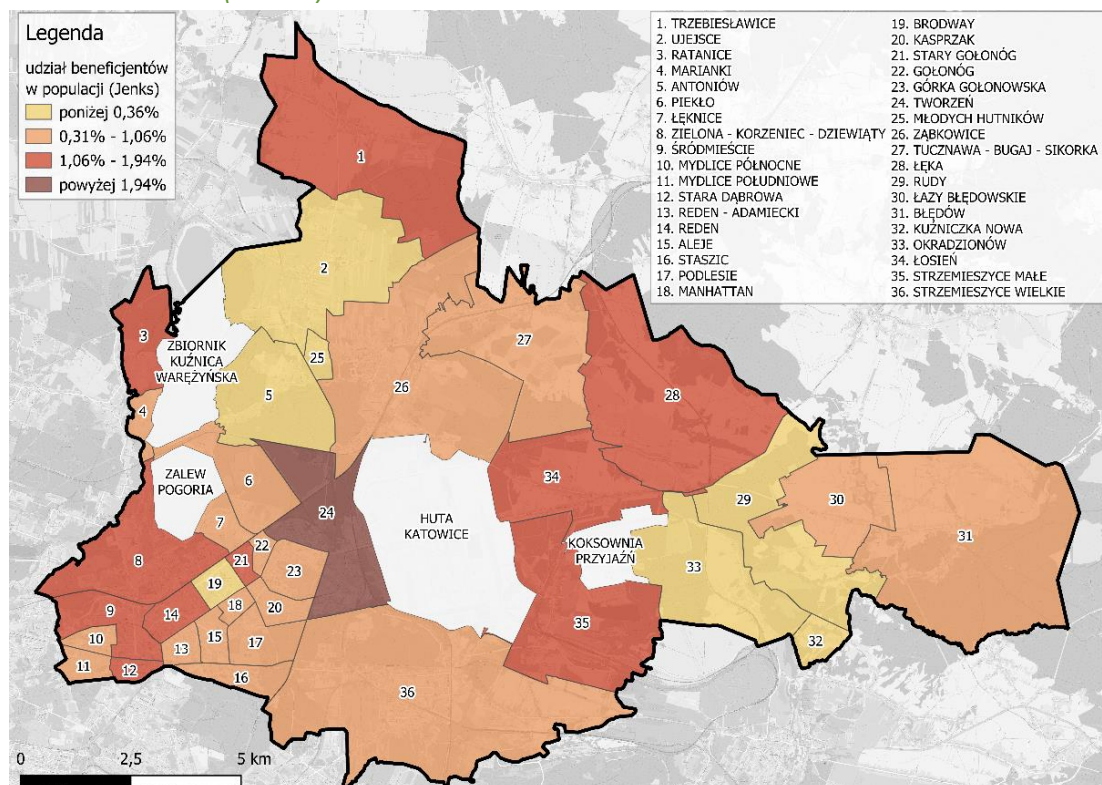
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.12. Udział osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z tyt. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w populacji (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

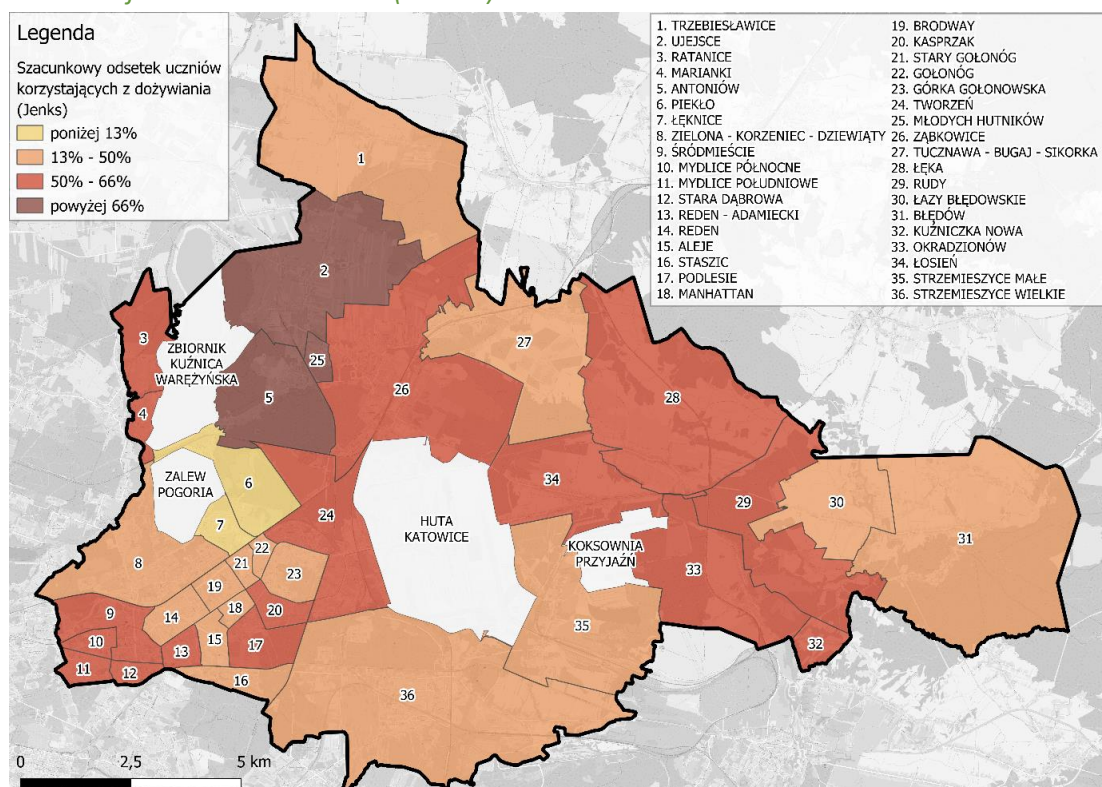
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.13. Udział osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” w populacji (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.14. Szacunkowy udział uczniów w szkołach podstawowych korzystających z dożywiania (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

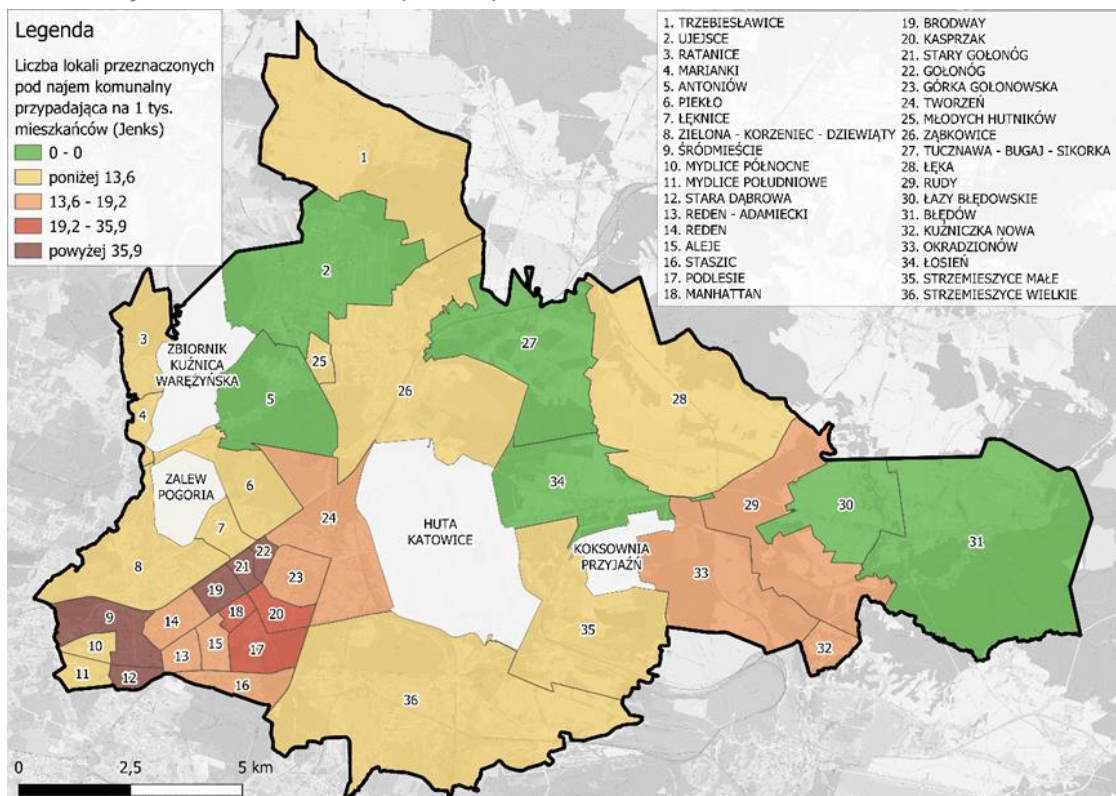

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

Mieszkania będące w zasobie gminy w których zawarte są umowy najmu lokali komunalnych zlokalizowane są przede wszystkim w centrum miasta. Koncentracja tego typu lokali występuje w Śródmieściu, Starej Dąbrowie, Starym Gołonogu, Gołonogu oraz na osiedlu Broadway. Stosunkowo dużo zasobów z najmem komunalnym jest również na Podlesiu, Osiedlu Kasprzaka oraz w obrębie osiedla Manhattan.

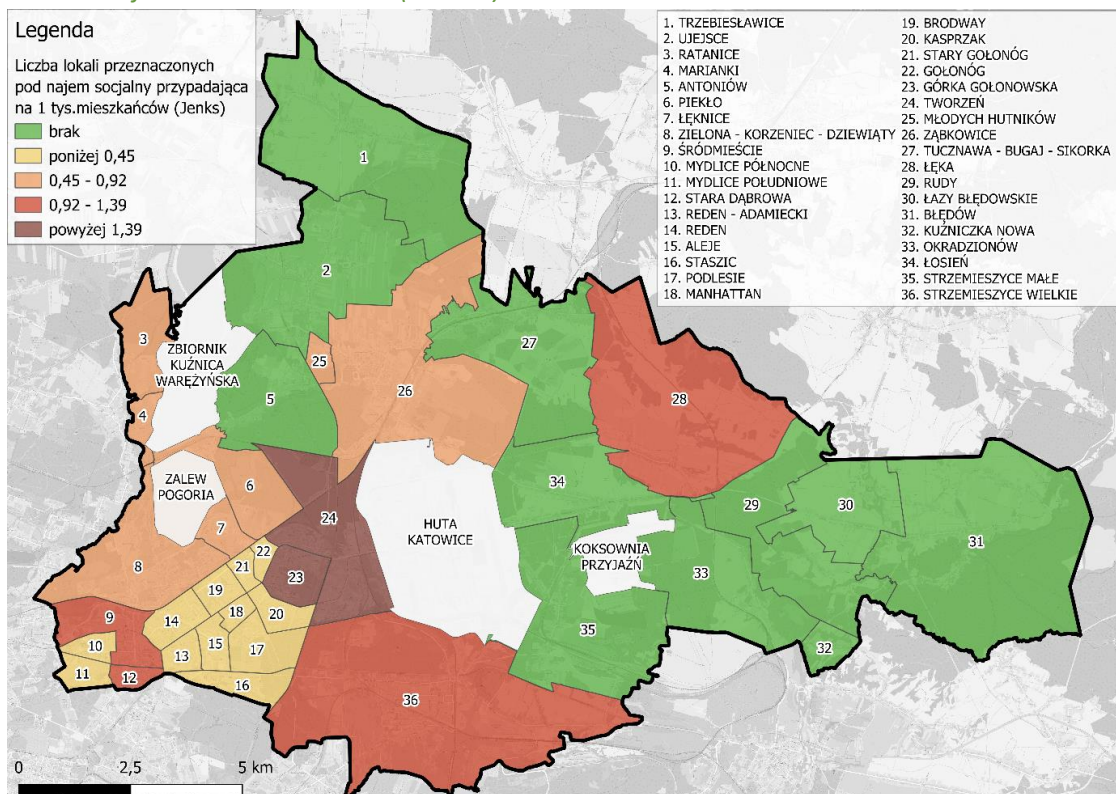
Liczba lokali mieszkalnych będących przedmiotem najmu socjalnego skoncentrowana jest w Tworzniu, w szczególności przy ul. Łącznej. Ponadto najem socjalny występuje w dużej liczbie w dzielnicach, gdzie istnieją budynki „socjalne” (budynki w zamyśle przeznaczone dla osób, którym przysługuje prawo do najmu socjalnego), dotyczy to m.in. Strzemieszyc Wielkich (budynki przy ul. Hotelowej), Ząbkowic (budynki przy ul. Sikorskiego). Najem socjalny jest też w większym stopniu obecny w Śródmieściu, Starej Dąbrowie, Górcie Gołonoskiej, czy osiedlu Łęka. Generalnie umowy najmu socjalnego zawierane są przede wszystkim w lokalach mieszkalnych o niższym standardzie (np. dawne hotele robotnicze na ul. Łącznej) i w starszej zabudowie. Miasto Dąbrowa Górnicza buduje również budynki z myślą o najmie socjalnym. Przykładem takiego obiektu jest oddany kilka lat temu do użytku budynek przy ul. Kasprzaka. Koncentracja lokali z najmem socjalnym zwykle skutkuje równocześnie kumulacją w jednym miejscu szerokiej gamy problemów społecznych. W Dąbrowie Górniczej przykładem takiego miejsca jest wspomniany już teren przy ul. Łącznej, który wymaga kompleksowej interwencji łączącej w sobie narzędzia polityki socjalnej, mieszkaniowej i rewitalizacyjnej.

Mapa 3.15. Liczba lokali będących przedmiotem najmu komunalnego przypadająca na 1 tys. osób w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.16. Liczba lokali będących przedmiotem najmu socjalnego przypadająca na 1 tys. osób w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

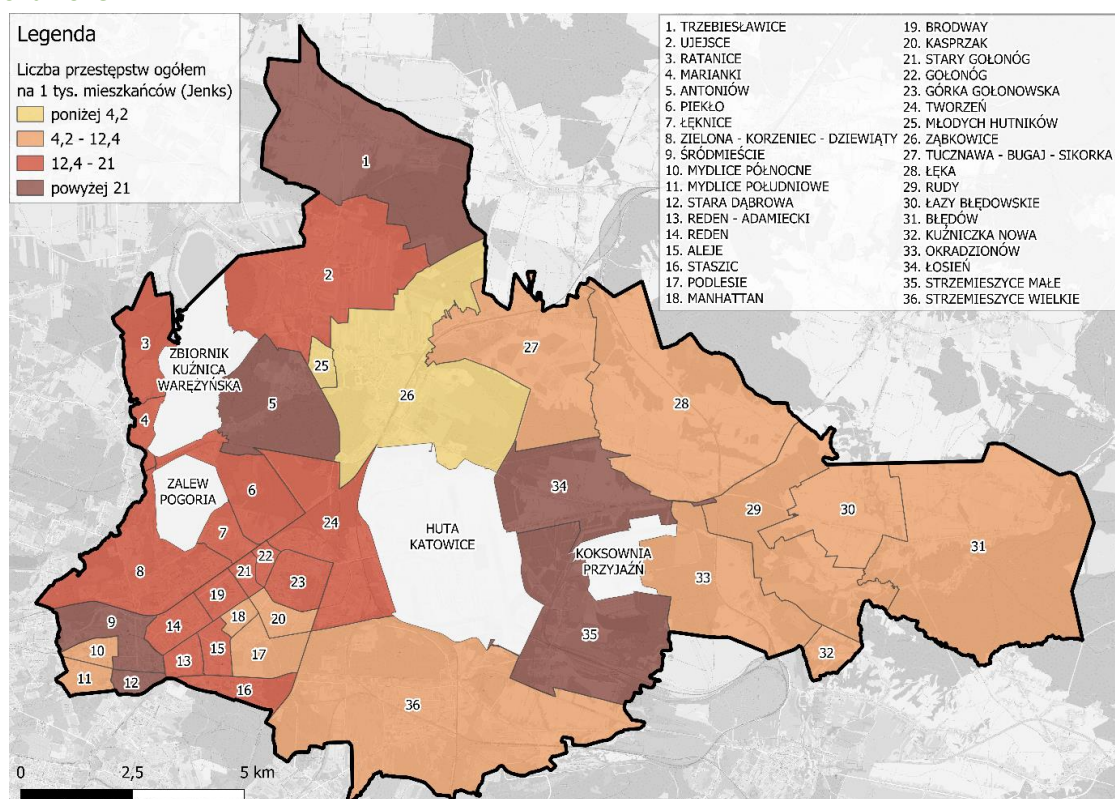
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w Dąbrowie Górniczej.

Przestępczość

Poziom bezpieczeństwa publicznego uwzględniał dane dotyczące liczby przestępstw ogółem (mapa 3.17.), liczby przestępstw przeciwko zdrowiu i mieniu (mapa 3.18.), liczbę rozbojów (mapa 3.19.) oraz liczbę zgłaszanych interwencji (mapa 3.20.). Analiza wskaźnikowa tych danych na 1000 ludności w podziale na jednostki strukturalne wskazuje, że poziom przestępczości jest najwyższy w Śródmieściu i sąsiadującej z nim Starej Dąbrowie, ponadto w Łośniu i Strzemieszycach Małych oraz w Trzebiesławicach i Antoniowie.

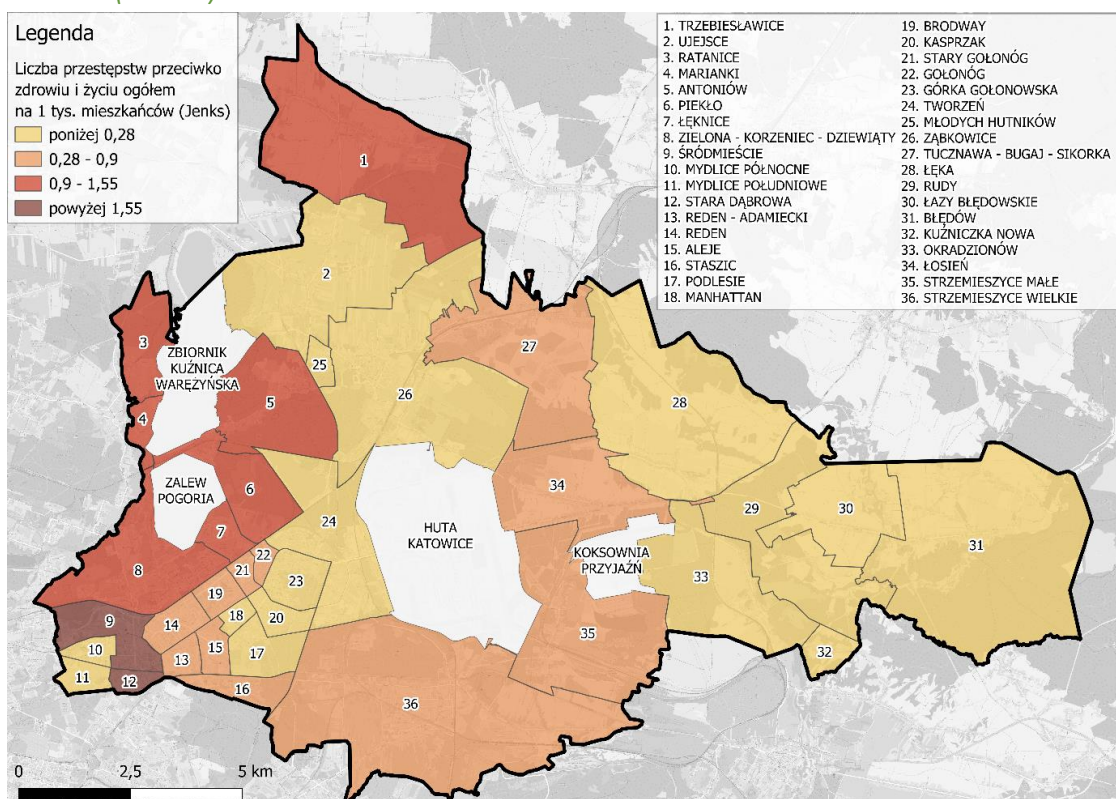
Z interpretacją danych przedstawionych na mapach 3.17.-3.20 należy być ostrożnym, gdyż analiza informacji uzyskanych z Komendy Miejskiej Policji wymaga na pewno pogłębionej oceny na temat rangi oraz skali poszczególnych zjawisk związanych z przestępczością. Uwzględniając liczbę zdarzeń, najwięcej z nich można zaobserwować w obszarach najbardziej zaludnionych, takich jak: Śródmieście z otaczającymi je osiedlami, osiedla Gołonoga, osiedla Reden, Reden-Adamiecki i Aleje. Ponadto liczba zdarzeń związanych z przestępczością jest relatywnie większa w miejscach masowego spędzania wolnego czasu, takich jak okolice zbiorników wodnych Pogoria III i IV.

Mapa 3.17. Liczba przestępstw ogółem na 1000 osób w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

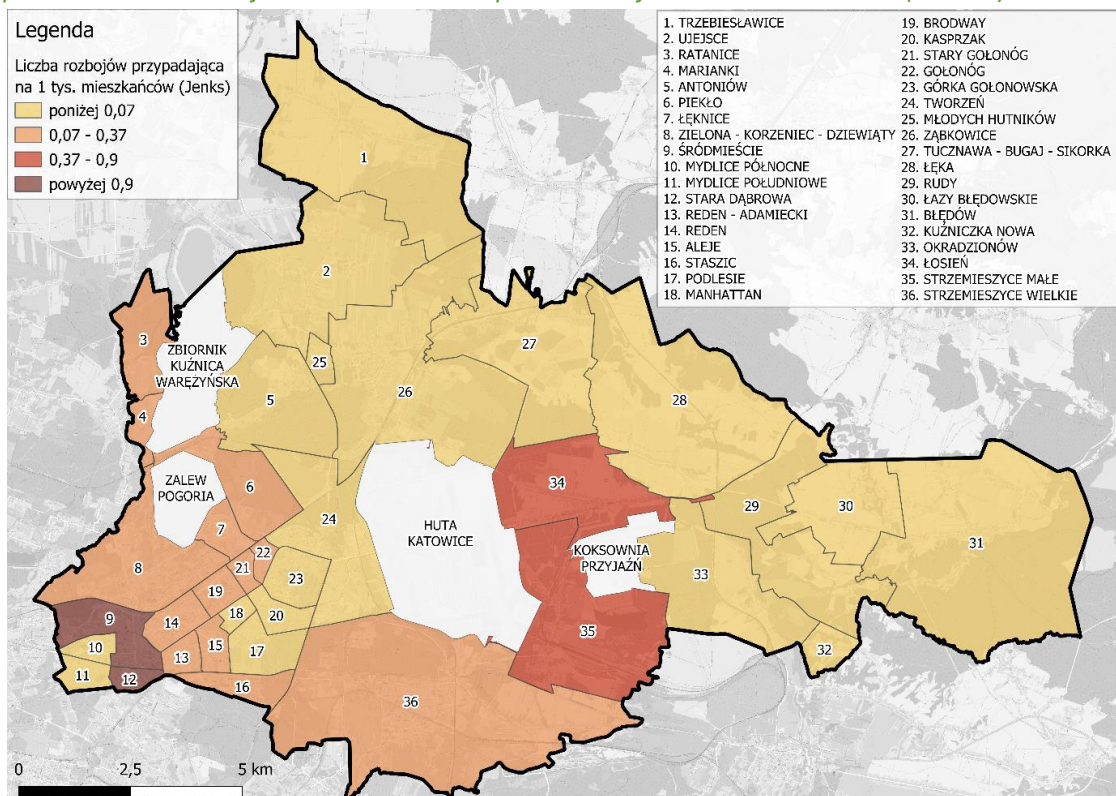
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Komendy Miejskiej Policji w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.18. Liczba wystąpień przeciwko zdrowiu i życiu na 1000 osób w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

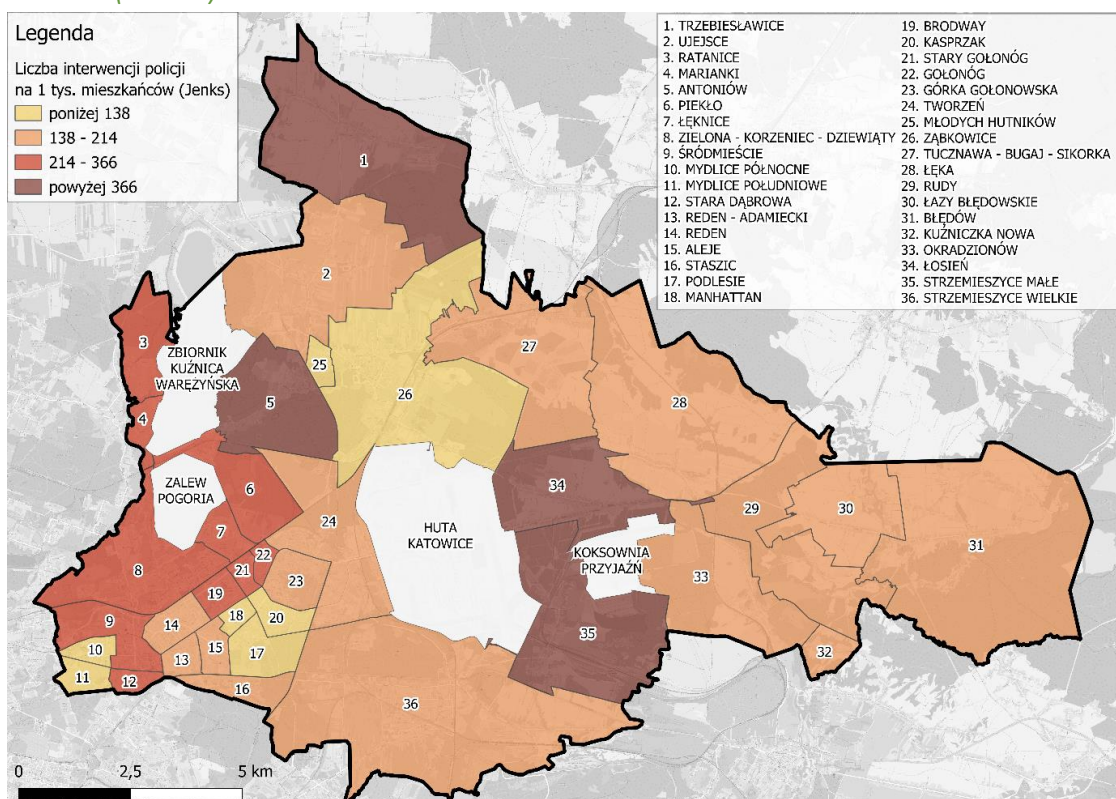
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Komendy Miejskiej Policji w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.19. Liczba rozbojów na 1000 osób w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Komendy Miejskiej Policji w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.20. Liczba zgłaszanych interwencji problemowych na 1000 osób w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

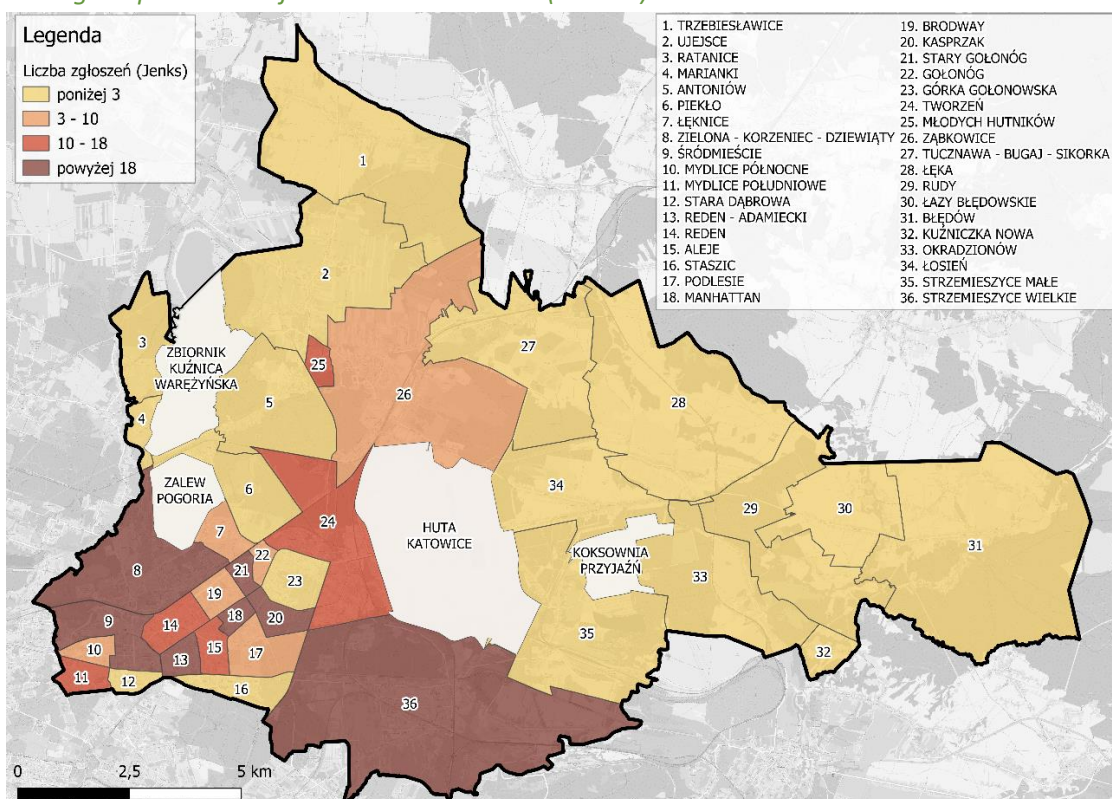
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Komendy Miejskiej Policji w Dąbrowie Górniczej.

W zakresie poziomu przestępczości, dane z Komendy Miejskiej Policji warto uzupełnić o informacje pozyskiwane na podstawie zgłoszeń przez portal naprawmyto.pl. W tym przypadku użytkownicy miasta mogą sygnalizować występowanie różnego rodzaju zdarzeń, które ich zdaniem wymagają interwencji ze strony urzędu miejskiego i podlegających mu jednostek.

Jedną z przyczyn przesyłania zgłoszeń są uciążliwości związane z zakłócaniem porządku publicznego i spożywania alkoholu (mapa 3.21.). Tego typu problemy zgłaszane są przede wszystkim w centrum miasta (m.in. Śródmieście, Reden-Adamiecki, na dużych osiedlach mieszkaniowych (m.in. Broadway, Stary Gołonóg, Gołonóg) oraz w dzielnicy Strzemieszyce Wielkie.

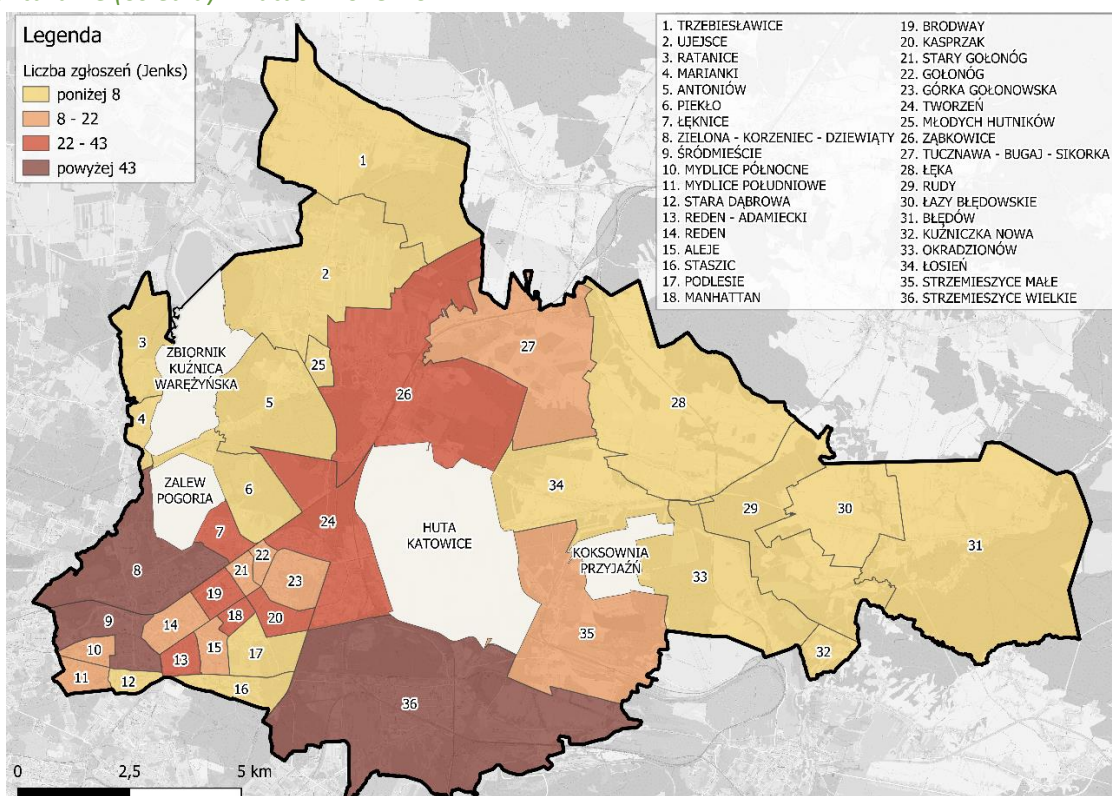
Z kolei mapa 3.22. przedstawia zgłoszenia zakwalifikowane do kategorii „niebezpieczna okolica” lub „niebezpieczne miejsce”. W tym przypadku najwięcej tego typu zgłoszeń odnotowano w dzielnicach: Śródmieście, Zielona-Korzeniec-Dziewiąty oraz Strzemieszyce Wielkie. Stosunkowo dużo zgłoszeń jest również w dzielnicy Żąbkowice oraz na osiedlach w centrum miasta, m.in. Reden-Adamiecki, Broadway, Manhattan. Wymienione wyżej dzielnice i osiedla są obszarami o największej liczbie mieszkańców i gęstości zaludnienia, co niewątpliwie jest przyczyną dużej liczby zgłoszeń oraz występowania zdarzeń niepożądanych.

Mapa 3.21. Liczba zgłoszeń mieszkańców dot. spożywania alkoholu oraz zakłócania porządku publicznego w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu naprawmyto.pl.

Mapa 3.22. Liczba miejsc niebezpiecznych zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024

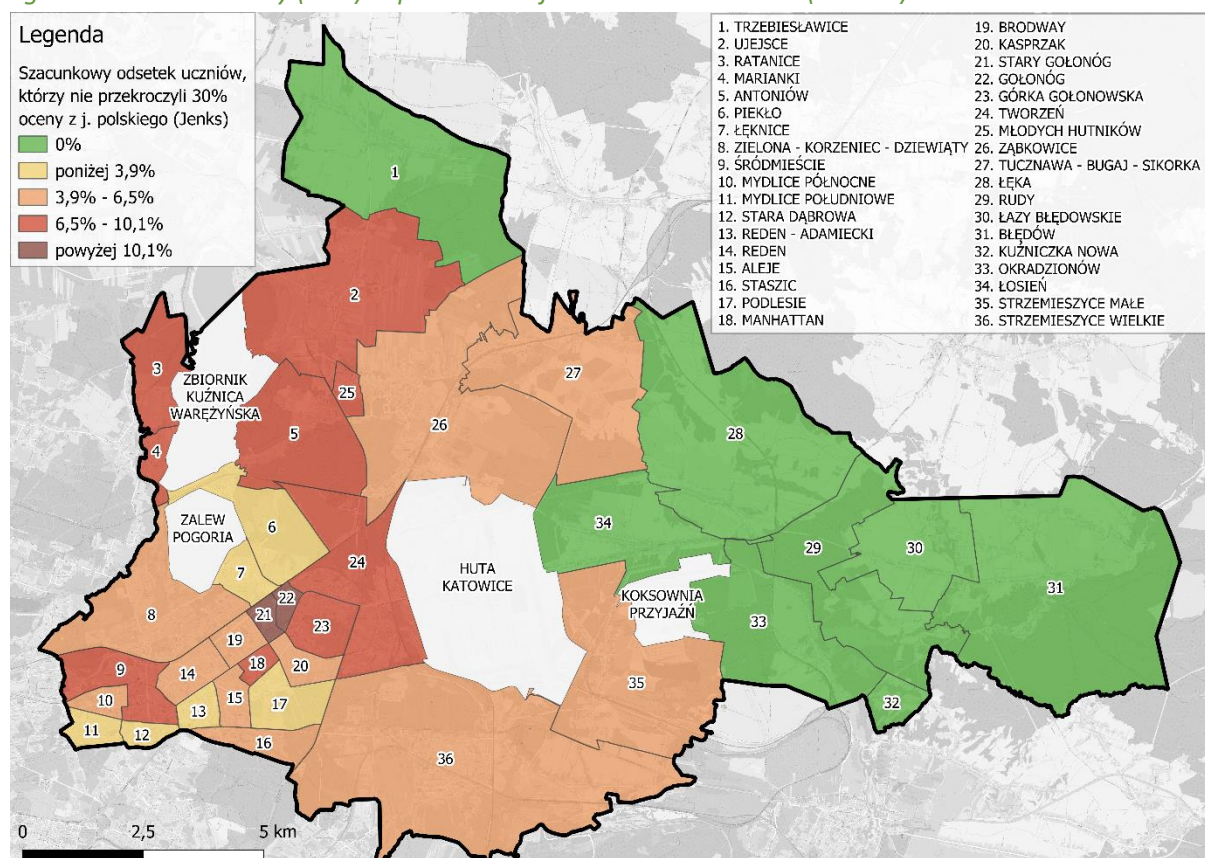
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu naprawmyto.pl.

Poziom edukacji

W celu oceny poziomu edukacji posłużono się danymi dotyczącymi wyników egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego oraz matematyki. Na mapach 3.23.-3.24. przedstawiono dane w podziale na jednostki strukturalne, jednak są to dane szacunkowe, gdyż rejonizacja szkół podstawowych nie zawsze pokrywa się podziałem na osiedla stosowanym w tym opracowaniu.

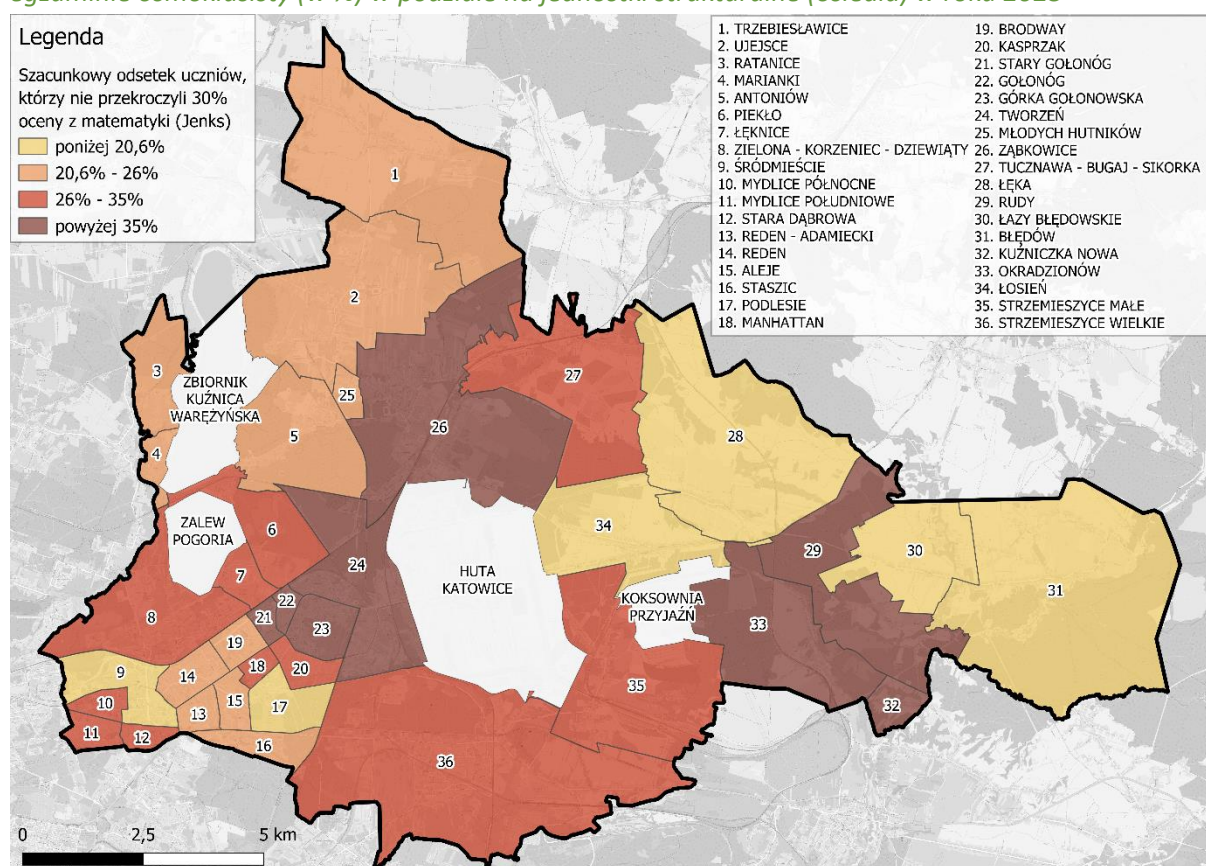
Dane wskazują, że – po pierwsze – większy problem dla uczniów dąbrowskich szkół podstawowych stanowił egzamin z matematyki, aniżeli z języka polskiego. W tym pierwszym przypadku odsetek uczniów, którzy nie przekroczyli 30% oceny był znacznie wyższy. Po drugie, widoczne jest zróżnicowanie przestrzenne wyników egzaminów. W przypadku języka polskiego największy odsetek uczniów ze słabszym wynikiem odnotowano w osiedlach Gołonóg i Stary Gołonóg. Natomiast w przypadku matematyki najwięcej uczniów, którzy nie przekroczyli progu 30% uczęszczało do szkół, których zasięg obejmował osiedla takie jak: Stary Gołonóg, Gołonóg, Górka Gołonoska, Tworzeń, Ząbkowice oraz osiedla wschodnie tj. Ruda, Kuźniczka Nowa i Okradzionów.

Mapa 3.23. Szacunkowy odsetek uczniów, którzy nie przekroczyli 30% oceny z języka polskiego na egzaminie ósmoklasisty (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.24. Szacunkowy odsetek uczniów, którzy nie przekroczyli 30% oceny z matematyki na egzaminie ósmoklasisty (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

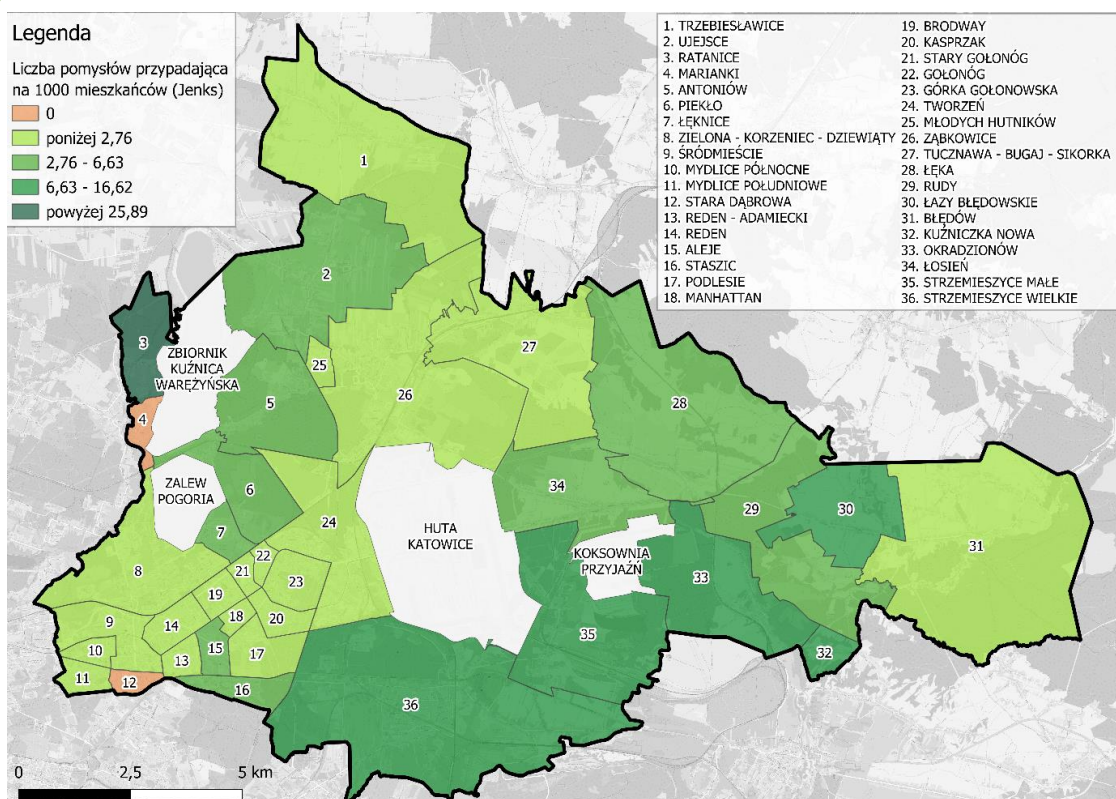
Uczestnictwo w życiu publicznym

Poziom aktywności obywatelskiej został przeanalizowany w oparciu o dane frekwencyjne w wyborach samorządowych oraz w budżecie partycypacyjnym oraz o liczbę projektów zgłaszanych w ramach tego budżetu.

Dane dotyczące poziomu uczestnictwa w Dąbrowskim Budżecie Partycypacyjnym (DBP) wskazują, że największą aktywnością cechowały się mniejsze osiedla z dominującą zabudową jednorodzinną, zlokalizowane we wschodniej części miasta oraz w sąsiedztwie zbiorników wodnych Pogoria. W 2023 roku największą liczbę pomysłów oraz frekwencję odnotowano w Ratanicach, a także w Strzemieszycach Wielkich i Małych, Kuźniczce Nowej, Okradzionowie oraz w Łazach Błędownskich.

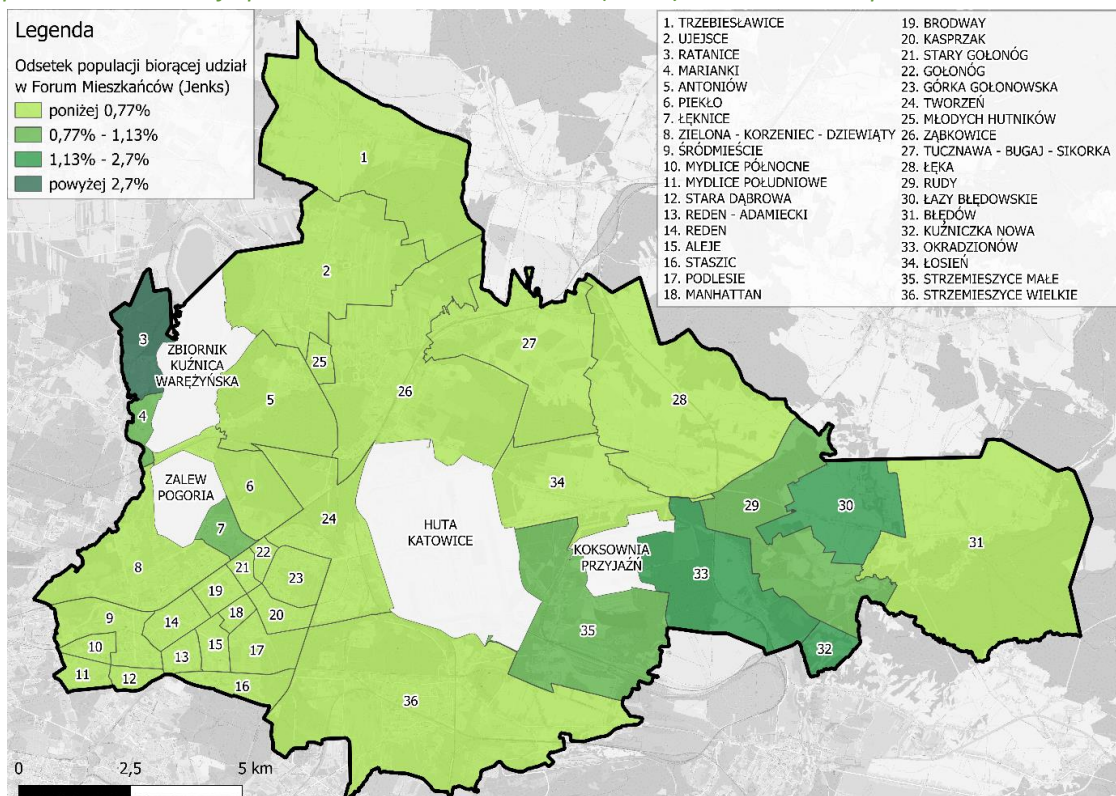
W wyborach samorządowych w 2024 roku wysokość frekwencji była również nieznacznie większa w osiedlach mniej zurbanizowanych położonych we wschodnich częściach miasta oraz nad Pogoriami. W tym przypadku osiedlami w których frekwencja była najwyższa (przekraczała 53,8%) były: Ratanice, Marianki, Łęka i Antoniów.

Mapa 3.25. Liczba pomysłów złożonych w danym osiedlu w IX edycji DBP (2023 rok) przypadająca na 1 tys. mieszkańców

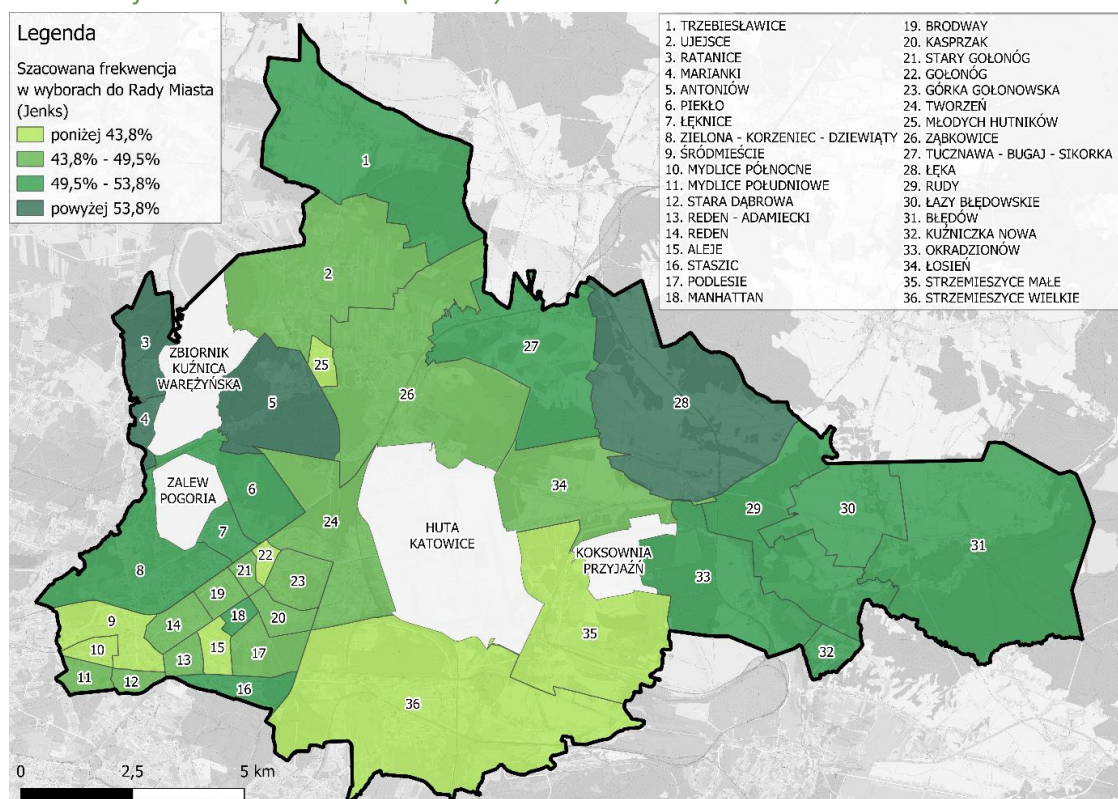
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.26. Frekwencja podczas Forum Mieszkańców (I tura) w roku 2023 w podziale na osiedla

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.27. Szacowana frekwencja w wyborach samorządowych do Rady Miejskiej w roku 2024 (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów z portalu samorząd2024.pkw.gov.pl.

3.2. Uwarunkowania gospodarcze

Podmioty gospodarcze

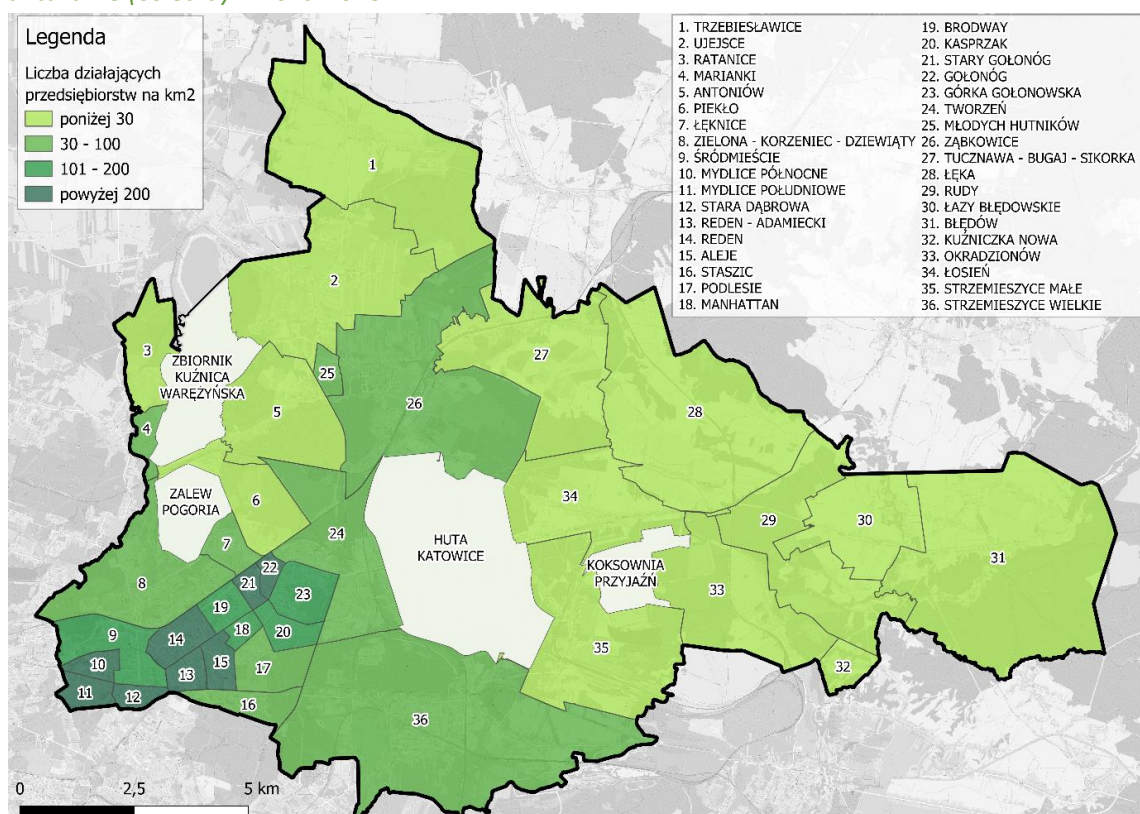
Największą aktywność przedsiębiorczą mierzoną liczbą firm przypadających na 1 km² w podziale na osiedla można zaobserwować w centrum miasta (mapa 3.28.). Obszarami, gdzie jest najwięcej zarejestrowanych przedsiębiorstw na km² są Mydlice Północne i Południowe, Stara Dąbrowa, Reden, Reden-Adamiecki, Aleje oraz Stary Gołonóg i Gołonóg. Są to osiedla gęsto zaludnione i zabudowane w których działa relatywnie dużo małych i średnich firm, przede wszystkim sektora handlu i usług.

Dane za lata 2003-2023 (wykres 3.3.) pokazują, że wskaźnik podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru na 1000 ludności jest stabilny i w analizowanym okresie waha się w niewielkim przedziale procentowym.

Należy również podkreślić, że miejscami koncentracji działalności gospodarczej są tereny, na których działają największe podmioty gospodarcze w mieście, w szczególności ArcelorMittal Poland S.A. (d. Huta Katowice) oraz JSW Koks S.A. (d. Koksownia Przyjaźń), które skupiły wokół siebie kooperantów. Tereny te dodatkowo rozwinęły się gospodarczo wraz z uruchomieniem w 1995 roku specjalnej strefy ekonomicznej (Katowicka Specjalna Strefa

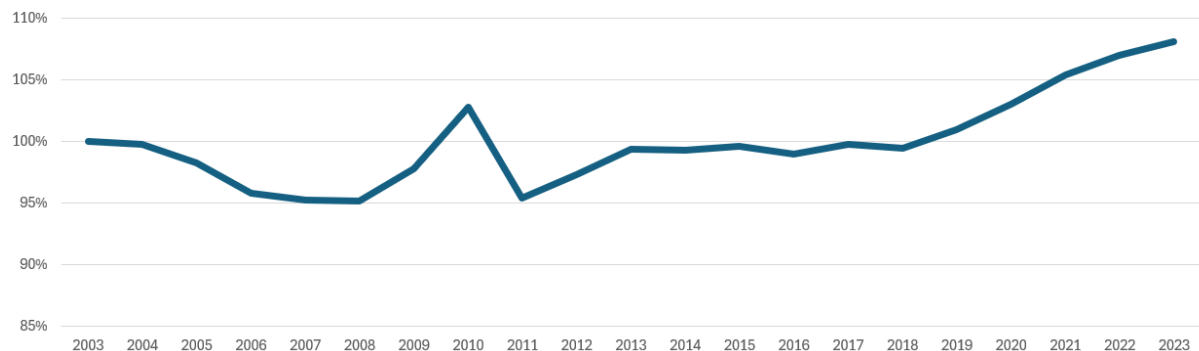
Ekonomiczna S.A., Podstrefa Sosnowiecko-Dąbrowska), gdzie zlokalizował się sektor usługowo-przetwórczy, stalowy oraz logistyka. Silnie zaznaczyła się również obecność przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej, budowlanej, producentów szkła, przetwórstwa tworzyw sztucznych oraz branży elektronicznej i spożywczej. Przykładem tego typu działalności są firmy zlokalizowane w Strzemieszycach Wielkich (Saint-Gobain Innovative Materials Polska sp. z o.o., Wader-Woźniak sp. z o.o.), Ząbkowicach (Ursa Polska sp. z o.o.) oraz na nowych terenach inwestycyjnych KSSE „Tucznawa” i „Kazdębie”, położonych na terenie osiedli Tucznawa-Bugaj-Sikorka i Strzemieszyce Małe (NGK Ceramics Polska sp. z o.o., SK high-tech battery materials Poland sp. z o.o., Ficomirrors Polska sp. z o.o., Mecacontrol Polska sp. z o.o.).

Mapa 3.28. Liczba przedsiębiorstw ogółem przypadająca na 1 km² w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

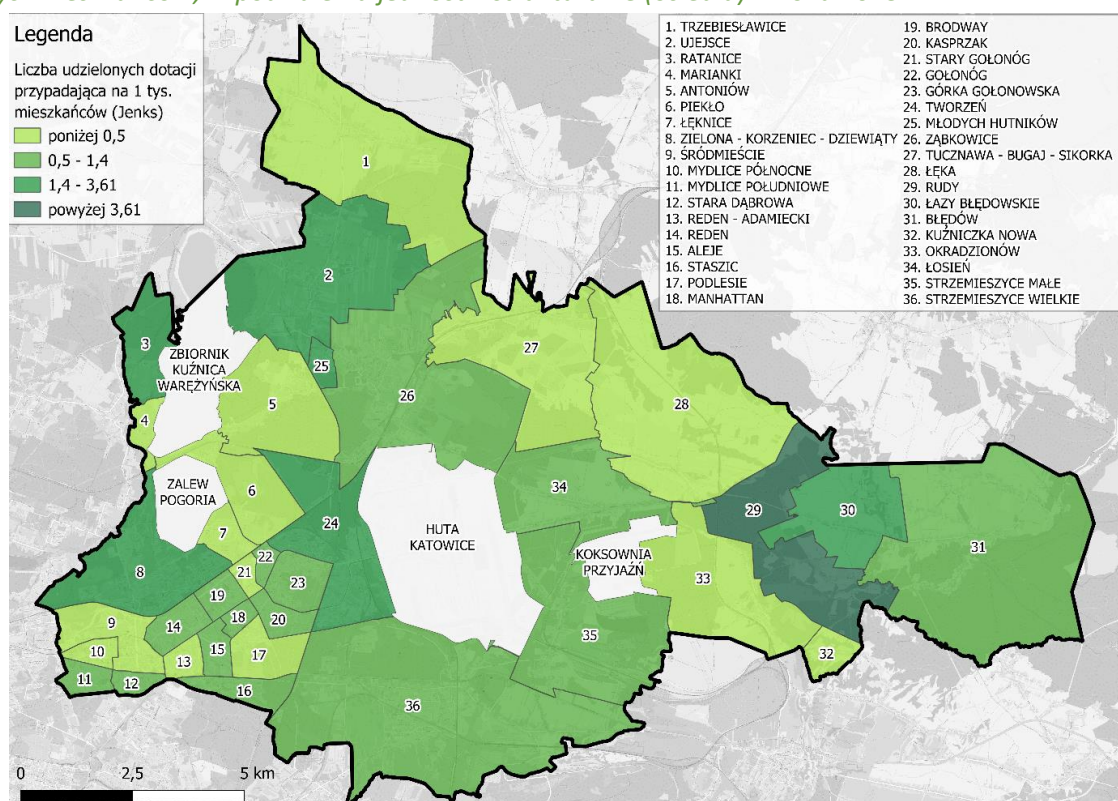
Wykres 3.3. Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności w latach 2003-2023 (rok 2003 = 100%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

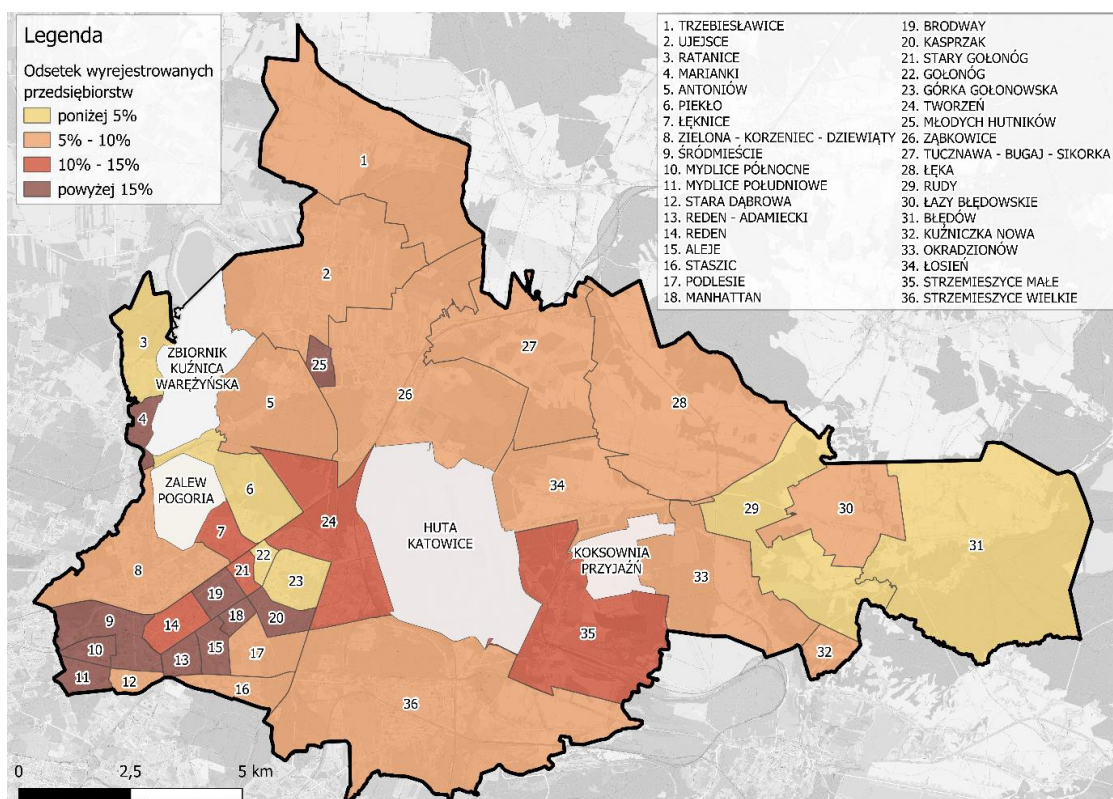
Wyniki przedstawione na mapach 3.29-3.30 pokazują, że zwiększa się chęć prowadzenia działalności gospodarczej w dzielnicach mniej zamieszkałych i zurbanizowanych. Równocześnie, odsetek wyrejestrowywanych firm jest największy w centrum miasta, gdzie tych podmiotów jest zarejestrowanych najwięcej.

Mapa 3.29. Liczba udzielonych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej przypadająca na 1 tys. mieszkańców, w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej

Mapa 3.30. Odsetek przedsiębiorstw wyrejestrowanych w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

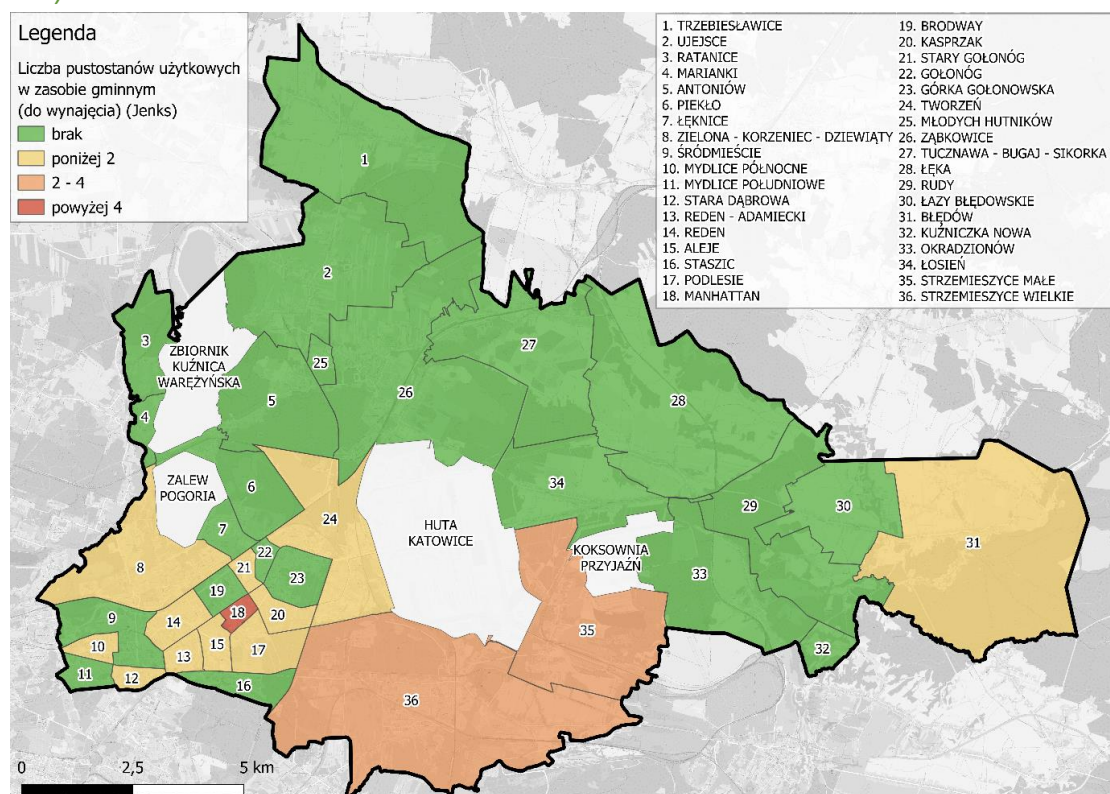
Lokale użytkowe

W kontekście planowania działań rewitalizacyjnych w Dąbrowie Górniczej, istotnym czynnikiem jest liczba i powierzchnia pustostanów będących w zasobie gminnym (mapy 3.31-3.32). Tego typu przestrzenie mogą być przez miasto wykorzystane na potrzeby realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych bądź poprzez zbycie lub dzierżawę udostępnione potencjalnym inwestorom, organizacjom pozarządowym lub mieszkańcom.

Należy zaznaczyć, że liczba i powierzchnia pustostanów nie jest znacząca. Jedynym osiedlem, gdzie takich obiektów jest powyżej czterech jest osiedle Manhattan, kilka budynków znajduje się również w Strzemieszycach Wielkich i Strzemieszycach Małych, natomiast pojedyncze sztuki rozsiane są w kilku pozostałych osiedlach, głównie w centrum miasta.

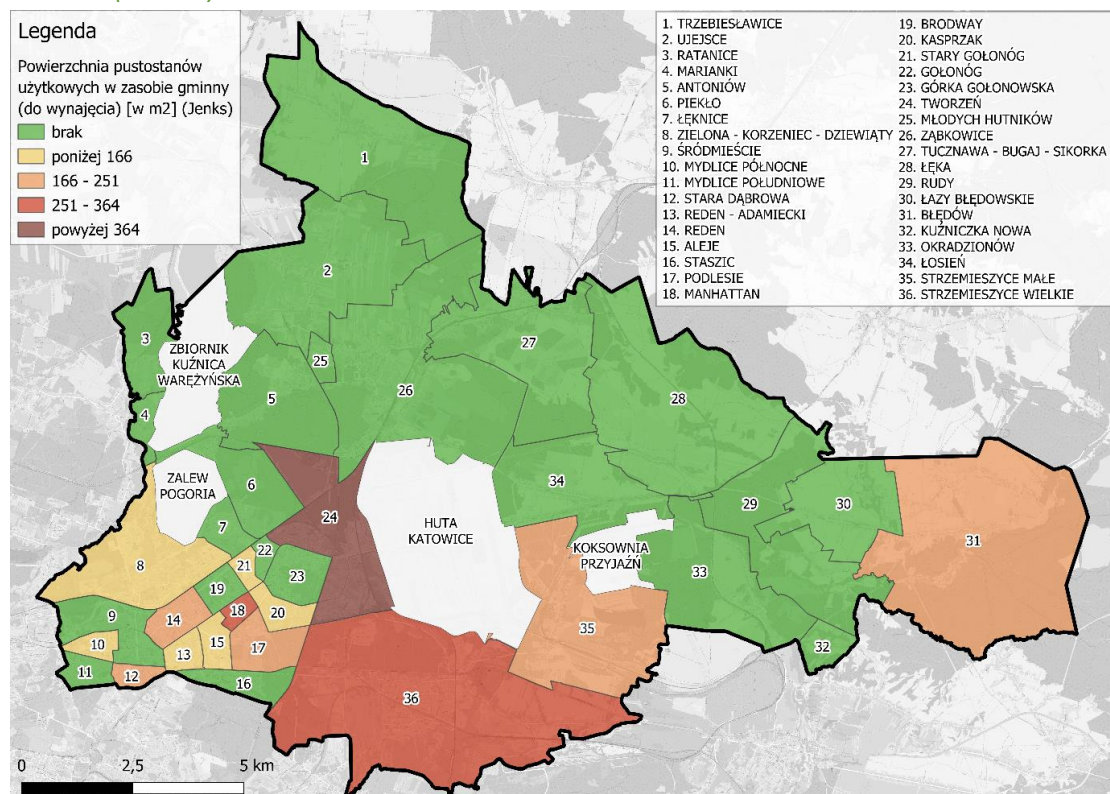
Uwzględniając powierzchnię pustostanów, największy potencjał rewitalizacyjny pod tym względem występuje w osiedlach Tworzeń, Strzemieszyce Wielkie i Manhattan, a także Strzemieszyce Małe, Stara Dąbrowa, Reden, Podlesie oraz Błędów. Pustostany w zasobach gminnych są niepożądaną sytuacją, trzeba je bowiem utrzymywać, a nie generują żadnych korzyści, dlatego należy wziąć pod rozwagę we wskazanych lokalizacjach podjęcie działań zmierzających do znalezienia dla tych miejsc nowych funkcji.

Mapa 3.31. Liczba pustostanów użytkowych w zasobie gminnym w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.32. Powierzchnia pustostanów użytkowych w zasobie gminnym w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w Dąbrowie Górniczej.

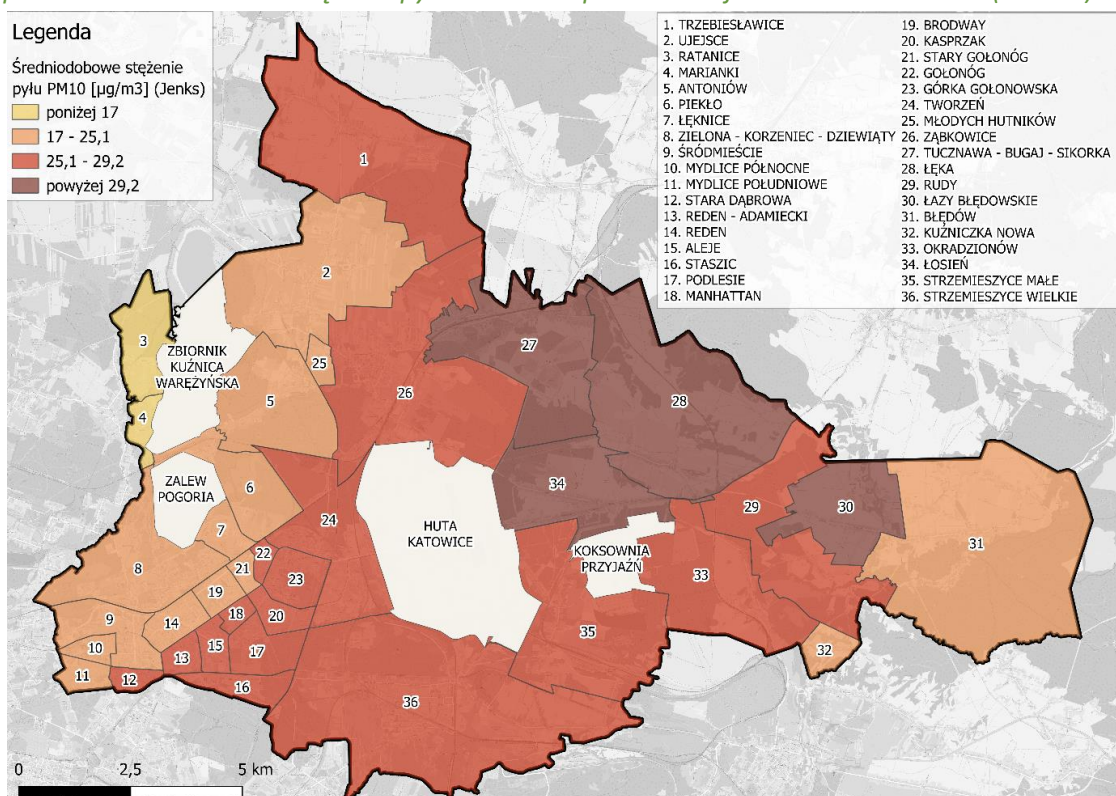
3.3. Uwarunkowania środowiskowe

Jakość powietrza

Wpływ na jakość powietrza w Dąbrowie Górniczej mają głównie dwa czynniki: działalność zakładów przemysłowych oraz niska emisja. Pomimo niedoskonałości pomiarów jakości powietrza wpływ ten jest widoczny i zobrazowany na mapach 3.33-3.35. Średniodobowe stężenie pyłów PM10 jest najbardziej odczuwalne w strefie oddziaływania huty i koksowni, ale także w osiedlach, gdzie dominuje starsza zabudowa jednorodzinna, w której działają tradycyjne systemy ogrzewania oparte na węglu. Najtrudniejsza sytuacja pod tym względem jest w dzielnicach: Tucznawa-Bugaj-Sikorka, Łęka, Łosień i Łazy Będowskie.

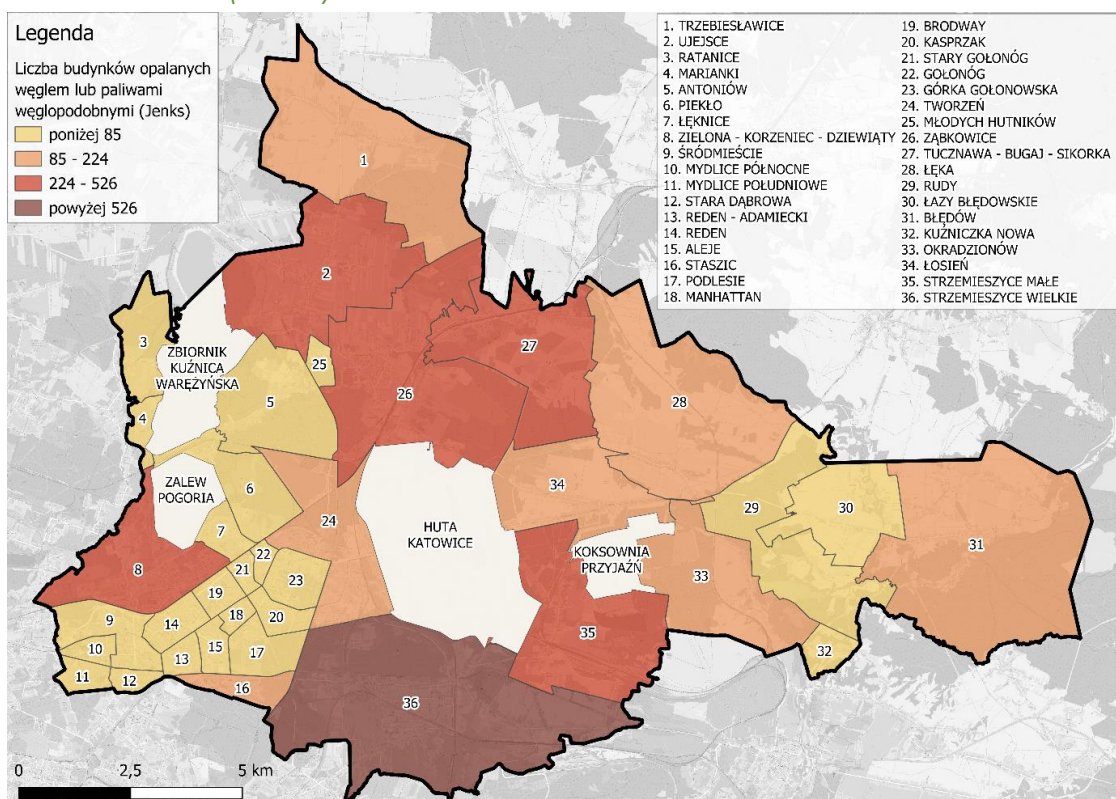
Istotnym w kontekście rewitalizacji miasta jest podjęcie wysiłków likwidacji źródeł zanieczyszczeń powietrza emitowanych przez właścicieli domów jednorodzinnych (problem niskiej emisji). Jest ona najbardziej odczuwalna na osiedlach domów jednorodzinnych, takich jak: Strzemieszyce Wielkie, Strzemieszyce Małe, Zielona-Korzeniec-Dziewiąty, Ujejsce, Ząbkowice oraz Tucznawa-Bugaj-Sikorka. Z kolei najmniejszy problem dotyczący jakości powietrza występuje na dużych osiedlach mieszkaniowych w których budynki wyposażone są w centralne ogrzewanie.

Mapa 3.33. Średniodobowe stężenie pyłów PM10 w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)

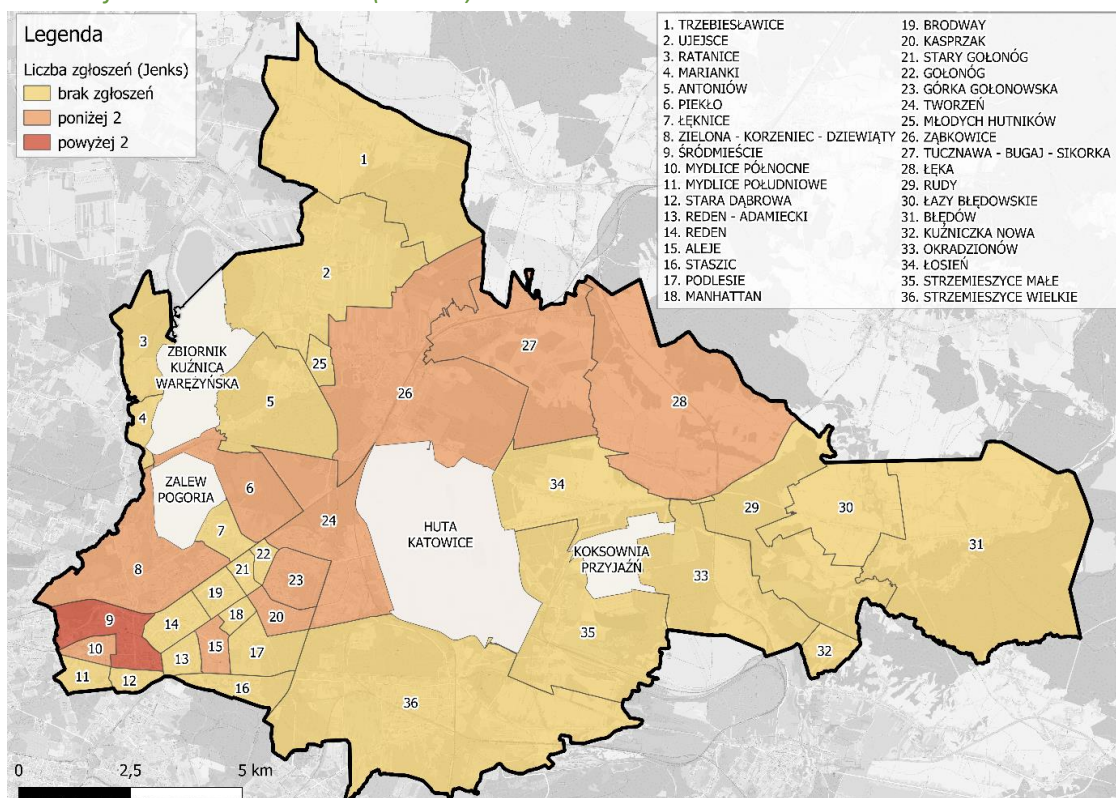
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.34. Liczba budynków opalanych węglem lub paliwami węglopodobnymi w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.35. Liczba zgłoszeń dot. spalania odpadów i niskiej emisji zgłaszanych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu naprawmyto.pl.

Odpady i niszczenie zieleni

W wymiarze środowiskowym problemem jest obecność szkodliwych elementów azbestowych będących składową budynków i budowli (mapa 3.36). Azbest sukcesywnie jest usuwany i utylizowany, jednak w Dąbrowie Górniczej nadal są miejsca, gdzie kwestia ta jest istotna. Dotyczy to w szczególności dzielnic wschodnich: Łęka, Łazy Będowskie, Będów oraz Rudy, Kuźniczka Nowa, Okradzionów.

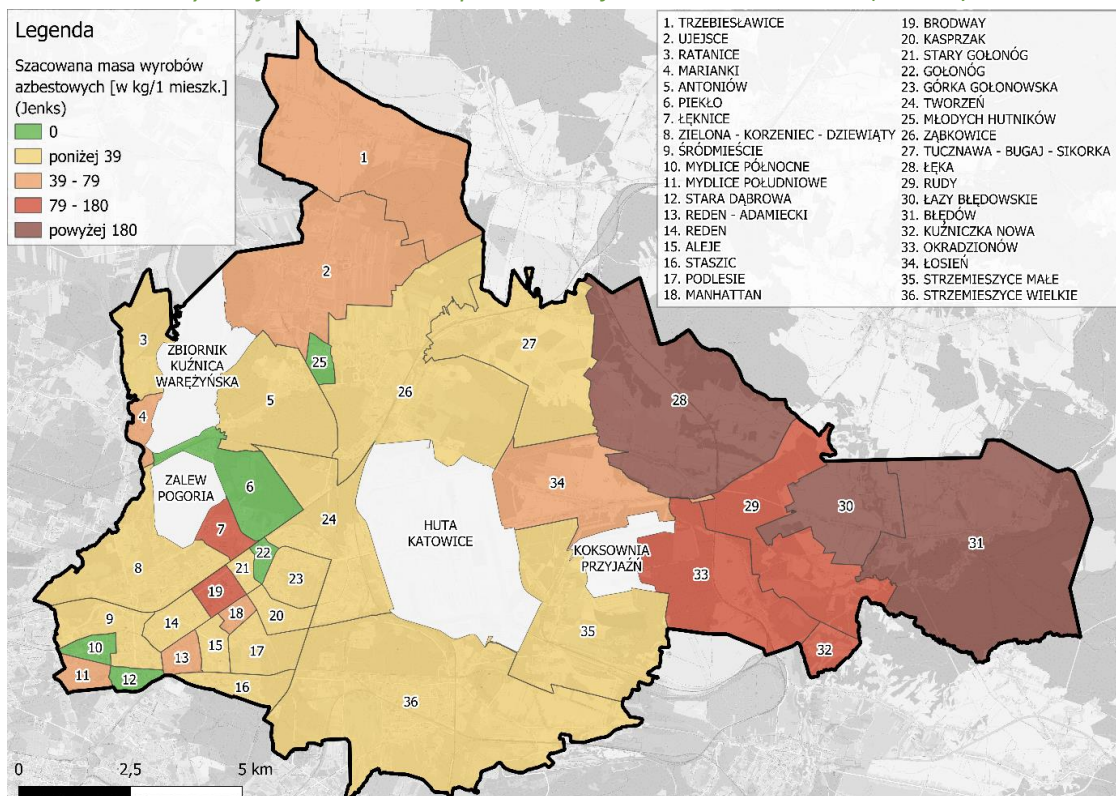
Kolejna grupa wskaźników oparta jest na zgłoszeniach mieszkańców w portalu naprawmyto.pl (mapy 3.36.-3.40.) i dotyczą nielegalnych wysypisk śmieci, porzuconych pojazdów, zniszczonej zieleni, czy powalonych drzew. Powyższe problemy można postrzegać jako niewielkiej rangi w skali całego miasta, jednak przez osoby mieszkające w bezpośrednim sąsiedztwie są one zwykle odczuwane jako duża niedogodność, wpływająca w znacznym stopniu na jakość zamieszkania. Dane uzyskane na podstawie analizy zgłoszeń przez mieszkańców charakteryzują się subiektywnością oraz nie gwarantują reprezentatywności, jednak poprzez ciągłość gromadzenia danych i partycypację społeczną stanowią stosunkowo dobre wyobrażenie problemów postrzeganych przez mieszkańców poszczególnych dzielnic i osiedli Dąbrowy Górniczej.

Najwięcej nielegalnych wysypisk śmieci i składowisk gruzu zgłaszanych jest w Strzemieszycach Wielkich oraz w Zielonej-Korzeńcu-Dziewiątym, a w dalszej kolejności w osiedlach Tworzeń, Ząbkowice, Tucznawa-Bugaj-Sikorka. Wszystkie wyżej wymienione osiedla charakteryzują się dużymi przestrzeniami niezabudowanymi, w tym zielonymi, które stają się miejscem nielegalnych składowisk śmieci.

Z kolei problem porzuconych pojazdów jest zgłaszany przede wszystkim w centrum miasta i na dużych osiedlach mieszkaniowych. Najwięcej wniosków o interwencję w tym zakresie odnotowano na osiedlach Reden-Adamiecki, Reden i Kasprzak. Pokazuje to wciąż istniejący problem miejsc parkingowych w obrębie dąbrowskich blokowisk.

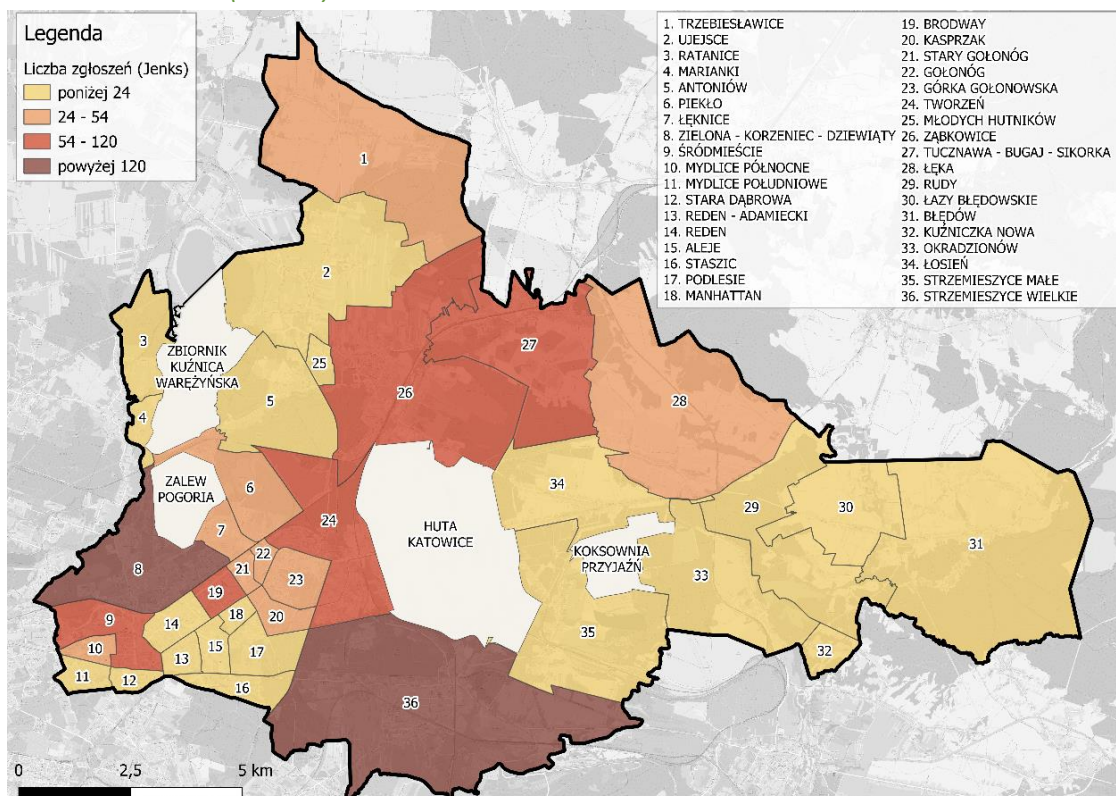
Najwięcej zgłoszeń zakwalifikowanych do kategorii: „zniszczona zieleń”, „niszczenie siedlisk roślin i zwierząt” lub „nieprawidłowości w parkach i zieleńcach” odnotowano w osiedlu Zielona-Korzeniec-Dziewiąty, gdzie zlokalizowany jest m.in. Park Zielona, ponadto w osiedlach położonych w centrum miasta, a także w Ząbkowicach i Strzemieszycach Wielkich.

Mapa 3.36. Szacowana masa wyrobów azbestowych przypadająca na 1 mieszkańca (w kg) przeznaczona do utylizacji w roku 2023 w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)

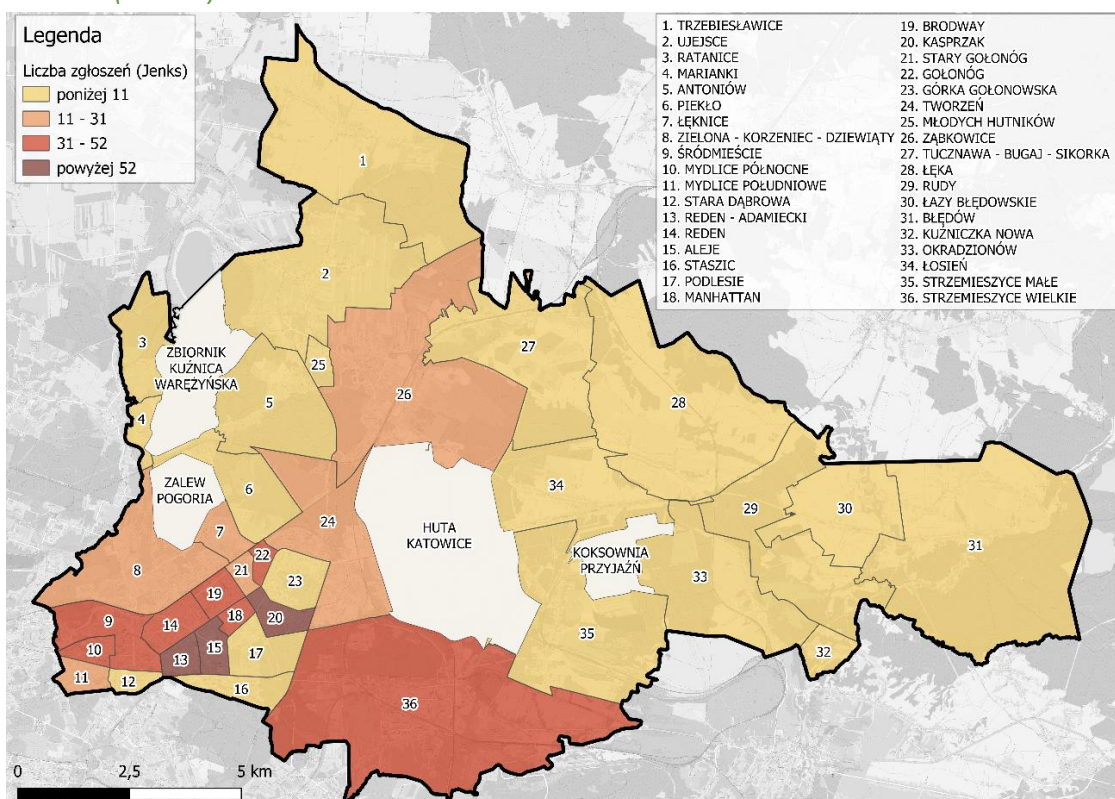
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.37. Liczba nielegalnych wysypisk śmieci i gruzu zgłaszanych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024

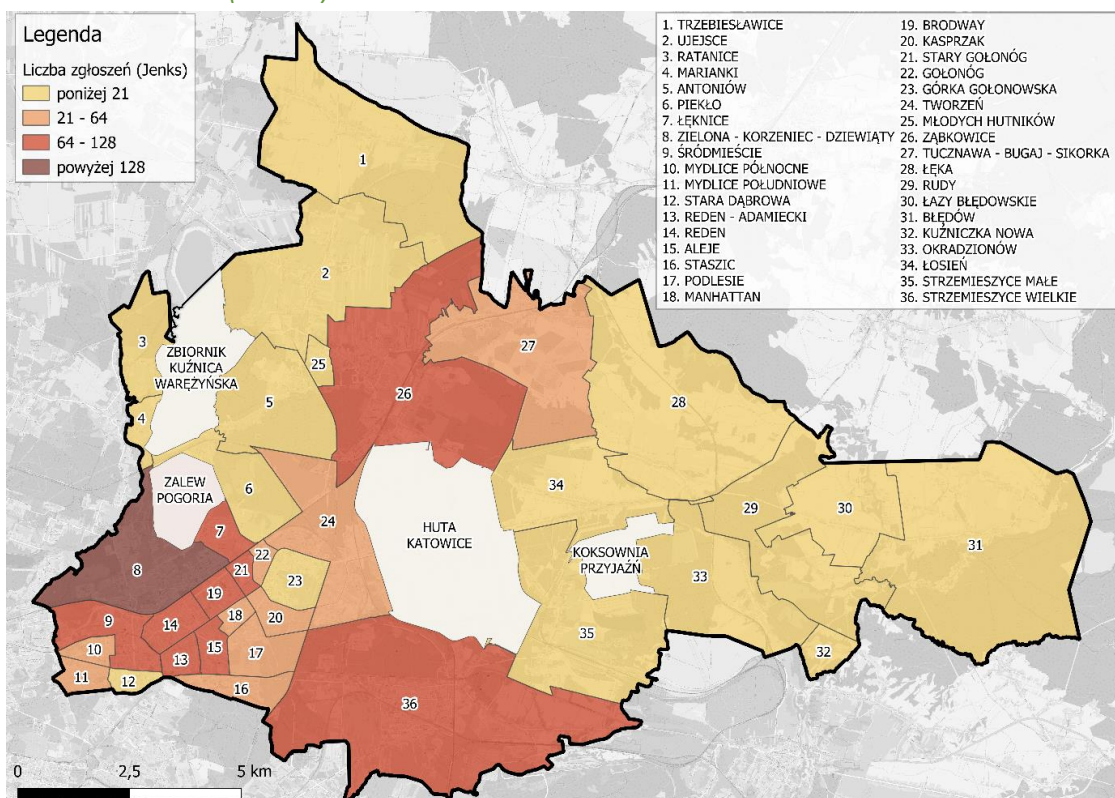
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu naprawmyto.pl.

Mapa 3.38. Liczba porzuconych pojazdów zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024

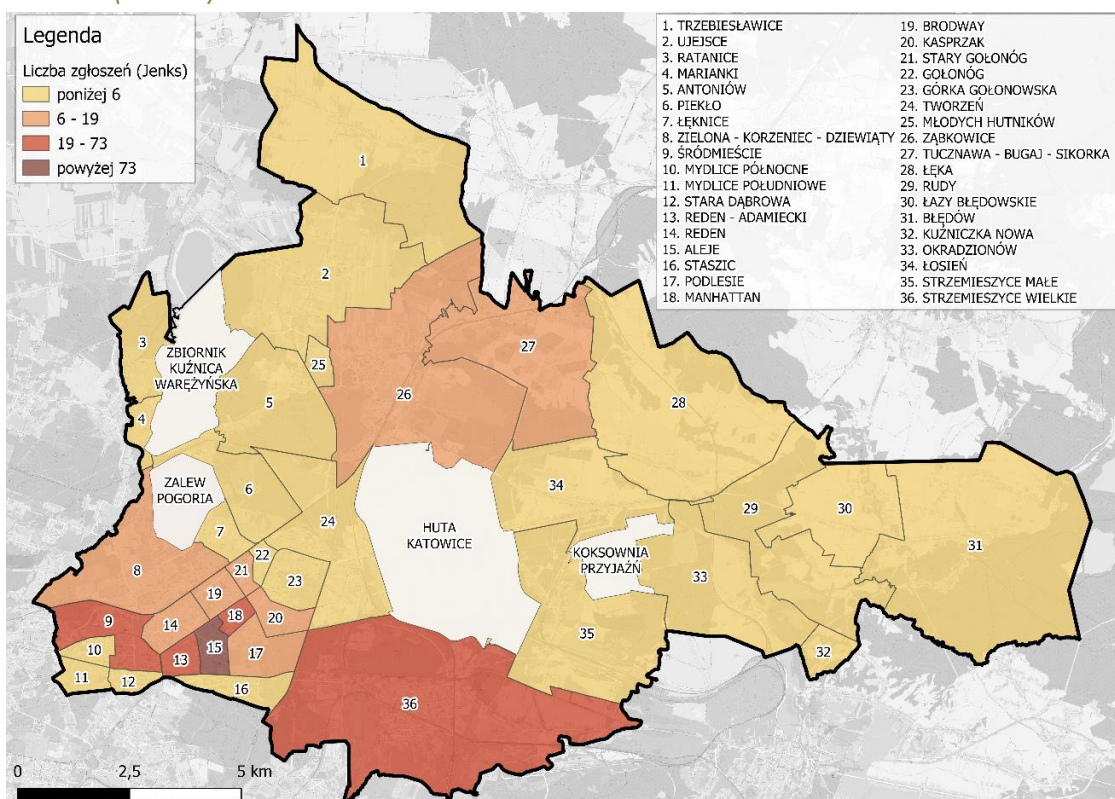
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu naprawmyto.pl.

Mapa 3.39. Liczba zgłoszeń dot. niszczenia zieleni zgłaszanych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu naprawmyto.pl.

Mapa 3.40. Liczba przewróconych drzew zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024

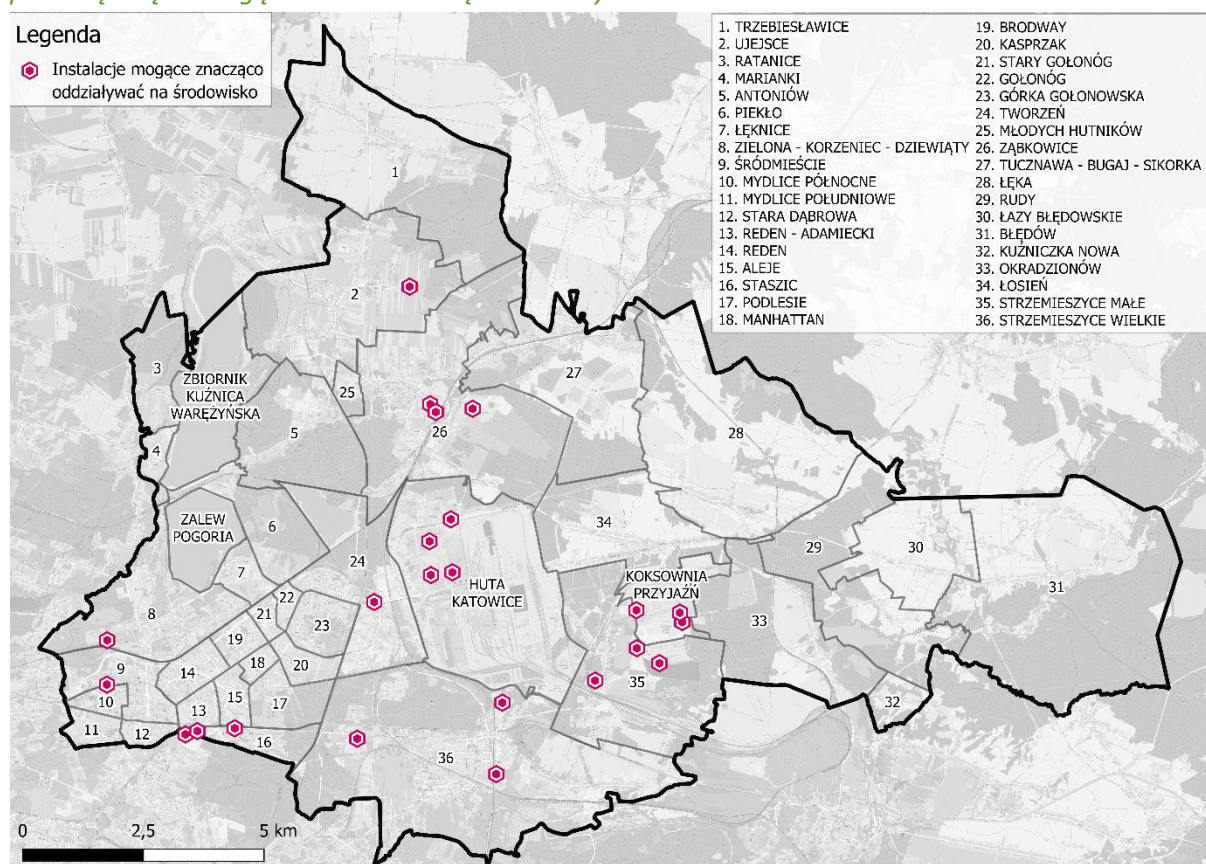

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu naprawyto.pl.

Instalacje znacząco oddziałujące na środowisko

Dąbrowa Górnicza jako miasto uprzemysłowione, cechuje się występowaniem rozwiązań technologicznych, które generują niedogodności dla mieszkańców osiedli sąsiadujących z terenami przemysłowymi. Mogą one przybierać różny wymiar w postaci stałej lub okresowej emisji hałasu, zanieczyszczeń, czy też wzmożonego ruchu pojazdów. W szczególności należy uwzględnić zlokalizowanie w mieście 23 zakładów, na terenie których eksploatowana jest instalacja, kwalifikowana jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko; Dz.U. z 2019 poz.1839 ze zm.). Największa ich kumulacja występuje na terenach niestanowiących osiedli Dąbrowy Górniczej, tj. byłych terenach Huty Katowice i Koksowni Przyjaźń oraz na obszarze Strzemieszyc Małych i Strzemieszyc Wielkich. Ponieważ są to sąsiadujące części miasta – należy wskazać tę przestrzeń jako obciążoną największym ryzykiem środowiskowym, rozciągając ją również na północ w kierunku Ząbkowic (łącznie 16 zakładów). Jeden zakład zlokalizowany jest w również z sąsiadującym z terenami huty Tworzni; 3 na osiedlu Staszcie, 1 w Ujejściu oraz po jednym na pograniczu Śródmieścia z Mydlicami Północnymi oraz osiedlem Zielona-Korzeniec-Dziewiąty (mapa 3.41.).

Mapa 3.41. Zakłady, na terenie których eksploatowana jest instalacja, kwalifikowana jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

Miejskie wyspy ciepła

Zmiany klimatu, przejawiające się zwiększającymi się średnimi temperaturami oraz ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, sprawiają, że w kontekście rewitalizacji należy uwzględnić potencjalny wpływ negatywnych skutków na jakość zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej związanych z tzw. miejskimi wyspami ciepła (MWC). Opracowane przez Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych zasięgi MWC dla Dąbrowy Górniczej [IETU, 2017] pokazują wyraźnie, że są one przede wszystkim związane z terenami, na których prowadzi się intensywną działalność przemysłową. Podwyższone temperatury są odnotowywane przede wszystkim na terenach b. Huty Katowice oraz Koksowni Przyjaźń, a także w sąsiadujących z nimi: Strzemieszycach Małych, Strzemieszycach Wielkich, Ząbkowicach i Tworzniu. MWC uwiadcza się także w miejscach występowania intensywnej zabudowy, której w niewielkim stopniu towarzyszą tereny zielone i rekreacyjne. Zjawisko to dotyczy zatem praktycznie całej południowo-zachodniej części miasta, ze szczególnym natężeniem na obszarze Śródmieścia.

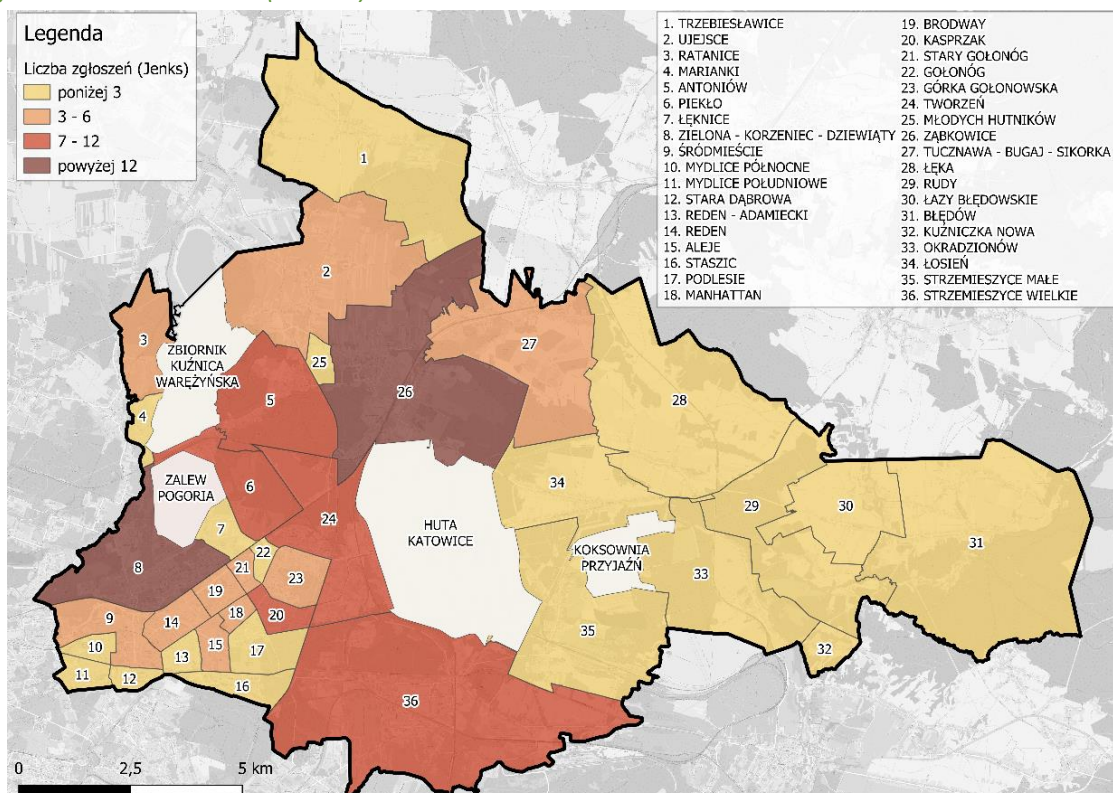
3.4. Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne

Infrastruktura drogowa

Funkcjonalność i jakość infrastruktury drogowej w Dąbrowie Górniczej uległa w ostatnich kilku latach znacznej poprawie. W szczególności dotyczy to przebudowy układów komunikacyjnych w centrum miasta od granic z Będzinem do Gołonoga. Równocześnie oddano do użytku obwodnicę śródmieścia, przebudowano torowiska tramwajowe i stworzono przejazdy pod torami kolejowymi w bezpośrednim sąsiedztwie dworców kolejowych Dąbrowa Górnicza oraz Dąbrowa Górnicza Gołonóg. Zwiększyła się też znacznie długość dróg rowerowych łączących poszczególne dzielnice i osiedla.

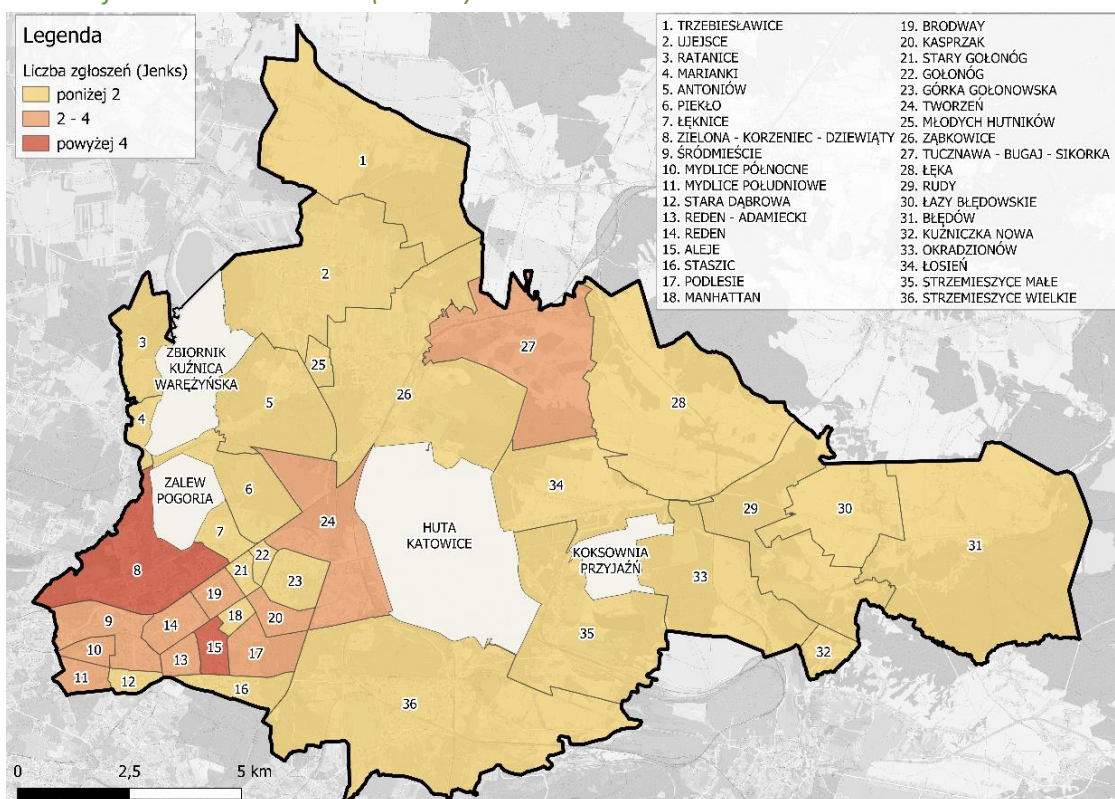
Mapy 3.42. oraz 3.43. pokazują zgłoszenia mieszkańców dotyczące problemów związanych z ruchem rowerowym oraz nieprawidłowym parkowaniem. W przypadku ruchu rowerowego liczba zgłoszeń jest największa w dzielnicach Ząbkowice a także Zielona-Korzeniec-Dziewiąty, czyli w obszarze, w którym mieszkańcy miasta i przyjezdni najczęściej korzystają z tras rowerowych, przemieszczając się wokół zbiorników Pogoria oraz Parku Zielona. Również w dzielnicy Zielona-Korzeniec-Dziewiąty odnotowywano najwięcej zgłoszeń dotyczących nieprawidłowego parkowania.

Mapa 3.42. Liczba zgłoszeń dot. problemów rowerzystów zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu naprawmyto.pl

Mapa 3.43. Liczba zgłoszeń dot. nieprawidłowego parkowania zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024

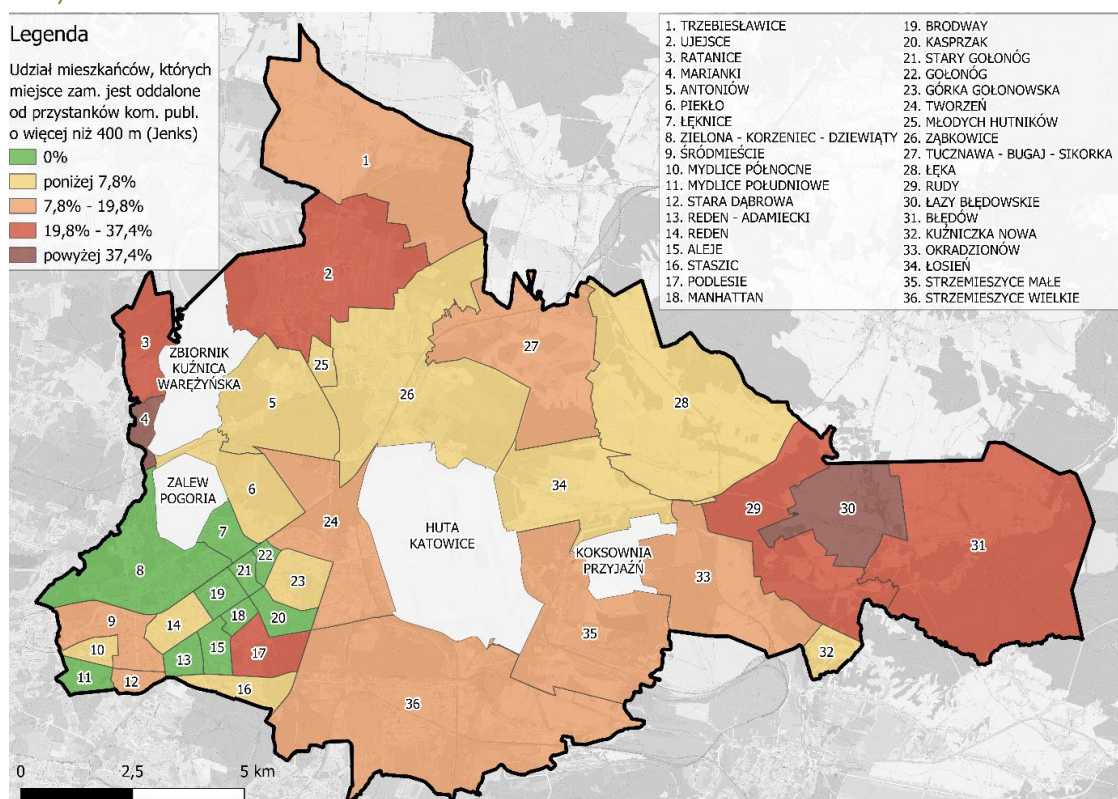
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu naprawmyto.pl

Dostępność infrastruktury

Dostępność infrastruktury w podziale na jednostki strukturalne została oceniona w oparciu o dwa wskaźniki: udział mieszkańców, których miejsce zamieszkania jest oddalone od przystanku komunikacji publicznej o więcej niż 400 metrów oraz udział mieszkańców, których miejsce zamieszkania jest oddalone od obiektu podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) o więcej niż 1,5 kilometra.

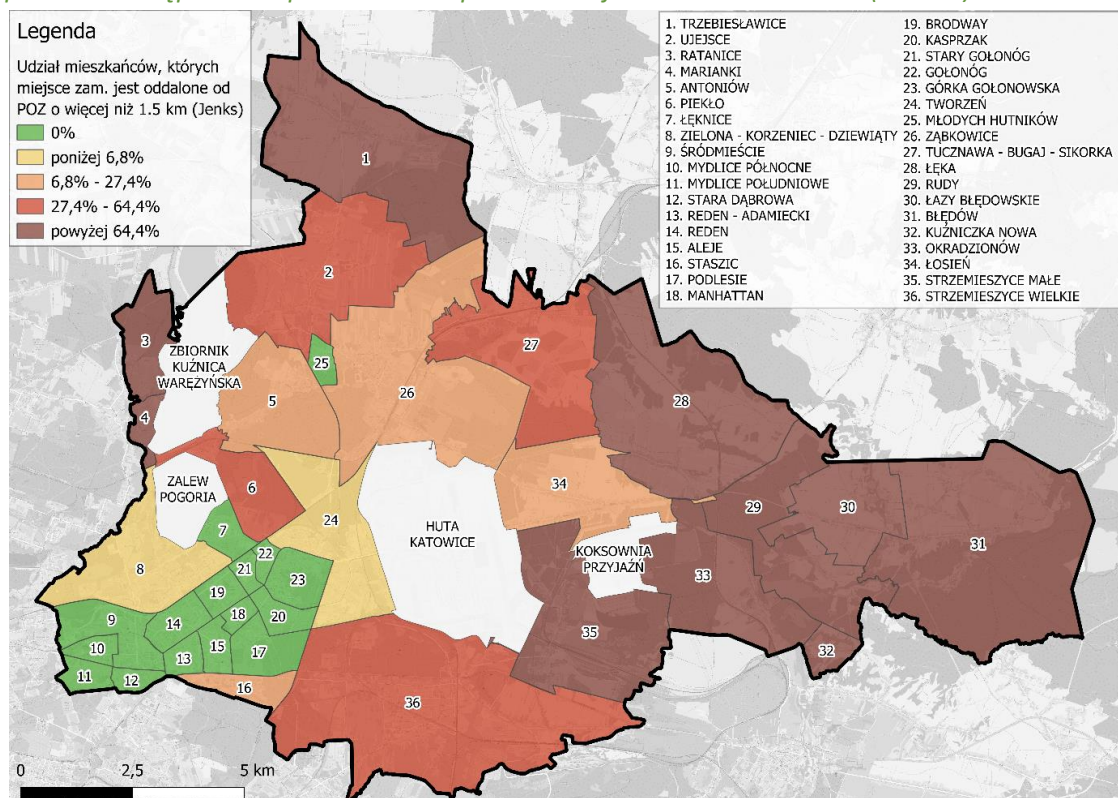
Obydwa wskaźniki pokazują dosyć wyraźnie, że zarówno pod względem dostępności do przystanków komunikacji publicznej, jak i placówek ochrony zdrowia, w najlepszej sytuacji są mieszkańcy osiedli zlokalizowanych w centrum miasta, natomiast w najgorszej osoby mieszkające na wschodnich peryferiach Dąbrowy Górniczej. W przypadku dostępności komunikacyjnej najgłębiej wypadają Łązy Błędowskie, a także zurbanizowana w małym stopniu dzielnica Marianki, zlokalizowana w zachodniej części miasta wzdłuż zbiornika Kuźnia Warężyńska (Pogoria IV). W przypadku dostępności do POZ, ponad 60% ludności zamieszkująca wschodnie dzielnice miasta, a ponadto Trzebieszawice, Ratanice i Marianki do najbliższej placówki podstawowej opieki zdrowotnej ma dalej niż 1,5 kilometra.

Mapa 3.44. Dostępność do przystanków komunikacji publicznej w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pobranych z openstreetmap.pl oraz danych Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.45. Dostępność do punktu POZ w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)

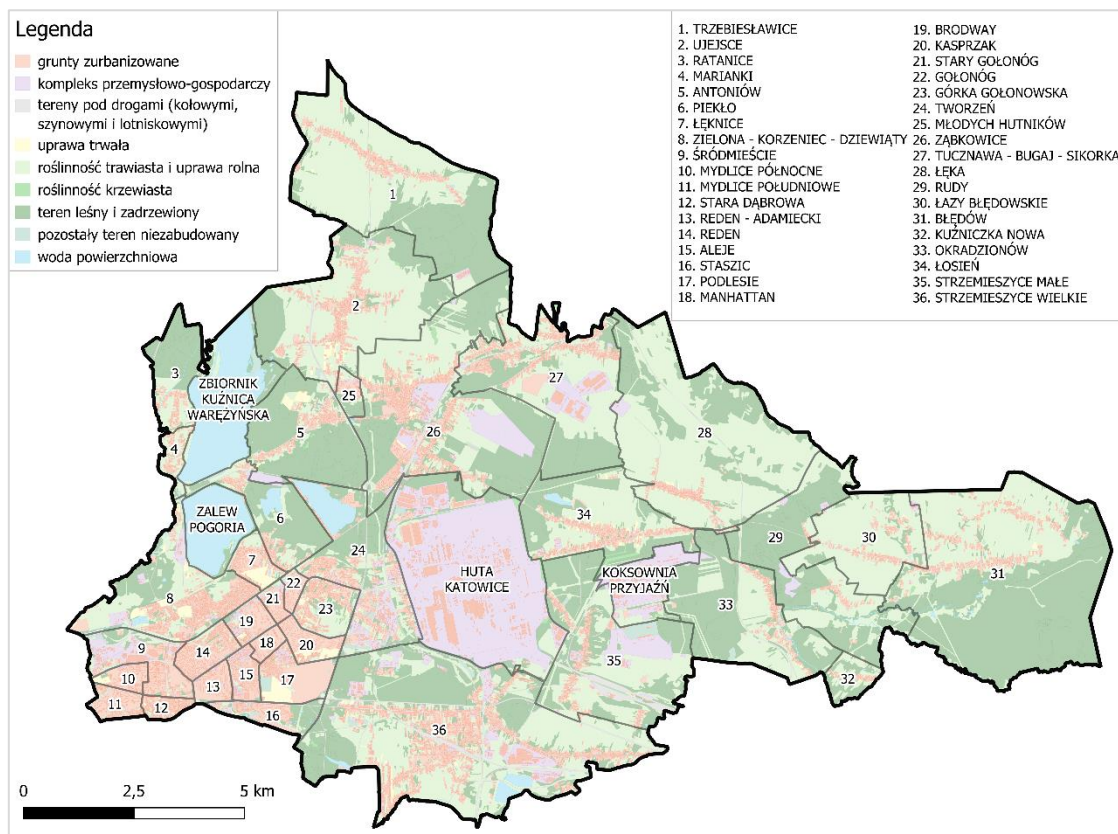

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru placówek podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) udostępnionego w Serwisie Rzeczypospolitej Polskiej (www.gov.pl)

Zagospodarowanie terenu

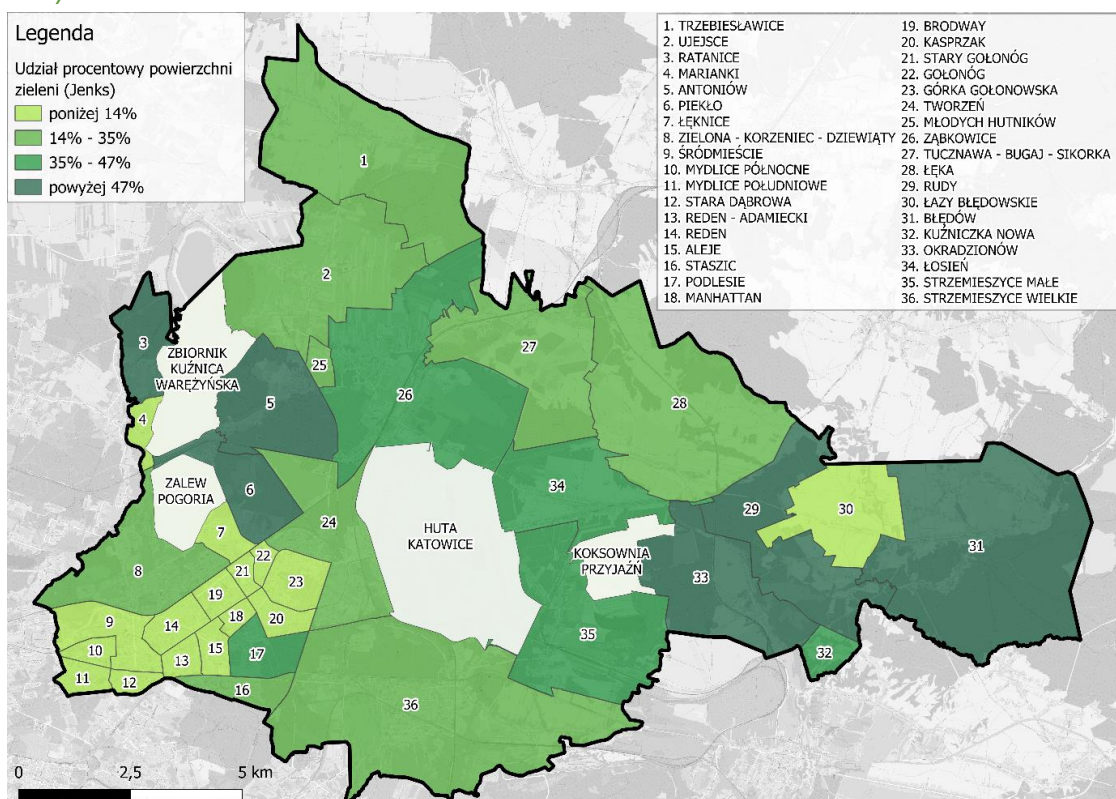
Pod względem zagospodarowania i funkcji terenów można wyróżnić w Dąbrowie Górniczej kilka stref (mapa 3.46.). Terenami o największym stopniu zurbanizowania są osiedla mieszkaniowe w centrum miasta, które są zlokalizowane w południowo-zachodniej części, a także dwie duże dzielnice: Żąbkowice i Strzemieszyce. Na tych obszarach mieszka najwięcej osób i intensywność zabudowy jest największa. W środku miasta znajdują się duże obszary przemysłowe użytkowane przez ArcelorMittal Poland S.A. oraz JSW Koks S.A., a także wiele firm z nimi kooperujących. Tereny biznesowe rozwijane są również w obrębie KSSE S.A. w dzielnicach Tucznawa oraz Strzemieszyce Małe (strefa „Kazdębie”). W zachodnio-północnej części miasta zlokalizowane są rozległe tereny zajęte przez cztery zbiorniki wodne, z których największym jest Zbiornik Kuźnica Warężyńska (tzw. Pogoria IV). Towarzyszą im tereny zielone, w tym lasy, parki i urządzone tereny rekreacyjne. Najmniej zurbanizowanymi obszarami miasta są peryferyjne dzielnice położone we wschodniej i północnej części miasta. Dominującą tam formą zabudowy jest zabudowa jednorodzinna mieszkaniowa oraz tereny leśne i rolne. Największy udział powierzchni terenów zielonych cechuje dzielnice położone na wschodnich peryferiach oraz dzielnice wokół zbiorników wodnych Pogoria I-IV (mapa 3.47.). Z kolei najwięcej terenów poprzemysłowych zlokalizowanych jest w Śródmieściu oraz na obszarze osiedla Zielona-Korzeniec-Dziewiąty (głównie tereny po KWK Paryż), a także w Antoniowie, Piekło, Żąbkowicach oraz Strzemieszycach Wielkich i Małych (mapa 3.48.).

Mapa 3.46. Pokrycie i użytkowanie terenu Dąbrowy Górniczej

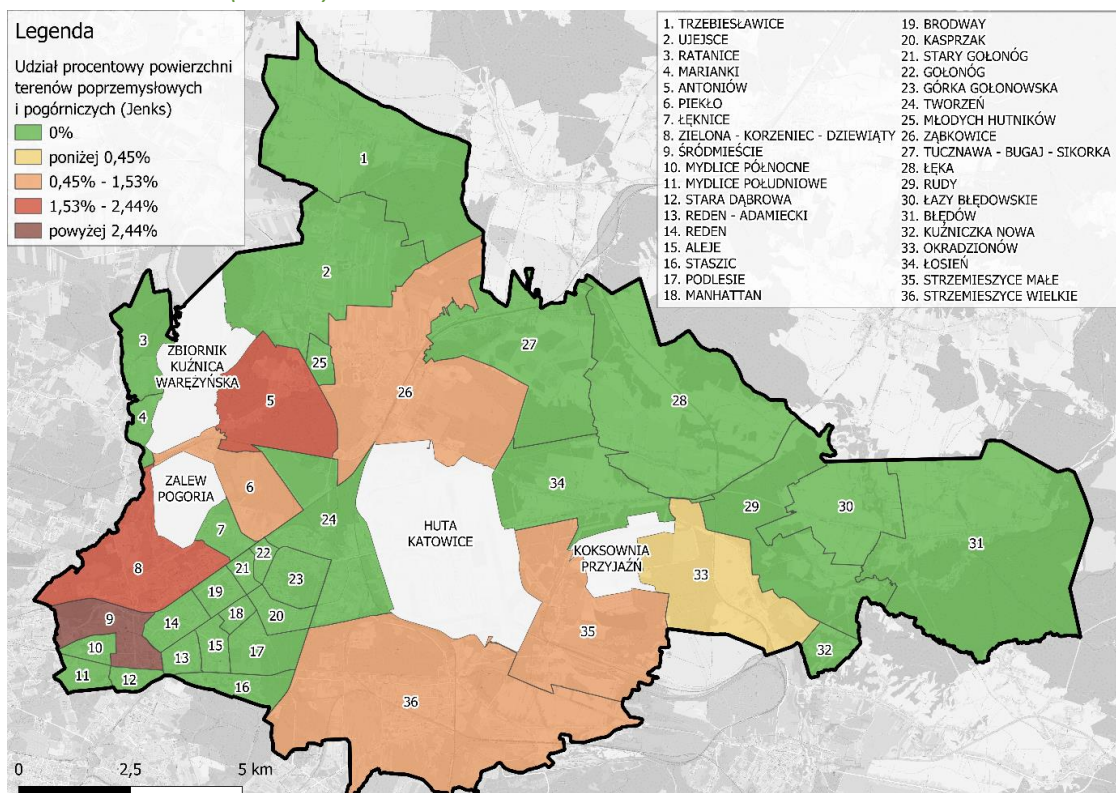
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (BDOT10k).

Mapa 3.47. Udział procentowy powierzchni terenów zieleni w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (BDOT10k, kategorie pokrycia terenu: PTLZ teren leśny i zadrzewiony oraz PTRK roślinność krzewiasta).

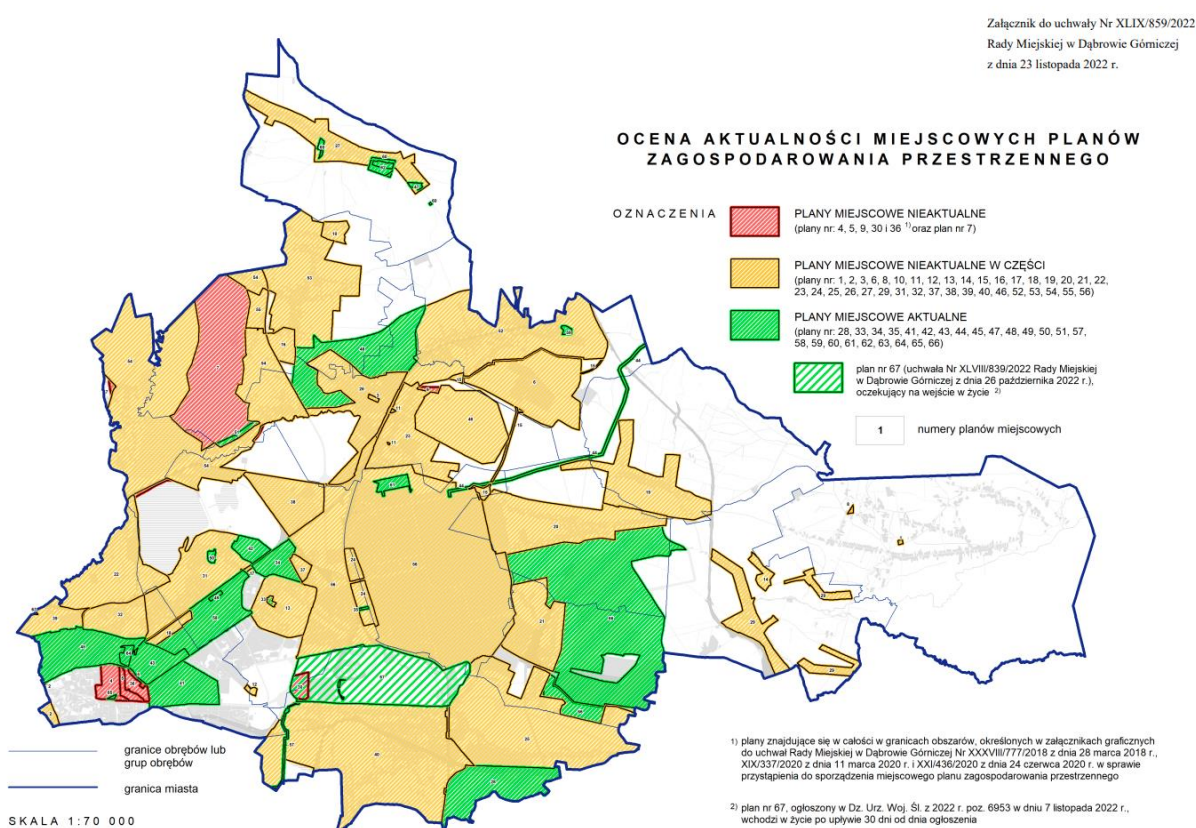
Mapa 3.48. Udział procentowy powierzchni terenów poprzemysłowych i pogórnicznych w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnionych w geoportalu OPI TPP 2.0.

W 2022 roku przeprowadzono ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, której wyniki zostały przyjęte Uchwałą Rady Miejskiej [Uchwała nr XLIX/859/2022, 2022]. Wskazano w niej (mapa 3.49.), że liczne plany miejscowe są nieaktualne lub nieaktualne w części. Ponadto wiele terenów jest nieobjętych planami miejscowymi. Wpływ tej sytuacji na rozwój poszczególnych osiedli jest trudny do skwantyfikowania, jednak zauważalne są narastanie zjawisk chaosu przestrzennego i niekontrolowanego rozlewania się zabudowy oraz utrata funkcji przestrzeni publicznych. Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne z tym związane występują m.in. w osiedlach: Trzebieszawice, Podlesie, Manhattan oraz Łęka.

Mapa 3.49. Ocena aktualności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

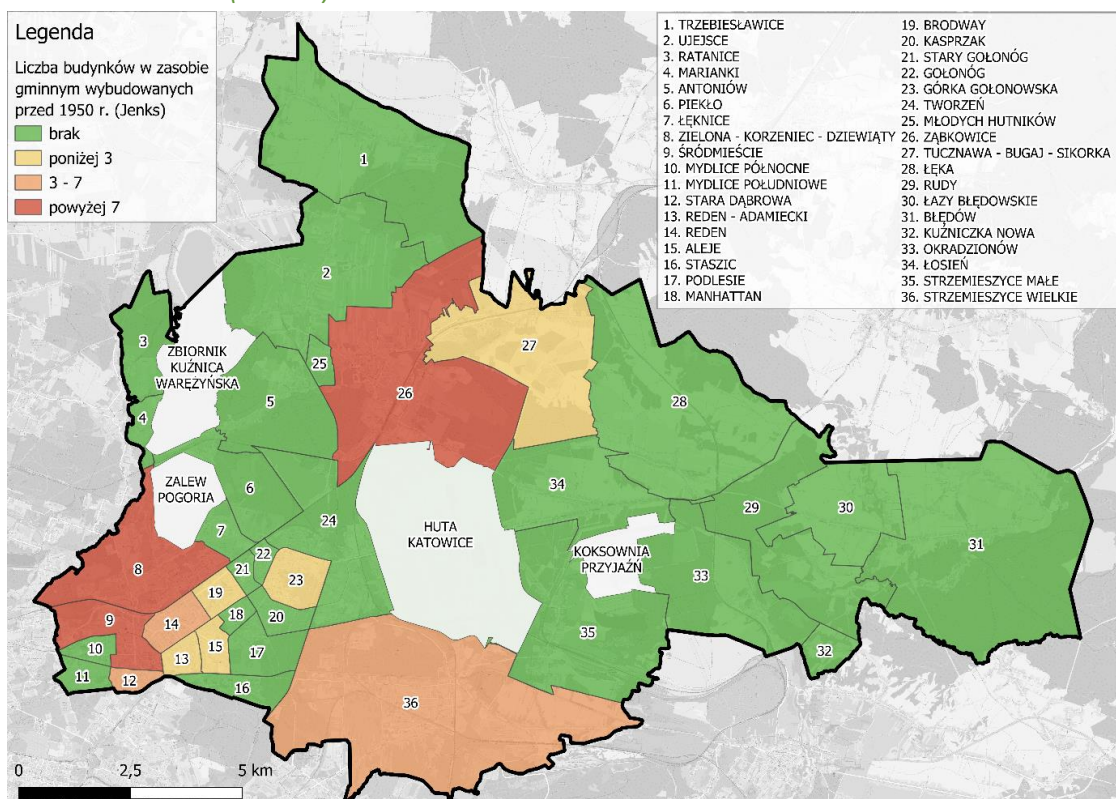
Źródło: Uchwała nr XLIX/859/2022 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

3.5. Uwarunkowania techniczne

Ocena aspektów technicznych na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji została przede wszystkim przeprowadzona w oparciu o dane Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w Dąbrowie Górniczej. Zasoby budynków, które są w dyspozycji miasta znajdują się przede wszystkim w centrum oraz w Ząbkowicach i Strzemieszyczach. Część z tych zasobów została wybudowana przed 1950 rokiem oraz wymaga podjęcia działań remontowych i modernizacyjnych.

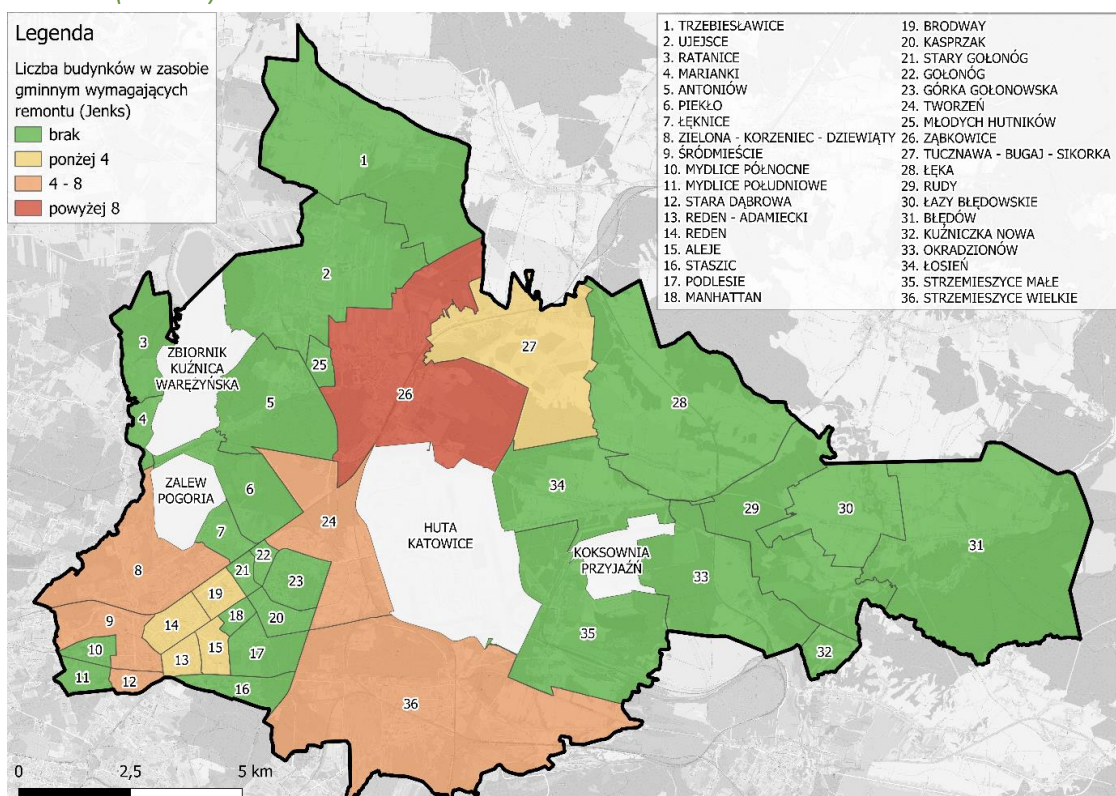
Najstarsze zasoby zlokalizowane są przede wszystkim w Śródmieściu, Zielonej-Korzeńcu-Dziewiątym oraz w Ząbkowicach (mapa 3.50.). Największe potrzeby remontowe są w ostatnim z wymienionych osiedli, gdzie przynajmniej osiem budynków wymaga naprawy i podniesienia standardu. Stosunkowo dużo zasobów wymagających remontu zlokalizowane jest w osiedlach: Śródmieście, Zielona-Korzeniec-Dziewiąty, Stara Dąbrowa, Tworzeń i Strzemieszyce Wielkie (mapa 3.51.). Potrzeby remontowe wynikają również z konieczności termomodernizacji. Na mapie 3.52. przedstawiono zróżnicowanie przestrzenne w tym względzie. Zestawiając zarówno wymagania remontowe, jak i termomodernizacyjne, a także wiek zasobów, okazuje się, że największe potrzeby są Ząbkowicach, Śródmieściu i Zielonej-Korzeńcu-Dziewiątym.

Mapa 3.50. Liczba budynków w zasobie gminnym wybudowanych przed 1950 r. w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

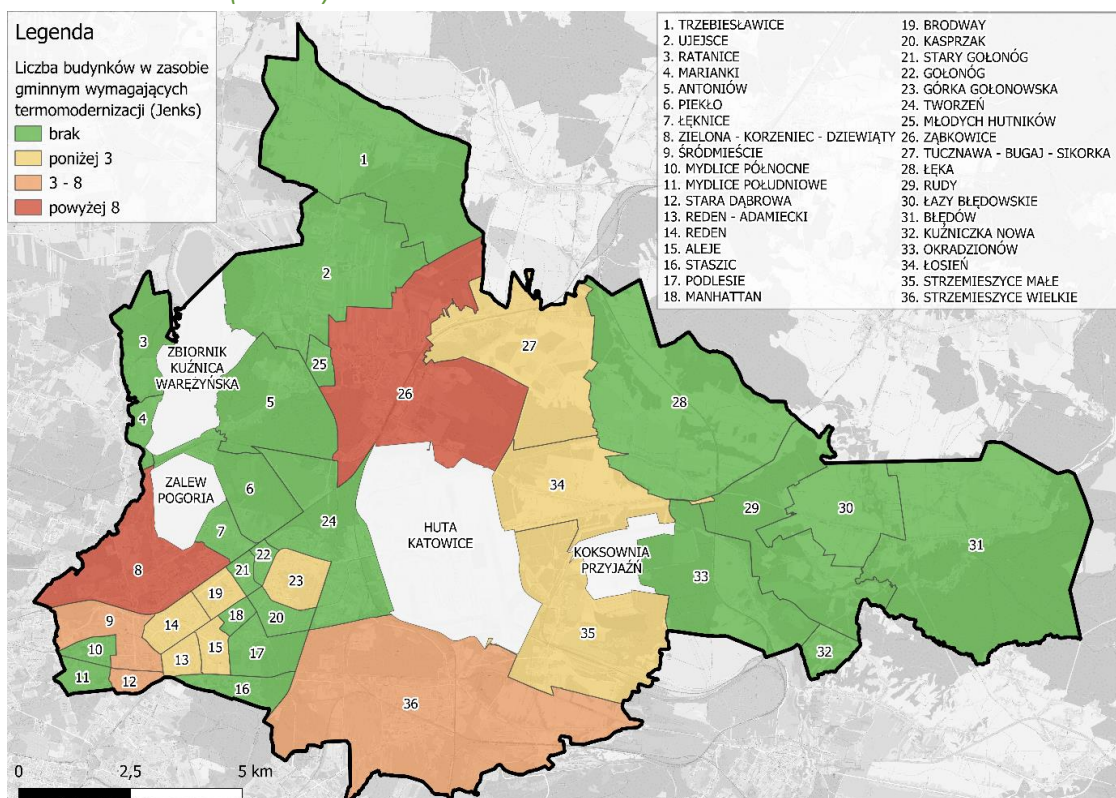
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.51. Liczba budynków w zasobie gminnym wymagających remontu w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 3.52. Liczba budynków w zasobie gminnym wymagających termomodernizacji w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023

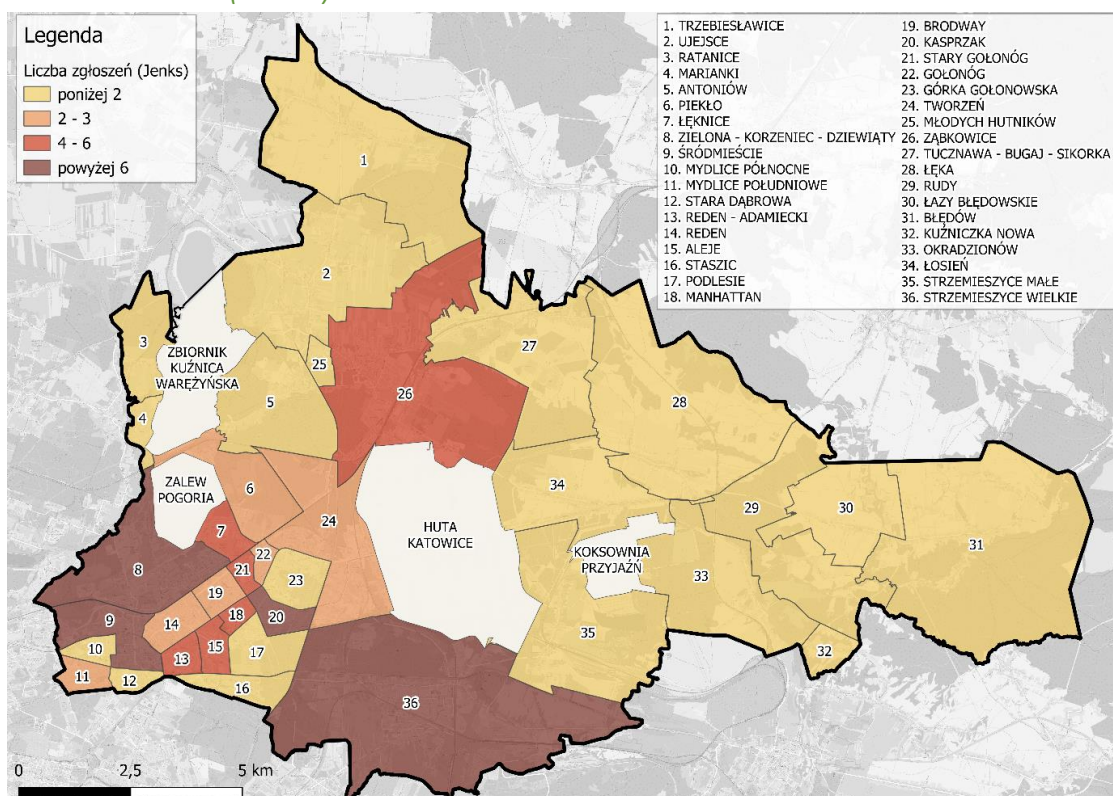

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w Dąbrowie Górniczej.

Uwarunkowania techniczne zostały również zobrazowane na podstawie zgłoszeń w portalu naprawmyto.pl. Mapa 3.53. przedstawia zgłoszenia w zakresie niebezpiecznych budynków, ich ruin i pozostałości, bez względu na formę własności. Najwięcej takich zgłoszeń było w Śródmieściu, Strzemieszycach Wielkich, na osiedlu Kasprzaka oraz w Zielonej-Korzeńcu-Dziewiątym.

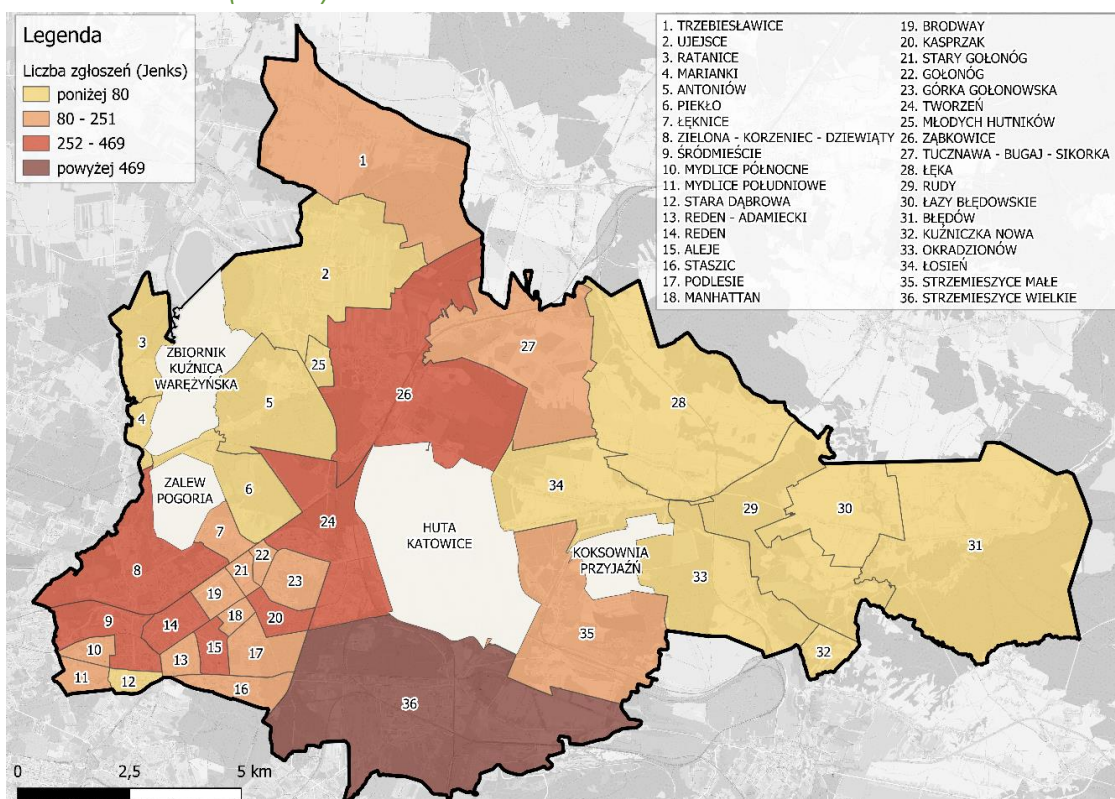
Z kolei mapa 3.54. przedstawia zgłoszenia zakwalifikowane do kategorii: „uszkodzona ławka”, „uszkodzony kosz”, „uszkodzona jezdnia”, „uszkodzone schody”, „uszkodzony znak drogowy”, „uszkodzony plac zabaw”, „uszkodzona fontanna”, „uszkodzony chodnik”, „zniszczony przystanek”, „zniszczony rozkład jazdy”, „zniszczone przejście podziemne”, „nie działające oświetlenie”, „nieprawidłowa sygnalizacja świetlna”. Należy zaznaczyć, że takich zgłoszeń jest najwięcej, gdyż liczone są one w setkach. Związane jest to z pojemnością tych kategorii, ale z świadczy też o tym, że mieszkańcy postrzegają tego rodzaju uszkodzenia jako duże uciążliwości. Dotyczą one bowiem zwykle najbliższego sąsiedztwa i są związane z codziennym użytkowaniem (np. dziura w jezdni lub nie działająca latarnia uliczna). Najwięcej tego typu zgłoszeń odnotowano w Strzemieszycach Wielkich oraz w dalszej kolejności w Ząbkowicach, Śródmieściu, Redenie, Alejach, Tworzniu, osiedlu Kasprzaka oraz na obszarze osiedla Zielona-Korzeniec-Dziewiąty. Ponadto, Strzemieszyce Małe i Wielkie oraz Tworzeń są obszarami, gdzie zgłaszano najwięcej konieczności interwencji w związku z zatkanie kanalizacji deszczowej (mapa 3.55.).

Mapa 3.53. Liczba niebezpiecznych ruin lub budynków zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024

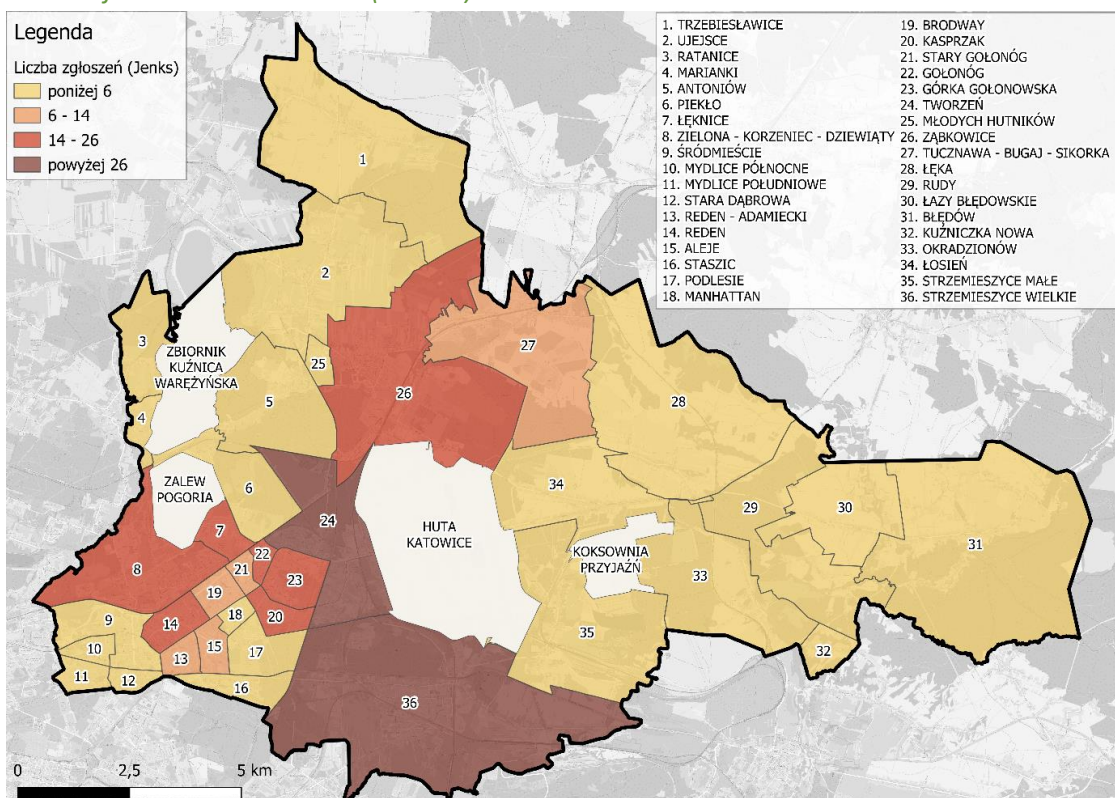
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu naprawmyto.pl.

Mapa 3.54. Liczba uszkodzeń infrastruktury technicznej zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu naprawyto.pl.

Mapa 3.55. Liczba zgłoszeń dot. zatkanej kanalizacji deszczowej zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu naprawyto.pl.

4. Wyniki ankietowego badania opinii

4.1. Uwagi organizacyjne i metodyczne

Jedną z zastosowanych na etapie diagnozy metod partycypacyjnych była ankieta skierowana do mieszkańców, ale również innych odwiedzających i znających Dąbrowę Górniczą.

W ankiecie zadane zostały pytania o ocenę własnego miejsca zamieszkania w mieście, o opinię dotyczącą najbardziej problemowych obszarów miasta, a także o priorytetowe projekty rewitalizacyjne i o organizacje, które zdaniem respondentów do tej pory wykazują się największą aktywnością w szerokim spektrum inicjatyw społecznych.

Ankiety można było wypełniać w końcówce maja i w czerwcu 2024 r. drogą elektroniczną lub w wersji papierowej w jednostkach miejskich lub podczas wydarzeń opisanych w rozdziale 5.

Zebrano 1047 wypełnionych ankiet, które tylko w nieznaczej części nie zostały kompletnie uzupełnione w zakresie pytań dotyczących oceny miejsca zamieszkania i wskazania obszarów problemowych. W tych aspektach błąd statystyczny dla uzyskanej próby, w odniesieniu do liczby mieszkańców Dąbrowy Górniczej będących w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym wynosi 3%. Z kolei najtrudniejsze dla respondentów było wskazanie organizacji już aktywnych w mieście i sprzyjających rewitalizacji. Tę część najczęściej pomijali lub podawali zdawkowe informacje wskazujące na kluczową rolę samorządu lokalnego.

Wśród respondentów znalazło się więcej kobiet niż mężczyzn (K=71,5%; M=26,1%; 2,4% nie podało płci) co jest zjawiskiem powszechnym w dobrowolnych badaniach ankietowych, zweryfikowanym badaniami naukowymi.

Struktura wiekowa respondentów była następująca: po równo 6,4% stanowili ankietowani z grup poniżej 18 roku życia oraz w wieku 18-26 lat; 11,6% respondentów było w wieku 27-35 lat; 69,7% w wieku 36-60 lat; a 5,9% miało więcej niż 60 lat.

76,7% respondentów określiło siebie jako pracujących; 7,4% jako uczniów a 1,3% jako studiujących. 5% wskazało, że należy do grupy emerytów; 4,9% do bezrobotnych a 1,4% do rencistów. Pozostali ankietowani (3,2%) przypisali się do kilku grup, przy czym większość z nich określiła się jako pracujący-studenci lub jako pracujący-emeryci.

4.2. Ocena własnego miejsca zamieszkania

Na pytanie dotyczące oceny dzielnicy, w której zamieszkują, odpowiedziało 990 respondentów. Własne miejsce zamieszkania było oceniane przez uczestników ankiety przez pryzmat dziesięciu opisanych poniżej cech, z wykorzystaniem pięciopunktowej skali oceny. Odpowiedzi mieszkańców poszczególnych osiedli są dość mocno zróżnicowane, stąd też niewiele wnosiłoby ich uśrednianie w skali miasta. Zauważyć można, że wspólną

charakterystykę na pewnym poziomie uogólnienia mają osiedla położone w części silnie zurbanizowanej, drugą grupę stanowią osiedla przylegające do największych terenów przemysłowych (huty i koksowni), a trzecią pozostałe obszary podmiejskie. Dla pokazania przybliżonego wyniku dla całego miasta, testem statystycznym zbadano rozkład odpowiedzi. Nie ma on cech rozkładu normalnego, czyli kolejne cechy są w głównej mierze oceniane lepiej lub gorzej niż przeciętnie. Do najważniejszych obserwacji należy zaliczyć następujące:

- W zakresie wskazań dotyczących tego, czy respondentom „dobrze się mieszka”, większość odpowiada pozytywnie. Obserwacja ta pozostaje w zgodności z wynikiem dla wskaźnika zagregowanego (uwzględniającego wszystkie badane cechy).
- Odnośnie do aktywności mieszkańców i organizowania przez nich wydarzeń oraz innych inicjatyw, dominowały odpowiedzi negatywne.
- W kwestii łatwości załatwiania codziennych spraw, widoczny jest duży rozdzwitek między dzielnicami miejskimi i podmiejskimi; pojawiają się skrajne obserwacje pozytywne i negatywne.
- Przyjazność dla młodych ludzi i dzieci jest oceniana raczej pozytywnie, natomiast odwrotne opinie dotyczą przyjazności dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.
- Estetyka i uporządkowanie miasta są częściej oceniane nieco poniżej przeciętnej.

W układzie osiedli, w ankiecie wzięło udział średnio 1,30% ($\pm 0,66\%$) mieszkańców w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. W tym schemacie odniesienia, niedoreprezentowane są osiedla: Okradzionów, Reden-Adamiecki, Błędów, Kasprzak, Tworzeń. Natomiast nadreprezentowane są: Ząbkowice, Łęka, Mydlice Południowe, Trzebiesławice, Tucznawa-Bugaj-Sikorka oraz Marianki. Nie uzyskano odpowiedzi z liczącego 185 mieszkańców osiedla Kuźniczka Nowa. W reprezentacji mapowej dokonano zatem uśrednienia w ramach dzielnicy Okradzionów.

Poszczególne cechy oceniane były tak, jak wskazują poniższe opisy i ilustracje. Dla każdej cechy wyniki opracowano w przedziałach zgodnych ze pięciopunktową skalą oceny oraz w przeliczeniu na naturalny podział Jenksa – aby zachować zgodność z odwzorowaniem stosowanym dla danych statystycznych we wcześniejszych rozdziałach. Obliczono również wskaźnik zagregowany, bazujący na ocenie wszystkich cech.

Jakość zamieszkania

Ogólne odczucie co do jakości zamieszkania zbadano prosząc o wskazanie, czy na obszarze danego osiedla „dobrze się mieszka”. Odpowiedzi respondentów są zgodne z wnioskami wynikającymi z innych aktywności partycypacyjnych prowadzonych na potrzeby niniejszej diagnozy – mianowicie, dominują pozytywne opinie o poszczególnych osiedlach Dąbrowy Górniczej, a żadne z nich nie jest oceniane radykalnie źle (mapy 4.1. oraz 4.2.). Najlepiej oceniane są obszary śródmiejskie oraz podmiejskie osiedla wschodnie i północne, gorzej dzielnice w sąsiedztwie dużych terenów przemysłowych. Na tle całego miasta najgorzej

wypadają Łosień oraz Strzemieszyce Małe, jednak zbliżone opinie dotyczą również osiedli Tucznowa-Bugaj-Sikorka, Żąbkowice, Młodych Hutników oraz Piekło.

Oddolne aktywności

Gorzej niż w odniesieniu do jakości zamieszkania wypada samoocena w zakresie oddolnych aktywności mieszkańców (mapy 4.3. oraz 4.4.). Aktywność społeczna okazała się jednym z najsłabiej ocenianych czynników weryfikowanych w ankiecie. Poza osiedlem Trzebiesławice, respondenci wypowiadali się negatywnie lub co najwyżej neutralnie.

Lokalna przedsiębiorczość

W zakresie siły lokalnej przedsiębiorczości, czyli tego jak prosperują lokalne firmy i sklepy, przeważały opinie dość neutralne (mapy 4.5. oraz 4.6.). Jednakże w części osiedli śródmiejskich (Mydlice Południowe, Reden-Adamiecki, Reden, Staszic, Kasprzak) oraz w Trzebiesławicach postrzeganie tego zagadnienia było nieco bardziej pozytywne. Z kolei negatywne opinie przeważały w Mariankach, Antoniowie, Piekle, Tucznowie-Bugaju-Sikorce, Łazach Błędowskich, Okradzionowie, Łośniu i Strzemieszycach Małych; a bardzo złe w Ratanicach i Rudach.

Łatwość załatwiania codziennych spraw

Podział na osiedla śródmiejskie i podmiejskie jest wyraźnie widoczny w ocenie tego, na ile w miejscu zamieszkania można z łatwością załatwiać bieżące sprawy życia codziennego (mapy 4.7. oraz 4.8.). Osiedla centralne uzyskały w opiniach respondentów dobre oceny. Z kolei najgorzej, zdecydowanie negatywnie, ocenione zostały: Marianki, Piekło, Strzemieszyce Małe oraz Rudy.

Przyjazność miejsca

Opisywana powyżej łatwość załatwiania codziennych spraw w dużym stopniu koreluje z oceną przyjazności miejsca. W grupie czynników z nią związanych, najczęściej dobrze wypadają osiedla śródmiejskie.

Za osiedla najbardziej przyjazne dla młodych ludzi (mapy 4.9. oraz 4.10.) uważane są: Łęknice, Reden, Staszic, Podlesie, Manhattan, Broadway, Kasprzak i Górka Gołonoska. Najlepsze oceny zdobyły: Antoniów, Piekło, Tucznowa-Bugaj-Sikorka, Łosień, Strzemieszyce Małe i Strzemieszyce Wielkie.

Jako przyjazne dla osób aktywnych zawodowo (mapy 4.11. oraz 4.12.) wskazano: Ratanice, Zieloną-Korzeniec-Dziewiąty, Łęknice, Śródmieście, Mydlice Północne, Reden-Adamiecki, Reden, Manhattan, Broadway, Kasprzak i Górkę Gołonoską. Zaś najmniej przyjazne są: Piekło, Osiedle Młodych Hutników oraz Łosień.

Seniorom i osobom ze szczególnymi potrzebami, udogodnia – zdaniem respondentów – zapewniają nieliczne osiedla (mapy 4.13. oraz 4.14.). Pozytywny odbiór w tym zakresie

dotyczył tylko Ratanic, Łęknice, Podlesia, Manhattanu oraz Kasprzaka. Pozostałe osiedla były oceniane neutralnie lub negatywnie, przy czym najgorzej oceniono Marianki i Osiedle Młodych Hutników.

Estetyka, bezpieczeństwo i ekologia

W samoocenie dotyczącej miejsca zamieszkania, mieszkańcy Dąbrowy Górniczej niezbyt dobrze ocenili estetykę i uporządkowanie swoich osiedli (mapy 4.15. oraz 4.16.). Przeważały opinie neutralne i negatywne. Pozytywne przeważały jedynie w odniesieniu do osiedli: Staszic, Podlesie, Manhattan i Rudy.

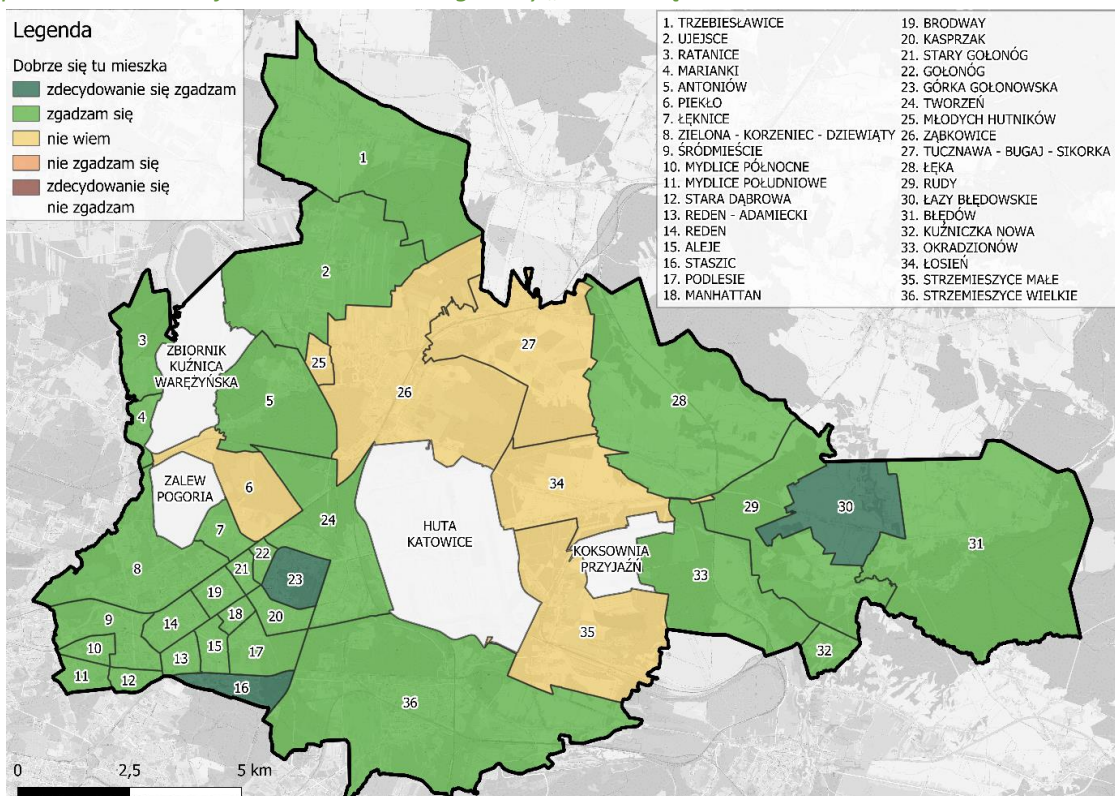
Lepiej oceniano bezpieczeństwo na osiedlach (mapy 4.17. oraz 4.18.). W większości przypadków dominowały oceny pozytywne lub neutralne. Przewaga ocen negatywnych dotyczyła tylko dwóch osiedli, tj. Tworznia oraz Strzemieszyc Małych. Z kolei najlepsze oceny uzyskano dla osiedla Piekło.

Natomiast w ocenie tego na ile dane osiedle jest zdaniem respondentów ekologiczne (mapy 4.19. oraz 4.20.), zauważyć można kilka prawidłowości. Neutralnie oceniane były osiedla śródmiejskie, a negatywnie osiedla sąsiadujące z terenami ArcelorMittal Poland S.A. Pomiędzy nimi kształtuje się (nieciągły) pas osiedli uznawanych za ekologiczne: Antoniów – Piekło – Łęknice – Górka Gołonoska – Manhattan i Kasprzak – Staszic. Dość oczywistym jest, że czynnik ekologiczny został również pozytywnie oceniony w najbardziej zewnętrznych osiedlach, tj. Trzebiesławicach, Mariankach, Rudach, Łazach Będowskich i Będowie.

Wskaźnik zagregowany

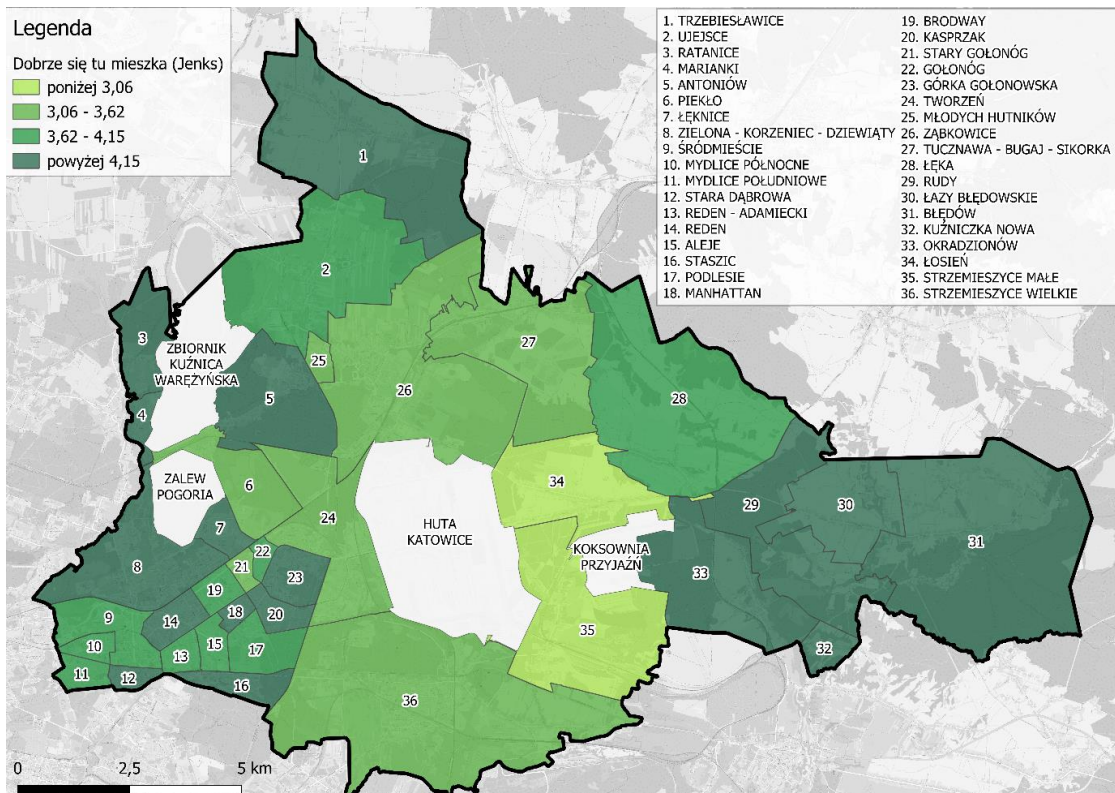
Wyniki obliczonego na podstawie powyższych cech wskaźnika zagregowanego (mapa 4.21.) wskazują na to, że wg podziału Jenksa grupę najlepiej plasującą się w samoocenie mieszkańców poszczególnych osiedli Dąbrowy Górniczej tworzą (w kolejności od najwyższej wartości wskaźnika): Kasprzak, Manhattan, Reden, Górka Gołonoska i Łęknice. Kolejna grupa to: Staszic, Śródmieście, Broadway, Mydlice Północne, Trzebiesławice, Mydlice Południowe, Podlesie, Gołonóg, Zielona-Korzeniec-Dziewiąty, Reden-Adamiecki, Aleje, Ratanice oraz Okradzionów. Do grupy trzeciej zakwalifikowały się: Rudy, Antoniów, Będów, Stara Dąbrowa, Ujejsce, Stary Gołonóg, Łęka, Tworzeń i Łazy Będowskie. Pozostałe osiedla zostały przypisane do grupy najslabiej ocenianej, którą tworzą: Ząbkowice, Marianki, Piekło, Strzemieszyc Wielkie, Osiedle Młodych Hutników, Tuczawa-Bugaj-Sikorka, Łosień oraz Strzemieszyc Małe.

Mapa 4.1. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „dobrze się mieszka”

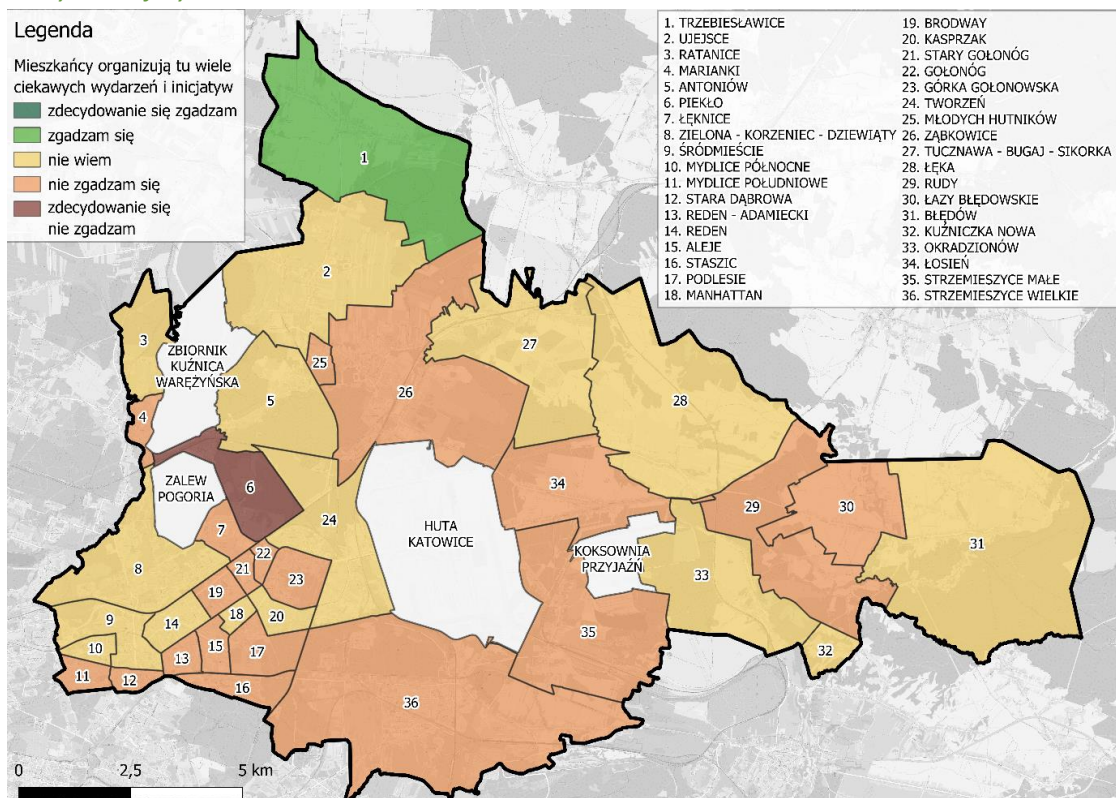
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.2. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „dobrze się mieszka” (podział Jenksa)

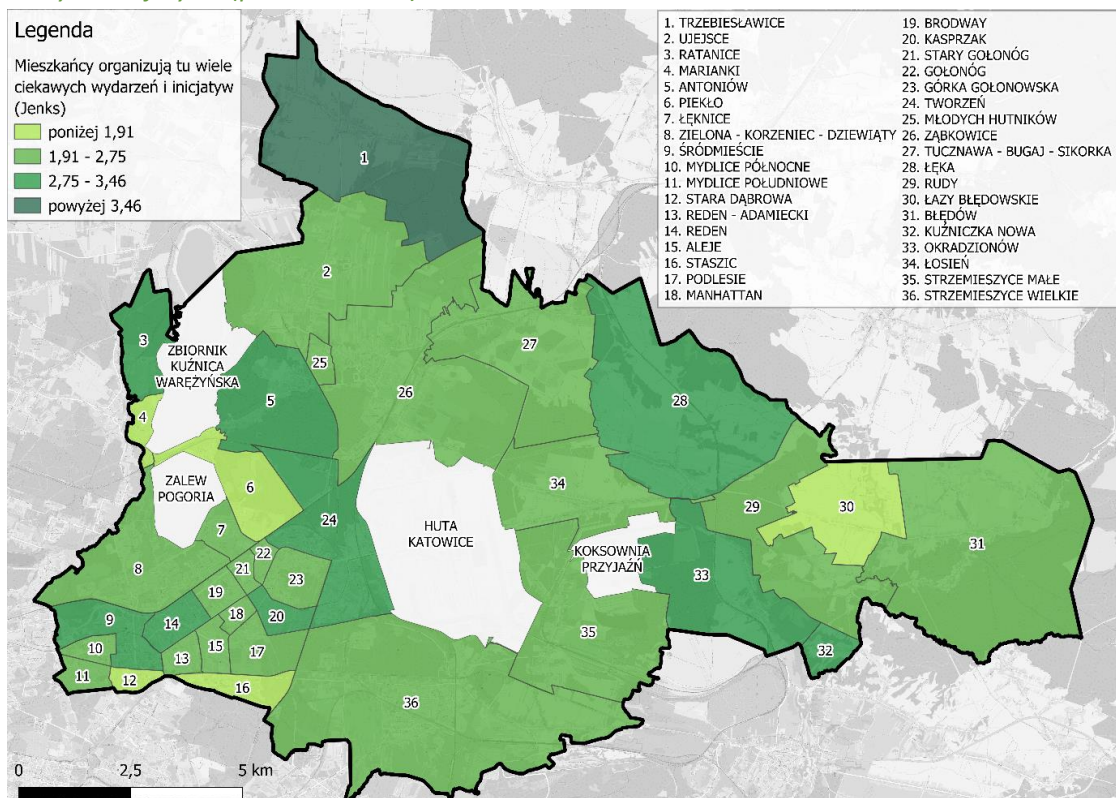
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.3. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „mieszkańcy organizują wiele ciekawych wydarzeń oraz innych inicjatyw”

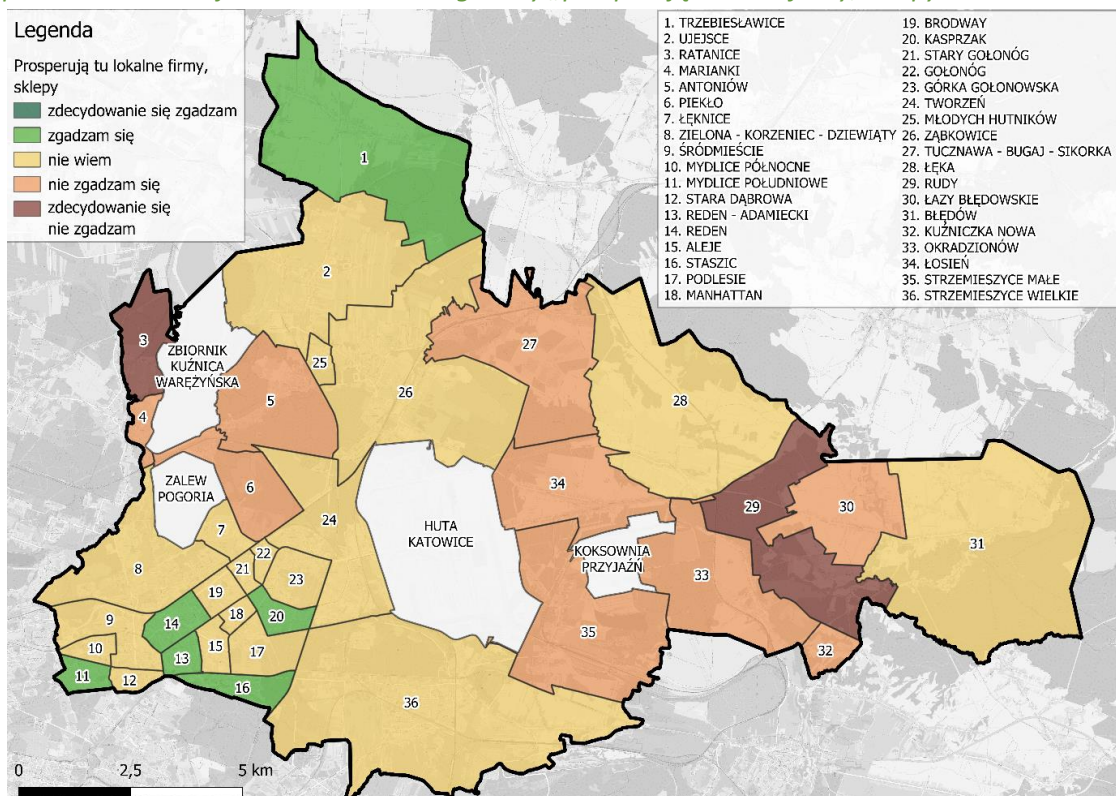
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.4. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „mieszkańcy organizują wiele ciekawych wydarzeń oraz innych inicjatyw” (podział Jenksa)

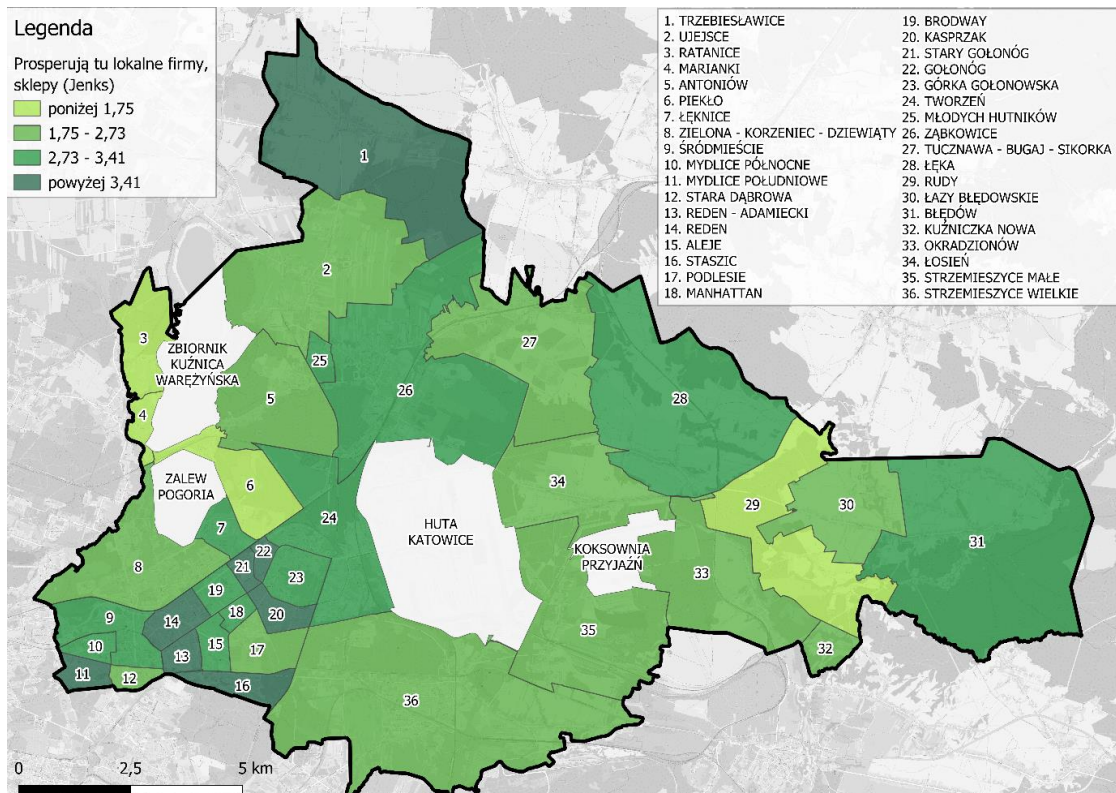
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.5. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „prosperują lokalne firmy, sklepy”

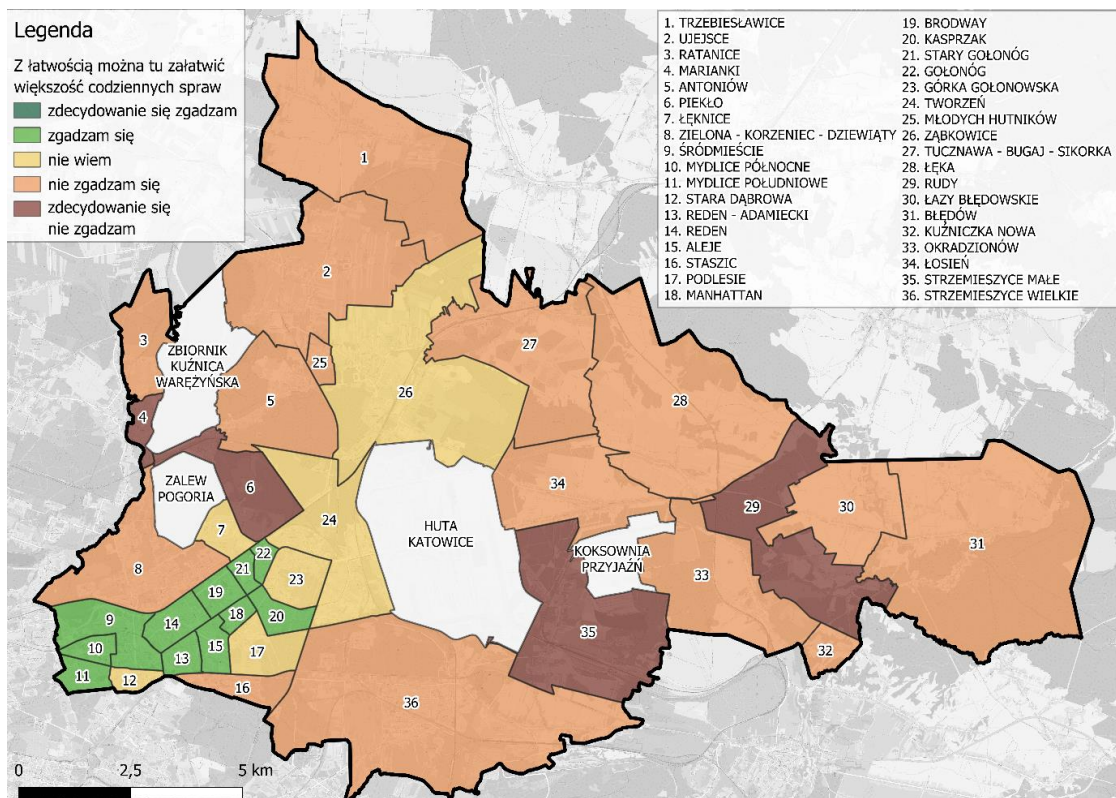
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.6. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „prosperują lokalne firmy, sklepy” (podział Jenksa)

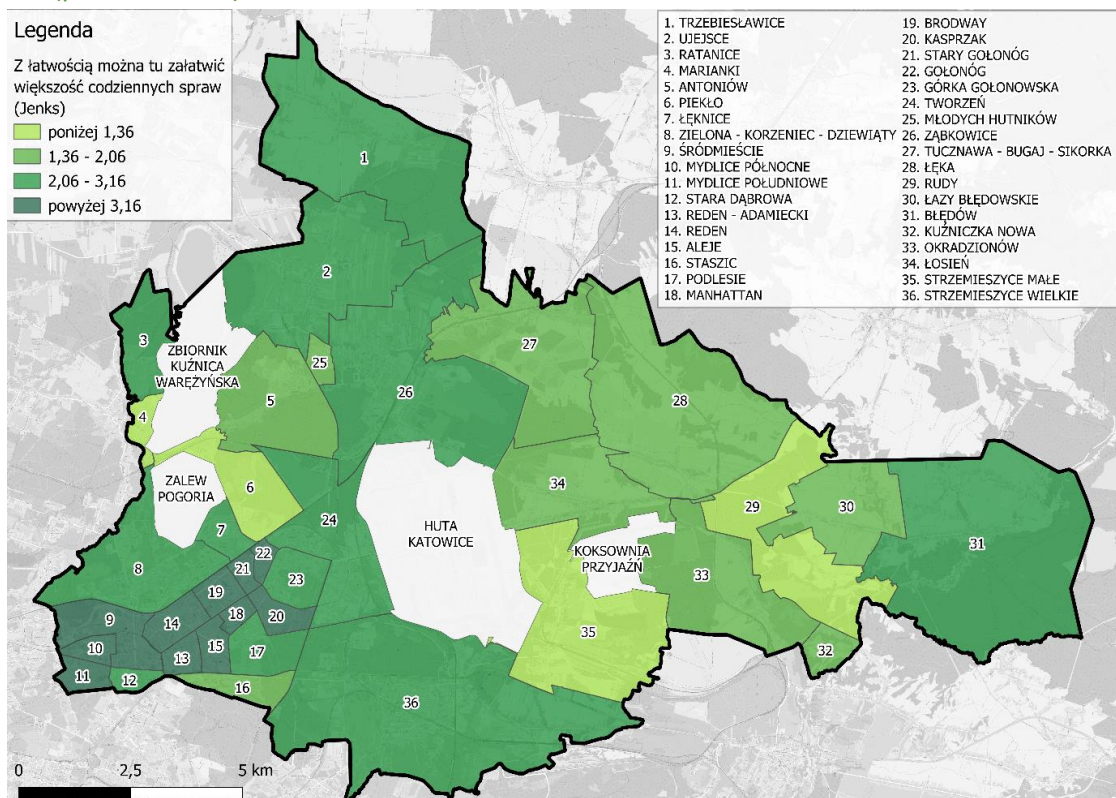
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.7. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „z łatwością można załatwić większość codziennych spraw”

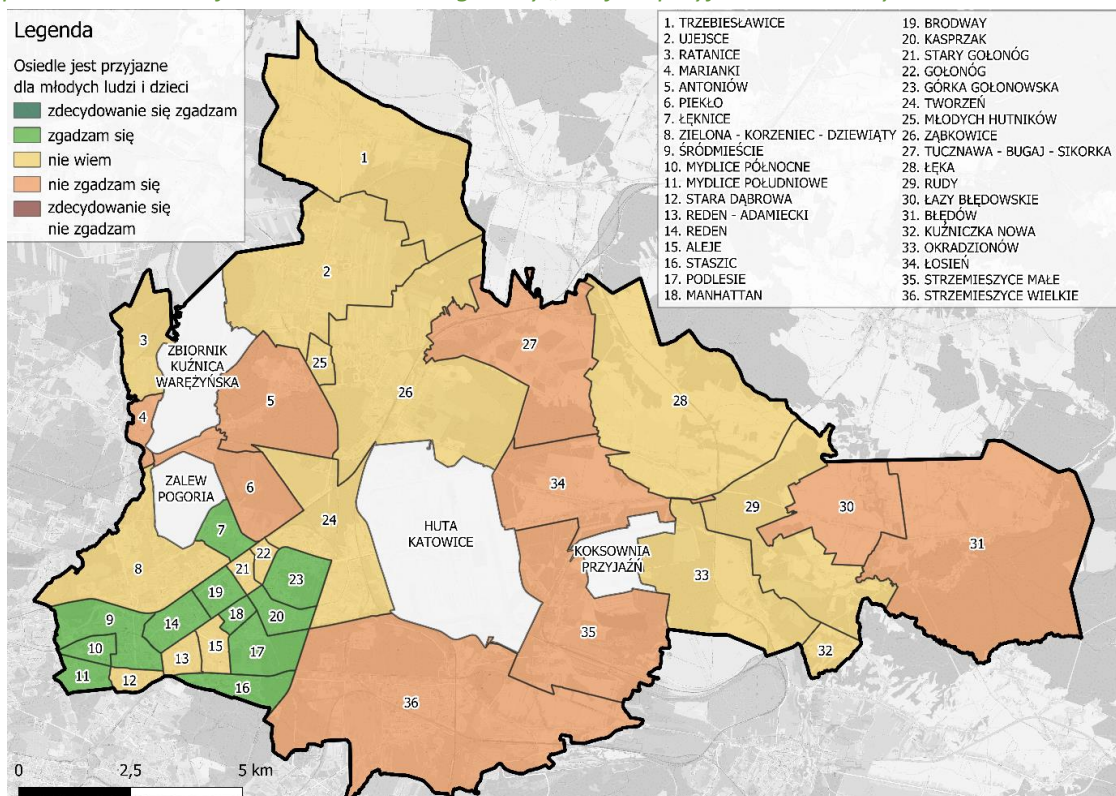
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.8. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „z łatwością można załatwić większość codziennych spraw” (podział Jenksa)

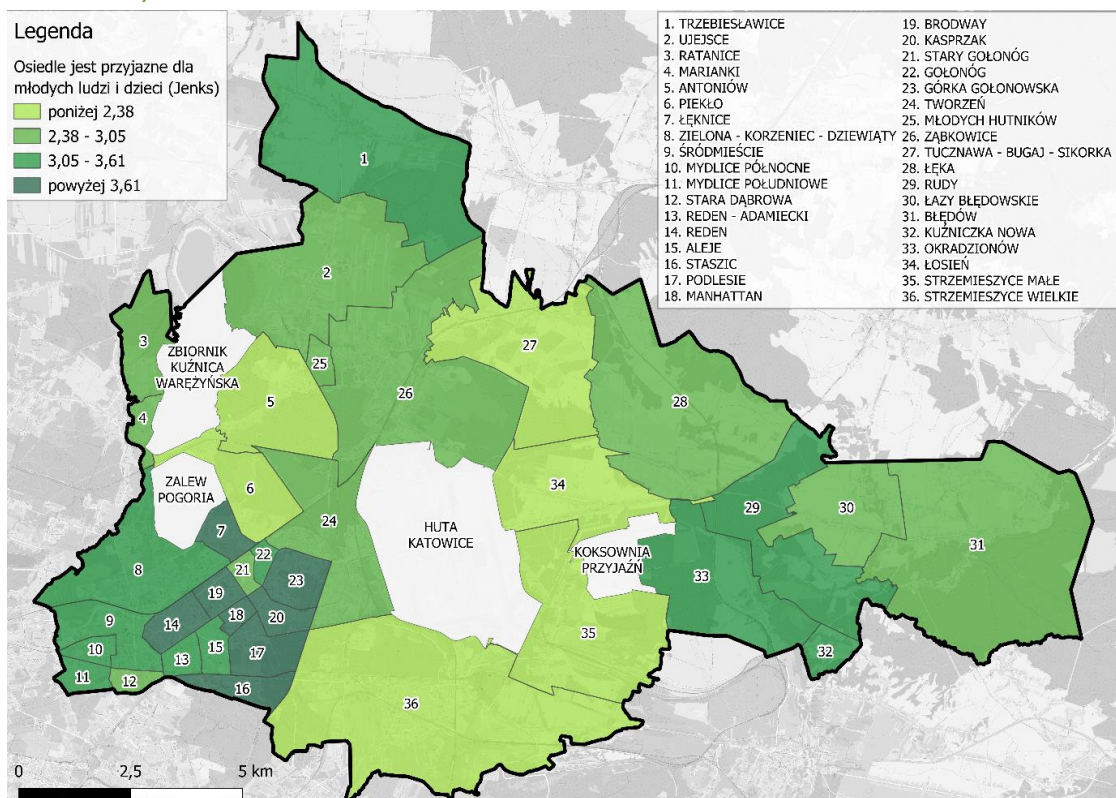
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.9. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce przyjazne dla młodych ludzi i dzieci”

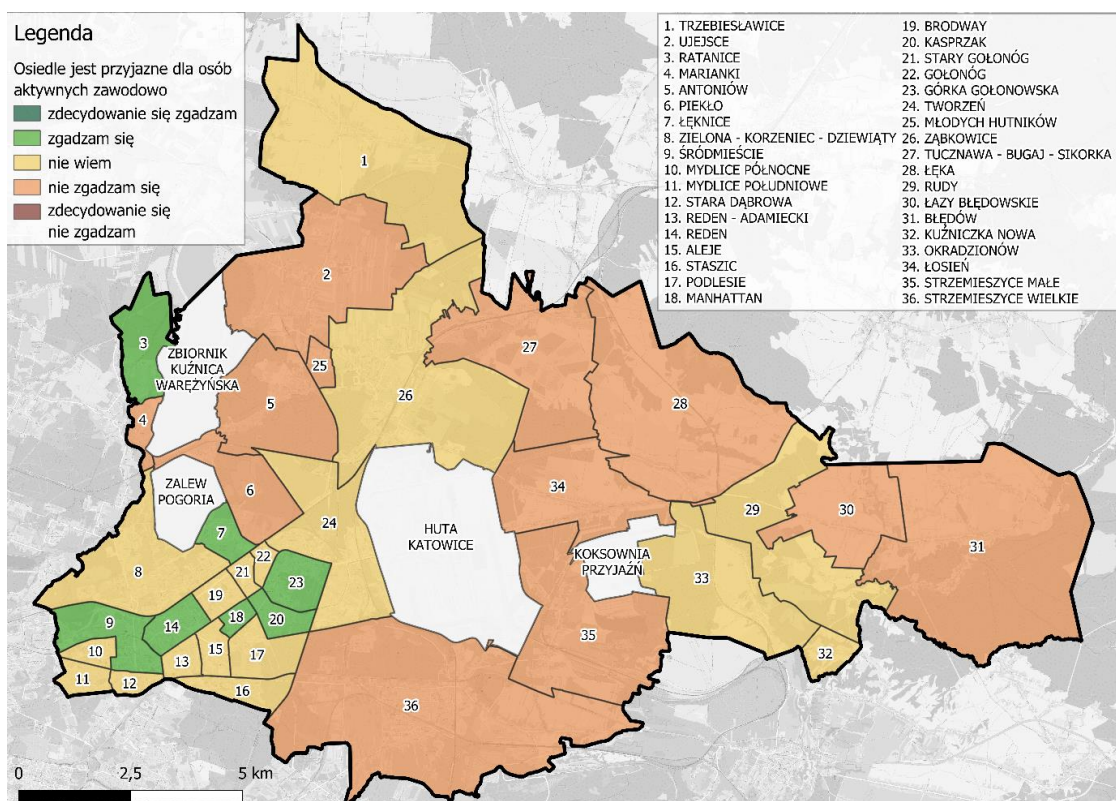
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.10. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce przyjazne dla młodych ludzi i dzieci” (podział Jenksa)

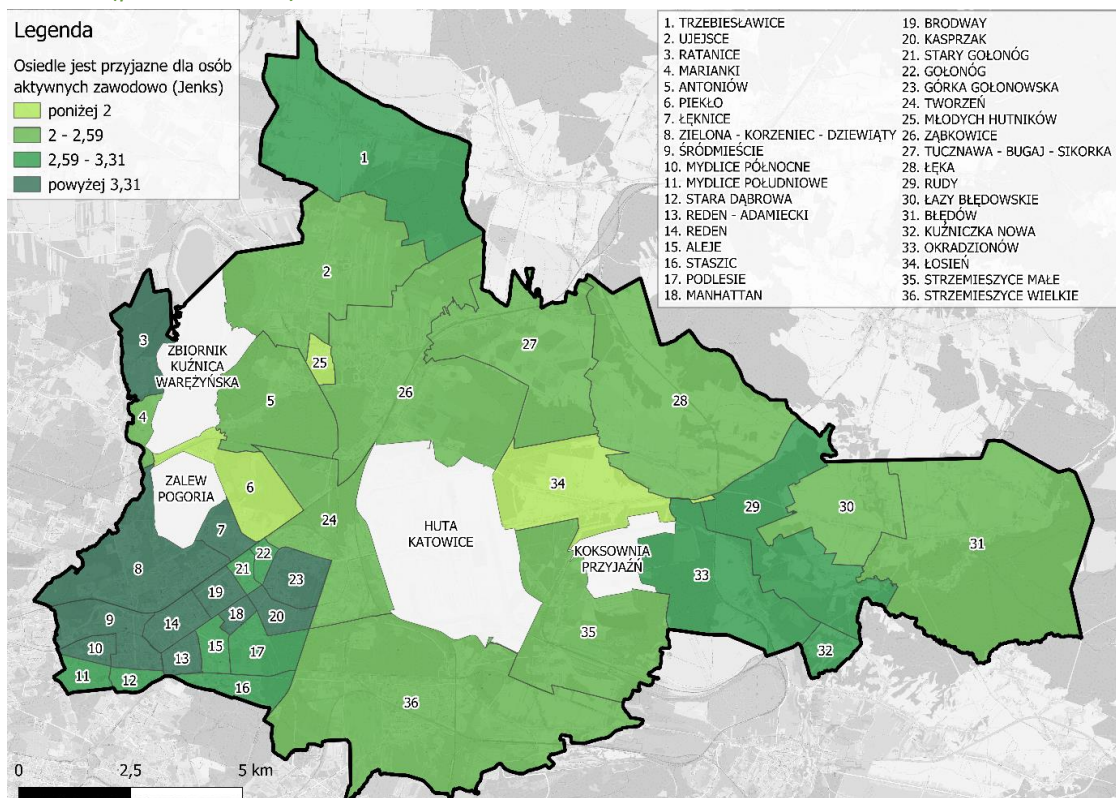
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.11. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce przyjazne dla osób aktywnych zawodowo”

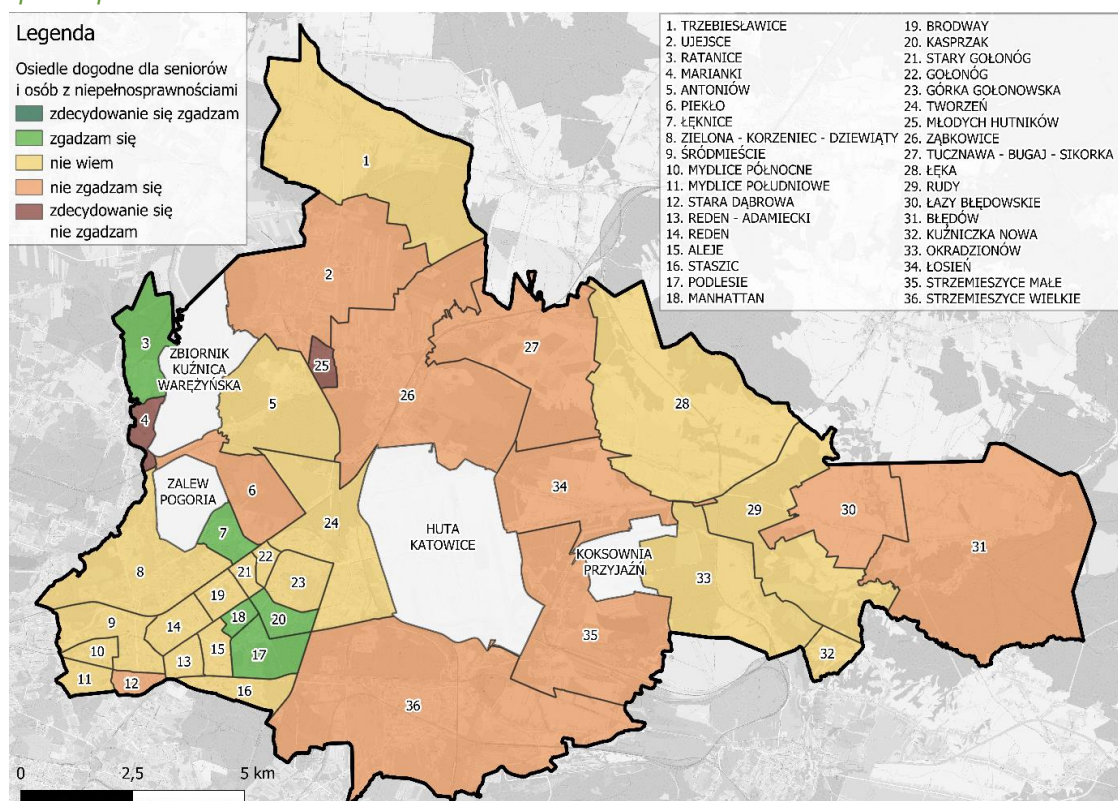
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.12. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce przyjazne dla osób aktywnych zawodowo” (podział Jenksa)

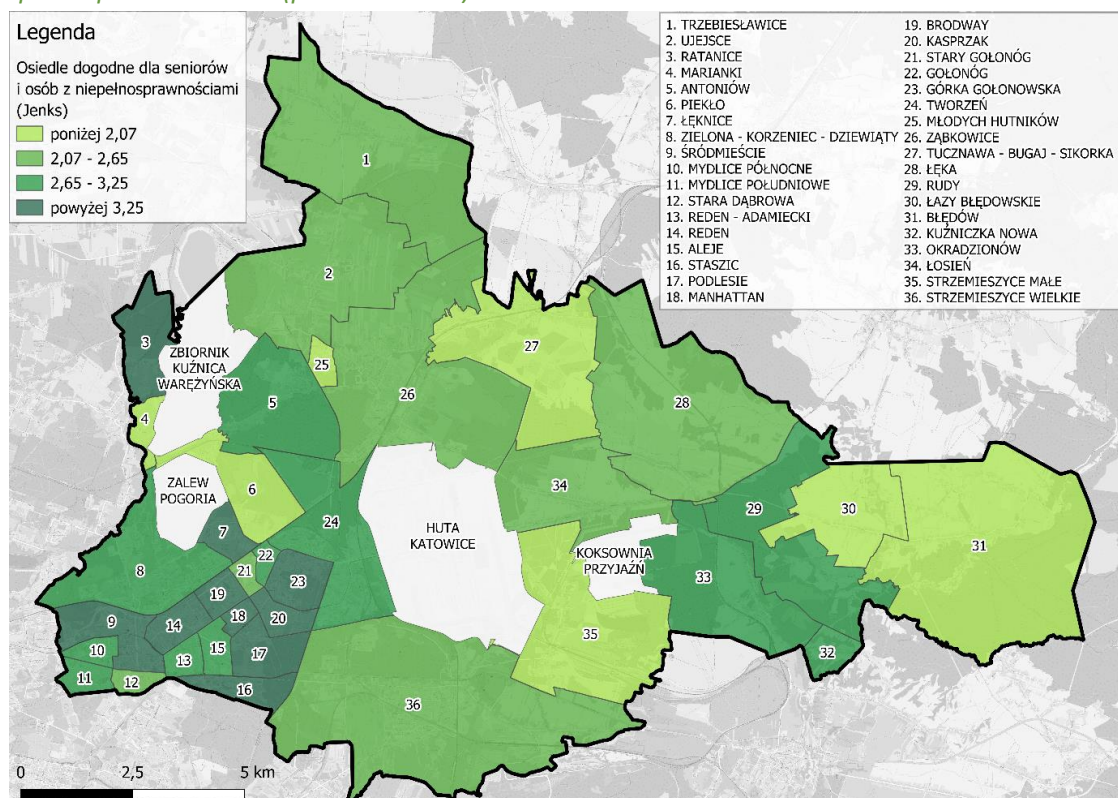
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.13. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce dogodne dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami”

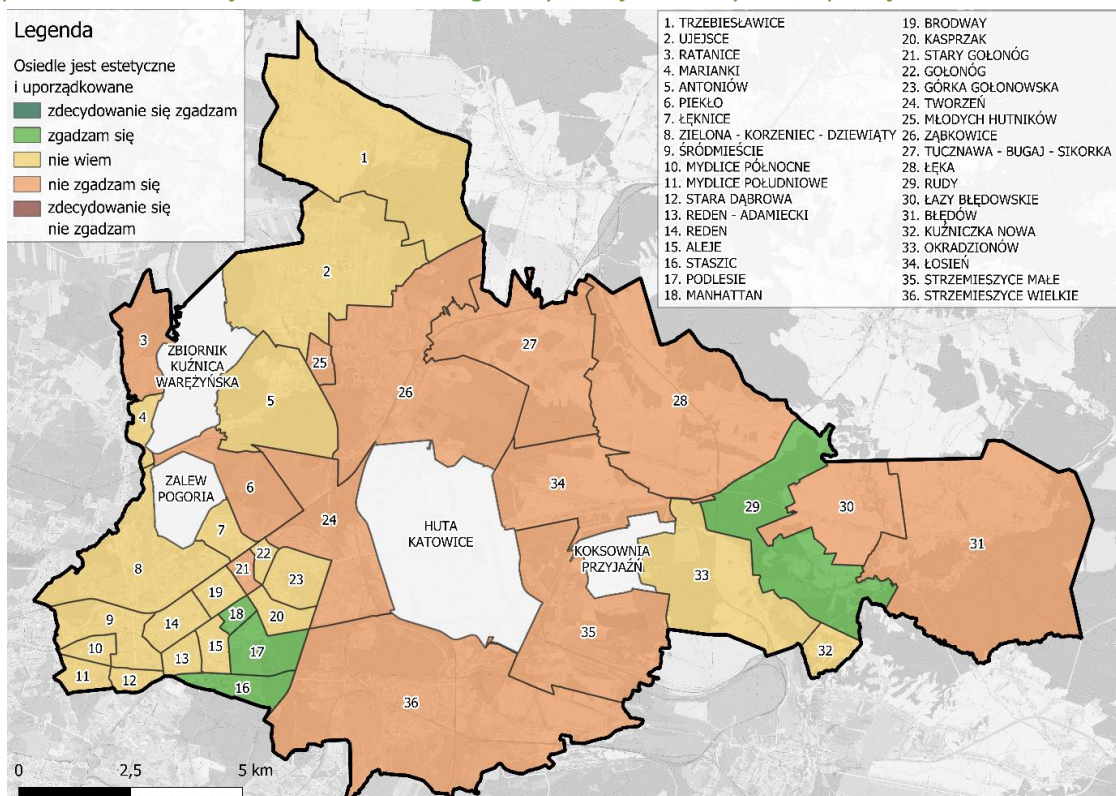
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.14. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce dogodne dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami” (podział Jenksa)

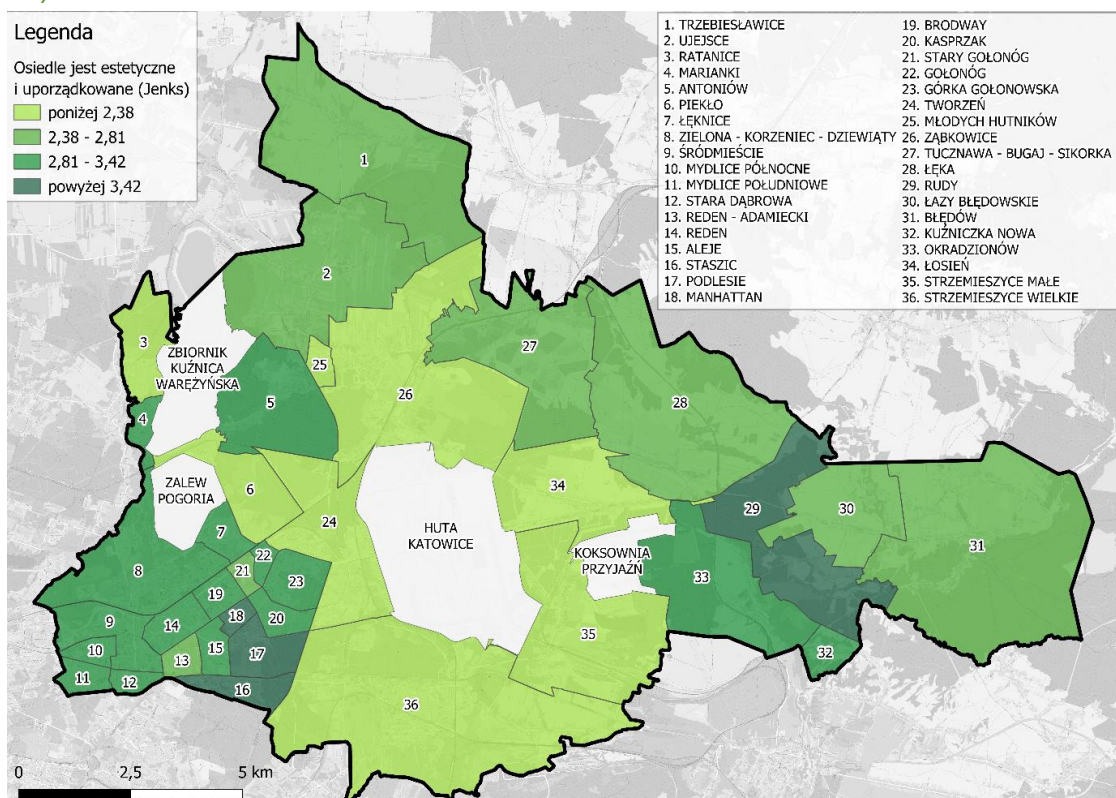
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.15. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce estetyczne, uporządkowane”

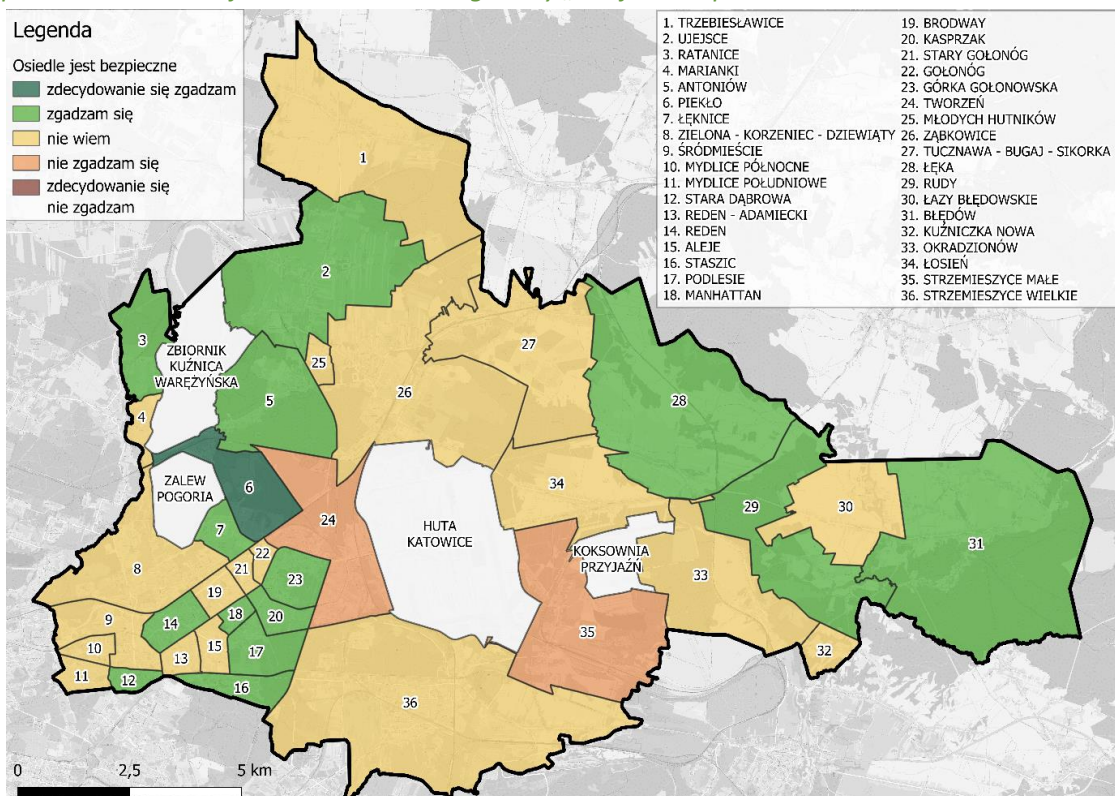
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.16. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce estetyczne, uporządkowane” (podział Jenksa)

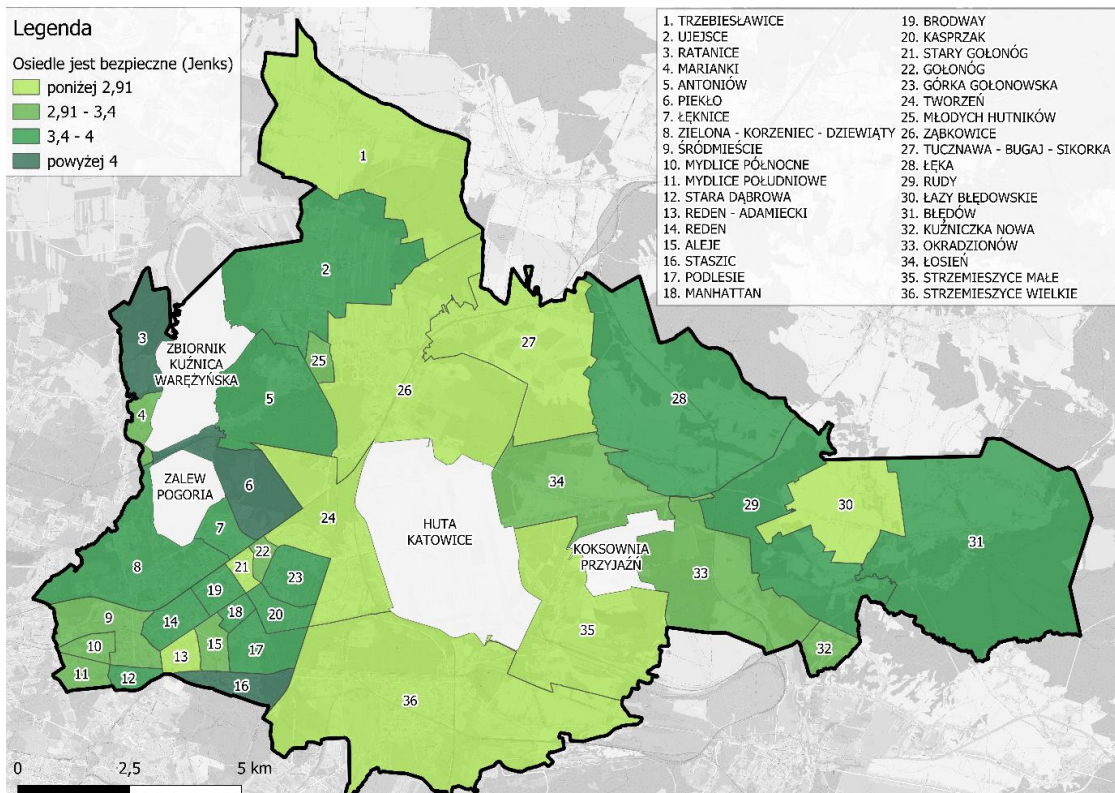
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.17. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce bezpieczne”

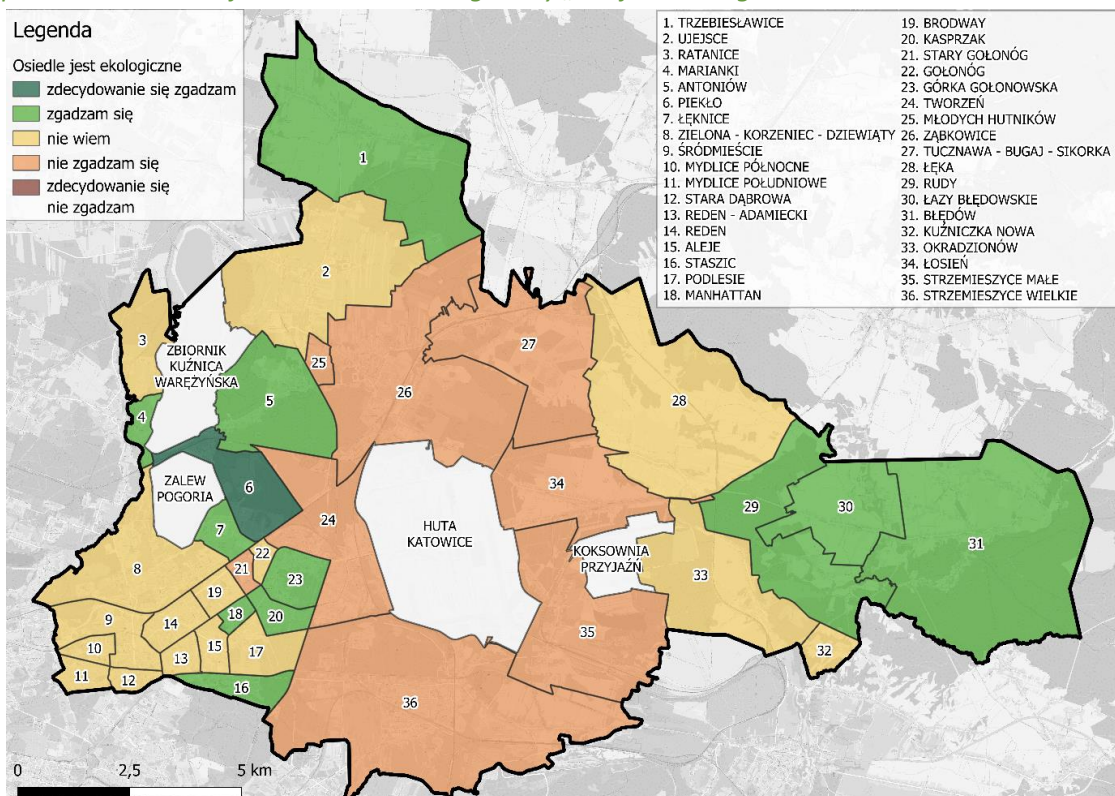
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.18. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce bezpieczne” (podział Jenksa)

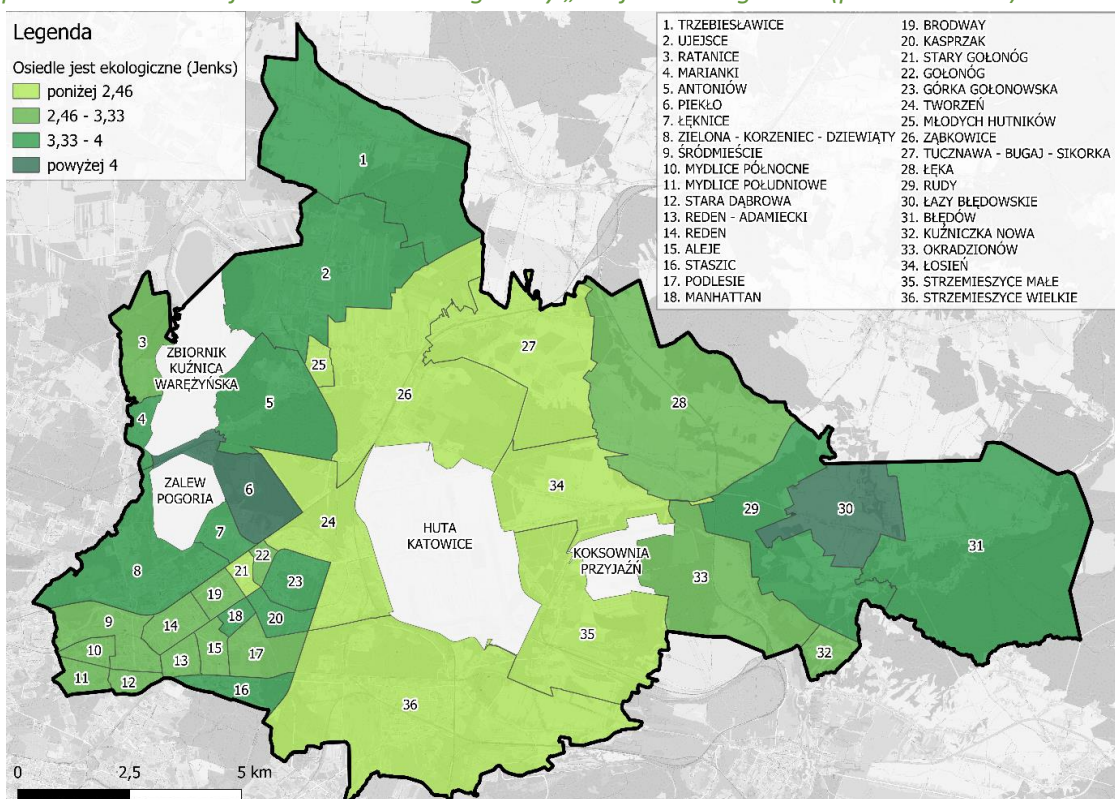
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.19. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce ekologiczne”

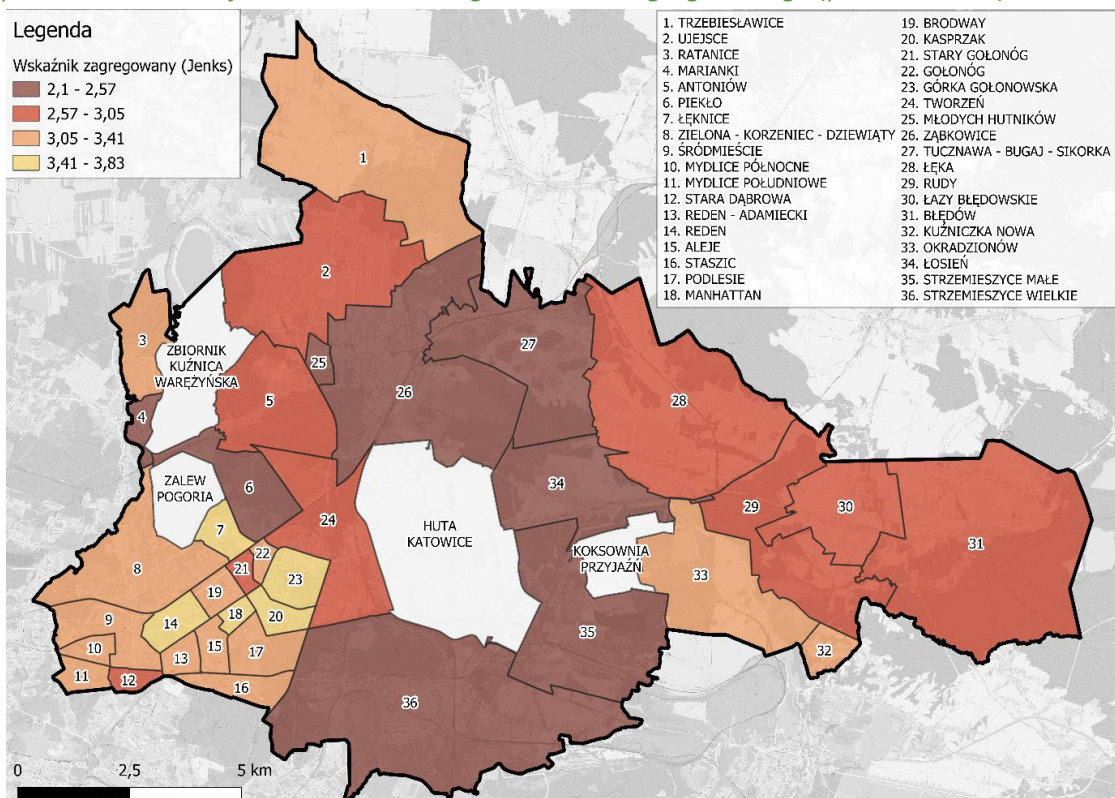
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.20. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce ekologiczne” (podział Jenksa)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Mapa 4.21. Ocena miejsca zamieszkania wg wskaźnika zagregowanego (podział Jenksa)

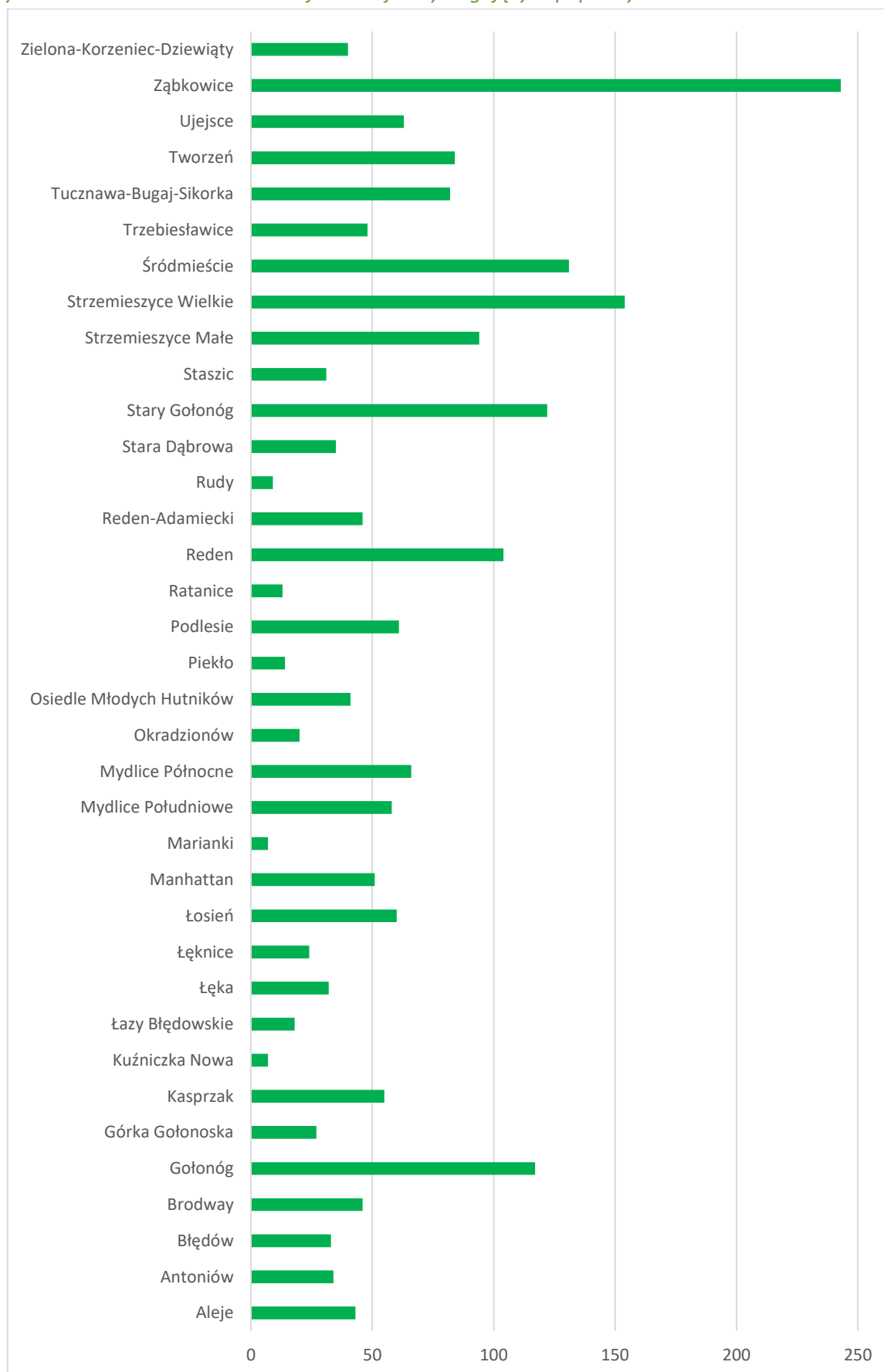
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

4.3. Wskazanie osiedli problemowych

Istotną część badania ankietowego stanowiła sekcja poświęcona identyfikacji miejsc problemowych. Każdy respondent mógł wskazać do trzech osiedli, które w jego odczuciu wymagają poprawy. Uzyskano odpowiedzi od 1043 respondentów, przy czym 56 osób wskazało, że żadne z osiedli nie wymaga poprawy, 313 osób wybrało tylko jeden obszar, a 234 osoby dwa obszary.

Osiedla, które wymieniano najczęściej (liczba wskazań przewyższająca odchylenie standardowe dla zbioru) to: Ząbkowice, Strzemieszyce Wielkie, Śródmieście, Stary Gołonóg oraz Gołonóg. Natomiast najrzadziej (liczba wskazań niższa niż odchylenie standardowe dla zbioru) zwracano uwagę na: Rudy, Kuźniczkę Nową i Marianki. Pełne zestawienie liczby wskazań przedstawiono na wykresie 4.1.

Wykres 4.1. Liczba wskazań osiedli jako miejsc wymagających poprawy

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Oдноśnie do wskazywanych osiedli problemowych, respondenci oznaczali cechy, z którymi kojarzą im się wybrane przez nich obszary. Ich zestawienie w trzech układach zawierają poniższe tabele (4.1.-4.3.). Lista cech stanowi jednocześnie legendę tabel:

- A. Wyludnianie
- B. Starzenie się społeczeństwa
- C. Ubóstwo
- D. Uzależnienia
- E. Chuligaństwo
- F. Wandalizm
- G. Kradzieże
- H. Upadające lokalne firmy
- I. Zły stan techniczny budynków
- J. Bariery architektoniczne utrudniające poruszanie się
- K. Brak miejsc spędzania czasu wolnego
- L. Brak zieleni miejskiej
- M. Inne problemy środowiskowe (odpady, hałas, jakość powietrza, nieprzyjemne zapachy)

Zauważyć można dominację negatywnych opinii na temat Ząbkowic – praktycznie we wszystkich badanych cechach. Niekorzystnie wypadają także Strzemieszyce (głównie Strzemieszyce Wielkie) i Śródmieście. A następnie Tworzeń i Stary Gołonóg oraz Gołonóg. Respondenci najczęściej wskazują na brak miejsc spędzania czasu wolnego, zły stan techniczny budynków, problemy środowiskowe, starzenie się społeczeństwa oraz upadające lokalne firmy.

Tabela 4.1. Wskazania na problemy w osiedlach identyfikowanych jako wymagające poprawy – analiza przekrojowa [%]

Osiedle	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	RAZEM
Aleje	0,01	0,18	0,04	0,15	0,18	0,21	0,10	0,15	0,11	0,18	0,21	0,12	0,15	1,80
Antoniów	0,07	0,10	0,03	0,01	0,01	0,00	0,00	0,12	0,07	0,17	0,19	0,03	0,08	0,89
Błędów	0,03	0,10	0,00	0,08	0,00	0,03	0,01	0,06	0,06	0,19	0,18	0,01	0,07	0,82
Brodway	0,03	0,22	0,03	0,10	0,18	0,15	0,07	0,25	0,12	0,19	0,32	0,11	0,17	1,94
Gołonóg	0,04	0,64	0,24	0,72	0,75	0,67	0,24	0,46	0,57	0,29	0,67	0,25	0,21	5,72
Górka G.	0,03	0,04	0,00	0,03	0,08	0,10	0,01	0,08	0,11	0,14	0,21	0,10	0,04	0,97
Kasprzak	0,04	0,26	0,15	0,12	0,17	0,14	0,10	0,07	0,18	0,17	0,21	0,07	0,15	1,83
Kuźniczka N.	0,06	0,07	0,04	0,03	0,03	0,03	0,01	0,03	0,03	0,00	0,07	0,01	0,01	0,42
Łazy B.	0,04	0,04	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,04	0,04	0,11	0,15	0,03	0,00	0,47
Łęka	0,15	0,26	0,06	0,08	0,04	0,01	0,03	0,11	0,08	0,15	0,21	0,10	0,21	1,50
Łęknice	0,03	0,12	0,01	0,10	0,08	0,08	0,08	0,08	0,07	0,07	0,08	0,06	0,14	1,01
Łosień	0,15	0,26	0,07	0,07	0,08	0,07	0,06	0,30	0,18	0,26	0,55	0,11	0,36	2,54
Manhattan	0,04	0,17	0,06	0,19	0,18	0,24	0,18	0,19	0,08	0,17	0,22	0,17	0,14	2,02
Marianki	0,00	0,03	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01	0,03	0,01	0,03	0,14
Mydlice Pd.	0,08	0,18	0,10	0,26	0,32	0,32	0,12	0,26	0,12	0,24	0,35	0,30	0,19	2,86
Mydlice Pn.	0,08	0,30	0,08	0,37	0,29	0,28	0,10	0,43	0,24	0,28	0,44	0,35	0,22	3,47
Okradzionów	0,11	0,14	0,01	0,01	0,03	0,01	0,01	0,12	0,11	0,08	0,15	0,07	0,07	0,94
OMH	0,08	0,11	0,29	0,33	0,36	0,36	0,15	0,15	0,26	0,08	0,26	0,08	0,17	2,70
Piekło	0,00	0,03	0,00	0,06	0,01	0,00	0,00	0,03	0,04	0,03	0,06	0,01	0,06	0,32
Podlesie	0,07	0,15	0,06	0,08	0,08	0,08	0,06	0,08	0,25	0,25	0,11	0,07	0,21	1,55
Ratanice	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,03	0,04	0,04	0,03	0,01	0,21
Reden	0,04	0,51	0,14	0,43	0,55	0,58	0,22	0,43	0,47	0,30	0,53	0,18	0,26	4,66
Reden-Adam.	0,00	0,12	0,06	0,21	0,26	0,19	0,03	0,06	0,24	0,08	0,14	0,07	0,10	1,55
Rudy	0,00	0,04	0,01	0,00	0,01	0,01	0,00	0,01	0,00	0,04	0,04	0,03	0,04	0,25
Stara Dąbrowa	0,07	0,15	0,07	0,10	0,11	0,12	0,08	0,11	0,21	0,10	0,18	0,11	0,08	1,50
Stary Gołonóg	0,19	0,71	0,40	0,65	0,73	0,78	0,26	0,47	0,69	0,37	0,54	0,18	0,25	6,24
Staszic	0,04	0,18	0,03	0,06	0,03	0,03	0,04	0,08	0,10	0,15	0,19	0,08	0,07	1,08
Strzemiesz M.	0,53	0,57	0,33	0,29	0,17	0,26	0,12	0,36	0,49	0,39	0,78	0,49	0,71	5,48
Strzemiesz W.	0,43	0,76	0,33	0,54	0,36	0,49	0,17	0,82	0,97	0,58	1,36	0,69	1,11	8,61
Śródmieście	0,44	0,46	0,22	0,46	0,61	0,73	0,32	1,04	0,93	0,37	0,60	0,57	0,44	7,19
Trzebieśławice	0,10	0,15	0,01	0,03	0,00	0,00	0,00	0,11	0,12	0,40	0,22	0,10	0,08	1,33
Tucznawa-Bugaj-Sikorka	0,18	0,26	0,08	0,17	0,04	0,06	0,07	0,25	0,18	0,33	0,69	0,30	0,79	3,41
Tworzeń	0,28	0,26	0,35	0,36	0,39	0,36	0,25	0,19	0,61	0,42	0,60	0,51	0,54	5,12
Ujejsce	0,15	0,29	0,12	0,15	0,08	0,08	0,04	0,29	0,25	0,40	0,57	0,17	0,21	2,81
Ząbkowice	0,62	1,16	1,10	1,19	1,00	1,10	0,65	1,28	2,09	0,96	2,05	0,69	1,75	15,64
Zielona-Korzeniec-Dziewiąty	0,00	0,08	0,10	0,10	0,11	0,11	0,06	0,06	0,10	0,10	0,08	0,01	0,12	1,03
RAZEM	4,24	9,15	4,63	7,55	7,35	7,68	3,65	8,64	10,20	8,11	13,28	6,28	9,25	

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Tabela 4.2. Wskazania na problemy w osiedlach identyfikowanych jako wymagające poprawy – analiza pionowa [%]

Osiedle	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
Aleje	0,33	1,97	0,90	2,02	2,45	2,71	2,66	1,77	1,09	2,22	1,57	1,99	1,65
Antoniów	1,63	1,06	0,60	0,18	0,19	0,00	0,00	1,44	0,68	2,05	1,46	0,44	0,90
Błędów	0,65	1,06	0,00	1,10	0,00	0,36	0,38	0,64	0,54	2,39	1,36	0,22	0,75
Brodway	0,65	2,42	0,60	1,28	2,45	1,99	1,90	2,89	1,22	2,39	2,40	1,77	1,80
Gołonóg	0,98	6,97	5,09	9,54	10,19	8,66	6,46	5,30	5,57	3,59	5,01	3,97	2,25
Górka G.	0,65	0,45	0,00	0,37	1,13	1,26	0,38	0,96	1,09	1,71	1,57	1,55	0,45
Kasprzak	0,98	2,88	3,29	1,65	2,26	1,81	2,66	0,80	1,77	2,05	1,57	1,10	1,65
Kuźniczka N.	1,31	0,76	0,90	0,37	0,38	0,36	0,38	0,32	0,27	0,00	0,52	0,22	0,15
Łazy B.	0,98	0,45	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,48	0,41	1,37	1,15	0,44	0,00
Łęka	3,59	2,88	1,20	1,10	0,57	0,18	0,76	1,28	0,82	1,88	1,57	1,55	2,25
Łęknice	0,65	1,36	0,30	1,28	1,13	1,08	2,28	0,96	0,68	0,85	0,63	0,88	1,50
Łosień	3,59	2,88	1,50	0,92	1,13	0,90	1,52	3,53	1,77	3,25	4,18	1,77	3,90
Manhattan	0,98	1,82	1,20	2,57	2,45	3,07	4,94	2,25	0,82	2,05	1,67	2,65	1,50
Marianki	0,00	0,30	0,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,16	0,00	0,17	0,21	0,22	0,30
Mydlice Pd.	1,96	1,97	2,10	3,49	4,34	4,15	3,42	3,05	1,22	2,91	2,61	4,86	2,10
Mydlice Pn.	1,96	3,33	1,80	4,95	3,96	3,61	2,66	4,98	2,31	3,42	3,34	5,52	2,40
Okradzionów	2,61	1,52	0,30	0,18	0,38	0,18	0,38	1,44	1,09	1,03	1,15	1,10	0,75
OMH	1,96	1,21	6,29	4,40	4,91	4,69	4,18	1,77	2,58	1,03	1,98	1,32	1,80
Piećko	0,00	0,30	0,00	0,73	0,19	0,00	0,00	0,32	0,41	0,34	0,42	0,22	0,60
Podlesie	1,63	1,67	1,20	1,10	1,13	1,08	1,52	0,96	2,45	3,08	0,84	1,10	2,25
Ratanice	0,33	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,32	0,27	0,51	0,31	0,44	0,15
Reden	0,98	5,61	2,99	5,69	7,55	7,58	6,08	4,98	4,62	3,76	3,97	2,87	2,85
Reden-Adam.	0,00	1,36	1,20	2,75	3,58	2,53	0,76	0,64	2,31	1,03	1,04	1,10	1,05
Rudy	0,00	0,45	0,30	0,00	0,19	0,18	0,00	0,16	0,00	0,51	0,31	0,44	0,45
Stara Dąbrowa	1,63	1,67	1,50	1,28	1,51	1,62	2,28	1,28	2,04	1,20	1,36	1,77	0,90
Stary Gołonóg	4,58	7,73	8,68	8,62	10,00	10,11	7,22	5,46	6,79	4,62	4,07	2,87	2,70
Staszic	0,98	1,97	0,60	0,73	0,38	0,36	1,14	0,96	0,95	1,88	1,46	1,32	0,75
Strzemiesz M.	12,42	6,21	7,19	3,85	2,26	3,43	3,42	4,17	4,76	4,79	5,85	7,73	7,65
Strzemiesz W.	10,13	8,33	7,19	7,16	4,91	6,32	4,56	9,47	9,51	7,18	10,23	11,04	11,99
Śródmieście	10,46	5,00	4,79	6,06	8,30	9,57	8,75	12,04	9,10	4,62	4,49	9,05	4,80
Trzebieśławice	2,29	1,67	0,30	0,37	0,00	0,00	0,00	1,28	1,22	4,96	1,67	1,55	0,90
Tucznawa-Bugaj-Sikorka	4,25	2,88	1,80	2,20	0,57	0,72	1,90	2,89	1,77	4,10	5,22	4,86	8,55
Tworzeń	6,54	2,88	7,49	4,77	5,28	4,69	6,84	2,25	5,98	5,13	4,49	8,17	5,85
Ujejsce	3,59	3,18	2,69	2,02	1,13	1,08	1,14	3,37	2,45	4,96	4,28	2,65	2,25
Ząbkowice	14,71	12,73	23,65	15,78	13,58	14,26	17,87	14,77	20,52	11,79	15,45	11,04	18,89
Zielona-Korzeniec-Dziewiąty	0,00	0,91	2,10	1,28	1,51	1,44	1,52	0,64	0,95	1,20	0,63	0,22	1,35
RAZEM	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Tabela 4.3. Wskazania na problemy w osiedlach identyfikowanych jako wymagające poprawy – analiza pozioma [%]

Osiedle	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	RAZEM
Aleje	0,77	10,00	2,31	8,46	10,00	11,54	5,38	8,46	6,15	10,00	11,54	6,92	8,46	100
Antoniów	7,81	10,94	3,13	1,56	1,56	0,00	0,00	14,06	7,81	18,75	21,88	3,13	9,38	100
Błędów	3,39	11,86	0,00	10,17	0,00	3,39	1,69	6,78	6,78	23,73	22,03	1,69	8,47	100
Brodway	1,43	11,43	1,43	5,00	9,29	7,86	3,57	12,86	6,43	10,00	16,43	5,71	8,57	100
Gołonóg	0,73	11,14	4,12	12,59	13,08	11,62	4,12	7,99	9,93	5,08	11,62	4,36	3,63	100
Górka G.	2,86	4,29	0,00	2,86	8,57	10,00	1,43	8,57	11,43	14,29	21,43	10,00	4,29	100
Kasprzak	2,27	14,39	8,33	6,82	9,09	7,58	5,30	3,79	9,85	9,09	11,36	3,79	8,33	100
Kuźniczka N.	13,33	16,67	10,0	6,67	6,67	6,67	3,33	6,67	6,67	0,00	16,67	3,33	3,33	100
Łazy B.	8,82	8,82	0,00	2,94	0,00	0,00	0,00	8,82	8,82	23,53	32,35	5,88	0,00	100
Łęka	10,19	17,59	3,70	5,56	2,78	0,93	1,85	7,41	5,56	10,19	13,89	6,48	13,89	100
Łęknice	2,74	12,33	1,37	9,59	8,22	8,22	8,22	8,22	6,85	6,85	8,22	5,48	13,70	100
Łosień	6,01	10,38	2,73	2,73	3,28	2,73	2,19	12,02	7,10	10,38	21,86	4,37	14,21	100
Manhattan	2,05	8,22	2,74	9,59	8,90	11,64	8,90	9,59	4,11	8,22	10,96	8,22	6,85	100
Marianki	0,00	20,00	10,0	0,00	0,00	0,00	0,00	10,00	0,00	10,00	20,00	10,00	20,00	100
Mydlice Pd.	2,91	6,31	3,40	9,22	11,17	11,17	4,37	9,22	4,37	8,25	12,14	10,68	6,80	100
Mydlice Pn.	2,40	8,80	2,40	10,80	8,40	8,00	2,80	12,40	6,80	8,00	12,80	10,00	6,40	100
Okradzionów	11,76	14,71	1,47	1,47	2,94	1,47	1,47	13,24	11,76	8,82	16,18	7,35	7,35	100
OMH	3,08	4,10	10,77	12,31	13,33	13,33	5,64	5,64	9,74	3,08	9,74	3,08	6,15	100
Piekło	0,00	8,70	0,00	17,39	4,35	0,00	0,00	8,70	13,04	8,70	17,39	4,35	17,39	100
Podlesie	4,46	9,82	3,57	5,36	5,36	5,36	3,57	5,36	16,07	16,07	7,14	4,46	13,39	100
Ratanice	6,67	6,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,33	13,33	20,00	20,00	13,33	6,67	100
Reden	0,89	11,01	2,98	9,23	11,90	12,50	4,76	9,23	10,12	6,55	11,31	3,87	5,65	100
Reden-Adam.	0,00	8,04	3,57	13,39	16,96	12,50	1,79	3,57	15,18	5,36	8,93	4,46	6,25	100
Rudy	0,00	16,67	5,56	0,00	5,56	5,56	0,00	5,56	0,00	16,67	16,67	11,11	16,67	100
Stara Dąbrowa	4,63	10,19	4,63	6,48	7,41	8,33	5,56	7,41	13,89	6,48	12,04	7,41	5,56	100
Stary Gołonóg	3,11	11,33	6,44	10,44	11,78	12,44	4,22	7,56	11,11	6,00	8,67	2,89	4,00	100
Staszic	3,85	16,67	2,56	5,13	2,56	2,56	3,85	7,69	8,97	14,10	17,95	7,69	6,41	100
Strzemiesz M.	9,62	10,38	6,08	5,32	3,04	4,81	2,28	6,58	8,86	7,09	14,18	8,86	12,91	100
Strzemiesz W.	4,99	8,86	3,86	6,28	4,19	5,64	1,93	9,50	11,27	6,76	15,78	8,05	12,88	100
Śródmieście	6,17	6,36	3,08	6,36	8,48	10,21	4,43	14,45	12,91	5,20	8,29	7,90	6,17	100
Trzebiesławice	7,29	11,46	1,04	2,08	0,00	0,00	0,00	8,33	9,38	30,21	16,67	7,29	6,25	100
Tuczawa-Bugaj-Sikorka	5,28	7,72	2,44	4,88	1,22	1,63	2,03	7,32	5,28	9,76	20,33	8,94	23,17	100
Tworzeń	5,42	5,15	6,78	7,05	7,59	7,05	4,88	3,79	11,92	8,13	11,65	10,03	10,57	100
Ujejsce	5,42	10,34	4,43	5,42	2,96	2,96	1,48	10,34	8,87	14,29	20,20	5,91	7,39	100
Ząbkowice	3,99	7,45	7,00	7,62	6,38	7,00	4,17	8,16	13,39	6,12	13,12	4,43	11,17	100
Zielona-Korzeniec-Dziewiąty	0,00	8,11	9,46	9,46	10,81	10,81	5,41	5,41	9,46	9,46	8,11	1,35	12,16	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

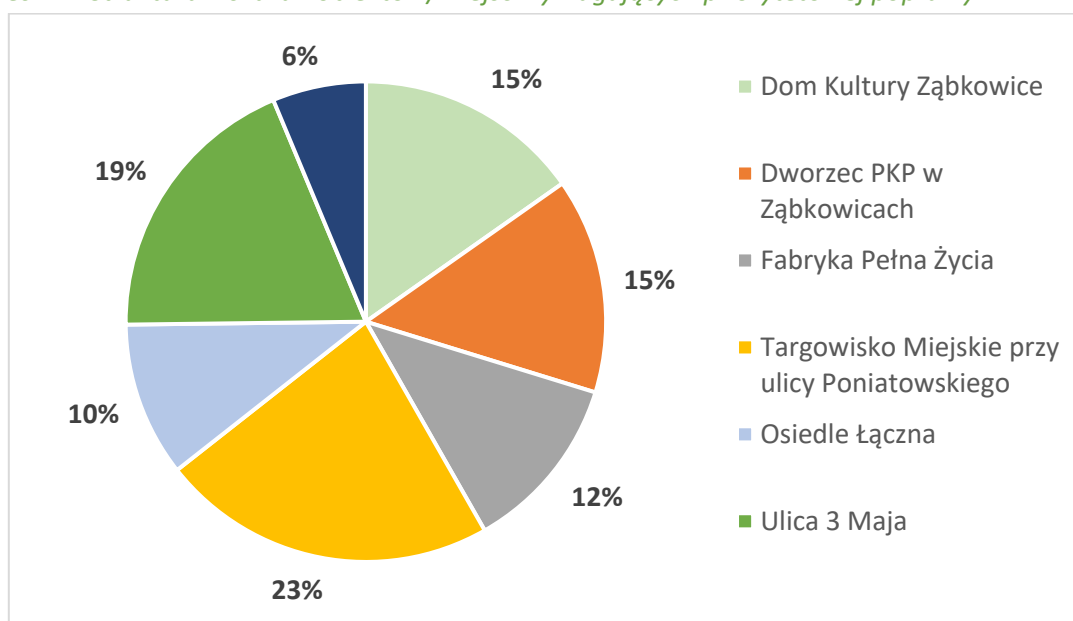
4.4. Priorytetowe projekty rewitalizacyjne

W kolejnej sekcji ankiety, respondenci mogli wskazać maksymalnie 3 najważniejsze miejsca lub obiekty w Dąbrowie Górniczej, które wymagają ich zdaniem naprawy. Wybrać mogli obiekty z poniższej listy:

- Dom Kultury Ząbkowice
- Dworzec PKP w Ząbkowicach
- Fabryka Pełna Życia
- Targowisko Miejskie przy ulicy Poniatowskiego
- Osiedle Łączna
- Ulica 3 Maja

lub podać własne propozycje. Otrzymano odpowiedzi od 985 respondentów. Strukturę preferencji zobrazowano na poniższym wykresie (4.2.).

Wykres 4.2. Struktura wskazań obiektów/miejsc wymagających priorytetowej poprawy

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Najczęściej rekomendowano podjęcie działań na rzecz Targowiska Miejskiego oraz ulicy 3 Maja. Podkreślano także znaczenie projektów do realizacji w Ząbkowicach (punktowe projekty dotyczące tego osiedla często pojawiały się również w kategorii „inne”). Z kolei respondenci wypełniający ankietę z udziałem ankietera, często zwracali uwagę, iż rewitalizację Fabryki Pełnej Życia uważają za trwającą lub zrealizowaną, co za tym idzie w ankiecie wskazywali na kolejne potrzeby miasta. Jako inne, respondenci najczęściej rekomendowali projekty drogowe (naprawę nawierzchni) oraz związane z remontami lub

budową chodników. Kolejną kategorią były projekty modernizacyjne w szkołach. Pewna pula proponowanych projektów dotyczyła dokończenia inwestycji na rzecz rekreacji w obrębie kompleksu jezior Pogorii. Pozostałe, jednostkowe wskazania dotyczyły pojedynczych obiektów lub osiedli.

4.5. Interesariusze rewitalizacji w opinii ankietowanych

Jak zostało to już wskazane wcześniej, pytaniem, na które respondenci nie udzielali odpowiedzi lub udzielali odpowiedzi najbardziej fragmentarycznych, było pytanie o rozpoznawalne organizacje zaangażowane w działania tematycznie związane z procesami rewitalizacyjnymi w mieście. Duża część ankietowanych, którzy podawali odpowiedzi w obecności ankietera, tłumaczyła brak odpowiedzi nieznaną tego rodzaju organizacji lub ich niewielką „widocznością” w skali miasta.

Wiele udzielonych odpowiedzi dotyczyło jednostek organizacyjnych samorządu lokalnego lub podmiotów zależnych od samorządu. Wśród nich najczęściej wskazywano na Pałac Kultury Zagłębia, Dom Kultury w Ząbkowicach, kluby i świetlice osiedlowe, Młodzieżowy Ośrodek Pracy Twórczej, oddziały biblioteki, Nemo, MOSiR, Fabrykę Pełną Życia, Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości, MOPS i placówki edukacyjne. Przy czym w odniesieniu do szkół i przedszkoli pojawiały się także głosy odwołujące się do aktywności rad rodziców, kół wolontariatu lub innych inicjatyw tworzonych przy tych jednostkach.

Często wskazywano na ważną rolę lokalnych klubów sportowych, klubów seniora i juniora, harcerstwa, ochotniczej straży pożarnej oraz aktywności chrześcijańskich. Powtarzające się głosy podkreślały zaangażowanie następujących organizacji/inicjatyw: Akademia Dobrych Pomysłów, Akademia Sztuk Wszelakich, Aktywna Dąbrowa, Caritas, Civitas, Dąbrowska Inicjatywa Społeczna, Dąbrowska Wigilia, Dąbrowskie Stowarzyszenie Rodzin w Kryzysie, Godne Życie, Grupa Plastyczna Dąbrowa, Inicjatywa Dąbrowska, Linia, Motoserce, Na spotkanie, Ósmy Dzień, Pogoria Biega, PTTK Dąbrowa Górnicza, Razem do Celu, Rowerowa Dąbrowa, Równe Babki, Senior - Wigor, Towarzystwo Przyjaciół Dąbrowy Górniczej, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Ziemia i My. Podawano także nazwiska pojedynczych osób.

Informacje uzyskane dzięki tej części ankiety nie podlegały analizie ilościowej, zostały zebrane głównie na potrzeby prowadzenia przyszłej diagnozy pogłębionej dla obszaru rewitalizacji oraz wzmacniania partycypacji społecznej w przygotowaniu przedsięwzięć do gminnego programu rewitalizacji.

5. Przebieg i wnioski z partycypacji społecznej na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

5.1. Przebieg partycypacji społecznej

Poza **ankietowym badaniem opinii mieszkańców**, którego podsumowanie zostało przedstawione w poprzedzającym rozdziale, wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji posłużyły również inne formy partycypacji społecznej, bazujące na bezpośrednim kontakcie z mieszkańcami Dąbrowy Górniczej i osobami, które ją odwiedzają, a także z przedsiębiorcami. Dla promowania idei rewitalizacji wykorzystano wydarzenia organizowane w mieście oraz tworzone tymczasowe punkty informacyjne i przygotowano otwarte spotkanie informacyjne. Wydarzenia i miejsca wybrano w taki sposób, by dotrzeć do możliwie najszerszej grupy interesariuszy rewitalizacji, uwzględniając ich wiek, zainteresowania czy też miejsce zamieszkania. Informacja dotycząca możliwości wzięcia udziału w procesie partycypacyjnym była każdorazowo opracowywana zgodnie z postanowieniami Ustawy o rewitalizacji [Ustawa, 2015]. Głównym nośnikiem bieżących wiadomości w tym zakresie były profil w mediach społecznościowych (Facebook: Rewitalizujemy – Dąbrowa Górnicza) oraz strona internetowa Dąbrowskich Konsultacji Społecznych.

Kluczowymi **wydarzeniami zapewniającymi partycypację społeczną** na etapie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji były:

- Street Style Party na ul. 3 Maja, 18 maja 2024 r.
- obchody dnia dziecka w Pałacu Kultury Zagłębia, 2 czerwca 2024 r.
- Dąbrowskie Targi Pracy na terenie Fabryki Pełnej Życia, 6 czerwca 2024 r.
- Dzień Sąsiada na ul. Łącznej, 7 czerwca 2024 r.
- obchody Dnia Chemika w Ząbkowicach, 16 czerwca 2024 r.
- zorganizowanie punktu informacyjnego na Plantach przy Targowisku Miejskim, 17 czerwca 2024 r.
- otwarte spotkanie z mieszkańcami w Urzędzie Miejskim, 25 czerwca 2024 r.
- zorganizowanie punktu informacyjnego przy moło na Pogorii III, 29 czerwca 2024 r.
- zorganizowanie punktu informacyjnego w Parku Zielona, 29 czerwca 2024 r.
- spotkanie z przedsiębiorcami związanymi z Targowiskiem Miejskim, 9 lipca 2024 r.
- mini-warsztaty z podopiecznymi Fundacji Godne Życie, 17 lipca 2024 r.

Po opracowaniu projektu Uchwały Rady Miejskiej dotyczącej wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, zgodnie z postanowieniami Ustawy o rewitalizacji [Ustawa, 2015], ogłoszone zostaną konsultacje społeczne w następujących formach:

- zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej,

- dyżurów i zbierania uwag ustnych do protokołu w Wydziale Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów w Urzędzie Miejskim,
- spotkania otwartego,
- spotkań z grupami przedstawicielskimi (organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe).

5.2. Wnioski z partycypacji społecznej

Rozmowy przeprowadzone z mieszkańcami Dąbrowy Górniczej dostarczyły cennych informacji na temat ich opinii i ocen dotyczących życia w mieście. Ich wyniki pozwoliły dodać aspektu jakościowego przedstawionym wcześniej analizom ilościowym prowadzonym na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

W przeważającej większości przypadków mieszkańcy pozytywnie oceniali Dąbrowę Górniczą, podkreślając wygodę życia i dostępność usług w pobliżu miejsca zamieszkania. Szczególnie pozytywne opinie dotyczyły dzielnic śródmiejskich, gdzie mieszkańcy doceniali bliskość sklepów, placówek medycznych oraz innych instytucji użyteczności publicznej.

Wielu mieszkańców zauważyło pozytywne zmiany infrastrukturalne, jakie zaszły w ostatnich latach. Dotyczyły one głównie ulepszeń w zakresie komunikacji oraz dbałości o zielen i tereny rekreacyjne czy też ogólną estetykę miasta. Szczególnie dobrze oceniono działania na rzecz terenów wokół Pogorii, Parku Zielona oraz Fabryki Pełnej Życia.

Jednym z bardziej kontrowersyjnych tematów okazało się Targowisko Miejskie. Opinie na jego temat były bardzo podzielone. Z jednej strony, uznaje się je za zaniedbane i niewykorzystujące pełnego potencjału miejsca i tradycji. Z drugiej strony, osoby korzystające z targowiska niekoniecznie oczekują jego radykalnej zmiany. Wiele osób wyrażało dylemat dotyczący tego, jak poprawić funkcjonowanie targowiska, nie niszcząc jednocześnie jego dotychczasowych zalet. Warto podkreślić, że kwestia targowiska nie jest tematem powszechnie podnoszonym przez społeczność lokalną. Natomiast przedsiębiorcy z nim związani zwracają uwagę na zagadnienia takie jak: dywersyfikacja funkcji targowiska (np. stworzenie strefy gastronomicznej) i wydłużenie sezonowości, poprawa estetyki i zagospodarowania przestrzeni oraz dostęp do miejsc parkingowych, a także poprawa modelu zarządzania targowiskiem.

Mieszkańcy Dąbrowy Górniczej rzadko wskazywali na problemy dotyczące całych osiedli czy dzielnic, koncentrując się raczej na konkretnych miejscach. Wśród nich często wymieniano potrzebę aktywizacji ulicy 3 Maja. Jednakże, znalezienie konkretnego pomysłu na ożywienie tej ulicy nie jest łatwe, zwłaszcza w kontekście rozwijającej się strefy rozrywki w pobliskiej Fabryce Pełnej Życia. Pogląd ten pojawia się dość często. Ponadto część mieszkańców bloków przylegających do ul. 3 Maja jest zadowolona z tego, że nie ma na niej działalności zaburzających spokój nocny lub zwiększających ryzyko chuligaństwa.

Za problematyczne uchodzi również skupisko mieszkań socjalnych przy ulicy Łącznej, choć nie pojawiają się konkretne pomysły na jego poprawę, poza ogólnymi sugestiami dotyczącymi aktywizacji mieszkańców i działań resocjalizacyjnych.

W rozmowach wskazywano na negatywne oddziaływanie dużych zakładów przemysłowych, szczególnie w odniesieniu do Strzemieszyc i Ząbkowic. Mieszkańcy tych dzielnic zwracali uwagę na problem zanieczyszczeń oraz innych uciążliwości związanych z bliskością przemysłu.

W odniesieniu do Ząbkowic, wielu mieszkańców Dąbrowy Górniczej popiera działania na rzecz kompleksowej rewitalizacji tej dzielnicy. Choć sami mieszkańcy Ząbkowic dostrzegają pewne pozytywne zmiany, nadal jest wiele do zrobienia. Podobnymi opiniami dzielili się mieszkańcy osiedla przy ul. Robotniczej/Dubois, którzy wskazywali, że najgorsze czasy osiedle ma już za sobą, ale wciąż napotykać na mniejsze niedogodności.

Osoby w średnim wieku i starsze, generalnie uznają Dąbrowę Górniczą za atrakcyjne miejsce do życia, z którym zamierzają się związać na stałe. Młodsze osoby nie podzielają jednak tego entuzjazmu w równym stopniu. Wydaje się, że dotyczy to ogólnej atrakcyjności miast Zagłębia Dąbrowskiego i Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Mimo to, Dąbrowa Górnicza jest postrzegana jako dobre miejsce dla młodych ludzi, jeśli zdecydują się oni na pozostanie w regionie. Aby zachęcić ich do zakotwiczenia się w mieście, mieszkańcy rekomendują dalsze inwestycje w estetykę miasta, infrastrukturę spędzania czasu wolnego oraz rozwijanie oferty edukacyjnej i związanej z opieką nad dziećmi. Ważne jest również podtrzymanie pozytywnego trendu na rynku pracy, który odnotowano w ostatnich latach.

W wypowiedziach mieszkańców nie eksponowano problemów takich jak brak bezpieczeństwa, ubóstwo czy znaczące niedogodności w miejscu zamieszkania lub znalezieniu zatrudnienia. Sugeruje to, że w powszechnej świadomości te problemy nie odbiegają od bieżącej sytuacji w kraju.

Podczas wydarzeń organizowanych w weekendy często spotykano osoby przyjeżdżające spoza Dąbrowy Górniczej. Wyrażały one opinie, że preferują spędzanie wolnego czasu w przestrzeniach publicznych Dąbrowy Górniczej, mimo że mają dostęp do oferty swoich własnych miejsc zamieszkania.

Zebrane opinie mieszkańców Dąbrowy Górniczej wskazują na wiele pozytywnych aspektów życia w mieście, w szczególności związanych z infrastrukturą i jakością życia w centralnych dzielnicach. Istnieją jednak obszary wymagające dalszych działań i inwestycji, zwłaszcza w kontekście rewitalizacji problematycznych miejsc oraz zwiększenia atrakcyjności miasta dla młodego pokolenia.

6. Przestanki wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Dąbrowy Górniczej

6.1. Dobór wskaźników i syntetyczne ujęcie obszarów kryzysowych

Analiza zróżnicowania natężenia zjawisk kryzysowych na obszarze Dąbrowy Górniczej została przygotowana w oparciu o zestaw wskaźników o charakterze społecznym (wyszczególnionych w tabeli 6.1.) oraz wskaźników o charakterze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym (tabela 6.2.). Zgodnie z rekomendacjami Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa [MliR, 2019], wyznaczono syntetyczny wskaźnik koncentracji negatywnych zjawisk **społecznych** (metoda statystyczna Perkala³, w oparciu o normalizację zmiennych metodą standaryzacji). W analizie tej zastosowano równą wagę wskaźników. Za jednostki strukturalne (**osiedla**) charakteryzujące się wysoką koncentracją negatywnych zjawisk społecznych uznano te, których syntetyczny wskaźnik wynosi więcej niż 0. Na mapie 6.1. zaprezentowano syntetyczny wskaźnik natężenia negatywnych zjawisk społecznych.

Tabela 6.1. Wskaźniki wykorzystane do wyznaczenia natężenia zjawisk kryzysowych o charakterze społecznym

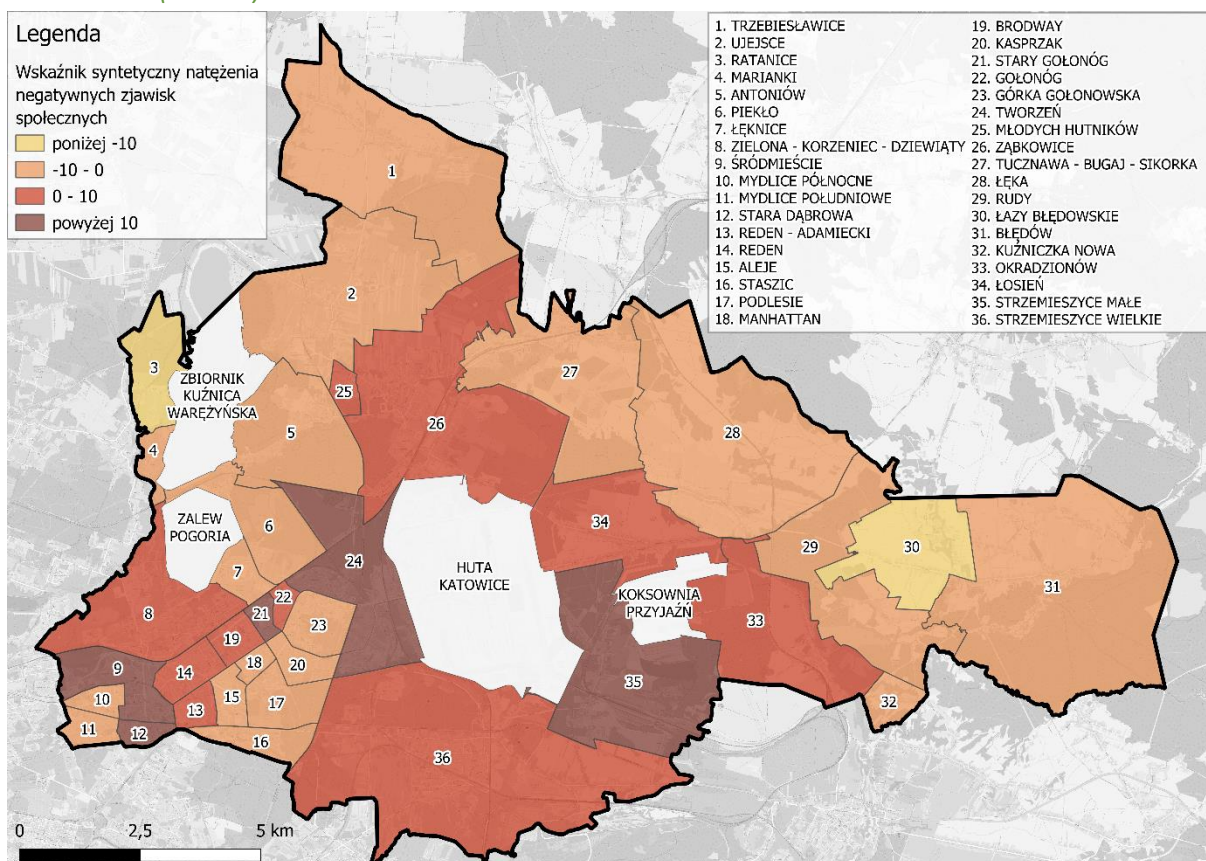
ID	Wskaźnik
1	Współczynnik obciążenia demograficznego w roku 2023 - stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym (w %)
2	Udział osób bezrobotnych w populacji (w%) w roku 2023
3	Udział osób długotrwale bezrobotnych w populacji (w%) w roku 2023
4	Udział osób bezrobotnych do 25 r.ż. w populacji (w %) w roku 2023
5	Udział osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z tyt. ubóstwa w populacji (w %) w roku 2023
6	Udział osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z tyt. niepełnosprawności w populacji (w %) w roku 2023
7	Udział osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z tyt. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w populacji (w %) w roku 2023
8	Udział osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” w populacji (w %) w roku 2023
9	Szacunkowy udział uczniów w szkołach podstawowych korzystających z dożywiania (w %) w roku 2023
10	Liczba lokali będących przedmiotem najmu socjalnego przypadająca na 1 tys. osób w roku 2023
11	Liczba lokali będących przedmiotem najmu komunalnego przypadająca na 1 tys. osób w roku 2023

³ Metoda statystyczna Perkala pozwala na porównanie poszczególnych wskaźników cząstkowych i otrzymanie jednego syntetycznego wskaźnika poziomu koncentracji negatywnych zjawisk.

12	Liczba przestępstw kryminalnych na 1 tys. osób w roku 2023
13	Liczba wystąpień przeciwko zdrowiu i życiu na 1 tys. osób w roku 2023
14	Liczba rozbojów na 1 tys. osób w roku 2023
15	Liczba zgłaszanych interwencji problemowych na 1 tys. osób w roku 2023
16	Liczba zgłoszeń dot. spożywania alkoholu oraz zakłócania porządku publicznego przez platformę mieszkańców w latach 2013-2024
17	Liczba miejsc niebezpiecznych zgłoszonych przez mieszkańców w latach 2013-2024
18	Szacunkowy odsetek uczniów, którzy nie przekroczyli 30% oceny z j. polskiego na egzaminie ósmoklasisty
19	Szacunkowy odsetek uczniów, którzy nie przekroczyli 30% oceny z matematyki na egzaminie ósmoklasisty
20	Liczba pomysłów złożonych w IX edycji DBP przypadająca na 1 tys. mieszkańców
21	Frekwencja podczas Forum Mieszkańców (I tura) w roku 2023
22	Frekwencja w wyborach samorządowych w roku 2024
23	Ocena przez mieszkańców miejsca zamieszkania (wynik ankiety)

Źródło: opracowanie własne.

Mapa 6.1. Syntetyczny wskaźnik natężenia negatywnych zjawisk społecznych w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych.

Największe natężenie negatywnych zjawisk społecznych występuje w mocno zurbanizowanych jednostkach w południowo-zachodniej części miasta, a także w osiedlach otaczających d. Hutę Katowice oraz d. Koksownię Przyjaźń. Najwyższy wskaźnik odnotowano w osiedlach: Tworzeń, Stara Dąbrowa, Śródmieście oraz Strzemieszyce Małe.

Oprócz negatywnych zjawisk o charakterze społecznym, obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji powinny charakteryzować się co najmniej jednym z negatywnych zjawisk o charakterze gospodarczym, środowiskowym, funkcjonalno-przestrzennym lub technicznym. Szczegółowy wykaz wskaźników uwzględnionych w analizie znajduje się w tabeli 6.2.

Dla każdej ze sfer obliczono syntetyczny wskaźnik natężenia zjawisk o danym charakterze (gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym). Podobnie, jak miało to miejsce w przypadku zjawisk społecznych, również zastosowano do obliczeń opisaną powyżej metodę Perkala. W analizie zastosowano równą wagę wskaźników.

Tabela 6.2. Wskaźniki wykorzystane do wyznaczenia natężenia zjawisk kryzysowych o charakterze gospodarczym, środowiskowym, funkcjonalno-przestrzennym i technicznym

	ID	Wskaźnik
GOSPODARZE	1	Liczba działających przedsiębiorstw ogółem przypadająca na 1 km ²
	2	Liczba udzielonych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej przypadająca na 1 tys. mieszkańców w roku 2023
	3	Odsetek przedsiębiorstw wyrejestrowanych w roku 2023
	4	Liczba pustostanów użytkowych w zasobie gminnym
	5	Powierzchnia pustostanów użytkowych w zasobie gminnym
ŚRODOWISKOWE	1	Średniodobowe stężenie pyłów PM10 [µg /m3]
	2	Liczba budynków opalanych węglem lub paliwami węglopodobnymi
	3	Liczba zgłoszeń dot. spalania odpadów i niskiej emisji zgłaszanych przez mieszkańców w latach 2013-2024
	4	Szacowana masa wyrobów azbestowych przypadająca na 1 mieszkańca (w kg) przeznaczona do utylizacji w roku 2023
	5	Liczba nielegalnych wysypisk śmieci i gruzu zgłaszanych przez mieszkańców w latach 2013 - 2024
	6	Liczba porzuconych pojazdów zgłoszonych przez mieszkańców w latach 2013-2024
	7	Liczba zgłoszeń dot. niszczenia zieleni zgłaszanych przez mieszkańców w latach 2013-2024
	8	Liczba przewróconych drzew zgłoszonych przez mieszkańców w latach 2013-2024
PRZESTRZENNO-	1	Liczba zgłoszeń dot. problemów rowerzystów zgłoszonych przez mieszkańców w latach 2013-2024
	2	Liczba zgłoszeń dot. nieprawidłowego parkowania zgłoszonych przez mieszkańców w latach 2013 - 2024

	3	Dostępność do przystanków komunikacji publicznej (udział mieszkańców, których miejsce zam. Jest oddalone od przystanków komunikacji publicznej o więcej niż 400 m)
	4	Dostępność do punktu POZ (udział mieszkańców, których miejsce zamieszkania jest oddalone od POZ o więcej niż 1,5 km)
	5	Udział procentowy powierzchni terenów zieleni
	6	Udział procentowy powierzchni terenów przemysłowych i pogórnich
TECHNICZNE	1	Liczba budynków w zasobie gminnym wybudowanych przed 1950 r.
	2	Liczba budynków w zasobie gminnym wymagających remontu
	3	Liczba budynków w zasobie gminnym wymagających termomodernizacji
	4	Liczba niebezpiecznych ruin lub budynków zgłoszonych przez mieszkańców w latach 2013-2024
	5	Liczba uszkodzeń infrastruktury technicznej zgłoszonych przez mieszkańców w latach 2013-2024
	6	Liczba zgłoszeń dot. zatkanej kanalizacji deszczowej zgłoszonych przez mieszkańców w latach 2013-2024

Źródło: opracowanie własne.

Mapy 6.2.-6.5. prezentują syntetyczne wskaźniki natężenia negatywnych zjawisk w każdej z czterech sfer odrębnie.

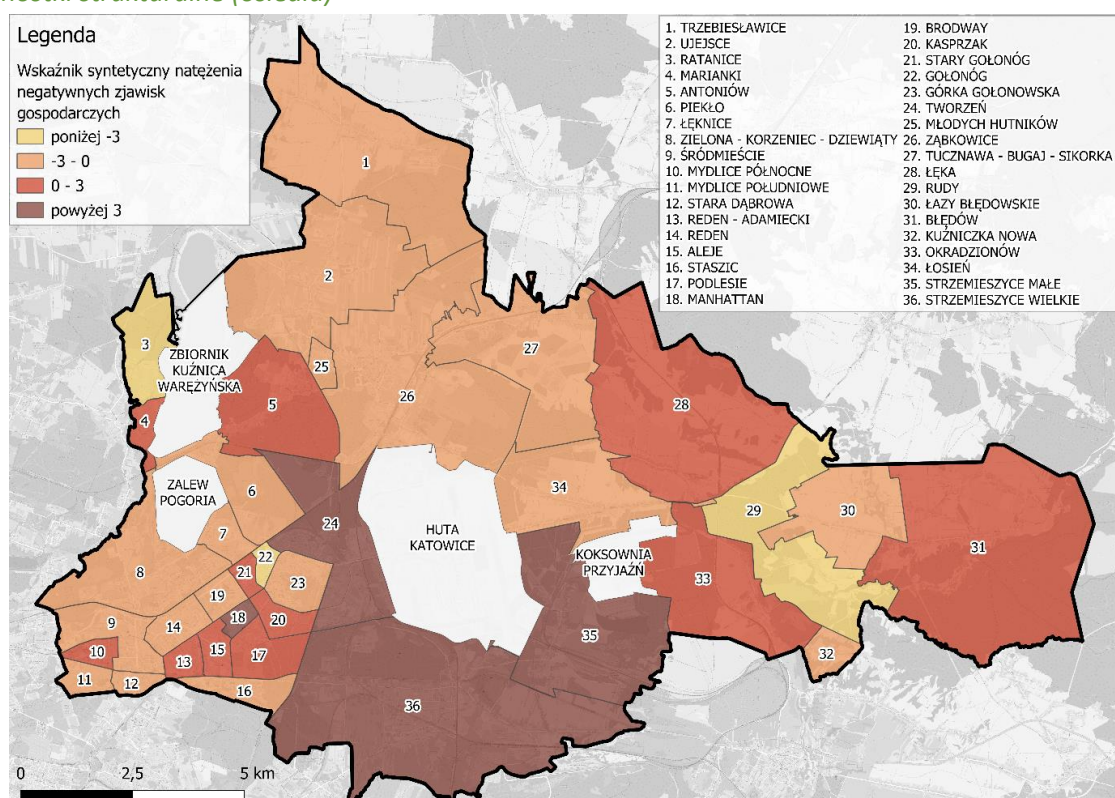
Negatywne zjawiska gospodarcze kumulują się przede wszystkim w Strzemieszycach Małych i Strzemieszycach Wielkich, w Tworzniu oraz Manhattanie.

Największe natężenie negatywnych zjawisk środowiskowych odnotowano w Ząbkowicach, Strzemieszycach Wielkich, Śródmieściu, Alejach oraz Zielonej-Korzeńcu-Dziewiątym. Należy jednak mieć na uwadze wskazywane wcześniej zjawiska związane z występowaniem instalacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz efektu miejskich wysp ciepła, które ze względów metodycznych nie zostały ujęte w analizie wskaźnikowej wykonanej z wykorzystaniem parametrów podanych w tabeli 6.2. Ich uwzględnienie nakazuje uznanie za osiedla z nasileniem negatywnych zjawisk środowiskowych także Strzemieszyce Małe oraz Tworzeń.

Najwięcej problemów o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym dotyczy Śródmieścia oraz osiedla Zielona-Korzeniec-Dziewiąty. W tym wypadku należy jednak dodatkowo uwzględnić wzmiankowane wcześniej, nie ujęte w analizie wskaźnikowej, zjawiska narastania chaosu przestrzennego, które występują m.in. w osiedlach: Trzebieszawice, Podlesie, Manhattan oraz Łęka.

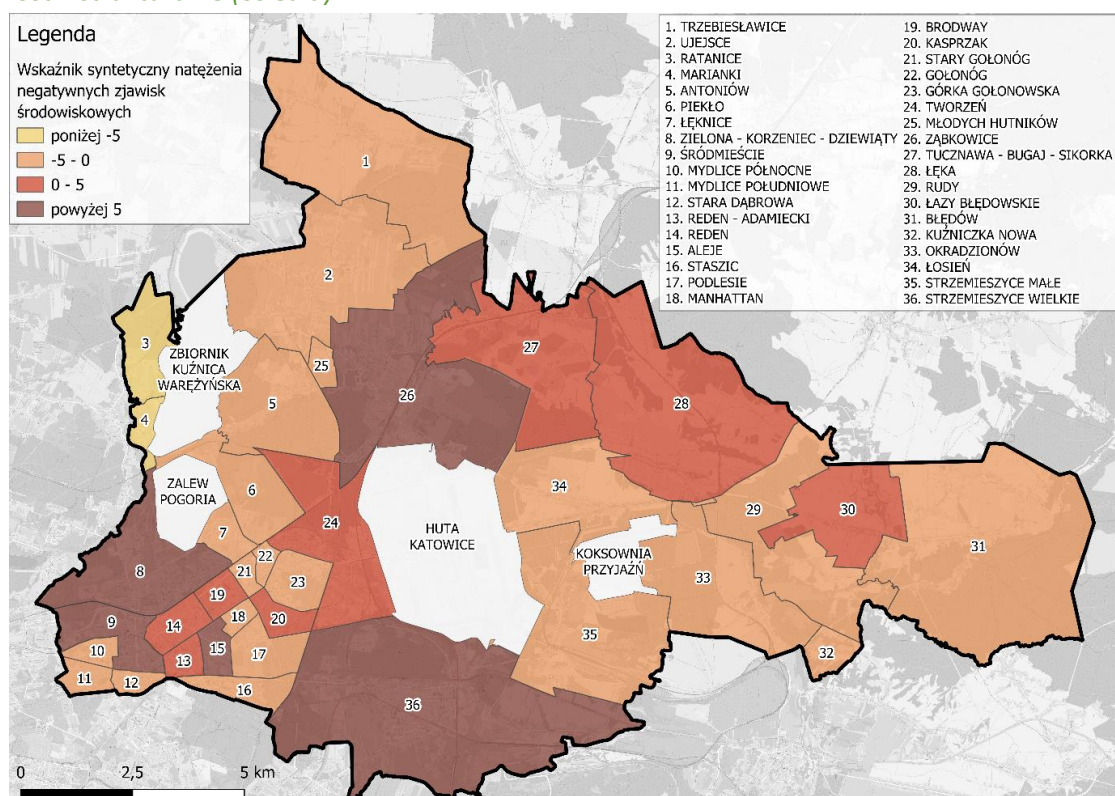
Negatywne zjawiska techniczne dotyczą z kolei w największym stopniu Ząbkowic, Tworznia, Strzemieszyc Wielkich, Redenu oraz ponownie Śródmieścia i osiedla Zielona-Korzeniec-Dziewiąty.

Mapa 6.2. Syntetyczny wskaźnik natężenia negatywnych zjawisk gospodarczych w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)

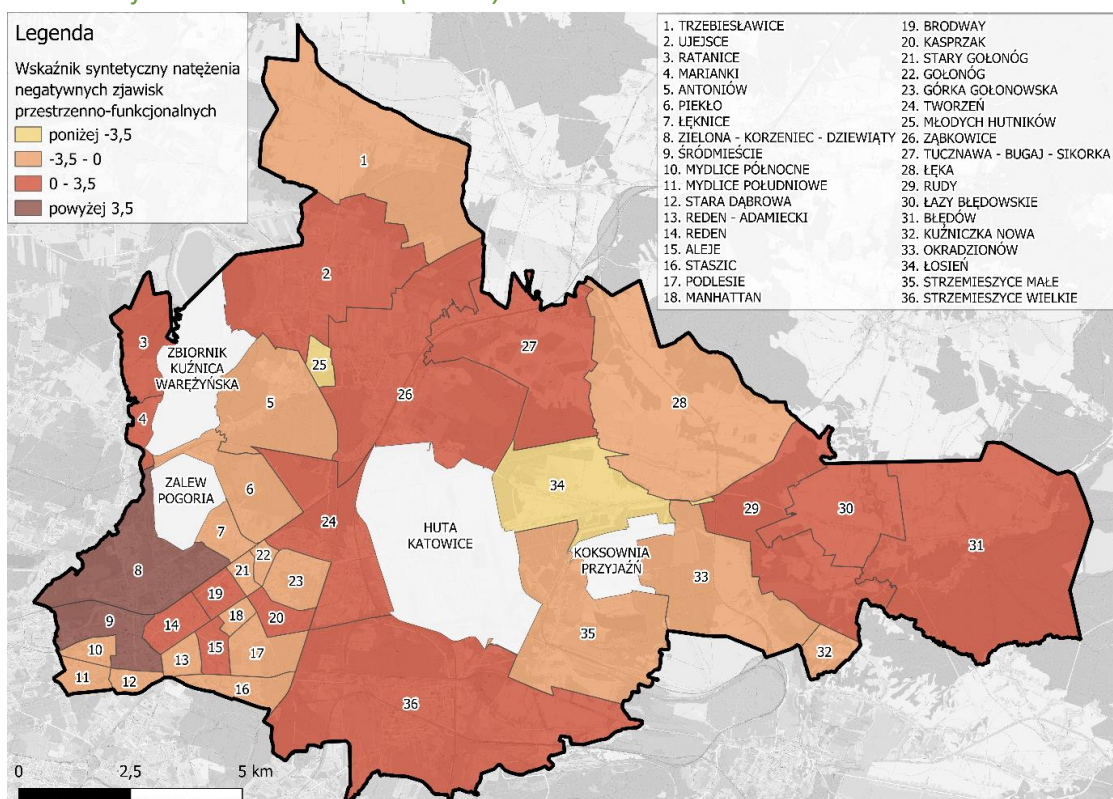
Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych.

Mapa 6.3. Syntetyczny wskaźnik natężenia negatywnych zjawisk środowiskowych w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)

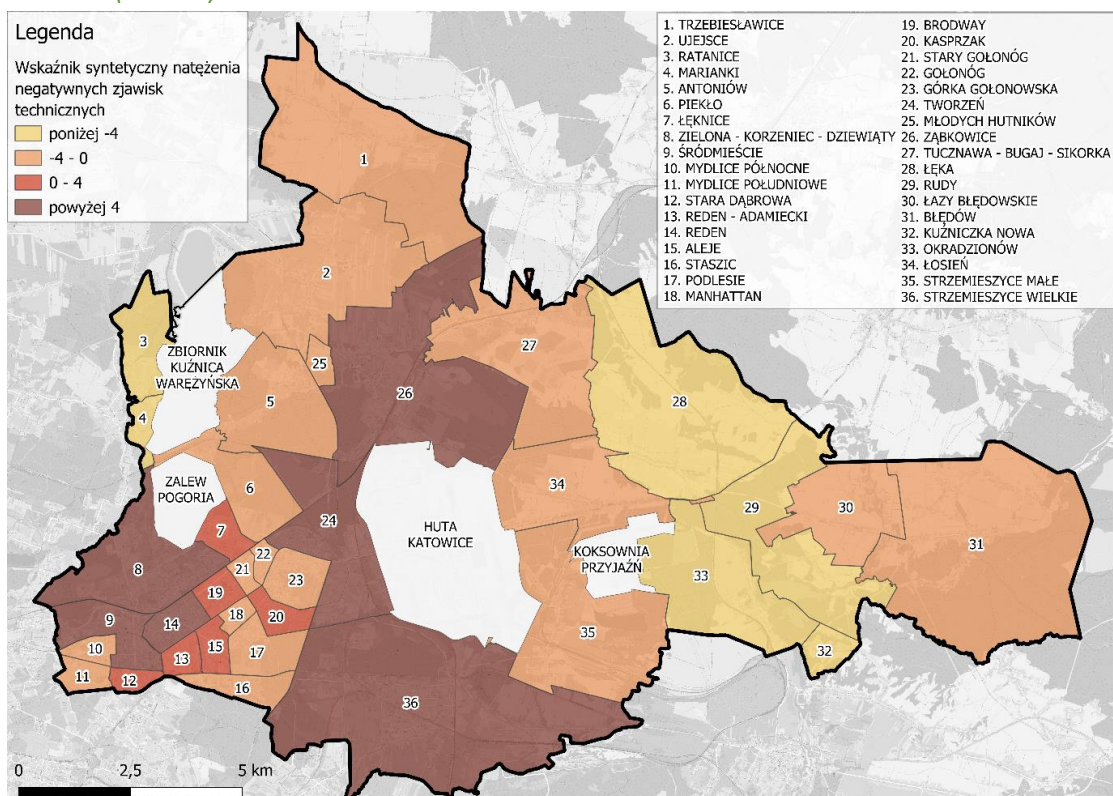
Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych.

Mapa 6.4. Syntetyczny wskaźnik natężenia negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych.

Mapa 6.5. Syntetyczny wskaźnik natężenia negatywnych zjawisk technicznych w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych.

6.2. Wstępna propozycja obszaru zdegradowanego – na podstawie analizy wskaźnikowej

Zgodnie z przyjętą metodologią do obszaru zdegradowanego włączone zostały wyłącznie te osiedla, których wskaźnik syntetyczny natężenia negatywnych zjawisk społecznych jest wyższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano co najmniej jedno negatywne zjawisko z pozostałych sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej). Występowanie negatywnych zjawisk danego rodzaju przypisywano tym osiedlom, których syntetyczny wskaźnik jest wyższy niż 0. Szczegółowe zestawienie występowania zjawisk kryzysowych zaprezentowano w Tabeli 6.3.

Tabela 6.3. Występowanie koncentracji zjawisk kryzysowych w poszczególnych osiedlach

Numer na mapach	Nazwa osiedla	Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych	Koncentracja negatywnych zjawisk gospodarczych	Koncentracja negatywnych zjawisk środowiskowych	Koncentracja negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych	Koncentracja negatywnych zjawisk technicznych
1	Trzebiestawice				++	
2	Ujejsce					
3	Ratanice					
4	Marianki					
5	Antoniów					
6	Pieńko					
7	Łęknice					
8	Zielona-Korzeniec-Dziewiąty*					
9	Śródmieście					
10	Mydlice Północne					
11	Mydlice Południowe					
12	Stara Dąbrowa					
13	Reden - Adamiecki					
14	Reden					
15	Aleje					
16	Staszic					
17	Podlesie				++	
18	Manhattan				++	
19	Brodway					
20	Kasprzak					
21	Stary Gołonóg					
22	Gołonóg					
23	Górka Gołonoska					
24	Tworzeń			+		
25	Młodych Hutników					
26	Ząbkowice					
27	Tucznawa-Bugaj-Sikorka					
28	Łęka				++	
29	Rudy					
30	Łazy Błędowskie					
31	Błędów					
32	Kuźniczka Nowa					

33	Okradzionów					
34	Łosień					
35	Strzemieszyce Małe			+		
36	Strzemieszyce Wielkie					

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych.

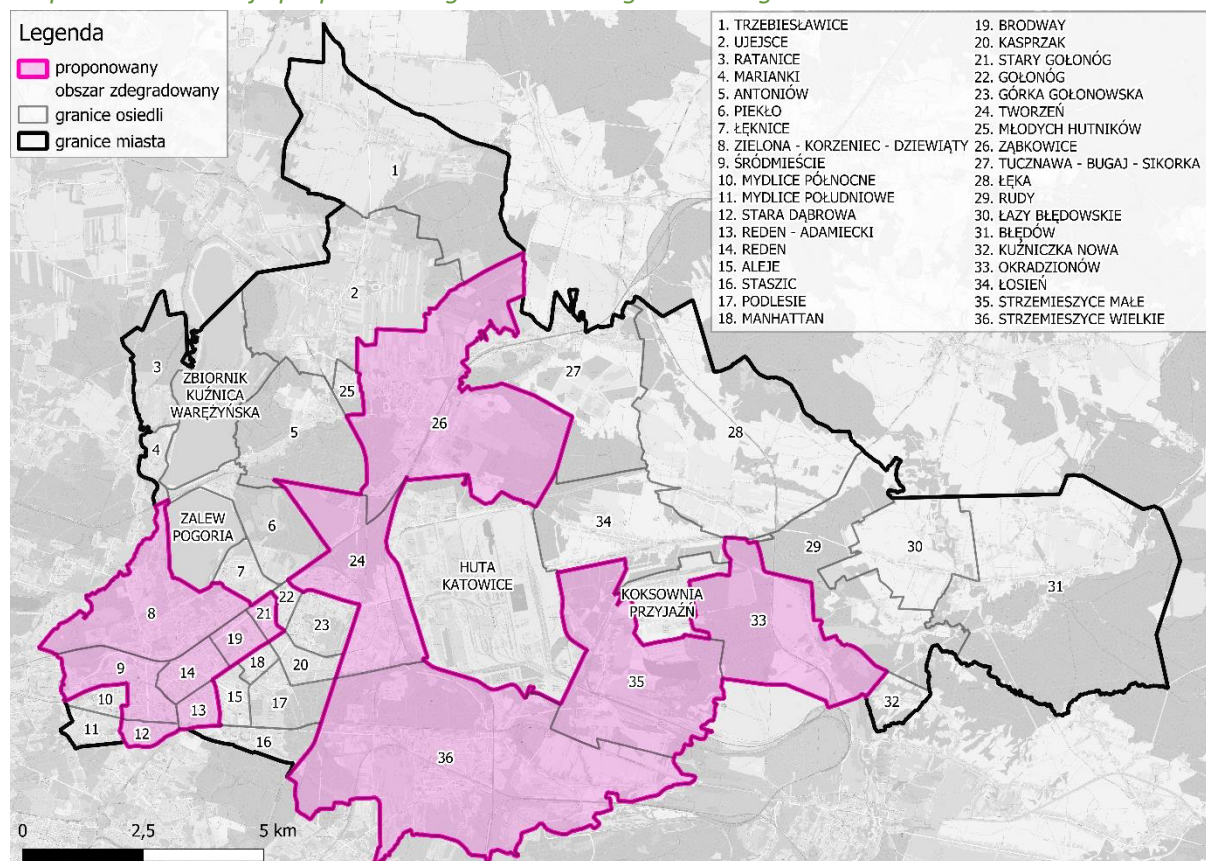
* Kolorem czerwonym wskazano osiedla włączone do obszaru zdegradowanego.

+ Wskazywane w tekście diagnozy zjawiska związane z występowaniem instalacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz efektu miejskich wysp ciepła, które ze względów metodycznych nie zostały ujęte w analizie wskaźnikowej wykonanej z wykorzystaniem parametrów podanych w tabeli 6.2., powinny wzmocnić ocenę nasilenia negatywnych zjawisk środowiskowych w osiedlach Strzemieszyce Małe oraz Tworzeń.

++ Wskazywane w tekście diagnozy, nie ujęte w analizie wskaźnikowej wykonanej z wykorzystaniem parametrów podanych w tabeli 6.2, zjawiska związane z narastaniem chaosu przestrzennego, powinny wzmocnić ocenę nasilenia negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych w osiedlach Trzebieśławice, Podlesie, Manhattan oraz Łęka.

Na podstawie powyższej analizy zaproponowano **obszar zdegradowany** składający się z 12 osiedli: Śródmieścia, Zielonej-Korzeńca-Dziewiątego, Starej Dąbrowy, Redenu, Redenu-Adamickiego, Broadwayu, Starego Gołonoga, Tworznia, Ząbkowic, Okradzionowa, Strzemieszyc Małych oraz Strzemieszyc Wielkich. Mapa 6.6. prezentuje delimitację proponowanego obszaru zdegradowanego.

Mapa 6.6. Delimitacja proponowanego obszaru zdegradowanego

Źródło: opracowanie własne.

6.3. Wstępna propozycja obszaru rewitalizacji – na podstawie analizy wskaźnikowej

Punktem wyjścia delimitacji obszarów rewitalizacji była analiza koncentracji negatywnych zjawisk społecznych występujących w proponowanym obszarze zdegradowanym. W tym celu zobrazowano następujące wskaźniki (zagregowane do ulic):

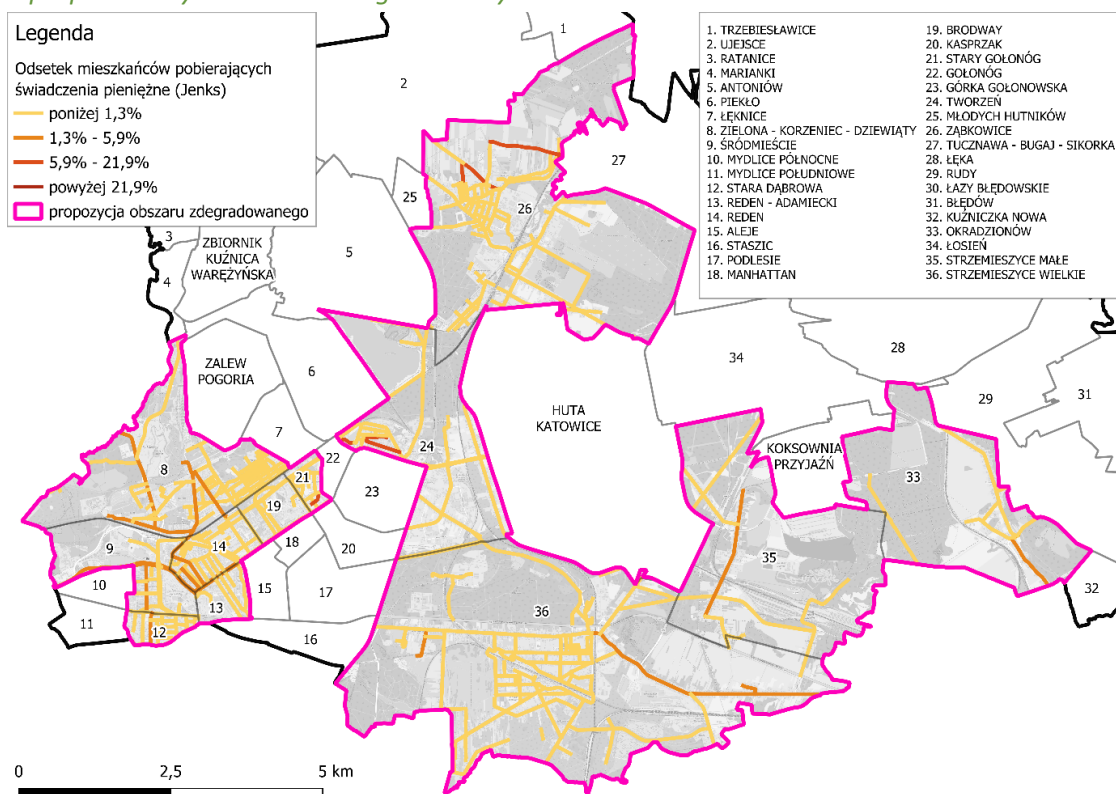
- Odsetek mieszkańców pobierających świadczenia pieniężne;
- Odsetek mieszkańców dotkniętych ubóstwem;
- Odsetek mieszkańców bezrobotnych;
- Odsetek mieszkańców dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą lub mieszkańców z niepełnosprawnością;
- Odsetek mieszkańców dotkniętych problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- Odsetek mieszkańców uzależnionych od alkoholu lub narkotyków;
- Odsetek mieszkańców dotkniętych przemocą w rodzinie.

Poniżej zaprezentowano na mapach wskazane wskaźniki (zagregowane do ulic) w proponowanym obszarze zdegradowanym. Do zobrazowania występujących w jednostkach wartości zastosowano stopniowo zwiększające się nasycenie barwy podstawowej (wykorzystując podkład graficzny pozyskany z www.openstreetmap.org), w przedziałach wyznaczonych za pomocą tzw. naturalnego podziału (Jenksa).

Najwięcej beneficjentów świadczeń pieniężnych znajduje się w Śródmieściu, Starym Gołonogu, Strzemieszycach Małych oraz południowej części Tworznia (okolice ul. Łącznej), a także wzdłuż ulicy Strzemieszyckiej oraz w Ząbkowicach, co zobrazowano za pomocą mapy 6.7.

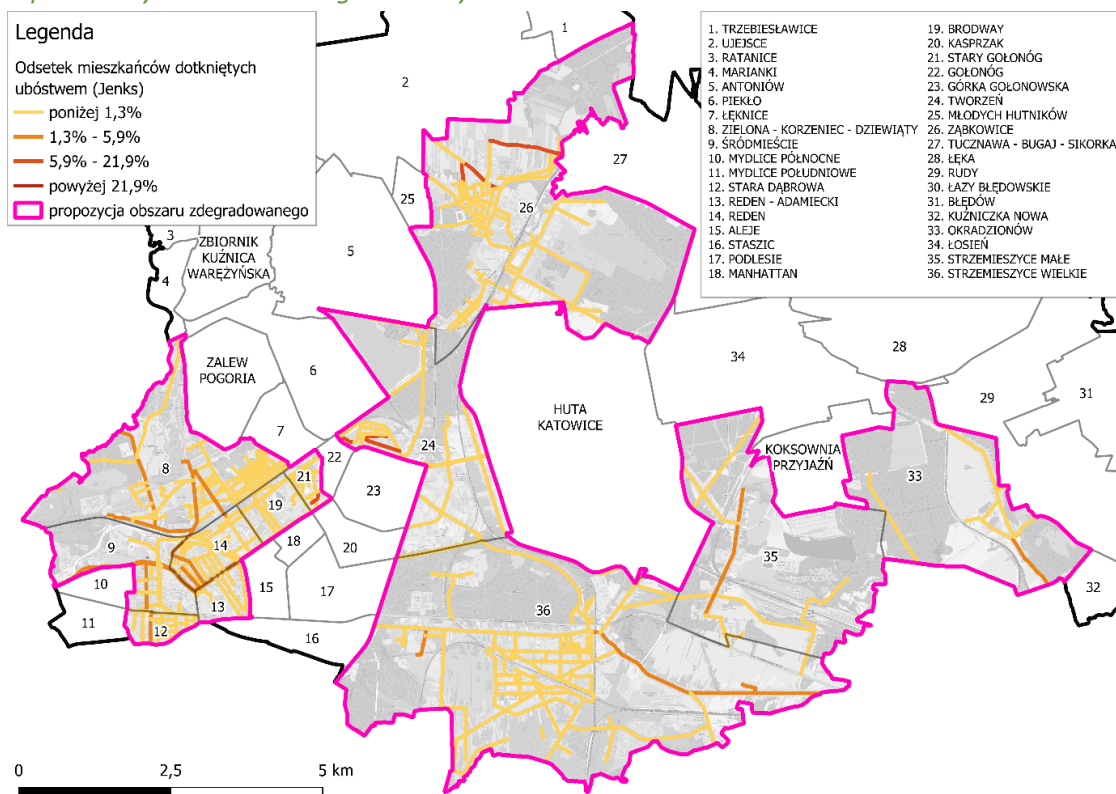
Koncentracja osób dotkniętych ubóstwem rozkłada się bardzo podobnie. Ponownie najwięcej mieszkańców z tym problemem odnotowuje się w Śródmieściu, Starym Gołonogu, Strzemieszycach Małych oraz południowej części Tworznia (okolice ul. Łącznej), a także wzdłuż ulicy Strzemieszyckiej oraz w Ząbkowicach, co przedstawia mapa 6.8.

Mapa 6.7. Odsetek mieszkańców pobierających świadczenia pieniężne w podziale na ulice znajdujące się w proponowanym obszarze zdegradowanym

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 6.8. Odsetek mieszkańców dotkniętych ubóstwem w podziale na ulice znajdujące się w proponowanym obszarze zdegradowanym

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej.

Rozkład mieszkańców bezrobotnych jest nieco mniej rozproszony w przestrzeni. Kumuluje się w okolicach Śródmieścia, Redenu, Starego Gołonogu, ul. Łącznej (Tworzeń) oraz Strzemieszyc Małych, części Ząbkowic i ulicy Strzemieszyckiej (mapa 6.9.).

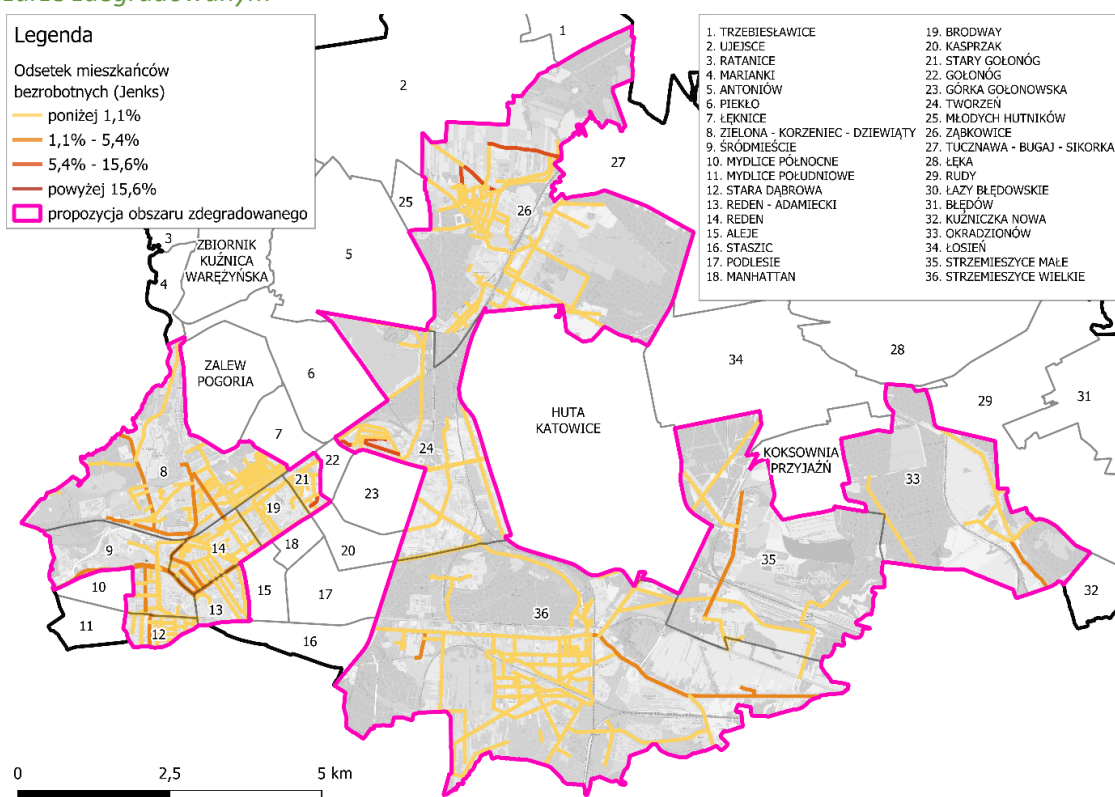
Natomiast największy odsetek mieszkańców dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą lub mieszkańców z niepełnosprawnością koncentruje się w Strzemieszycach Małych, w Starym Gołonogu oraz w okolicach ul. Łącznej i fragmentach Ząbkowic (mapa 6.10.).

Najwięcej osób dotkniętych problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych mieszka w Śródmieściu, Redenie, ponownie w okolicach ul. Łącznej (Tworzeń), Starym Gołonogu, a także przy niektórych ulicach w Ząbkowicach, Strzemieszycach Małych oraz w Strzemieszycach Wielkich (mapa 6.11).

Z problemem alkoholizmu lub narkomanii borykają się w szczególności mieszkańcy Śródmieścia, Redenu, Zielonej-Korzeńca-Dziewiątego oraz okolic ul. Łącznej (Tworzeń) oraz ul. Głównej (Strzemieszyce Małe), Strzemieszyckiej (Strzemieszyce Wielkie), a także północnej części Ząbkowic (mapa 6.12.).

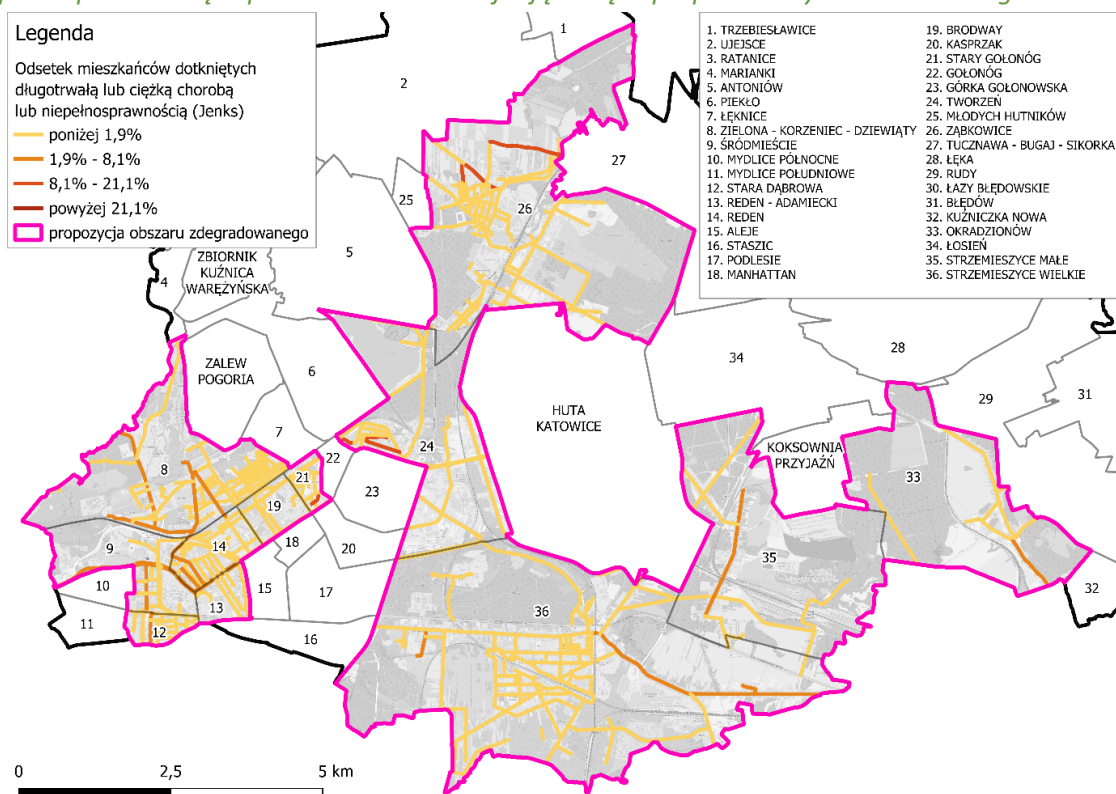
Natomiast najwięcej osób dotkniętych przemocą domową mieszka w Śródmieściu, w południowej części Strzemieszyc Wielkich oraz w północnej części Ząbkowic (mapa 6.13.).

Mapa 6.9. Odsetek mieszkańców bezrobotnych w podziale na ulice znajdujące się w proponowanym obszarze zdegradowanym

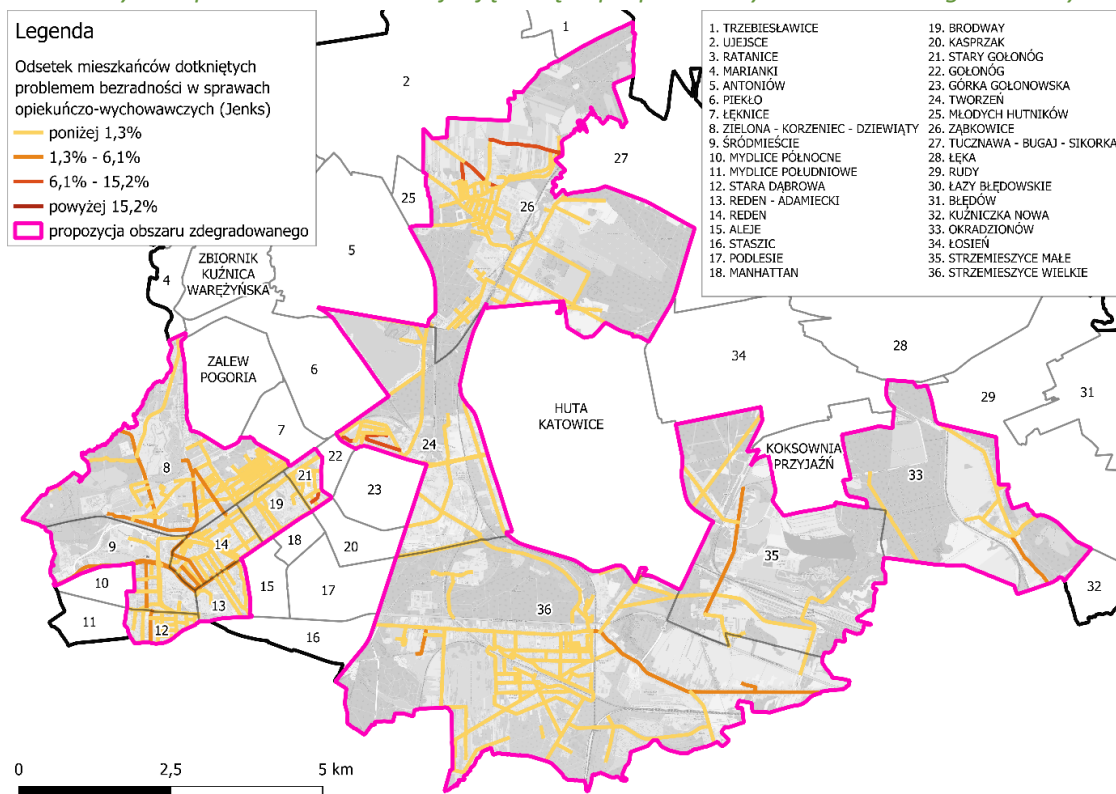
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 6.10. Odsetek mieszkańców dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą lub mieszkańców z niepełnosprawnością w podziale na ulice znajdujące się w proponowanym obszarze zdegradowanym

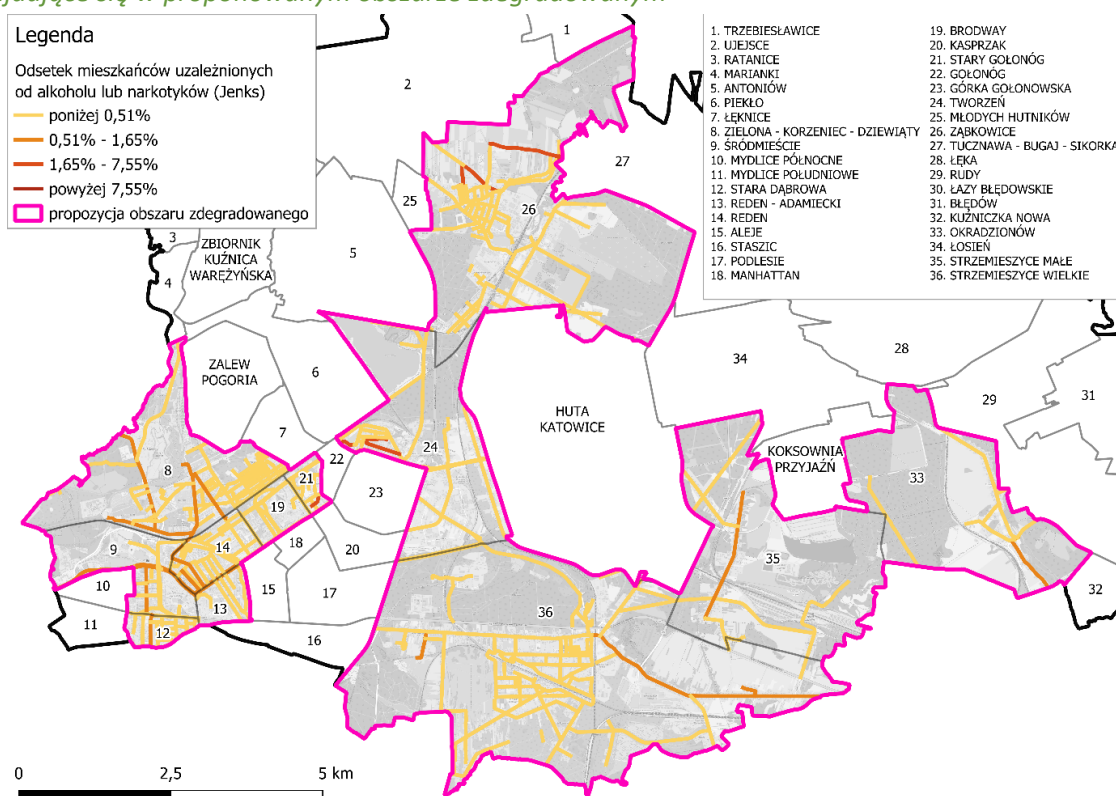
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 6.11. Odsetek mieszkańców dotkniętych bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w podziale na ulice znajdujące się w proponowanym obszarze zdegradowanym

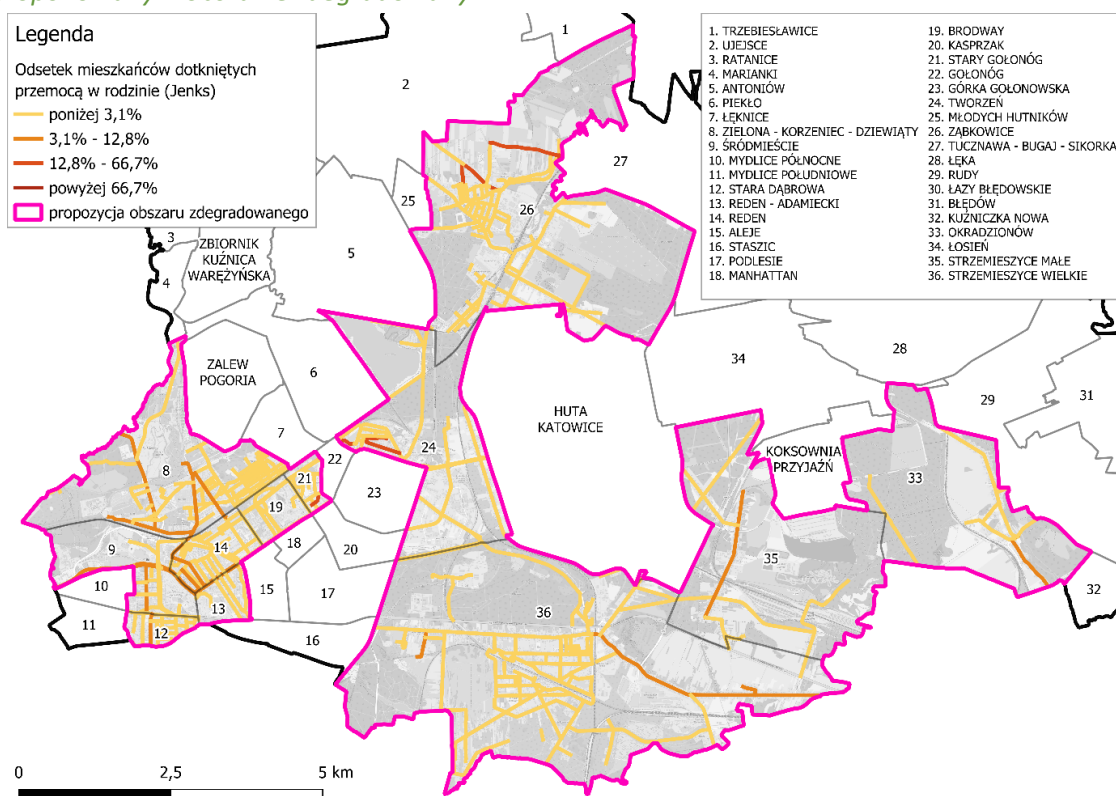
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 6.12. Odsetek mieszkańców uzależnionych od alkoholu lub narkotyków w podziale na ulice znajdujące się w proponowanym obszarze zdegradowanym

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej.

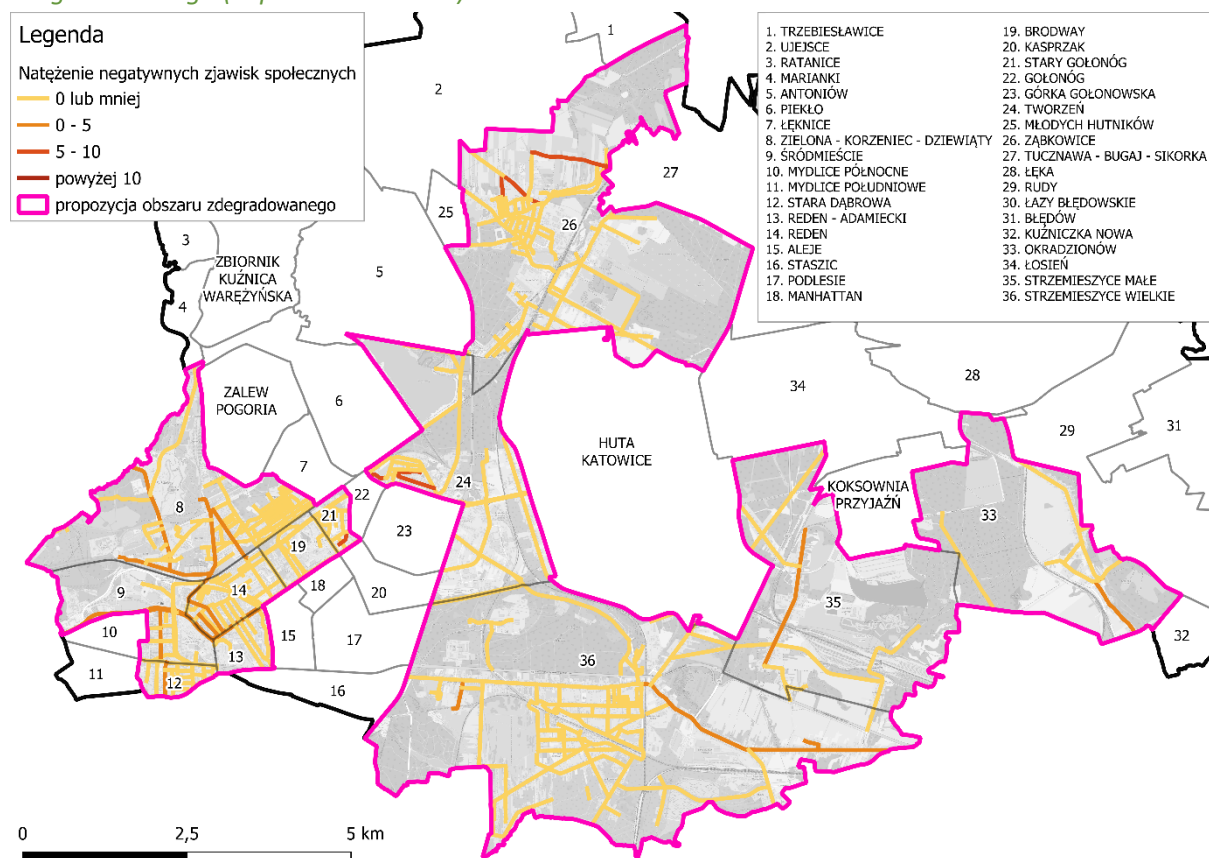
Mapa 6.13. Odsetek mieszkańców dotkniętych przemocą w rodzinie w podziale na ulice znajdujące się w proponowanym obszarze zdegradowanym

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej.

Mapa 6.14. prezentuje koncentrację wybranych negatywnych zjawisk społecznych w proponowanym obszarze zdegradowanym. Wskaźnik również został obliczony opisaną wcześniej metodą Perkala (w oparciu o znormalizowane dane metodą standaryzacji, zachowując równe wagi wskaźników).

Mapa 6.14. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w obrębie proponowanego obszaru zdegradowanego (w podziale na ulice)

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych materiałów.

Obszar rewitalizacji, wyznaczony na terenie obszaru zdegradowanego, cechuje się wysoką koncentracją negatywnych zjawisk, a także jest szczególnie istotny dla stymulowania rozwoju lokalnego. To w jego obszarze planuje się przeprowadzać proces rewitalizacji. Dlatego powinien być wyznaczony w procesie partycypacyjnym, angażującym mieszkańców, zarządców nieruchomości, przedstawicieli organizacji pozarządowych, instytucji kultury i edukacji, urzędników oraz innych interesariuszy, którzy wyrażają wolę włączenia się w proces delimitacji, wskazując m.in. miejsca i obiekty, które w pierwszej kolejności wymagają podjęcia działań rewitalizacyjnych.

Mapa 6.15. przedstawia propozycję obszaru rewitalizacji, który uwzględnia wysoką koncentrację negatywnych zjawisk, obejmuje obszary zamieszkałe, a także charakteryzuje się wysokim znaczeniem dla stymulowania rozwoju lokalnego.

Legenda

Natężenie negatywnych zjawisk społecznych

- 0 lub mniej
- 0 - 5
- 5 - 10
- powyżej 10
- proposta obszaru zdegradowanego
- proposta obszaru rewitalizacji

1. TRZEBISŁAWICE
2. UJEJSCE
3. RATANICE
4. MARIANKI
5. ANTONIÓW
6. PIEKO
7. ŁĘKNICE
8. ZIELONA - KORZENIEC - DZIEWIĄT
9. ŚRÓDMIEŚCIE
10. MYDŁICE PÓŁNOČNE
11. MYDŁICE PÓŁDNIOWE
12. STARA DĄBROWA
13. REDEN - ADAMIECKI
14. REDEN
15. ALEJE
16. STASZC
17. PODLESIE
18. MANHATTAN
19. BRODWAY
20. KASPRZAK
21. STARY GOŁONÓG
22. GOŁONÓG
23. GÓRKA GOŁONOWSKA
24. TWORZEN
25. MŁODYCH HUTNIKÓW
26. ZĄBKOWICE
27. TUCZNAWA - BUGAJ - SIKORKA
28. ŁĘKA
29. RUDY
30. ŁĄZY BŁĘDOWSKIE
31. BŁĘDÓW
32. KUŹNICZKA NOWA
33. OKRADZIONÓW
34. ŁOSIEN
35. STRZEMIESZYCE MAŁE
36. STRZEMIESZYCE WIELKIE

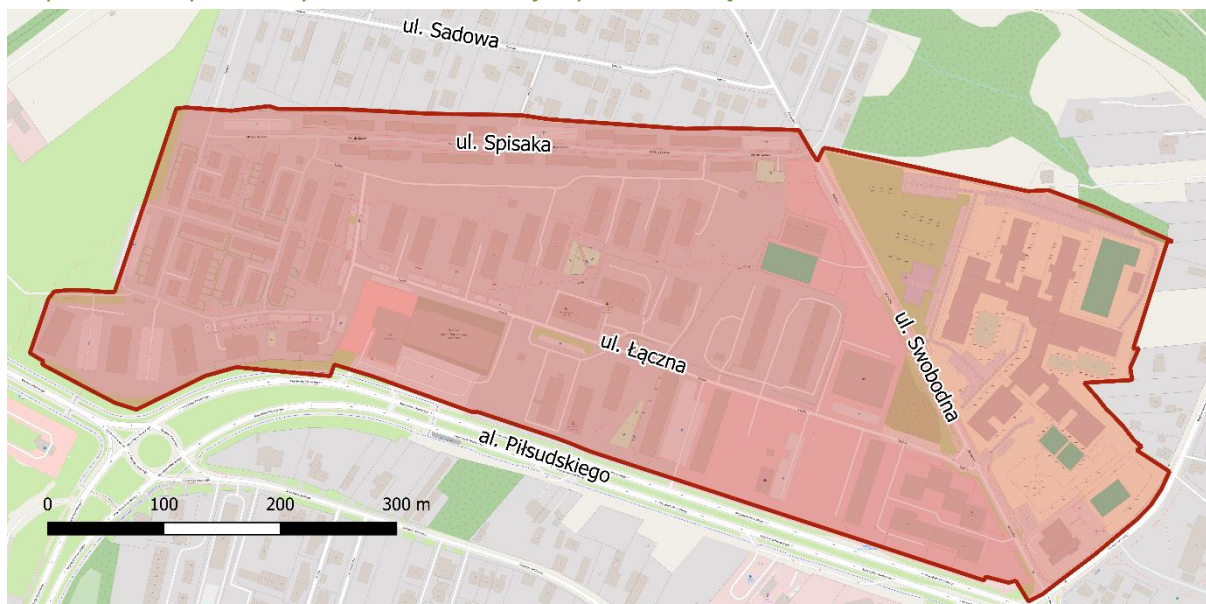
ZBIORNIK KUŹNICA WAREŻYŃSKA
ZALEW POGORIA
HUTA KATOWICE
KOKSOWNIA PRZYJAŻN

0 2,5 5 km

Proponowany **obszar rewitalizacji** składa się z pięciu podobszarów o łącznej powierzchni stanowiącej ok. 2,75% powierzchni Dąbrowy Górniczej oraz zaludnionej przez ok. 19,90% jej mieszkańców. Tym samym spełnione zostały warunki określone w Ustawie o rewitalizacji [Ustawa, 2015], wskazujące na konieczność objęcia obszarem rewitalizacji nie więcej niż 30% ludności i 20% powierzchni miasta.

⁴ Wskazanie „w sposób indykatywny” należy każdorazowo rozumieć jako wylistowanie zakresu adresowego wynikające z publicznie dostępnego zbioru danych o adresach, wg stanu na lipiec 2024 r. Kluczowe dla zdefiniowania obszaru jest wskazanie jego granic na mapie zasadniczej, będącej załącznikiem do niniejszej Diagnozy.

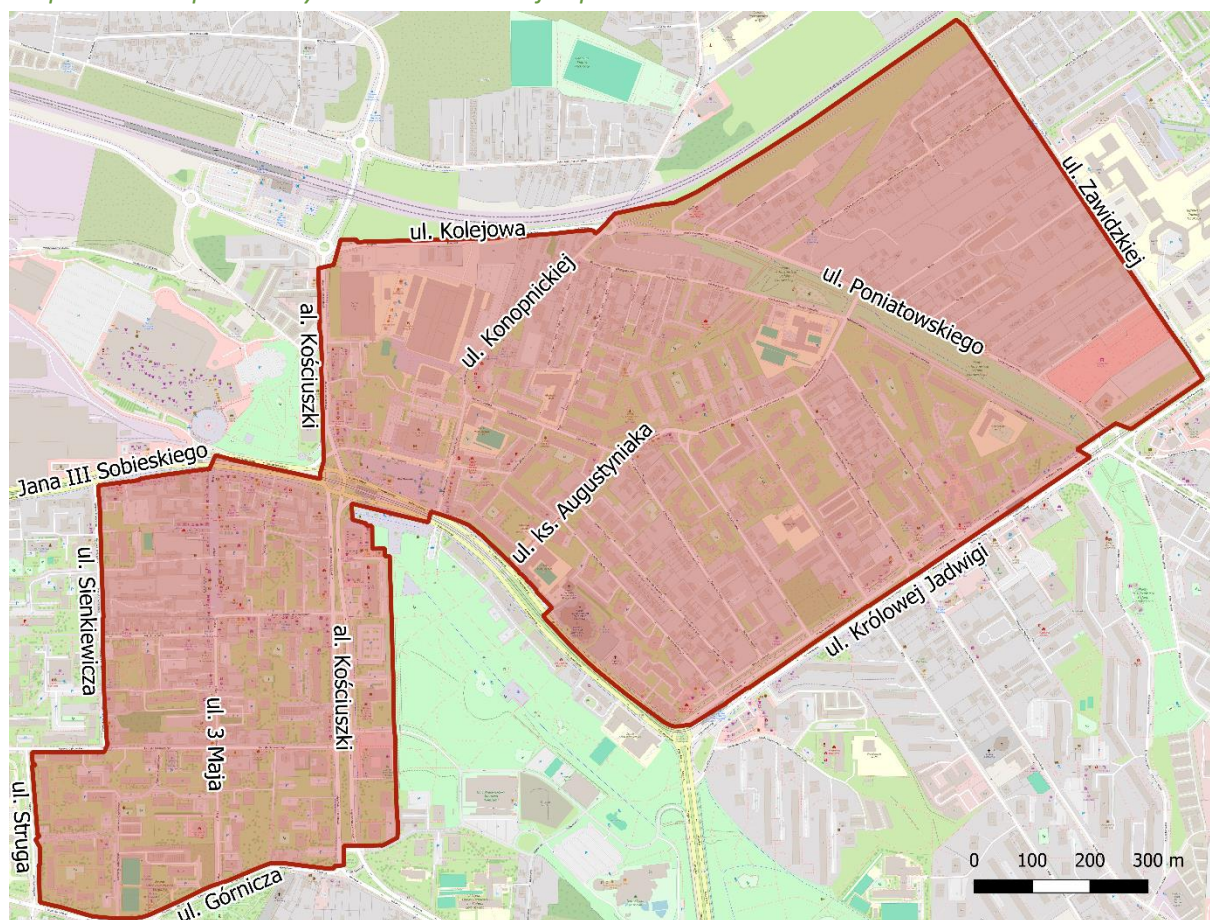
Mapa 6.16. Proponowany obszar rewitalizacji – podobszar Łączna

Źródło: opracowanie własne, na podkładzie openstreetmap.

Proponowany **podobszar rewitalizacji „Śródmieście – Reden”** zajmuje powierzchnię ok. 138,03 ha, szacuje się, że jest zamieszkiwany przez ok. 11256 osób. W tym podobszarze wyszczególniono następujące adresy (w sposób indykatywny): 1 Maja (1-7, 8k, 8s, 15, 17, 19, 20, 22, 24, 24a), 3 Maja (1-7, 9-19b, 21-22, 23a, 24-36, 38, 40, 42a), Aleja J. Piłsudskiego 1, Aleja T. Kościuszki (3-3b, 5-5c, 7, 7a, 9, 9a, 16-21, 24, 25, 27, 29, 31, 34, 36, 38, 38a, 40, 40a, 42, 44, 44a, 46, 48, 54, 56, 58, 60), Cieplaka (1a-1e, 3-7a, 11, 16a-17, 19-24a), Dąbrowskiego (1, 3-7, 8a, 9a, 10-11b, 13, 14, 16-18, 20-23c, 25), E. Zawadzkiej (3, 15, 17, 25, 27, 29, 29a, 31-31bb, 33a, 33b, 39, 41a, 43, 45-47, 53, 55, 57, 59, 67), Górnicza (1, 5, 7), Górników Redenu (2, 4), Jana III Sobieskiego (1, 3, 3a, 7-7c, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 23), J. Kraszewskiego (3-23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37), J. Kadena-Bandrowskiego (1-1b, 3, 3a, 6, 7b, 8), Kardynała S. Wyszyńskiego (1-6), Kolejowa (2, 2a, 4, 6, 6a, 8, 14, 18, 18a, 20, 24, 24a, 26), Kołłątaja (2, 6, 8, 10, 14-24, 26), Konopniczej (1, 5, 9, 9a, 11, 11a, 13, 13a, 17, 19, 19a, 21, 30, 32, 32a, 34a, 34b, 36, 38, 40-40c), Kopernika (2-10, 12, 14, 16, 18a-18c, 20-20b, 22, 22a, 24, 30a, 32, 38, 40, 42-42c, 46), Królowej Jadwigi (1, 1a, 11, 13, 15, 17, 17a, 19, 21-21d, 23, 25-25b, 27, 29, 29a, 31), ks. G. Augustynika (1, 1a, 3, 5, 7, 9-17a, 18a, 19-19b, 21-23, 27), Legionów Polskich (40, 42, 44, 46), Mała (1-8, 10, 12), Nowa (1-6), Okrzei (1-4a, 6-10, 12), Orzeszkowej (1-4, 7-12, 15-16, 17a), Paryska (1, 2b, 3-7, 9), Plac Wolności 1, Plater 4, Poniatowskiego (1-3, 5-5b, 5e, 7-10, 13-28e, 30, 30a, 32, 34, 35), Prosta (3-7, 9, 11), Reymonta (1, 2, 4, 4a, 5, 8, 10, 12, 14, 14a, 16, 19), Równa (1, 2, 4-12, 14, 16, 18, 20), Sienkiewicza (1, 3, 3a, 5, 7, 11, 13, 15, 17, 23, 25, 27, 29, 31), Spokojna (2, 4), Stara (3-8, 11a-11c, 12a, 12b, 13, 15, 16a, 16c, 17), Struga (1-7), Szygarska (1-5, 7), Traugutta (1, 3-11, 13-22, 24-26a, 28, 30, 32, 34, 36), Twarda (3, 5, 7, 9, 11, 13, 15), Wąska (4, 4a, 6, 16), Wierzbowa (3, 5, 7), Wojska Polskiego (1-1b, 3, 5, 7, 9-9b, 11, 11a, 13, 22, 25), Żytnia (4, 12, 14, 21, 23, 25).

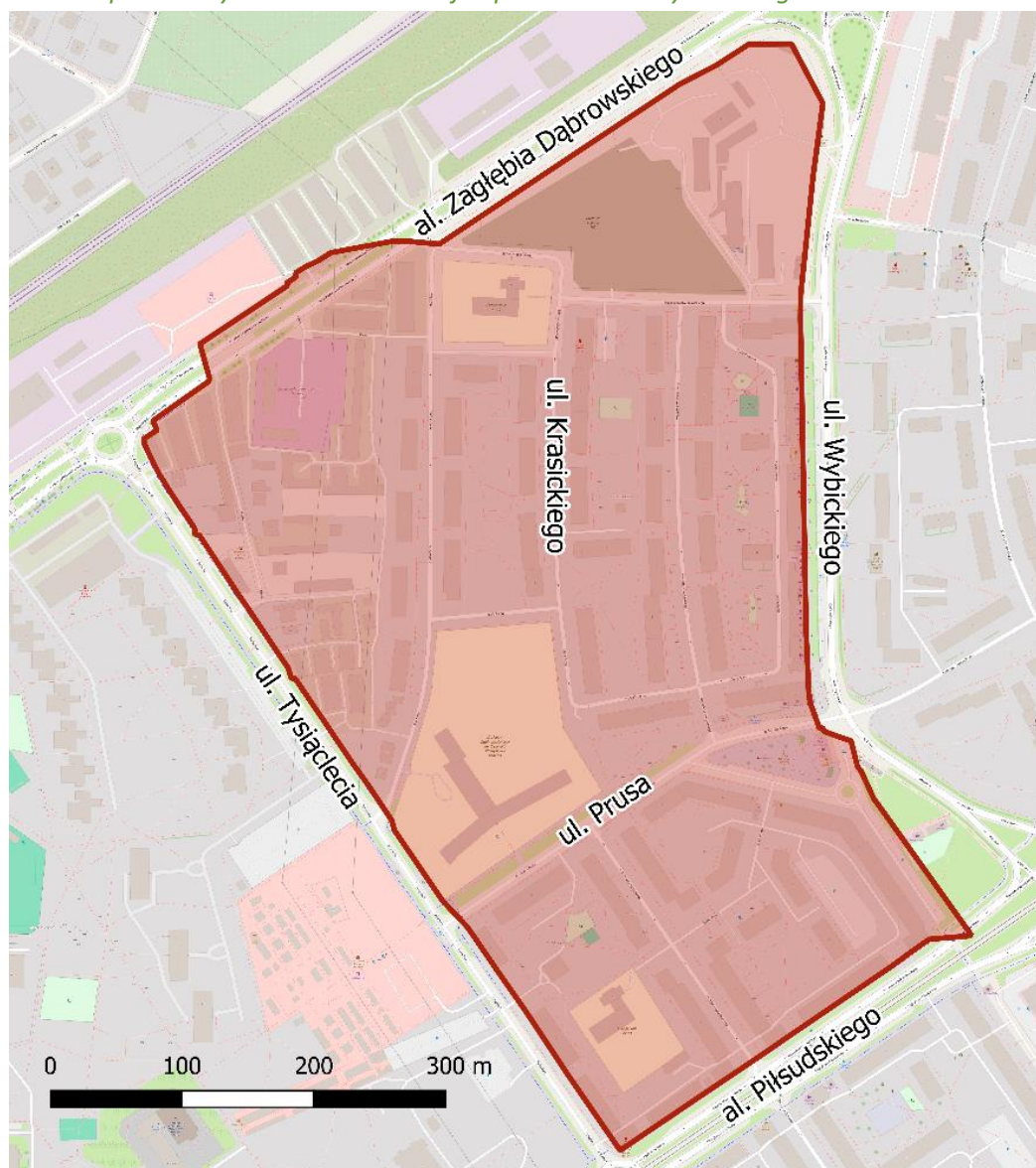
Mapa 6.17. Proponowany obszar rewitalizacji – podobzar Śródmieście - Reden

Źródło: opracowanie własne, na podkładzie openstreetmap.

Proponowany **podobzar rewitalizacji „Stary Gołonóg”** zajmuje powierzchnię ok. 27,37 ha, a jego szacunkowa liczba mieszkańców wynosi ok. 2676 osób. W tym podobzarcze wyszczególniono następujące adresy (w sposób indykatywny): Aleja J. Piłsudskiego (31, 33), Bema (2, 4, 6, 8), Dzieci Wrześni (3-6, 8), E. Kwiatkowskiego (1, 3, 8), I. Krasickiego (1-9), III Powstania Śląskiego (1-4a), Kasprzaka (2, 4), K. Imielińskiego (1-10), M. Szulc (1-9, 11, 15, 23), Prusa (3, 4, 10, 12, 16a, 16b), Tysiąclecia (1-1b, 3, 5), Wodna (6, 8-10, 12, 14, 16), Wybickiego (1, 1b, 4, 4a, 6, 8, 10, 12).

Mapa 6.18. Proponowany obszar rewitalizacji – podobzdar Stary Gołonóg

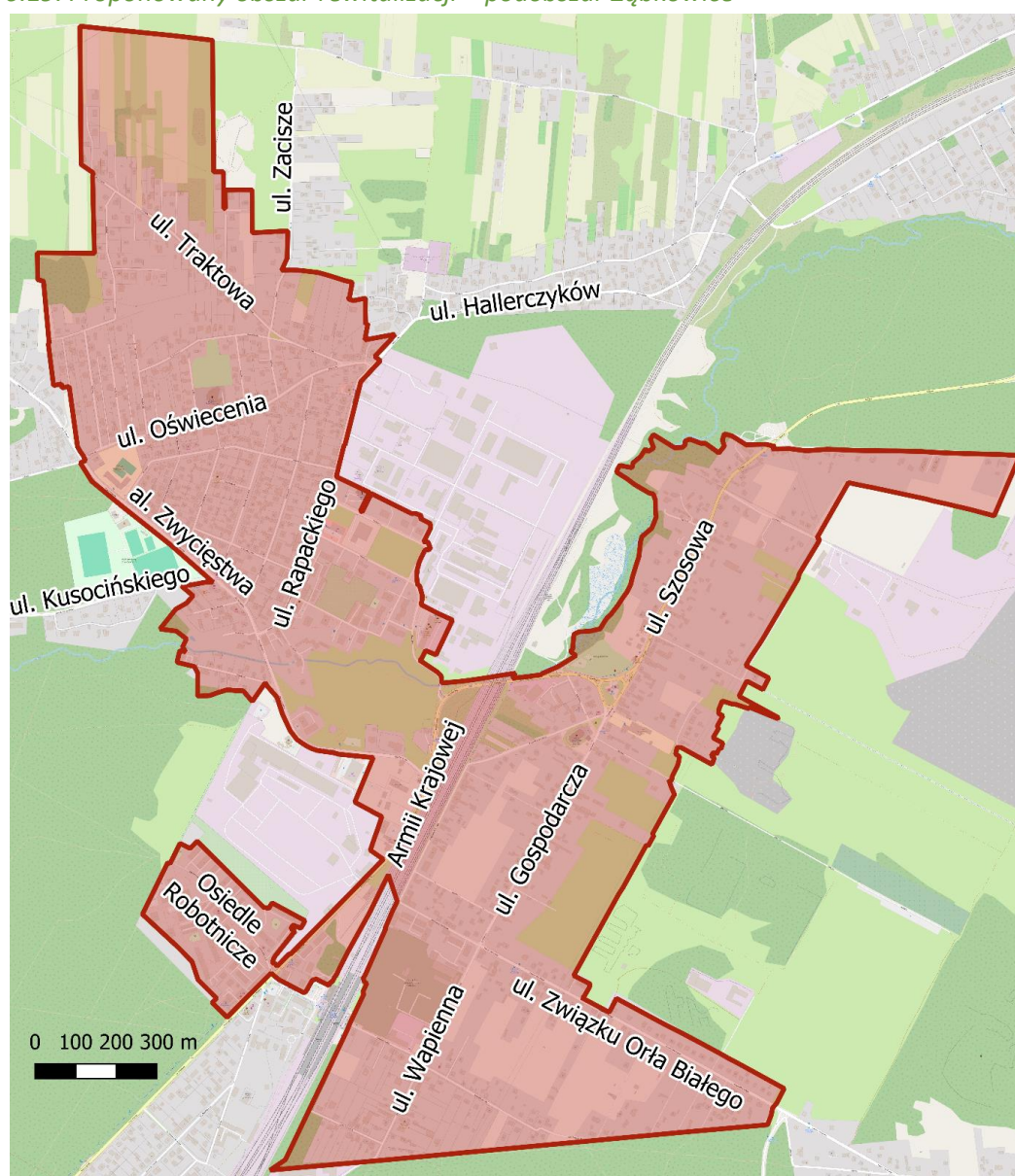

Źródło: opracowanie własne, na podkładzie openstreetmap.

Proponowany **podobzdar rewitalizacji „Ząbkowice”** zajmuje powierzchnię ok. 226,76 ha, a jego szacunkowa liczba mieszkańców wynosi ok. 2676 osób. W tym podobzdarze wyszczególniono następujące adresy (w sposób indykatywny): A. Rapackiego (1-3, 5, 7-12, 14-17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 41, 43, 43a, 45, 47, 49, 51, 53, 55, 57, 59, 61, 63), Aleja Zwycięstwa (1-4a, 6, 8-12, 15, 17-20, 22-27a, 30, 32, 38, 40, 42, 44, 46, 48), A. Fredry (1, 2, 4-13), Armii Krajowej (1-1d, 2a, 3-5, 8, 10, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40-40b, 42), A. Gruszeckiego (1-3e), Bielowizna (2, 3, 7-9, 12-26, 28, 30, 32, 34, 36, 39, 41, 43, 46, 48, 48a, 50, 52, 54, 56, 58, 60), Chemiczna (1a, 1b, 2, 3-3c, 5, 5c, 7, 7a, 9-9b, 10, 12, 14, 16), Dolomitowa (1, 1a, 2, 2a, 4-9), Dreszera (1-7, 9-14, 16, 18-22a), Dworcowa (1, 3, 9a), Fiołkowa (3-7, 9, 11), F. Zabłockiego (3-5, 10-26, 28, 30, 32), Gospodarcza (1, 3, 3a, 5-7a, 10-16, 18-20, 22-32, 34, 36-41, 43-59, 63), Górzysta (3, 4, 6, 8), Kalinowa (1, 2, 5, 10, 14, 17, 19, 19a, 21-23), Kasztanowa (1-4, 6, 8, 10), K. Przerwy-Tetmajera (1-10, 12, 14, 16, 18), Leszczynowa (2, 4, 4a, 6, 6a, 8, 10, 12), Lipowa (1, 3, 5, 7, 9, 11), M. Dąbrowskiej (2, 8, 10, 10a, 13, 14, 16-19a, 21-23, 25-30a, 32, 33, 35, 37, 40, 42-45, 47-50, 65, 65a, 67, 67a, 71, 71a, 75), Młynarska (1, 1a, 2, 6, 6a), Nadrzeczna (1-8, 10-12, 14), Orzechowa (1-3), Osiedle

Robotnicze (1-9), Oświecenia (2, 4-6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24-40, 41a, 42-51, 53-57, 62-62b, 64-64c, 68, 70), Piastowska (1-8), Projektowana (3-11), Pszenna (2, 4-4d, 6-6a, 8, 10, 10b, 12, 14, 16, 20, 24-24d, 26-26d, 34), Rzemieślnicza (3, 5, 8, 9-14, 16, 18-22a, 24, 26, 28, 28b), Słoneczna 11, Szosowa (1, 2, 2b, 4, 4a, 6a, 6b, 6-26f, 28-30, 31a, 32-42a, 44, 46, 46a, 48, 50-64, 66-70, 75-91, 93), Targowa (2, 2a, 4, 5a, 6-8, 9a-9f, 12, 14, 16), Traktowa (2-6, 8, 9, 11-15a, 16a, 16b, 17, 17b, 19-25, 26b, 28-35), Tulipanowa (3, 4, 6, 8, 10, 12, 14), Wapienna (3, 3a, 6, 7, 9, 9a, 12-22), W. Sikorskiego (1, 3-16, 19-20, 22, 24, 26, 28-32, 33a, 34-46, 49-51, 53-60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 76, 78, 80), Wypoczynkowa (3, 5, 7-12), Zacisze (2a, 3, 5, 7), Zagłębiowska (2, 3-8, 10, 11, 13-29, 30a, 31-47), Zdrojowa (2, 6, 8), Z. Nałkowskiej (1, 3, 5-15, 17-21a, 23, 25), Związku Orła Białego (1-12a, 14-16, 18-37, 39-43, 45-52, 58, 60, 60a, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 96, 98, 100, 102, 104, 106, 108, 110, 110a, 112, 114, 116, 118, 120, 122, 122a, 124, 126).

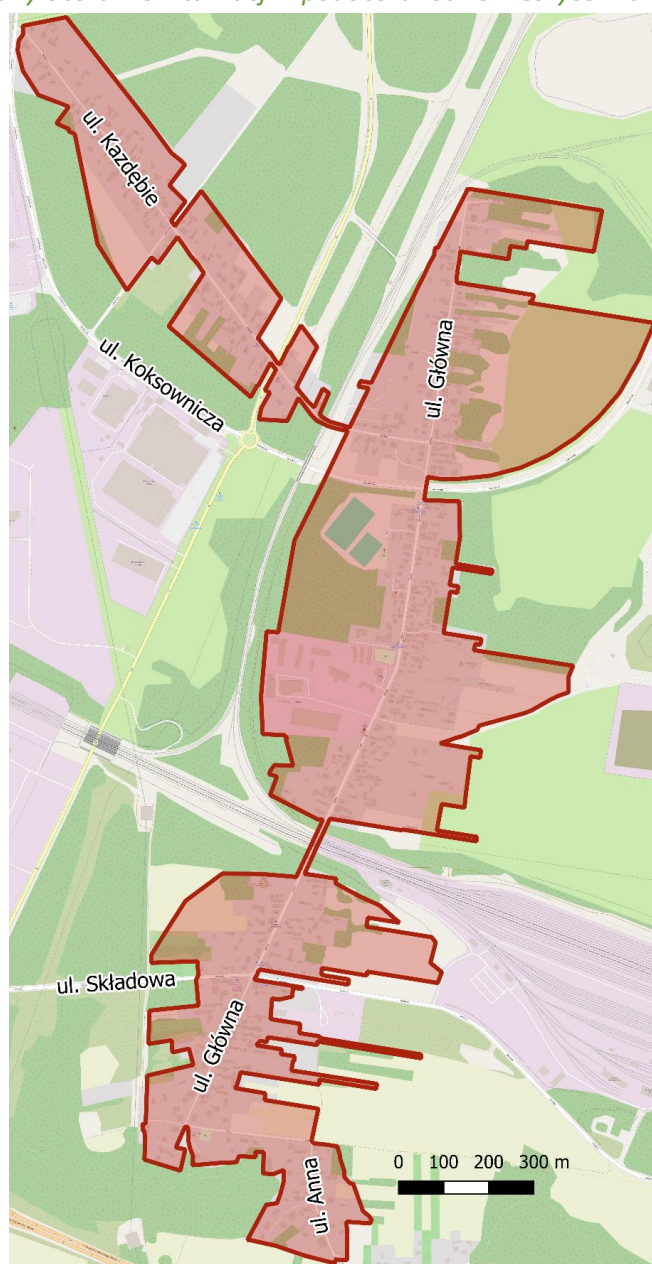
Mapa 6.19. Proponowany obszar rewitalizacji – podobszar Ząbkowice

Źródło: opracowanie własne, na podkładzie openstreetmap.

Ostatni z proponowanych **podobszarów rewitalizacji**, „**Strzemieszycze Małe**” zajmuje obszar ok. 102,48 ha, a jego szacunkowa liczba mieszkańców wynosi 970 osób. W tym podobszarze wyszczególniono następujące adresy (w sposób indykatywny): Anna (1-3, 5-8, 10-16a, 20-20d, 22, 23a, 24a, 26-26b, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 50, 52, 54, 60), Główna (1-16, 18-40b, 42, 43, 43a, 45-51, 53, 55, 56a, 57, 58, 60-62, 64, 66, 68, 70-81, 83-88, 91, 91g, 93, 95, 97, 101, 103, 105, 107, 107b, 109, 111-121, 124, 124a, 126-142, 144-150a, 152-152b, 153, 154a, 155-158, 160, 161-161b, 164-164b, 166, 166a, 168, 170-176a, 178-180a, 182-184, 186-195, 198a, 200, 202, 204, 206, 210, 212, 212a, 214, 216, 220, 222, 224, 234, 236, 238, 240, 240a, 242, 244-246a, 248, 250, 252, 256, 258, 260, 262, 268, 272, 276, 278, 278a, 280, 282, 284, 288, 290, 294, 296, 296a, 298, 300, 300a, 310, 314, 316, 320, 320a, 322, 328, 330), Kazdębie (1-8, 10, 15a, 17, 18a, 19, 23-25b, 27-29, 31, 33-36, 38-44, 46, 48, 48a, 50-58, 60-68a, 70, 72-74, 76-80a, 82-85, 88, 88a, 90-96, 101-103, 105-108, 110, 112-113a), Składowa (10, 27).

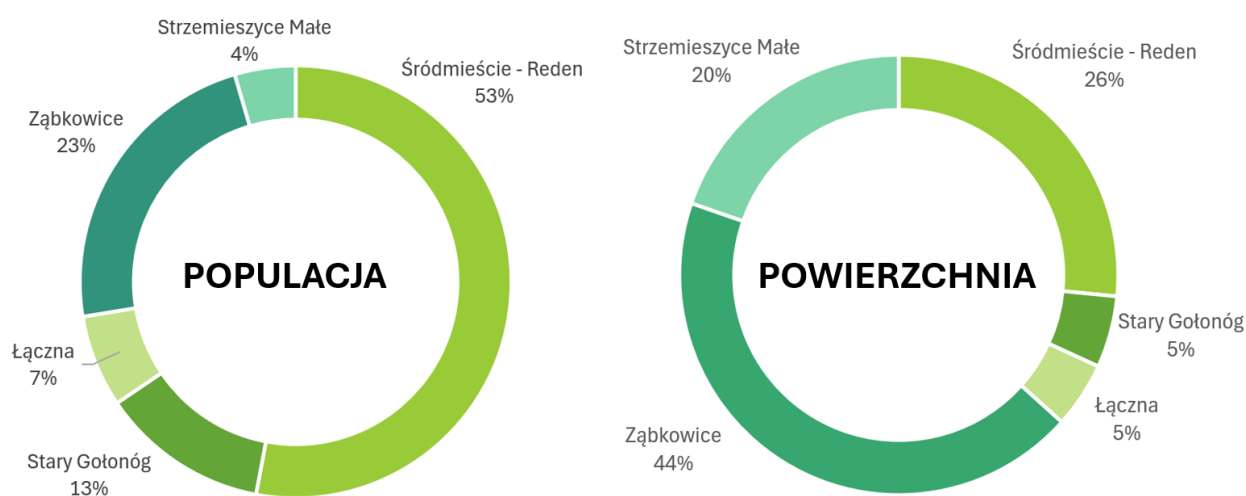
Mapa 6.20. Proponowany obszar rewitalizacji – podobszar Strzemieszycze Małe

Źródło: opracowanie własne, na podkładzie openstreetmap.

Ponad połowa mieszkańców proponowanego obszaru rewitalizacji zamieszkuje podobszar „Śródmieście – Reden” (ok. 53%), z kolei w podobszarze „Ząbkowice” odsetek ten wynosi ok. 23%. Najmniej liczebnym podobszarem są „Strzemieszyce Małe”. Nieco inaczej ma się kwestia udziału powierzchni obszarów rewitalizacji. Największy z nich, „Ząbkowice” obejmuje ok. 44% powierzchni proponowanego obszaru rewitalizacji, natomiast podobszar „Śródmieście-Reden” ok. 26%, a „Strzemieszyce Małe” ok. 20%. Podobszary „Stary Gołonóg” oraz „Łączna” są stosunkowo niewielkie i obejmują po ok. 5% powierzchni proponowanego obszaru rewitalizacji. Z czego warto zauważyć, że podobszar „Stary Gołonóg” jest niemal dwukrotnie bardziej zaludniony (ok. 13% populacji proponowanego obszaru rewitalizacji) niż podobszar „Łączna” (ok. 7%).

Wykres 6.1. Proponowany obszar rewitalizacji w podziale na podobszary rewitalizacji pod względem populacji oraz powierzchni

Źródło: opracowanie własne.

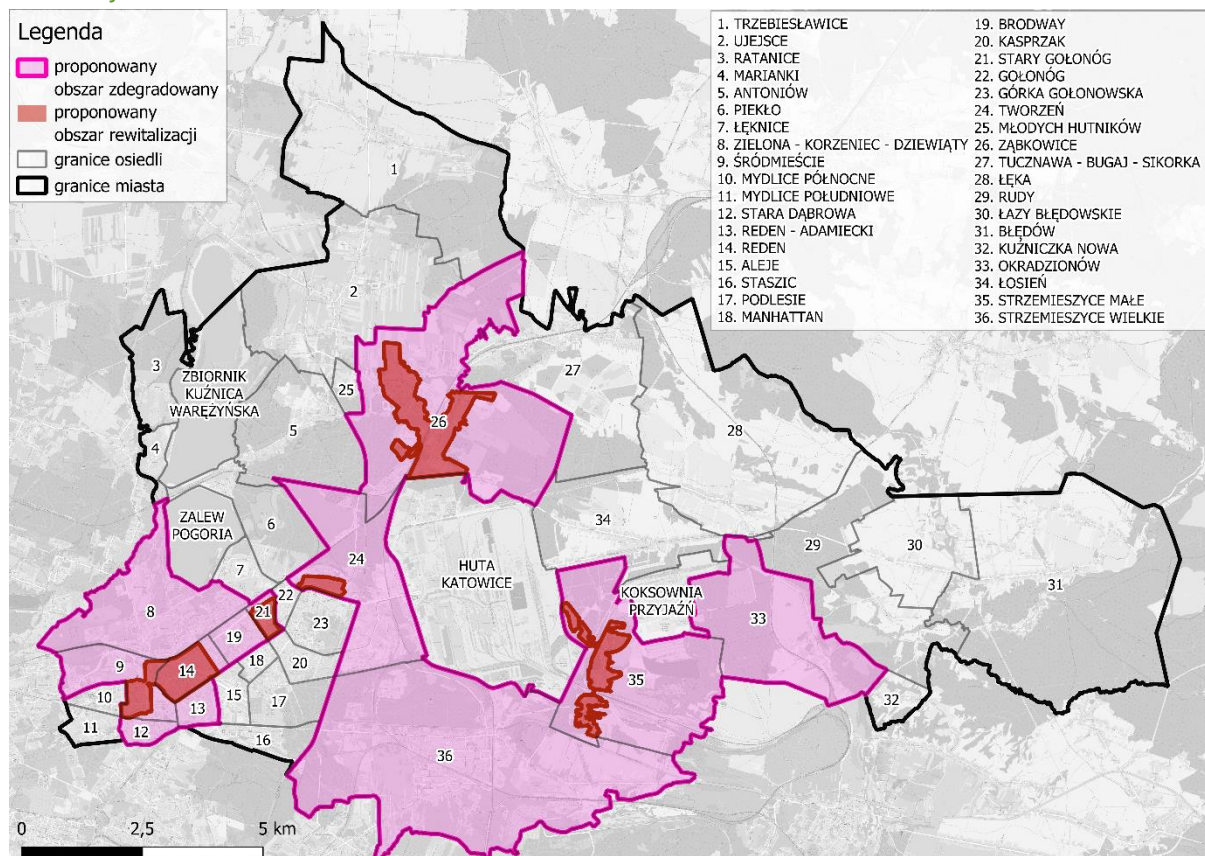
7. Ostateczna propozycja obszaru rewitalizacji Dąbrowy Górniczej do przeprowadzenia konsultacji społecznych

Mając na uwadze wyniki analiz, tj.:

- wnioski z dokumentów diagnostycznych, programowych, strategicznych miasta;
- wyniki analizy natężenia negatywnych zjawisk na obszarze Dąbrowy Górniczej;
- wyniki przeprowadzonej ankiety wśród mieszkańców Dąbrowy Górniczej;
- przeprowadzone warsztaty i spotkania z różnymi interesariuszami rewitalizacji;
- przeprowadzone uzgodnienia wewnętrzne w ramach Urzędu Miejskiego;

przedstawiono ostateczną propozycję wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Dąbrowy Górniczej (mapa 7.1.).

Mapa 7.1. Proponowana delimitacja obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Dąbrowy Górniczej

Źródło: opracowanie własne, na podkładzie openstreetmap.

8. Rekomendacje w kontekście zasadności stosowania prawa pierwokupu i zakazu wydawania decyzji o warunkach zabudowy

Zgodnie z art. 11 ust. 5. Ustawy o rewitalizacji [Ustawa, 2015] w uchwale o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Rada Gminy może ustanowić:

- na rzecz gminy **prawo pierwokupu** wszystkich nieruchomości, nieruchomości określonego rodzaju lub określonych nieruchomości – położonych na obszarze lub wskazanych podobszarach rewitalizacji;
- na obszarze rewitalizacji **zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy**, o której mowa w art. 59 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [Ustawa, 2003], dla wszystkich albo określonych w tej uchwale zmian sposobu zagospodarowania terenu wymagających tej decyzji, w tym zmian sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, jeżeli stan zagospodarowania obszaru rewitalizacji oraz stopień jego pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wskazują, że nieustanowienie zakazu może doprowadzić do niekorzystnych zmian w zagospodarowaniu obszaru rewitalizacji, pogłębiających niekorzystne zjawiska, o których mowa w art. 9 ust. 1. [Ustawa, 2015]

W przypadku gdy w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji nie weszła w życie uchwała, o której mowa w art. 25 – dotycząca ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji [Ustawa, 2015], uprawnienia i zakazy, o których mowa w art. 11 ust. 5, tracą moc.

Prawo pierwokupu

W związku z powyższym Ustawa o rewitalizacji [Ustawa, 2015] daje Miastu Dąbrowa Górnicza prawo do ustanowienia prawa pierwokupu w uchwale o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W przypadku ustanowienia w uchwale prawa pierwokupu prawo to może dotyczyć wszystkich nieruchomości, nieruchomości określonego rodzaju lub określonych nieruchomości – położonych na obszarze lub wskazanych podobszarach rewitalizacji.

Konsekwencje ustanowienia na rzecz Miasta Dąbrowa Górnicza prawa pierwokupu nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji będą następujące:

- niezbędne będzie zawieranie umów warunkowych sprzedaży nieruchomości położonych w obszarze rewitalizacji dla których zostanie ustanowione prawo pierwokupu (notariusz powinien zwrócić uwagę stronom umowy sprzedaży nieruchomości na obowiązek zawarcia takiej umowy);
- Miasto Dąbrowa Górnicza będzie badało wszystkie takie umowy sprzedaży o skutku zobowiązującym (umowy warunkowe) w celu podjęcia decyzji w zakresie skorzystania

bądź odstąpienia od prawa pierwokupu (prawo pierwokupu realizowane jest po cenie ustalonej w umowie warunkowej pomiędzy stronami);

- oczekiwanie przez strony umowy na decyzję Prezydenta Miasta Dąbrowa Górnicza w sprawie skorzystania z prawa pierwokupu (Prezydent Miasta powinien podjąć decyzję do 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia od notariusza). W razie odstąpienia przez Prezydenta Miasta od prawa pierwokupu, strony zawierają umowę przeniesienia prawa własności.

Zgodnie z art. 109. 1. Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami [Ustawa, 1997] gminie przysługuje prawo pierwokupu w przypadku sprzedaży:

- nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji, jeżeli przewiduje to uchwała, o której mowa w art. 8 Ustawy o rewitalizacji [Ustawa, 2015];
- nieruchomości położonych na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w rozdziale 5 Ustawy o rewitalizacji [Ustawa, 2015].

Oznacza to, że jeżeli Miasto Dąbrowa Górnicza w przyszłości podejmie decyzję o ustanowieniu Specjalnej Strefy Rewitalizacji, będzie jej przysługiwało prawo pierwokupu.

W związku z powyższym obecnie **nie rekomenduje się ustanowienia w uchwale o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji prawa pierwokupu do wszystkich nieruchomości, jak również do nieruchomości określonego rodzaju.**

Zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy

W uchwale w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji można ustanowić zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy dla wszystkich albo określonych w tej uchwale zmian sposobu zagospodarowania terenu wymagających tej decyzji, w tym zmian sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części. Należy jednak wykazać i odpowiednio uzasadnić, że stan zagospodarowania obszaru rewitalizacji oraz stopień jego pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wskazują, że nieustanowienie zakazu może doprowadzić do niekorzystnych zmian w zagospodarowaniu obszaru rewitalizacji, pogłębiających niekorzystne zjawiska. Uzasadnienie jest niezbędne, gdyż w przypadku ustanowienia zakazu należy oczekiwać, że właściciele nieruchomości oraz potencjalni inwestorzy mogą na etapie konsultacji społecznych kwestionować zasadność takiego zakazu.

Na podstawie diagnozy przeprowadzonej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Dąbrowy Górniczej nie można jednoznacznie wskazać przesłanek uzasadniających ustanowienie zakazu wydawania decyzji o warunkach zabudowy w obrębie proponowanych podobszarów rewitalizacji Dąbrowy Górniczej, dla których nie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z art. 30 Ustawy o rewitalizacji [Ustawa, 2015] w uchwale o ustanowieniu Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25, rada gminy może ustanowić na obszarze Strefy zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy, o której mowa w art. 59 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [Ustawa, 2003], dla wszystkich albo określonych w tej uchwale zmian sposobu zagospodarowania terenu wymagających tej decyzji, w tym zmian sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, jeżeli stopień pokrycia obszaru strefy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wskazuje, że nieustanowienie zakazu może doprowadzić do zmian w zagospodarowaniu strefy niezgodnych z gminnym programem rewitalizacji albo utrudniających jego realizację.

Mając na uwadze, że rozstrzygnięcie w zakresie skorzystania z instrumentu jakim jest zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy może zostać podjęte również w sytuacji ewentualnego przyszłego podjęcia przez Miasto Dąbrowa Górnicza decyzji o ustanowieniu Specjalnej Strefy Rewitalizacji, obecnie **nie rekomenduje się ustanowienia w uchwale o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zakazu wydawania decyzji o warunkach zabudowy.**

W sytuacji Dąbrowy Górniczej, celem zapobiegania rozwojowi negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych i wsparcia procesów rozwojowych na terenie całego miasta, rozważyć warto przystąpienie do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenach ich nieposiadających – co jest procesem rozłącznym względem kwestii regulowanych Ustawą o rewitalizacji [Ustawa, 2015].

Materiały źródłowe

IETU: Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych (2017), Zasięg przestrzenny miejskiej wyspy ciepła Dąbrowy Górniczej (opr. J. Bronder, M. Głogowska, A. Nadudvari), mapa na potrzeby opracowania Planu Adaptacji Miasta Dąbrowa Górnicza do Zmian Klimatu do roku 2030.

MliR (2019), Delimitacja krok po kroku, [red.] W. Jarczewski. Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Warszawa.

Uchwała XLIX/859/2022 (2022), Uchwała nr XLIX/859/2022 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ustawa (1997), Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 o gospodarce nieruchomościami, Dz.U.2023.344 t.j. z późn. zm.

Ustawa (2015), Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Dz.U.2024.278 t.j.

Ustawa (2019), Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych, Dz.U.2019.1781 t.j.

Ustawa (2003), Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz.U.2023.977 t.j. z późn. zm.

Spis map

Mapa 1.1. Podział na jednostki strukturalne (osiedla).....	6
Mapa 3.1. Liczba mieszkańców ogółem w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	14
Mapa 3.2. Gęstość zaludnienia w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	15
Mapa 3.3. Liczba mieszkańców w podziale na siatkę analityczną (heksagony)	16
Mapa 3.4. Udział młodych dorosłych w populacji (18-26 lat) w podziale na siatkę analityczną (heksagony)	16
Mapa 3.5. Udział osób w wieku senioralnym w populacji (powyżej 80 r.ż.) w podziale na siatkę analityczną (heksagony)	17
Mapa 3.6. Współczynnik obciążenia demograficznego w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)	18
Mapa 3.7. Udział osób bezrobotnych w populacji (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	20
Mapa 3.8. Udział osób długotrwale bezrobotnych w populacji (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023.....	21
Mapa 3.9. Udział osób bezrobotnych do 25 r.ż. w populacji (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	22
Mapa 3.10. Udział osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z tyt. ubóstwa w populacji (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	24
Mapa 3.11. Udział osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z tyt. niepełnosprawności w populacji (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	24

Mapa 3.12. Udział osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z tyt. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w populacji (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	25
Mapa 3.13. Udział osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” w populacji (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	25
Mapa 3.14. Szacunkowy udział uczniów w szkołach podstawowych korzystających z dożywiania (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	26
Mapa 3.15. Liczba lokali będących przedmiotem najmu komunalnego przypadająca na 1 tys. osób w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	27
Mapa 3.16. Liczba lokali będących przedmiotem najmu socjalnego przypadająca na 1 tys. osób w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	27
Mapa 3.17. Liczba przestępstw ogółem na 1000 osób w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	28
Mapa 3.18. Liczba wystąpień przeciwko zdrowiu i życiu na 1000 osób w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023.....	29
Mapa 3.19. Liczba rozbojów na 1000 osób w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	29
Mapa 3.20. Liczba zgłaszanych interwencji problemowych na 1000 osób w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023.....	30
Mapa 3.21. Liczba zgłoszeń mieszkańców dot. spożywania alkoholu oraz zakłócania porządku publicznego w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024	31
Mapa 3.22. Liczba miejsc niebezpiecznych zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024	31
Mapa 3.23. Szacunkowy odsetek uczniów, którzy nie przekroczyli 30% oceny z języka polskiego na egzaminie ósmoklasisty (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	32
Mapa 3.24. Szacunkowy odsetek uczniów, którzy nie przekroczyli 30% oceny z matematyki na egzaminie ósmoklasisty (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	33
Mapa 3.25. Liczba pomysłów złożonych w danym osiedlu w IX edycji DBP (2023 rok) przypadająca na 1 tys. mieszkańców	34
Mapa 3.26. Frekwencja podczas Forum Mieszkańców (I tura) w roku 2023 w podziale na osiedla.....	34
Mapa 3.27. Szacowana frekwencja w wyborach samorządowych do Rady Miejskiej w roku 2024 (w %) w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)	35
Mapa 3.28. Liczba przedsiębiorstw ogółem przypadająca na 1 km ² w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	36
Mapa 3.29. Liczba udzielonych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej przypadająca na 1 tys. mieszkańców, w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023.....	37
Mapa 3.30. Odsetek przedsiębiorstw wyrejestrowanych w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	38
Mapa 3.31. Liczba pustostanów użytkowych w zasobie gminnym w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	39

Mapa 3.32. Powierzchnia pustostanów użytkowych w zasobie gminnym w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023.....	39
Mapa 3.33. Średniodobowe stężenie pyłów PM10 w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)	40
Mapa 3.34. Liczba budynków opalanych węglem lub paliwami węglopodobnymi w podziale na jednostki strukturalne (osiedla).....	41
Mapa 3.35. Liczba zgłoszeń dot. spalania odpadów i niskiej emisji zgłaszanych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024	41
Mapa 3.36. Szacowana masa wyrobów azbestowych przypadająca na 1 mieszkańca (w kg) przeznaczona do utylizacji w roku 2023 w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)	43
Mapa 3.37. Liczba nielegalnych wysypisk śmieci i gruzu zgłaszanych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024	43
Mapa 3.38. Liczba porzuconych pojazdów zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024	44
Mapa 3.39. Liczba zgłoszeń dot. niszczenia zieleni zgłaszanych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024	44
Mapa 3.40. Liczba przewróconych drzew zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024	45
Mapa 3.41. Zakłady, na terenie których eksploatowana jest instalacja, kwalifikowana jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko	46
Mapa 3.42. Liczba zgłoszeń dot. problemów rowerzystów zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024	47
Mapa 3.43. Liczba zgłoszeń dot. nieprawidłowego parkowania zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024	48
Mapa 3.44. Dostępność do przystanków komunikacji publicznej w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)	49
Mapa 3.45. Dostępność do punktu POZ w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)	49
Mapa 3.46. Pokrycie i użytkowanie terenu Dąbrowy Górniczej	50
Mapa 3.47. Udział procentowy powierzchni terenów zieleni w podziale na jednostki strukturalne (osiedla).....	51
Mapa 3.48. Udział procentowy powierzchni terenów przemysłowych i pogórnich w podziale na jednostki strukturalne (osiedla).....	51
Mapa 3.49. Ocena aktualności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	52
Mapa 3.50. Liczba budynków w zasobie gminnym wybudowanych przed 1950 r. w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	53
Mapa 3.51. Liczba budynków w zasobie gminnym wymagających remontu w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023.....	54
Mapa 3.52. Liczba budynków w zasobie gminnym wymagających termomodernizacji w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w roku 2023	54

Mapa 3.53. Liczba niebezpiecznych ruin lub budynków zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024	55
Mapa 3.54. Liczba uszkodzeń infrastruktury technicznej zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024	56
Mapa 3.55. Liczba zgłoszeń dot. zatkanej kanalizacji deszczowej zgłoszonych przez mieszkańców w podziale na jednostki strukturalne (osiedla) w latach 2013-2024	56
Mapa 4.1. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „dobrze się mieszka”	61
Mapa 4.2. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „dobrze się mieszka” (podział Jenksa)	61
Mapa 4.3. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „mieszkańcy organizują wiele ciekawych wydarzeń oraz innych inicjatyw”	62
Mapa 4.4. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „mieszkańcy organizują wiele ciekawych wydarzeń oraz innych inicjatyw” (podział Jenksa)	62
Mapa 4.5. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „prosperują lokalne firmy, sklepy”	63
Mapa 4.6. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „prosperują lokalne firmy, sklepy” (podział Jenksa)	63
Mapa 4.7. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „z łatwością można załatwić większość codziennych spraw”	64
Mapa 4.8. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „z łatwością można załatwić większość codziennych spraw” (podział Jenksa)	64
Mapa 4.9. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce przyjazne dla młodych ludzi i dzieci”	65
Mapa 4.10. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce przyjazne dla młodych ludzi i dzieci” (podział Jenksa)	65
Mapa 4.11. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce przyjazne dla osób aktywnych zawodowo”	66
Mapa 4.12. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce przyjazne dla osób aktywnych zawodowo” (podział Jenksa)	66
Mapa 4.13. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce dogodne dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami”	67
Mapa 4.14. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce dogodne dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami” (podział Jenksa)	67
Mapa 4.15. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce estetyczne, uporządkowane”	68
Mapa 4.16. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce estetyczne, uporządkowane” (podział Jenksa)	68
Mapa 4.17. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce bezpieczne”	69
Mapa 4.18. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce bezpieczne” (podział Jenksa)	69
Mapa 4.19. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce ekologiczne”	70
Mapa 4.20. Ocena miejsca zamieszkania wg cechy „miejsce ekologiczne” (podział Jenksa)	70
Mapa 4.21. Ocena miejsca zamieszkania wg wskaźnika zagregowanego (podział Jenksa)	71

Mapa 6.1. Syntetyczny wskaźnik natężenia negatywnych zjawisk społecznych w podziale na jednostki strukturalne (osiedla).....	83
Mapa 6.2. Syntetyczny wskaźnik natężenia negatywnych zjawisk gospodarczych w podziale na jednostki strukturalne (osiedla).....	86
Mapa 6.3. Syntetyczny wskaźnik natężenia negatywnych zjawisk środowiskowych w podziale na jednostki strukturalne (osiedla).....	86
Mapa 6.4. Syntetyczny wskaźnik natężenia negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych w podziale na jednostki strukturalne (osiedla)	87
Mapa 6.5. Syntetyczny wskaźnik natężenia negatywnych zjawisk technicznych w podziale na jednostki strukturalne (osiedla).....	87
Mapa 6.6. Delimitacja proponowanego obszaru zdegradowanego	89
Mapa 6.7. Odsetek mieszkańców pobierających świadczenia pieniężne w podziale na ulice znajdujące się w proponowanym obszarze zdegradowanym	91
Mapa 6.8. Odsetek mieszkańców dotkniętych ubóstwem w podziale na ulice znajdujące się w proponowanym obszarze zdegradowanym.....	91
Mapa 6.9. Odsetek mieszkańców bezrobotnych w podziale na ulice znajdujące się w proponowanym obszarze zdegradowanym.....	92
Mapa 6.10. Odsetek mieszkańców dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą lub mieszkańców z niepełnosprawnościami w podziale na ulice znajdujące się w proponowanym obszarze zdegradowanym	93
Mapa 6.11. Odsetek mieszkańców dotkniętych bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w podziale na ulice znajdujące się w proponowanym obszarze zdegradowanym	93
Mapa 6.12. Odsetek mieszkańców uzależnionych od alkoholu lub narkotyków w podziale na ulice znajdujące się w proponowanym obszarze zdegradowanym	94
Mapa 6.13. Odsetek mieszkańców dotkniętych przemocą w rodzinie w podziale na ulice znajdujące się w proponowanym obszarze zdegradowanym	94
Mapa 6.14. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w obrębie proponowanego obszaru zdegradowanego (w podziale na ulice)	95
Mapa 6.15. Delimitacja proponowanego obszaru rewitalizacji	96
Mapa 6.16. Proponowany obszar rewitalizacji – podobszar Łączna	97
Mapa 6.17. Proponowany obszar rewitalizacji – podobszar Śródmieście - Reden	98
Mapa 6.18. Proponowany obszar rewitalizacji – podobszar Stary Gołonóg	99
Mapa 6.19. Proponowany obszar rewitalizacji – podobszar Ząbkowice.....	100
Mapa 6.20. Proponowany obszar rewitalizacji – podobszar Strzemieszyce Małe	101
Mapa 7.1. Proponowana delimitacja obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Dąbrowy Górniczej	103

Spis tabel

Tabela 4.1. Wskazania na problemy w osiedlach identyfikowanych jako wymagające poprawy – analiza przekrojowa [%]	74
Tabela 4.2. Wskazania na problemy w osiedlach identyfikowanych jako wymagające poprawy – analiza pionowa [%]	75
Tabela 4.3. Wskazania na problemy w osiedlach identyfikowanych jako wymagające poprawy – analiza pozioma [%]	76
Tabela 6.1. Wskaźniki wykorzystane do wyznaczenia natężenia zjawisk kryzysowych o charakterze społecznym .	82
Tabela 6.2. Wskaźniki wykorzystane do wyznaczenia natężenia zjawisk kryzysowych o charakterze gospodarczym, środowiskowym, funkcjonalno-przestrzennym i technicznym	84
Tabela 6.3. Występowanie zjawisk kryzysowych w poszczególnych osiedlach (na czerwono wskazano osiedla włączone do obszaru zdegradowanego)	88

Spis wykresów

Wykres 3.1. Dynamika zmian liczby ludności w Dąbrowie Górniczej w podziale na poszczególne grupy wiekowe w latach 2003-2024 (rok 2003 = 100%)	18
Wykres 3.2. Liczba osób bezrobotnych ogółem w latach 2003-2023 (rok 2003 = 100%)	20
Wykres 3.3. Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności w latach 2003-2023 (rok 2003 = 100%)	37
Wykres 4.1. Liczba wskazań osiedli jako miejsc wymagających poprawy.....	72
Wykres 4.2. Struktura wskazań obiektów/miejsc wymagających priorytetowej poprawy.....	77
Wykres 6.1. Proponowany obszar rewitalizacji w podziale na podobszary rewitalizacji pod względem populacji oraz powierzchni	102

Załącznik 1. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
mapa pogładowa

(wydruk wielkoformatowy w odrębnym pliku)

Załącznik 2. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
Dąbrowy Górniczej na podkładzie mapy zasadniczej

(wydruk wielkoformatowy w odrębnym pliku)

Załącznik 3. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
Dąbrowy Górniczej na podkładzie mapy BDOT10K

(wydruk wielkoformatowy w odrębnym pliku)